އަހަރީ ރިޕޯޓް

2024

NPM
Maldives

ރިޕޯޓުގައި ބޭނުންކޮށްފައިވާ ރަމްޒީ ބަސްތައް

ކެޓް	ކޮންވެންޝަން އަގެއިންސްޓް ޓޯޗަރ އެންޑް އަދަރ ކްރުއަލް، އިން ހިއުމަން އޯ ޑީގްރޭޑިންގ ޓްރީޓްމަންޓް އޯ ޕަނިޝްމަންޓް
އޮޕްކެޓް	އޮޕްޝަނަލް ޕްރޮޓޮކޯލް ޓު ދަ ކޮންވެންޝަން އަގެއިންސްޓް ޓޯޗަރ އެންޑް އަދަރ ކްރުއަލް، އިންހިއުމަން އޯ ޑީގްރޭޑިންގ ޓްރީޓްމަންޓް އޯ ޕަނިޝްމަންޓް
ކޮމިޝަން	ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
އެން.ޕީ.އެމް	ނޭޝަނަލް ޕްރިވެންޓިވް މެކޭނިޒަމް
އޭ.ޕީ.ޓީ	އެސޯސިއޭޝަން ފޯ ދަ ޕްރިވެންޝަން އޮފް ޓޯޗަރ
އެސް.ޕީ.ޓީ	ސަބްކޮމިޓީ އޮން ޕްރިވެންޝަން އޮފް ޓޯޗަރ
އެލް.ޕީ.ޑީ	މި ކޮމިޝަނުގެ ލީގަލް އެންޑް ޕޮލިސީ ޑިޕާޓްމަންޓް
އާރ.އެމް.ޑީ	މި ކޮމިޝަނުގެ ރިސަރޗް އެންޑް މޮނިޓަރިންގ ޑިޕާޓްމަންޓް
އޭ.ޑީ	މި ކޮމިޝަނުގެ އެޑްވަކަސީ ޑިޕާޓްމަންޓް
އެމް.ސީ.އެސް	މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސް
އެން.ޑީ.އޭ	ނޭޝަނަލް ޑްރަގް އެޖެންސީ

އެޗް.ޕީ.އޭ	ހެލްތު ޕްރޮޓެކްޝަން އެޖެންސީ
އެމް.އެފް.ޑީ.އޭ	މޯލްޑިވްސް ފުޑް އެންޑް ޑްރަގް އޮތޯރިޓީ
އެން.އާރް.ސީ	ނޭޝަނަލް ރީ-އިންޓަގްރޭޝަން ސެންޓަރ
ޑީ.ޓީ.އާރް.ސީ	ޑްރަގް ޓްރީޓްމަންޓް އެންޑް ރިހެބިލިޓޭޝަން ސެންޓަރ
ޖޭ.ޑީ.ސީ	ޖުވެނައިލް ޑިޓެންޝަން ސެންޓަރ
އައި.ޑީ.ސީ	އިމިގްރޭޝަން ޑިޓެންޝަން ސެންޓަރ
ސީ.ޑީ.ސީ	ސެންޓްރަލް ޑިޓޮކްސިފިކޭޝަން ސެންޓަރ
އެފް.ސީ.އެސް.ސީ	ފެމިލީ އެންޑް ޗިލްޑްރަން ސަރވިސް ސެންޓަރ
ސީ.އެފް.ޕީ.އެސް	ޗައިލްޑް އެންޑް ފެމިލީ ޕްރޮޓެކްޝަން ސަރވިސް
ސީ.ސީ.ޓީވީ	ކްލޯޒްޑް ސަރކިޓް ޓެލެވިޜަން

ފިހުރިސްތު

1 އެން.ޕީ.އެމްގެ ތައާރަފު 1

1.1 އާންމު މައުލޫމާތު 2

1.2 ލިބިދޭ ގާނޫނީ އަދި އެހެނިހެން ބާރުތައް 2

1.3 މައިގަނޑު މަސައްކަތްތައް 3

1.4 ޒިޔާރަތްކުރާ މަރުކަޒުތަކުގެ ބާވަތްތައް 4

1.5 ކުރާ ޒިޔާރަތްތަކުގެ ބާވަތްތައް 5

2 ޒިޔާރަތްކުރުން 7

2.1 2024 ގައި ޒިޔާރަތްކޮށްފައިވާ މަރުކަޒުތައް 8

2.2 ޒިޔާރަތްތަކުން ފާހަގަކުރެވިފައިވާ ކަންތައްތައް 9

2.2.1 މިނިވަންކަން ގެއްލިގެންވާ ދައުލަތުގެ
ބެލުމުގެ ދަށުގައިވާ ފަރާތްތަކަށް ލިބިފައިވާ
ކަމަށް ބުނާ ހިންސާކާ ގުޅޭ 9

2.2.2 އިމާރާތް ފަރުމާކުރުމުގައި ހުރި މައްސަލަ 10

2.2.3 މާއްދީ ޙާލަތު ދަށްވުން 13

2.2.4 ޖާގައިގެ ދަތިކަން / ތޮއްޖެހުން 15

2.2.5 ޞިއްޙީ ނުކުޅެދުން 16

2.2.6 ޤައިދީންނަށް ކުރެވެންސެވޭ ފުރުސަތުތައް
އެކަށީގެންވާ ގޮތެއްގައި ނުލިބުން 17

2.2.7 ރިމާންޑު ބަންދުމީހުންގެ ޝަރީޢަތްތައް
ލަސްވުން 17

2.2.8 ރީ-އިންޓަގްރޭޝަން އަދި ރިހެބިލިޓޭޝަން
ޕްރޮގްރާމުތައް ނެތުން / ކުރިއަށް
ނުގެންދެވުން 18

2.2.9 ޑްރަގް ޓްރީޓްމަންޓް އަދި ރިހެބިލިޓޭޝަން
ނިޒާމުގައި ހުރި މައްސަލަތައް 19

2.2.10 ސިވިލް ޙުކުމް އެކަށީގެންވާ ގޮތެއްގައި ނުލިބުން 21

2.2.11 ކެއުމަށް ފޯރުކޮށްދޭ ތަކެތީގެ ފެންވަރު ދަށްވުން 24

2.2.12 ބާރުމަގާއި އެހެނިހެން ޖަޒާދޭ ބޭނުންތަކަށް
ބޭނުންކުރާ ފޯރާއި ގުޅޭ 25

2.2.13 ޝަކުވާ ހުށަހެޅުމުގެ ނިޒާމުގައި ހުރި
މައްސަލަތައް 26

2.2.14 ސީ.ސީ.ޓީވީ ކެމެރާ ގާއިމުކޮށްފައިވާ ނެތުން 27

2.2.15 ހިނގާ ކަސްރަތުކުރުމަށް ނުދިނުން 29

2.2.16 ފޯންކޯލު ފުރުޞަތު 29

2.2.17 އަލިފާނުން ރައްކާތެރިވުމަށް އެކަށީގެންވާ
ފިޔަވަޅު އަޅާފައި ނެތުން 30

2.2.18 މުވައްޒަފުންނާ ގުޅުންހުރި މައްސަލަތައް 31

2.2.19 ލިބޭނުންތައް ބެލެހެއްޓުމުގައި ހުރި
މައްސަލަތައް 36

2.2.20 ޗެކްޕޮއިންޓާއި މަރުކަޒުތައް ހިންގުމަށް ބޭނުންވާ
ގަވާއިދު / އުސޫލު / އެސް.އޯ.ޕީ /
ގައިޑްލައިންސް ހެދިފައި ނެތުން 39

2.2.21 ފާހަގަކުރެވުނު އެހެނިހެން ކަންކަން /
އެހެނިހެން ހުރުމަތްތައް 40

2.3 ޒިޔާރަތްތަކާއި ގުޅިގެން އިދާރާތަކާއި
ބާއްވާފައިވާ ބައްދަލުވުންތައް 44

3 ޒިޔާރަތްތަކަށްފަހު ހުށަހަޅާފައި އިދާރާތަކާއި ހިއްސާކޮށްފައިވާ ރިޕޯޓްތަކާއި އަވަސް ކަރުދާސްތައް 46

4 ހުށަހެޅުންތައް 52

4.1 ހުށަހެޅުންތަކުގެ ތަފާސްހިސާބު 53

4.2 ހުށަހެޅުންތައް ދައުލަތުގެ ކަމާގުޅުންހުރި އިދާރާތަކުން ތަންފީޛުކުރަމުންދާ މިންވަރު ދެނެގަތުމަށް ކުރެވުނު މަސައްކަތްތައް 54

5 ޒިޔާރަތްކުރި މަރުކަޒުތަކަށް ނަގާދީފައިވާ ސަޖެޝަންތައް 55

6 އެންޓި ޓޯޗަރ ޤާނޫނު 2013 ގެ ދަށުން އެން.ޕީ.އެމްއަށް ފޯރުކޮށްދެންނެވުނު މަޢުލޫމާތު 58

7 ބައިނަލްއަޤްވާމީ އިދާރާތައް ގުޅިގެން ކުރެވުނު މަސައްކަތްތައް 63

8 އެހެނިހެން ހަރަކާތްތައް 67

9 2024 ވަނަ އަހަރު ލިބިފައިވާ ބަޖެޓް 69

10 2024 ވަނަ އަހަރު ދިމާވި ގޮންޖެހުންތައް 71

11 މަސައްކަތްތައް ހަރުދަނާކުރުމަށް ކުރެވުނު މަސައްކަތް 75

12 2025 ވަނަ އަހަރުގެ ތަޞައްވަރު 78

13 ނިންމުން 80

14 ޖަދުވަލު 82

ތަޢާރަފް

1

1.1. އާންމު މަޢުލޫމާތު

ދިވެހިރާއްޖެއިން 2004 އޭޕްރީލް 20 ގައި ތަސްދީޤުކޮށްފައިވާ، ޓޯޗަރ މަނާކުރުމާއި، ހުއްޓުވުމާއި، ރަޙުމުކުޑަ ލާއިންސާނީ އިހާނެތި އަމަލު ހިންގުން މަނާކުރުމާއި ހުއްޓުވުމާއި، އިންސާނީ ކަރާމާތް ގެއްލޭފަދަ އަދަބުދިނުން މަނާކުރުމާއި ހުއްޓުވުމުގެ ބައިނަލްއަޤްވާމީ މުޢާހަދާ (ކޮންވެންޝަން އަގޭއިންސްޓް ޓޯޗަރ އެންޑް އަދަރ ކްރުއެލް، އިންހިއުމަން އޯ ޑީގްރޭޑިންގ ޓްރީޓްމަންޓް އޯ ޕަނިޝްމަންޓް (ކެޓް ކޮންވެންޝަން) އަދި 2005 ސެޕްޓެންބަރު 14 ގައި ސޮއިކޮށް، 2006 ފެބުރުއަރީ 15 ގައި ތަސްދީޤުކޮށްފައިވާ، އެ މުޢާހަދާގެ އިޚްތިޔާރީ މުޢާހަދާ، އޮޕްޝަނަލް ޕްރޮޓޮކޯލް ޓު ދަ ކޮންވެންޝަން އަގޭއިންސްޓް ޓޯޗަރ އެންޑް އަދަރ ކްރުއެލް، އިންހިއުމަން އޯ ޑީގްރޭޑިންގ ޓްރީޓްމަންޓް އޯ ޕަނިޝްމަންޓް (އޮޕްކެޓް)ގެ ދަށުން ކޮންމެ ދައުލަތަކުން ވެސް އުފައްދަންޖެހޭ ބާރު ހިނގާ ސަރަޙައްދުގައި އަނިޔާވެރި، ލާއިންސާނީ ނުވަތަ ދަރަޖަދަށްކުރުވައިގެ ޢަމަލުތަކެއް ހުއްޓުވުމަށް ނޭޝަނަލް ޕްރިވެންޓިވް މެކޭނިޒަމް (އެން.ޕީ.އެމް) އެއް ޤާއިމުކުރުމަށް ލާޒިމްކުރެއެވެ. މިގޮތުން ދިވެހި ދައުލަތުން، ދިވެހިރާއްޖޭގެ އެން.ޕީ.އެމްގެ ގޮތުގައި ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް (ކޮމިޝަން) 2007 ޑިސެންބަރު މަހުގެ 10 ވަނަ ދުވަހު ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ފަރާތުން ކަނޑައަޅާފައިވެއެވެ.

އެން.ޕީ.އެމް ހިންގުމަށްޓަކައި ވަކި ފުލްޓައިމް ޓީމެއް ޚާއްޞަކޮށް، މި ކޮމިޝަނުގައި ރަސްމީގޮތުން ފަށާފައިވަނީ 2008 ވަނަ އަހަރުގެ އޭޕްރީލް މަހުގެ 28 ވަނަ ދުވަހުއެވެ. އެން.ޕީ.އެމްގެ މަސައްކަތްތައް ކުރުމަށް ވަކި ޑިޕާޓްމަންޓެއް ޤާއިމުކޮށްފައިވަނީ 2009 ވަނަ އަހަރުގައެވެ.

1.2. އެން.ޕީ.އެމްއަށް ލިބިދޭ ޤާނޫނީ ބާރުތަކާއި އެހެނިހެން ބާރުތައް

އޮޕްކެޓްގެ 4 ވަނަ ބާބުގައި ބަޔާންކުރާފައިވަނީ ދައުލަތުގެ ބާރު ހިނގާ ސަރަޙައްދުގައި މިނިވަންކަން ގެއްލޭގޮތަށް މީހުންނާއި ކުރިން ބަހައްޓާ ނުވަތަ ބަހައްޓާކަމުގައި ގަބޫލުކުރެވޭ ހުރިހާ ތަނަކަށް އެން.ޕީ.އެމްގެ ފަރާތުން ޒިޔާރަތްކުރުމުގެ ބާރު ޤާނޫނު ނަންބަރު 13/2013 (އެންޓި ޓޯޗަރ ޤާނޫނު)ގެ 44 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)އިން ކޮމިޝަނަށް ލިބިދީފައިވެއެވެ.

މީގެއިތުރުން، އެން.ޕީ.އެމްއަށް މިފަދަ ހުރިހާ ތަންތަނަށް އެއްވެސް ހުރަހެއްނެތި، ކުރިން އެންގުމަކާ ނުލައި ޒިޔާރަތްކުރުމުގެ އިޚްތިޔާރާއި ބާރުވެސް އޮޕްކެޓްގެ 4 ވަނަ ބާބުގެ 19 ވަނަ މާއްދާއާއި ކޮމިޝަނުގެ ޤާނޫނު ނަންބަރު 6/2006 (ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނުގެ ޤާނޫނު) 21 ވަނަ މާއްދާ (ނ) ގެ ދަށުން ލިބިގެންވާކަން ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. އަދި ކޮމިޝަނުގެ ޤާނޫނުގެ 21 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) ގައި އެން.ޕީ.އެމްއިން ކުރާ ޒިޔާރަތްތަކުގައި ބަންދުގައިތިބި މީހުންގެ، އިންސާނީ ޙައްޤުތަކަށް އުނިކަމެއް އައިސްފައި ނުވަތަ ގެއްލުންވެފައިވޭތޯ ބަލައި، އެމީހުންގެ މަސްލަހަތުތަކަށް ބަލައި ދިރާސާކޮށް، އެމީހުން ބަންދުގައި ތިބޭ ތަންތަނުގެ ވަސީލަތްތަކާއި ރަނގަޅު ކުރަންޖެހޭކަމަށް ފެންނަނަމަ، ނުވަތަ އެމީހުންނަށް ލިބިދޭ އިސްލާޙުތަކާއި އިސްލާޙުކުރަން ޖެހޭކަމަށް ފެންނަނަމަ، އެ ކަންކަމާ ގުޅޭގޮތުން ކޮމިޝަނަށް ފެންނަގޮތް ސަރުކާރުގެ ކަމާބެހޭ ފަރާތަށް ހުށަހެޅުމުގެ ބާރު ލިބިދެއެވެ.

ހަމަ އެހެންމެ، އޮޕްކެޓްގެ 20 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި 4 ވަނަ މާއްދާއާއި ޤާނޫނު ނަންބަރު 13/2013 (އެންޓި ޓޯޗަރ ޤާނޫނު 2013)ގެ 17 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާގޮތުގެ މަތިން ދައުލަތުގެ ބެލުމުގެދަށުގައި މީހުން ނުވަތަ ކުރިން ބަހައްޓާ

މަރުކަޒުތަކާއި އެންމެހައި ތަންތަނުގެ ނަމާއި އެތަނެއް ހުރިރަށާއި އެ ތަނެއްގެ އެޑްރެސް އަދި އެއިން ކޮންމެ ތަނެއްގައި ބަންދުގައި ތިބި ފަރާތްތަކުގެ އަދަދާއި މަޢުލޫމާތު ލިބިގަތުމުގެ ބާރު ލިބިދެއެވެ.

1.3. އެން.ޕީ.އެމްގެ މައިގަނޑު މަސައްކަތްތައް

އެން.ޕީ.އެމްގެ މައިގަނޑު 4 (ހަތަރެއް) މަސްއޫލިއްޔަތެއް ހިމެނޭއިރު، އޭގެތެރެއިން އެންމެ މުހިންމު އަދި މައިގަނޑު މަސްއޫލިއްޔަތަކީ މިނިވަންކަން ގެއްލިގެންވާ ދައުލަތުގެ ބެލުމުގެ ދަށުގައި މީހުން/ކުދިން ބަންދުކުރާ/ބަހައްޓާ ތަންތަނަށް ޒިޔާރަތްކޮށް އެތަންތަނުގައި ތިބޭ ފަރާތްތަކަށް ދެވޭ ބަލަހައްޓަމުން ގެންދާގޮތް ދެނެގަތުމާއި، ޓޯޗަރާއި ރަޙުމްކުޑަ ގައިރުއިންސާނީ އަދި އިންސާނީ ކަރާމާތް ގެއްލޭފަދަ އަދަބުދިނުމާއި، ދަރަޖަދަށްކުރާ ހަމަލާތަކުން ހިމާޔަތްކުރުމާއި އެކަށީގެންވާ ބަދަލުތަކެއް ހުށަހެޅުމަށް މަޤްޞަދުގައި ކަމާބެހޭ ފަރާތްތަކަށް ރިކޮމެންޑޭޝަން ހުށަހެޅުމެވެ. އޭގެއިތުރުން މަސްއޫލިއްޔަތުތަކުގެ ތެރޭގައި ޤާނޫނީ ބިނާ ބޮޑުކުރުމާއި، ސިޔާސަތުތަކަށް ބަދަލުގެނައުމަށް ލަފާދިނުމާއި، ހޭލުންތެރިކުރުމާއި ތަމްރީނުދިނުމުގެ މަސައްކަތްތައް ހިމެނެއެވެ.

ޓަކާ ދިނުމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތުގެ ތެރޭގައި މަރުކަޒުތަކުން ޒިޔާރަތްކުރު ޔަގީނު ކަށަވަރުކުރުމަށް ކަމާބެހޭ ފަރާތްތަކަށް ހުށަހެޅުންތައް ހުށަހެޅުމާއި، ލަފާ ދީ ބިނާކުރަނިވި ބައްދަލުވުންތައް ބާއްވުމާއި، މިހާރު ހުރި ނުވަތަ ގެނައުމަށް ހުށަހަޅާ ޤާނޫނުތަކާއި ގަވާއިދުތައް އަދި އިންސާނީ ހައްގުތަކާބެހޭ އެކްޝަން ޕްރޮޓޮކޯލްތަކަށް ގެންނަން ފެންނަ ބަދަލުތަކާ ގުޅޭގޮތުން ސަރުކާރާއި މަޝްވަރާކުރުމާއި ކަމާބެހޭ އެހެން ފަރާތްތަކާ ހިއްސާކުރުމާއި، ތަޖުރިބާތަކާއި، ރިޕޯޓްތައް ތައްޔާރުކުރުމާއި، ޕޮލިސީގެ އަދަދުތައް ހުށަހެޅުންތަކާއި ތަރުޖަމާކޮށް ބާރު ހިނގާ ސަރަޙައްދުގައި މިނިވަންކަން ގެއްލިފައިވާ މީހުން ބަންދުކުރާ ބަހައްޓާ ތަންތަނުގައި ބައިނަލްއަޤްވާމީ އުސޫލުތަކާއި ގަވާއިދުތަކަށް މުޢާހަދާތަކާއި، ޓޯޗަރ މަނާކުރާ ޤާނޫނުތަކާއި އެކުލަވާލުން މުރާޖަޢާކުރުން ބަދަލުގެނައުމަށް މިބާ އަދަދުތަކާއި ބައިނަލްއަޤްވާމީ މިންގަނޑުތަކާ އެއްގޮތަށް ޤާނޫނީ ބިނާ ބޮޑުކުރުން ހިމެނެއެވެ.

ތަމްރީނު ދީ ހޭލުންތެރިކުރުމުގެ މަސައްކަތްތަކުގެ ތެރޭގައި ސިވިލް ސޮސައިޓީތަކާއި، ޔުނިވަރސިޓީތަކާއި ދައުލަތުގެ ކަމާގުޅުންހުރި އިދާރާތަކަށް އަމިއްލަގޮތުން ތަމްރީނު އަދި ހޭލުންތެރިކުރުމުގެ ޕްރޮގްރާމްތައް ހިންގުމާއި، ޓްރެއިނިންގ މެޓީރިއަލް އިދާރާތަކާއި، އެހެނިހެން މުވައްޒަފުންގެ ތަމްރީނު ބަރުދާސްތުކުރާ ތަނުގައި ހުންނަ ފަރާތްތަކާއި އެއްބާރުލުމާއެކު ބޭނުންވާ ތަމްރީނު ހޯދައިދިނުމާއި މިންގަނޑުތަކާއި ބައިނަލްއަޤްވާމީ ޤާނޫނުތަކާ މިއިން ކަމެއްވެސް ތަކުރާރުނުވުމަށް ރިޕޯޓުތަކުގެ ސުލޫކީ ރިޕޯޓް މީޑިއާ ތަމްރީނުދިނުން، ޓްރެއިނިންގ ސެޝަންތަކާއި، އިސްލާހީ ހުށަހެޅުންތައް ތައްޔާރުކުރުމުގައި ކުރިޔަށްގެންދާ ހުރިހާ ޓްރެއިނިންގތަކެއް ހިމެނެއެވެ.

އެން.ޕީ.އެމްގެ މަޤްސަދުތަކާއި ގުޅިގެން ހޭލުންތެރިކަން ދިނުމާއި، ސިޔާސަތުތަކާއި ބައިނަލްއަޤްވާމީ ފޯރަމްތަކުގައި ބައިވެރިވުމާއި، މަސައްކަތްތައް ހިމެނެއެވެ. އޭގެތެރެއިން، ބައިނަލްއަޤްވާމީ މުޢާހަދާތަކުގެ ދަށުން ރިޕޯޓުކުރުން ތަޢާރަފުކޮށް ކޮމެޓީތަކުގައި ބައިވެރިވުން، އަދި ޑަބްލިއު.އެޗް.އޯ އާއި ޕާޓްނަރުންނާއި ގުޅިގެން ހިންގާ ތަމްރީނުތަކުގައި ބައިވެރިވުން ހިމެނެއެވެ.

1.4 އެންޕީއެމް އިން ޒިޔާރަތްކުރާ މަރުކަޒުތަކުގެ ބާވަތްތައް

ޕޮލިސް ކަސްޓޮޑިއަލް

ޕޮލިސް ސްޓޭޝަން

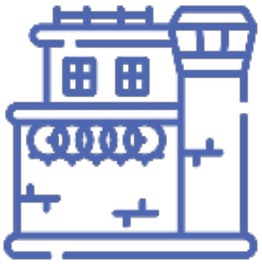

ޖަލު

ނޭޝަނަލް ރިހެބިލިޓޭޝަން ސެންޓަރު

އިމިގްރޭޝަން ޑިޓެންޝަން ސެންޓަރު

ޖުވެނައިލް ޑިޓެންޝަން ސެންޓަރު

ގަކުދިން ބަލަހައްޓާ މަރުކަޒުތައް

ޚާއްސަ އެހީއަށް ބޭނުންވާ މީހުންގެ މަރުކަޒު

ޑްރަގް ޑިޓޮކްސް ސެންޓަރު

1.5. އެން.ޕީ.އެމް.އިން ކުރާ ޒިޔާރަތްތަކުގެ ބާވަތްތައް

ދައުލަތުގެ ބާރުހިނގާ ސަރަޙައްދުގައި މީހުންނާއި ކުދިން ބަލަހައްޓާ ނުވަތަ ބަލަހައްޓާކަމަށް ބެލެވޭ މަރުކަޒުތަކަށް ކަސްޓަޑީއާ ވަކި ތާވަލަކާ އެއްގޮތަށް، ގަވާއިދުން ޒިޔާރަތްކުރުމާއި މިފަދަ ތަންތަންގައި ޓޯޗަރާއި ރަޙުމްކުޑަ ނާއިންސާނީ އިހާނެތި ޢަމަލާއި އިންސާނީ ކަރާމާތް ގެއްލޭފަދަ އަދަބެއް ދިނުމާއި، އެފަދަ ޢަމަލެއް ހިނގުމަށް މަގުފަހިވާފަދަ ސަބަބުތަކާއި ބެލުމަށް އެން.ޕީ.އެމްއިން ކުރާ މަސައްކަތްތަކުގެ ތެރެއިން އެންމެ އިސްކަންދިނުންކުރާ އެއް މަސައްކަތެވެ. އެގޮތުން އެން.ޕީ.އެމް އިން ކުރަނީ މައިގަނޑު 3 (ތިނެއް) ބާވަތެއްގެ ޒިޔާރަތެވެ. އެއީ:

1.5.1. މޮނިޓަރިންގ ޒިޔާރަތް

މޮނިޓަރިންގ ޒިޔާރަތަކީ މިނިވަންކަން ގެއްލިފައިވާ ދައުލަތުގެ ބެލުމުގެ ދަށުގައި މީހުންނާއި ކުދިން ބަންދުކުރާތަނުގައި ނުވަތަ ބެލެހެއްޓުމުގައި ތިބޭ ތަންތަނުގައި، އެ މީހުން އަދި ކުދިންނާއެކު ޢަމަލުކުރާ ގޮތާއި، ބަންދުގައި ބެލެހެއްޓޭ މީހުންނަށް ދިރިއުޅުމާ ޙައްޤުތަކާއި ހިމާޔަތްތަކާއި، ސިއްޙީ ހާލަތާއި، ޚިދުމަތްތަކާއި، އިމާރާތު ބަރަބާރުތަކާއި، ތަނުގެ ޙާލަތު ބަލަމުން އަދި މުވައްޒަފުންގެ ބައިވެރިވުން ދެނެގަތުމަށް ކުރާ ޒިޔާރަތެވެ. މިގޮތުން ކުރާ ޒިޔާރަތްތަކުގައި ފާހަގަކުރާ ކަންކަމާއި ގުޅިގެން ދައުލަތުގެ ކަމާގުޅޭ ހުށި އިޞްލާޙުތަކަށް ހުށަހެޅުންތައް ހުށަހަޅާފައެވެ. މިގޮތަށް ޒިޔާރަތްތަކުގައި އެ ޒިޔާރަތްކުރާ މަރުކަޒުގެ ހުރިހާ ކަންކަމަކަށް ވަރަށް ފުޅާދާއިރާއެއްގައި ބަލާފައެވެ. މޮނިޓަރިންގ ޒިޔާރަތްތަކުގެ ތެރޭގައި އަންނަނިވި 3 (ތިނެއް) ޒިޔާރަތްތައް ހިމެނެއެވެ.

1.5.1.1. އިޢުލާނުކޮށް އެދިގެން ކުރާ އިންސްޕެކްޝަން ޒިޔާރަތް

އިޢުލާނުކޮށް އެދިގެން އެން.ޕީ.އެމް.އިން ކުރާ ޒިޔާރަތަކީ މިނިވަންކަން ގެއްލިފައިވާ ދައުލަތުގެ ބެލުމުގެ ދަށުގައި މީހުންނާއި ކުދިން ބަންދުކުރާތަނުގައި ނުވަތަ ބެލެހެއްޓުމުގައި އަދި ހުރި މަރުކަޒުތަކާއި އެކަމާ މަރުކަޒުތަކަށް ޢާންމުކޮށް ދެނެގަން ނުވަތަ އެހެން ގޮތަކުން ގެންނަންޖެހޭ ބަދަލުތަކެއް ގެނައުމާ ދޭތެރެ އެ ތަނެއް ބަލަހައްޓާ ފަރާތަށް ކުރިން ނުވަތަ ކުރިންފެށި ބަލަހައްޓަނުލަ އަދި މަރުކަޒުގެ މި ކޮމިޝަނުގެ ފަރާތުން އިންސްޕެކްޝަން ރިޕޯޓްތަކުން އަދި ކަމާގުޅޭ އިދާރާތަކުން ކޮމިޝަނުގައި އެދިގެން ކުރާ ޒިޔާރަތްތަކެވެ. މިގޮތަށް ޒިޔާރަތްތަކުގައި އެން.ޕީ.އެމްއިން ކަނޑައަޅާ ވަކި ހާއްސަ ކަންތައްތަކަށް އަލިއަޅުވާލައިގެން އިންސްޕެކްޝަން ކުރިއަށް ގެންދެވޭނެއެވެ.

1.5.1.2. ޑްރޮޕް-އިން ޒިޔާރަތް

ޑްރޮޕް-އިން ޒިޔާރަތަކީ، މިނިވަންކަން ގެއްލިފައިވާ ދައުލަތުގެ ބެލުމުގެ ދަށުގައި މީހުންނާއި ކުދިން ބަންދުކުރާ އަދި ބަލަހައްޓާ މަރުކަޒަކާ ގުޅޭގޮތުން، އެން.ޕީ.އެމް.އަށް ލިބޭފަދަ މައުލޫމާތަކާއި ގުޅިގެން، އިތުރު މައުލޫމާތު ހޯދުމަށް ކުރާ ޒިޔާރަތްތަކެވެ. މި ފަދަ ޒިޔާރަތްތަކުގައި ކަނޑައެޅޭ ކަންތައްތަކަށް އަލިއަޅުވާލައިގެން ކުޑަ ވަގުތުކޮޅަކަށް އިންސްޕެކްޝަން ކުރިއަށް ގެންދެވޭނެއެވެ.

1.5.1.3. ވަރޗުއަލް ޒިޔާރަތް

ވަރޗުއަލް ޒިޔާރަތަކީ، މީހުން ބަހައްޓާ ތަންތަނަށް އެއްވެސް ބާރަކަށާ ދެވިގެން އެން.ޕީ.އެމް.އިން އެ ތަނަކަށް ޒާތީކޮށް ޒިޔާރަތްކުރުމުގެ ބަދަލުގައި، އެ ތަންތަނުގެ ބަހައްޓާ ފަރާތްތަކުން އެ ތަންތަން ޒޫމް އެހެން ކޮންފަރެންސް ޕްލެޓްފޯމެއް މެދުވެރިކޮށް ކުރާ ޒިޔާރަތްތަކެވެ. އެގޮތުން، ޒިޔާރަތުގެ ތެރޭ އެ މަރުކަޒަކަށް ބޭނުންވާ އޮފިސަރުން މަސްއޫލުން މެދުވެރިކޮށް އެ ތަނެއްގެ ޙާލަތު ދެއްކުން

ދައުލަތުގެ ބާރުހިފާ ސަރަހައްދުގައި މީހުންނާއި ކުދިން ބަލަހައްޓާނެގޮތަށް އިންތިޒާމު ހަމަޖައްސައި އެ ތަނެއްގެ މައުލޫމާތު ހޯދާ ހަރުދަނާ ވަރުގަދަކޮށް ޒިޔާރަތްތަކެވެ.

1.5.2 ފޮލޯ-އަޕް ޒިޔާރަތް

ފޮލޯއަޕް ޒިޔާރަތަކީ މިނިވަންކަން ގެއްލޭގޮތަށް ދައުލަތުގެ ބެލުމުގެ ދަށުގައި މީހުންނާއި ކުދިން ބަންދުކުރާ އަދި ބައިތިއްބާ މަރުކަޒުތަކުގެ ތެރެއިން، އެ މަރުކަޒުތަކަށް އެން.ޕީ.އެމް.އިން ކުރިން ކޮށްފައިވާ މޮނިޓަރިންގ ޒިޔާރަތްތައް ނުވަތަ ޒިޔާރަތްތަކުގެ ރިޕޯޓުގައި ފާހަގަކޮށްފައިވާ ކަންތައްތަކާ ގުޅިގެން އިސްލާހުކުރުމަށް އިޤްރާރުވާކަން ނުވަތަ އިޤްރާރުވެފައިވާކަން އެން.ޕީ.އެމް.އިން ހުށަހަޅާފައިވާ ހުށަހެޅުންތައް ތަންފީޒުކުރުމާ މިންވަރު ދެނެގަތުމަށް އެ މަރުކަޒަކަށް ހަދާ ޒިޔާރަތެކެވެ.

1.5.3 ތިމެޓިކް ޒިޔާރަތް

ތިމެޓިކް ޒިޔާރަތަކީ މިނިވަންކަން ގެއްލޭގޮތަށް ދައުލަތުގެ ބެލުމުގެ ދަށުގައި މީހުންނާއި ކުދިން ބަންދުކުރާ އަދި ބައިތިއްބާ މަރުކަޒުތަކުގެ ވަކި ބައެއް، ނުވަތަ އެ މަރުކަޒުތަކުގެ ވަކި ކަމެއް މޮނިޓަރކޮށް ދެނެގަތުމުގެގޮތުން ނުވަތަ ވަކި ދާއިރާއަކަށް އަމާޒުކޮށްގެން ކުރާ ޒިޔާރަތަކެވެ. އެގޮތުން، އެކި މަރުކަޒަކަށް ކުރިން ތަންފީޒުވާ ޒިޔާރަތުގައި ނުވަތަ ޒިޔާރަތްތަކުގައި ފާހަގަކުރެވުނު ބޭނުމީ މައްސަލަތަކެއް ހުންނަ ފާހަގަކުރާ ތަކުރާރުވާ މައްސަލަތަކަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ފާހަގަކުރާ ފާހަގަކަމާއި އަދި ކޮމިޝަނުގެ މަސައްކަތްތަކުން މައުލޫމާތު ފާހަގަކުރެވޭ ތަކުރާރު ބިނާކޮށް މިފަދަ ޒިޔާރަތްތައް ކުރެވެއެވެ.

1.6 މޮނިޓަރިންގ އެޕްރޯޗް

އެން.ޕީ.އެމް.އިން މޮނިޓަރިންގކުރާ ޒިޔާރަތްތަކުގައި، އެއްކުރާ މައުލޫމާތުތަކުގެ ސައްހަކަން ކަށަވަރުކުރުމަށް ބޭނުންކުރާ އެޕްރޯޗަކީ ޓްރައިއެންގިއުލޭޝަނެވެ. އެގޮތުން، މައުލޫމާތު އެއްކުރުމުގައި މައިގަނޑު 3 (ތިނެއް) ވަސީލަތެއް ބޭނުންކުރެވެއެވެ. އެއީ މޮނިޓަރިންގގެ އެކި ތަންތަން ބަލައިގަތުމާއި މޮނިޓަރިންގގައި ބަލަހައްޓާ ޑޮކިއުމަންޓްތައް ބަލައިގަތުމާއި މުލާޤާތު ހިންގުމާ ތިބި ފަރާތްތަކާއި، މުވައްޒަފުންނާއި ބަންދުގައި ތިބި ފަރާތްތަކާއި އިންޓަރވިއުކޮށްގެން ލިބޭ މައުލޫމާތުންނެވެ.

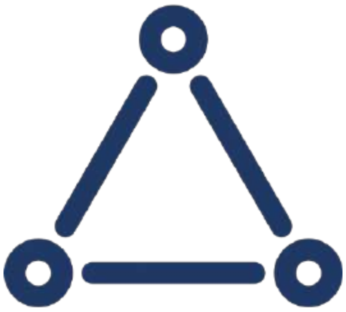

ޖިނާޔަތްކުރުން

2

2.1. 2024 ވަނަ އަހަރު އެން.ޕީ.އެމް.އިން ޒިޔާރަތްކޮށްފައިވާ މަރުކަޒުތައް

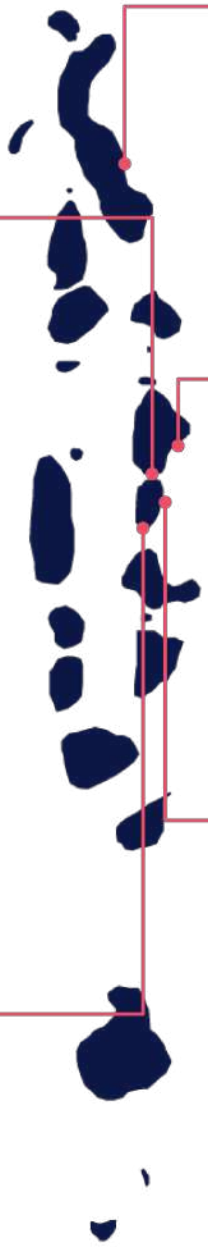

ށ.ފުނަދޫ

- ފުލުސް ސްޓޭޝަން
  27 އިން 28 އޮގަސްޓް 2024
- ފެމިލީ އެންޑް ޗިލްޑްރަން ސަރވިސް ސެންޓަރ / އަމާންވެރި
  29 އޮގަސްޓް 2024

ގްރޭޓަރ މާލެ އޭރިއާ

- އިމިގްރޭޝަން ޑިޓެންޝަން ސެންޓަރ
  7 އިން 8 ފެބްރުއަރީ 30 ސެޕްޓެމްބަރ 2 ޑިސެމްބަރު 2024
- މޯލްޑިވްސް ކަސްޓަމްސް
  20 ފެބްރުއަރީ 19 މާރިޗު 2024
- ހުޅުމާލެ ޖަލު
  29 އިން 30 މޭ 2024
- ހުޅުމާލެ ހާފްވޭ ހައުސް
  17 އޮކްޓޫބަރު 2024
- މާލެ ޖަލު
  24 ނޮވެމްބަރު 2024
- ހުޅުމާލެ ޖަލު ޔުނިޓް 4
  24 އިން 25 ނޮވެމްބަރު 2024

ކ.ހިންމަފުށި

- ނޭޝަނަލް ރިއިންޓަގްރޭޝަން ސެންޓަރ
  9 އިން 10 ޖޫން 2024
- ޖުވެނައިލް ޑިޓެންޝަން ސެންޓަރ
  11 ޖޫން 2024
- ޑްރަގް ބްރިޖިންގް އެންޑް ރިހެބިލިޓޭޝަން ސެންޓަރ
  12 އިން 13 ޖޫން 2024

ކ.މާފުށި

- މާފުށި ޖަލު
  20 އިން 24 އޮކްޓޫބަރ 28 އޮކްޓޫބަރު 2024

ސ.ހިތަދޫ

- ހާއްސަ އެހީއަށް ބޭނުންވާ ކުދިންގެ މަރުކަޒު
  4 އިން 6 ނޮވެމްބަރު 2024

9 މޮނިޓަރިންގ ޒިޔާރަތް

2 ފޮލޯއަޕް ޒިޔާރަތް

2 ތީމެޓިކް ޒިޔާރަތް

2.2. 2024 ވަނަ އަހަރުގެ ޝިކާޔަތްތަކުގައި ފާހަގަކޮށްލެވިފައިވާ ކަންތައްތައް

2.2.1. މިނިވަންކަން ގެއްލޭގޮތަށް ދައުލަތުގެ ބެލުމުގެ ދަށުގައިވާ ފަރާތްތަކަށް ދެވިފައިވާ ކަމަށް ބުނާ ހާނިއްކަޔާ ގުޅޭ

ޚާއްސަ އެހީއަށް ބޭނުންވާ މީހުންގެ މައްސަލަތަކުން ކުރި ޝިކާޔަތްތަކުގައި، މަރުކަޒުތަކުގައި ހުރި ބަލި މީހުން އުނދަގޫކުރުން އަޅުވެތިކުރުން ނިސްބަތްވާ ބަލަހައްޓާ ފަރާތުން ހުރިހާ ފަރާތަކަށް ހަދާ ފާހަގަކޮށް ނޫން ކަމަށް ބުނެ ޝިކާޔަތްތައް ފާހަގަކޮށްލެވިފައިވާ ކަމަށް ފާހަގަކޮށްލެވިފައިވޭ. މިކަން މުޖުތަމަޢު ބަލަހައްޓާ ފަރާތުން ކިތަންމެ ގޮތްތަކުން ބަލަހައްޓާ ދެވަޑަށް ކަމުގެ ބޭނުން ނުކުރާ މީހުންނާ ގުޅިގެން ސަލާމަތީ ހިދުމަތް ދޭ ފަރާތްތަކުން ބެލެހެއްޓުމުގެ ކުރިއަށް ގެންދެވިފައިވާކަން ފާހަގަކޮށްލެވިފައިވޭ. މިގޮތުން ކުރީގެ ޝިކާޔަތްތަކުގެ ތެރެއިން 2022 އަދި 2023 ވަނަ އަހަރުގެ ޝިކާޔަތްތަކަށް ބަލާއިރު ވެސް ފާހަގަކޮށްލެވިފައިވޭ. މިގޮތުން، ބަލަހައްޓާ ބެލެހެއްޓުމުގެ ޚިދުމަތެއް ވަނީ އުޞޫލެއްގެ ދަށުން ހުށަހަޅާފައި ކަމަށް ކޮމިޝަނުން ދެކެއެވެ. އިތުރުން ބަލަހައްޓާ ފަރާތްތަކުން ފުރިހަމަ ގޮތުގައި ނުވާކަން ވެސް ފާހަގަކޮށްލެވިފައިވޭ. ބަލަހައްޓާ ފަރާތުން ހުރިހާ ފަރާތަކަށް އަންނަނިވި އަހަރުގައި ވެސް ފާހަގަކޮށްލެވިފައިވޭ.

ޚާއްސަ އެހީއަށް ބޭނުންވާ މީހުންގެ މައްސަލަތަކުގައި މަސައްކަތްކުރާ މުވައްޒަފުންގެ ބަދަލުތަކާއި ހިދުމަތް ދޭ ފަރާތްތަކުގެ ޙައްޤުތަކުގައި ސަޕޯޓެއް ދިނުމުގައި ބަލަހައްޓާ މުވައްޒަފުން ގަވާއިދާ ޚިލާފަށް މަސައްކަތް ކުރުމާއި ބަލި މީހުންނަށް ނުރައްކަލެއް ހުރި ބަދަލެއް ގެނައުމުގައި ފާހަގަކޮށްލެވިފައިވޭ.

ބަލަހައްޓާ މުވައްޒަފުން ފަރާތުން ޝިކާޔަތްތަކަށް މިސާލަކަށް ބޭސް ދިނުމުގައި ބަލަހައްޓާ ފަރާތްތަކުން ފާހަގަކޮށްލެވިފައިވާ 149 (ސަތޭކަ ސާޅީސް ނުވައެއް) ޝިކާޔަތް ރިޕޯޓްގެ ތެރެއިން 120 (ސަތޭކަ ވިހި) ޝިކާޔަތަކީ ބަލަހައްޓާ ފަރާތްތަކުން ހިދުމަތް ދޭ ފަރާތްތަކުން ފާހަގަކޮށްލެވިފައިވާ ޝިކާޔަތްތަކެވެ. އެގޮތުން، ބަލަހައްޓާ ފަރާތުން ފުރުސަތު ދީފައިވާ ޝިކާޔަތްތަކަށް ބަލާއިރު، ބަލަހައްޓާ މުވައްޒަފުން ބަލަހައްޓާ ފަރާތުން ނުރައްކާތެރި ޝިކާޔަތެއް އެބަހުރި ބަލަހައްޓާ މުވައްޒަފުންގެ ފަރާތުން ބަލަހައްޓާ ފާހަގަކޮށްލެވިފައިވޭ. މިގޮތުން، ބަލަހައްޓާ އަދި މުވައްޒަފުން ދިނުމުގެ ޝިކާޔަތްތަކުގައި ބަލަހައްޓާ ގޮތުގެ ހުރިހާ ފަރާތުން ބަލަހައްޓާ އެކި ޤައުމީ އިދާރާތަކުގެ އަހުލުވެރިވުމުގެ ޝިކާޔަތްތައް ހުށަހަޅާފައިވާކަން ބަލަހައްޓާ ރިޕޯޓްތަކުގައި ހުރިކަން ފާހަގަކޮށްލެވިފައިވޭ.

ޚާއްސަ އެހީއަށް ބޭނުންވާ މީހުންގެ މައްސަލަތަކުގައި ހިދުމަތްދޭ ފަރާތްތަކުން ބަލަހައްޓާ ފަރާތުން ޤައުމީ ފަރާތްތަކުން 120 (އެއްސަތޭކަ ވިހި) ޝިކާޔަތުގެ 48 (ސާޅީސް އަށެއް) ޝިކާޔަތަކީ، ބަލަހައްޓާ ފަރާތުން ހިދުމަތް ދޭ މުވައްޒަފުންނަށް ދިނުން ނުވާކަމާ ގުޅޭ ބަލަހައްޓާ ހިދުމަތް ދޭ ބައެއް ކުއްލިވާ މީހުން ނުކުރާކަން ފާހަގަކޮށްލެވިފައިވޭ.

އެން.ޕީ.އެމްއިން 2024 ވަނަ އަހަރު **މާފުށި ޖަލަށް** ކުރި ޒިޔާރަތުގައި، ޖަލުގެ ޔުނިޓް 8 ގެ ވިންގު 3 ގައި ބަންދުކުރެވިފައިވާ، ނަފްސާނީ ބައްޔެއް ހުރުމުގެ ސަބަބުން ޖަލުގެ އާންމު އާބާދީއާ ވަކިން ގެންގުޅެން ފެއިލިން ބަހައްޓާ ގޭލެރީގެ މާއްދީ ހާލަތު ވަރަށް ދަށްކަން ފާހަގަކޮށްލެވިފައިވެއެވެ. އެގޮތުން މި ގޭލެރީކަން އެކަށީގެންވާ މިންވަރަށް ދޫވާލު އަދި ރަނގަޅު ވައިދޮޅުގައި އަލި ނުލިބޭކަމާއި، ގޭލެރީ ތެރޭގައި މިދަރުގެ ނަޖިހުން ހުރިކަމާއި، ކުޑަކަމުދާ ތަށިހުރީ ވަސް ހުރިކަމާއި ކަނޑާފައި ސައްކާސްކުރި

އުފެދުނަކަސް ފާހަގަކޮށްލެވިފައިވެއެވެ. މީގެއިތުރުން މި ސެލްތަކުގައި ވައި ދަށުދުވާނޭ ނިޒާމެއް ނެތްކަމާއި، ސެލްތަކުގެ އެއްބަސް ހުން ގަދަކަން ފާހަގަކޮށްލެވިފައިވެއެވެ.

އެން.ޕީ.އެމްއިން 2012 ން ފެށިގެން 2023 އަށް މާފުށި ޖަލަށް ކުރި ޒިޔާރަތްތަކަށްފަހު ދައުލަތުގެ ކަމާގުޅޭ އިދާރާތަކާ ހިއްސާކޮށްފައިވާ ރިޕޯޓުތަކުގައި ހުށަހަޅާފައިވާ ހުށަހެޅުންތަކުގެ ތެރެއިން، ޖަލުގެ އަސްލު އާބާދީއާ ވަކިން ގެންގުޅެންޖެހޭ ފަރާތްތައް ބަލައިބެލުމަށް މީހުން ބަންދުކުރުމަށް ބޭނުންކުރާ، ޔުނިޓް 8 ގެ ސެލްތަކަށް ރޫމަސްޓޭގެ ވަގުތީގޮތުގައި އެކަހެރިކުރާ އަދި ލިބޭން އިންތިޒާމް ހަމަޖެއްސުމަށް ސެލްތަކުގައި ބެލެހެއްޓުމުގައި ވަކި މުއްދަތަކަށް ނޫން ގޮތަށް މީހުން މި ސެލްތަކުގައި ބަންދުކޮށްހުރުމަށް ތަކުރާރުކޮށް ހުށަހަޅާފައިވާނެއެވެ. އަދި ޖަލުގެ ސެލްތަކުގެ ތެރެއިން ކޮޓަރި ވެންޓިލޭޝަން ނެތް ސެލްތަކަށް ސާފު ވައި އަދި އަލި ދައުރުވާގޮތަށް ބަދަލު ގެނައުމަށް ވެސް ހުށަހަޅާފައިވާނެއެވެ.

2018 ވަނަ އަހަރު އެން.ޕީ.އެމްއިން ހުށަހެޅި ކަންތައްތަކުގެ ތެރެއިން މާފުށި ޖަލުގައި ބަންދުކޮށްފައިވާ ނަފްސާނީ ބަލިތަކަށް ފަރުވާ ހޯދަމުންދާ ނަޒީލުންނާއި ބަންދު މީހުންނަށް އެކަށީގެންވާ ފަރުވާ ލިބޭނެ ތަނަވަސް އިންތިޒާމްތަކާއި އަދި މަރުކަޒެއް ނުވަތަ ވަކި ޔުނިޓެއް ބައިނަލްއަޤުވާމީ މިންގަނޑުތަކާ ފެތޭގޮތަށް ޤާއިމުކުރުމަށް ހުށަހަޅާފައިވާނެއެވެ. ނަމަވެސް، ފާއިތުވިދިޔަ 12 (ބާރަ) އަހަރުގެ ތެރޭގައި ދައުލަތުން މިކަމަށް ހައްލެއް ގެނެވިފައި ނުވާކަމީ އެން.ޕީ.އެމްގެ ވަރަށް ބޮޑު ކަންބޮޑުވުމެކެވެ. އޮޕްކެޓްގައި ކޮންމެ ދައުލަތަކުންވެސް އެ ދައުލަތެއްގެ ބާރު ހިނގާ ސަރަހައްދުގައި ޓޯޗަރާއި ރަހުމްކުރެ، ނާއިންސާނީ، އިހާނެތި އަމަލާއި ދަރުދަރަޖައިގެ ހުއްޓުވުމަށް އަޅަންޖެހޭ ފިޔަވަޅުތައް އަޅަންވާނެކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. ހަމަ އެހެންމެ، 2023 ޑިސެންބަރު 23 ގައި އދ. ގެ ސްޕެޝަލް ރެޕޯޓިއަރ އޮން ޓޯޗަރ، އދ. ގެ ކޮމިޝަން އޮން ހިއުމަން ރައިޓްސް އަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ރިޕޯޓުގެ 41 ވަނަ ނުކުތާގައި، މީހުން ބަންދުގައި ގެންގުޅެނީ އެކަށީގެންވާ ވަރަށް ވުރެން ދަށް ހާލަތެއްގައި ކަމަށާއި، އެއީ ޓޯޗަރ، ނުވަތަ ރަހުމްކުރެ ނާއިންސާނީ، އިހާނެތި ސުލޫކެއްކަމުގައި ބެލެވިދާނެކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. މާފުށި ޖަލުގެ ޔުނިޓް 8 ގެ ވިންގު 2 އަދި 3 ގައި ޖަލުގެ އަސްލު އާބާދީއާ ވަކިން ގެންގުޅެންޖެހޭ ނަޒީލުން ބަންދުކޮށްފައިވާ ސެލްތަކީ މީހުން ބަންދުކޮށްގެން ގެންގުޅެން އެކަށީގެންވާ ތަނެއްނޫން ކަމުގައިވާއިރު، މާފުށި ޖަލުގައި ރަހުމްކުރެ، ނާއިންސާނީ، ދަރުދަރަޖައިގެ އަމަލުތަކަށް ހުއްޓުވުމަށް ދައުލަތުން އަޅަންޖެހޭ ފިޔަވަޅުތައް މިހާތަނަށް އަޅާފައި ނުވާކަމީ އޮޕްކެޓްގެ ދަށުން ދައުލަތުން އަދާކުރަންޖެހޭ ޒިންމާ އަދާނުކުރުމެއް ކަމުގައި ބެލެވުމުގެ ޖާގަ އޮތްކަން އެން.ޕީ.އެމްއިން ފާހަގަކޮށްލަމެވެ.

2.2.2. ޖިނާއީ ފަރުމާކުރުމުގައި ހުރި މައްސަލަތައް

2024 ވަނަ އަހަރު އެން.ޕީ.އެމްއިން ކުރި ޒިޔާރަތްތަކުގައި، ދައުލަތުގެ ބެލުމުގެ ދަށުގައި މީހުންނާއި ކުރިން ބަންދުކުރާ އަދި ބައިތިއްބާ ގިނަ މަރުކަޒުތަކަށް ޒިޔާރަތްކޮށްފައިހުރި އެ ތަންތަނުގެ މަޤުސަދުތައް ހާސިލުކުރުމަށް އެކަށީގެންވާގޮތަކަށް ޑިޒައިންކޮށް ނުވަތަ ބިނާކޮށްފައި ނުވާކަން ފާހަގަކޮށްލެވިފައިވެއެވެ.

މި މަރުކަޒުތަކުގެ ޖިނާއީ ފަރުމާކުރުމުގައިވާ ދޮށުން، އެތެރެތަކުގައި ބަންދުކުރެވޭ މީހުންގެ އަސާސީ ހައްޤުތަކަށް އުނިކަން ލިބިދާނެކަން އެން.ޕީ.އެމްއަށް ވަނީ ފާހަގަކޮށްލެވިފައެވެ.

އިމިގްރޭޝަން ޑިޓެންޝަން ސެންޓަރު (އައި.ޑީ.ސީ)ގައި ބަންދުމީހުން ބޭއްވުމަށް ހަދާފައިވާ ބޮޑުކޮޓަރިތަކުގެ ބަންދު އެނދުތައް ކައިރި ކައިރީގައި ބަހައްޓާފައިވާތީ، އެނދުތަކުގެ

އުސޫލުން އަޅާބަލާއިރު އިމާރާތް ހިމާޔަތްކުރުމުގެ ވަރަށް ތިރީކަތްކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. މީގެއިތުރުން، ބަންދުކުރެވޭ ސީލިންގެ ފަރުމާކޮށްފައިވާގޮތުން، ދަރަނިޖެހޭ ހާލަތަށް ފެންނަން ހުރުމާއި، އިމާރާތް ތިރިކޮށް ހުރުމުގެ ސަބަބުން، ބަންދުގައި ތިބޭ މީހުންނަށް ބޭނުންވާ ފަދަ ތަކެތި ބޮޑުބޮޑުކޮށް އަލިއަރާ ނަގާސަލާ ގެއްލުމެއް ދިނުމުގެ ފުރުޞަތު ހުރިކަން 2022 ވަނަ އަހަރުގެ ޒިޔާރަތުގައި ފާހަގަކުރެވިފައިވާ ފަދައިން މި އަހަރުގައި ވެސް ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

މާފުށީ ޖަލުގެ ބައެއް ޔުނިޓްތަކަށް އެކަކަށްވުރެ މިންވަރަށް ގުދުރަތީ އަދި ނުލިބޭ ކަމުގައި ހާއްސަކޮށް ޖަލު ޔުނިޓް 2، 3، 4، ޔުނިޓް 8 ގެ ވިންގް 2، 3 އަދި ޔުނިޓް 11 ގެ ބައެއް ގޮޅިތަކަށް ގުދުރަތީ އަލިއަށް ނުލިބޭކަމުގައި ދެވޭގޮތުގެ ވަގުތުތަކުގައި ވެސް މި ގޮޅިއެއް ވަރަށް އަނދިރިކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. ޔުނިޓް 2، 3، 4، ޔުނިޓް 8 ގެ ވިންގް 2، 3ގެ ގޮޅިތަކުގެ ތެރޭގައި ބޮޑު ހަރުކަށްތަކާއިންނާއިރު، ރޭގަނޑުގެ ވަގުތުތަކުގައި އަލިކަމެއް ލިބެނީ ގޮޅިތަކުގެ ބޭރުގައި ހަރުކާށްތަކުގައިހުރި ލައިޓުގެ އަލިކަމުންކަމާއި، މި އަލިކަމުން ގޮޅިތަކުގެ އެތެރެއަށް ލިބެނީ މިންވަރަކަށް އަދި ނުލިބޭކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. ޔުނިޓް 11 ގެ ގޮޅިތަކަށް ގުދުރަތީ އަލިއަށް ނުލިބުން ނަމަވެސް، ގޮޅިތަކުގެ ތެރޭގައި ބޮޑު ހަރުކަށްތަކާއިހުރިކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

މާފުށި ޖަލު ޔުނިޓް 2، 3، 4 އަދި 11 ފަރުމާކޮށްފައި ހުރިގޮތުން، ވާރޭވެހޭ ދުވަސްތަކުގައި މި ޔުނިޓްތަކުގެ ގޮޅިތަކުގެ އެތެރެއަށް ވާރޭ ވިއްސާކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. މީގެއިތުރުން، ޖަލުގެ ޔުނިޓް 12 ފަރުމާކޮށްފައި ހުރިގޮތުން، ވިންގް 1 އާއި ވިންގް 2ގެ ދެމެދުގައި ރަނގަޅަށް ހުރަސްފާރާއި ގޮޅިތަކާ ދެމެދު ޖާގަ ކުޑަކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. އެހެންވުމުގެ ސަބަބުން، ޖަލު އޮފިސަރުން ގޮޅިތަކުގެ ކައިރިމަތީގައި އޮންނަ ވޯކްވޭއިން ހިނގާފައި ދާއިރު، ގައިދީންގެ ފަރާތުން ފުރައްސާރަ ކުރުންފަދަ ކަންތައްތަކާ ދިމާވާކަމާ އަދި ޔުނިޓްގައި ޖެހުމި އަދާކުރާ އޮފިސަރުންނަށް އެންމެ ފުރިހަމައަށް ރައްކާތެރިކަން ނުލިބޭކަން ވެސް ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

ހުޅުމާލެ ޖަލު ވަނަހިމެން ރަނގަޅަށް ފާރުގެ އުސޫލުންގައި ހުންނަނީ 7 (ހަތެއް) ނަމްބަރު 8 (އަށެއް) ފްލޯޓުގައި، މީގެ ސަބަބުން، ސްޓިއުރިޓީ ބަދަލުކުރަން ދަތިވާކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. ހުޅުމާލެ ޖަލު ޔުނިޓް 4 (ކުރީގެ މާލެ ޖަލު އެނެކްސްގެ ގޮތުގައި ބޭނުންކުރި އިމާރާތް) ގެ ގޮޅިތައް ކުރިމަތީގައި އޮންނަ ސަރަހައްދު މަތިން ބޮޑު ބައި ހުޅުވާލެވިފައި އޮންނައިރު، ކުރެ ތަންތަނުގެ ހިމާޔަތަށް އޮތީކަމާއި، މަތި ހިސާ ނުވާތީ އޮންނަ ކުރެ ތަންތާގެ ކައިރީގައި އަޅާ ބަންކަރުގެ ހަދާފައިވާތީ، އެތަން ހަމާ ނިމުމުން، މި ސަރަހައްދަށް ގުދުރަތީ އަލި ލިބުމާއި ވައި ދައުރުވުން ކުޑަވާނެކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

ހުޅުމާލެ ޖަލު ގޮޅިތަކުގެ ތެރޭގައި ވައިދައުރުކުރާނެ ނިޒާމެއް ނެތުމުން ގޮޅިތެރެ ހޫނުގަދަކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. ޖަލުގައި ޤައިދީންނާއި ބަންދުމީހުން ބައިވެރިވާ ގޮޅިތަކުގެ ފާހާނާތަކަކީ އެއްކޮށް ބަންދުކޮށްފައިވާ ތަންތަނެއް ނުވުމާއި އަދި ގޮޅިތަކުގައި އެގްޒޯސްޓް ހަރުކާށްފައި ނެތުމުން ފާހާނާ ބޭނުންކުރާ ކޮޅުގެ ގެއަށް ދުވެ ގޮޅިތެރޭގައި ވަސް ހިފާކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

ނ. ފުނަދޫ ޕޮލިސް ސްޓޭޝަނަށް އެން.ޕީ.އެމް.އިން ޒިޔާރަތްކުރިއިރު، އެން.ޕީ.އެމް.އިން ސްޓޭޝަން ކުރިން ހިންގުމުގައި އިމާރާތް މަރާމާތު ބަދަލުކުރެވިފައި ހުރިކަމާއި، މި އިމާރާތުގައި އަންހެނުން ނަމްބަރު ކުޑަކުދިން ބަންދުކުރެވުނު ގެސްޓްހައުސް ހާލަތުގައި ބަންދުކުރުމަށް 1 (އެކެއް) ގޮޅި ވަކިކޮށްފައިވީނަމަވެސް، އަންހެނުންނާއި ކުޑަކުއްޖަކު އެއްފަހަރާ ގެސްޓްހައުސް ހާލަތު ގުޅޭގޮތުން ޖެހޭނަމަ މި ދެ ފަރާތް ވަކިން ބަންދުކުރެވޭނެ އިންތިޒާމް

ހަމަޖެހިފައިނުވާކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. މި ގޮޅި ހުރި ފާރަލުން ވަކިކޮށްފައި ނަމަވެސް، ގޮޅިތައް ޖެހިޖެހިގެން ހުރުމުގެ ސަބަބުން ގޮޅިތަކުގައި ތިބޭ ބޮޑެތި މީހުންނަށް މި ގޮޅިގައި ބަންދުކުރާ ކުޑަކުދިންނާ މުޢާމަލާތު ކުރުމާއި، ބޮޑެތި މީހުން ދައްކާ ވާހަކަތައް އެ ކުދިންނަށް އަޑުއިވުމުގެ ފުރުސަތުއޮތްކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. ގޮޅި ހުރި ސްޓޭޝަނުގެ ވާރޑުގައި ވަރަށް ކައިރީގައި ކަމާއި، ވަރަށްގާތުން ދިރިއުޅުމުގެ ސަބަބުން ބޮޑުންނާ މީހުން މި ގޮޅި ކުރިމަތިން ދަތުރުކުރާ ގޮތުގައި ދިމާވާ މީހުންނަށް ދެކެވޭ ފުރުސަތުދިނުމުގެ ފުރުސަތު ވެސް އޮތްކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

މި ސްޓޭޝަންގެ ގޮޅިތައް ފަރުމާކޮށްފައި ހުރިގޮތުން، ގޮޅިތަކުގައި އެކަށީގެންވާވަރަށް ވައިދައުރުނުވާކަމާއި، ގޮޅިތައް ގުދުރަތީ ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. ގޮޅިތަކުގެ ކުރިމަތީގައި ފަންކާ ރަނގަޅުވެފައި ނެތުމާއި، ވައި ދައުރުކުރުމަށް ހަމައެކަނި ހުރި ގޮޅިތަކުގެ ކުރިމަތީގައި ފާހާނާތަކުން ކަނޑައިގެން ހުރިކަމާއި، ކޮޓަރި ގޮޅިއަކުގެ ފާރުގައި ބޮޑު ނޫރެއް ހުރުމުން ހަޑިކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. މި ގޮޅިތަކުގެ ފަސާހަ ވަޅުލުމުގެ ނުރައްކާ ބޮޑުވާކަމުގެ ބޮޑު ސަބަބަކީ ކޮންމެ ބަޔަކު މިވަރުގެ ފާރުގައި ބޭނުންކުރާ ގޮތަށް ހުރުމާއި ސަބަބުން މިހާރު ފަހުން ފުރިހަމަ ކުރަންވާނެކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. މިގޮތުގެ ނުރައްކާ ހުރުމުގެ ސަބަބުން ފާހަގަކުރެވޭ ކަންތައްތަކަށް ބޭނުންވާ ކަމަށް މި ސްޓޭޝަންގައި ނުހިމެނޭކަން ވެސް ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

ޖުވެނައިލް ޑިޓެންޝަން ސެންޓަރު (ޖޭ.ޑީ.ސީ) އަށް ސިޓީ ގެނައުމުގެ ބޭނުމަށް ހުރި ގޮޅިތަކުގެ ސަބަބުން، އަށް ސިޓީ ޖެހުމުގައި ވަކި ގާނޫނު ސެންޓަރުގެ ދަށުން ހިންގާ ކޮޓަރިތަކުގެ ނަންބަރު ގޮޅިއެއް ވަކި ކޮށްފައި ނެތުމާއި، ސެންޓަރުގެ ކުރިމަތީގައި ދަތުރުކުރާ ފަރާތްތަކުގެ ރައްކާތެރިކަމަށް ގޮޅިތަކުގެ ދޮރުތަކަށް ކުރިމަތިލާން ޖެހެނީ ރައްކާތެރިކަން ވެސް ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. ގޮޅިތަކުގައި ރަނގަޅު ނިދާނެ ތަނެއް ނެތުމާއި، އެކަނި ގޮޅިތަކުގައި ބަހައްޓާ ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. މި ސެންޓަރުގެ ގޮޅިތަކުގައި ތިބޭ ކުދިންނަށް ފެންވަރު ރަނގަޅު ކާނާ ފޯރުކޮށްދިނުމަށް ރޭވިފައި ވަކި ތަނެއް ނެތުމާއި، ކުދިން ބަހައްޓަން ކަނޑައެޅިފައިވާ ތަނަކީ ސެންޓަރުގެ ނަމުގައި ހުރި ތަނެއް ކަމުގައި ބަލައި ތަކުލީފު ނުވާކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

ގޮތެއްކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

ޑްރަގް ޓްރީޓްމަންޓް އެންޑް ރިހެބިލިޓޭޝަން ސެންޓަރު (ޑީ.ޓީ.އާރ.ސީ)ގައި ކުރިއަށްގެންދަނީ ކައުންސިލިންގ ސެޝަންތައް ނަގައިދިނުމަށް ހުންނަނީ 3 ކޮޓަރި ކަމާއި، ސެޝަންތައް ކުރިއަށްދާއިރު، ބޭރަށް އަޑުއިވޭކަމާއި، ކޮޓަރިތަކުގެ އެތެރެ ހޫނުގަދަކަން 2022 ވަނަ އަހަރު ކުރި ޒިޔާރަތުގައި ފާހަގަކުރެވިފައިވާ ފަދައިން މި އަހަރުގައި ވެސް ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. · މި ސެންޓަރުގައި ޖާގައިގެ ދަތިކަން ހުރުމުގެ ސަބަބުން ސެންޓަރުގައި މުވައްޒަފުން ބޭނުންކުރާ މޭޒުތައް ކޮރިޑޯރުގައި ބަހައްޓާފައިވާ ކޮރިޑޯރުތަކުގައި ގެންގުޅޭކަން ވެސް ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

ނ. އަމާންވެރިކަމާއި ކުދިން ދިރިއުޅޭ ކޮޓަރިތަކުގެ ބެލެހެއްޓުމުގައި ކުދިންގެ ރައްކާތެރިކަމަށް ޖާގަދީފައިވާ ބަލައި ގުޅިފައިވާ ކުދިން އަމިއްލައަށް ނުރައްކާތެރިވާކަމާ އަދި ގުޅިފައިވާ ހުރުމުން އުނދަގޫވާކަމަށް ކުދިން ބޮޑުމީހުން ބާލި ހުރި ގުޅިފައިވާ ސެންޓަރުގެ ފަރާތުން ނަގާފައިވާކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. އެހެން ނަމަވެސް، ކޮޓަރިތަކުގައި ގްރިލް ނުޖަހައި ހުރުމުން ކުދިންނަށް އަނިޔާއެއްވުމުގެ ފުރުސަތު އޮތްކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

އަމާންވެރިކަން އަދި ކުއްޖަކު ގެއްލިދިޔުން، ކުއްޖާގެ ބެލެނިވެރި ބެލުމަށް ވަކިން ބަހައްޓަން ބޭނުންވި ނަމަވެސް ކުދިން ވަކި ކުރެވޭނެ އިންތިޒާމު ހަމަޖެހިފައި ނެތުމުގެ ސަބަބުން، އަދި ގެނުން ކުއްޖާގެ ސަބަބުން ސެންޓަރުގައި ތިބި އެހެން ކުދިންގެ އުޅުމަށް ނުރައްކާ އަސަރުކުރުވަނިކަމާއި މި ކަމުގެ ސަބަބުން ބަދު ޓީޗަރުން ވަކިން ކުއްޖަކަށް ރިޔާއީ އުނިކަމުގައި ސެންޓަރަށް ގެނައި ކުއްޖާގެ ބަރަހަނާ ޖެހުންކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

އޮރިއެންޓޭޝަން ކޯހުގެ ހިދުމަތްތަކާއި އުސޫލުތަކާއި ކަސްޓަމަރުންގެ

ގަވާއިދުގައި މަރުކަޒުގައި ދިރިއުޅޭ ކުދިން ބަންދުކުރާ ފާހަގަކޮށް، އެއްވެސް ހާލަތެއްގައި މުވައްޒަފުން ބަންދުކޮށްގެން ނުވާނެކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވި ނަމަވެސް، އަމާންވެރި އިމާރާތުގައި ކުއްޖަ ވަކިކުރުން ބަންދުކުރުމަކަށް ވަކި ހުއްދަ ފާހަގަކޮށް ނުހުންނާނެ، އިމާރާތުގެ ތިރީ ފަންގިފިލާގައި ހުންނަ ފާހަގަކޮށް މުވައްޒަފުން ޖެހޭގައި އުޅޭ ގޭގެތެރޭގައި ބަންދުކުރާކަމުގައި ނަމަވެސް، ކުދިން ދިރިއުޅޭ ފަންގިފިލާގެ ފާހަގަކޮށް މުވައްޒަފުން ބަންދުނުކުރާކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

2.2.3 މާއްދީ ހާލަތު ދަށްވުން

އެން.ޕީ.އެމްއިން 2024 ވަނަ އަހަރު ޒިޔާރަތްކުރި ތިން މަރުކަޒުތަކުގެ މާއްދީ ހާލަތު ވަރަށް ދަށްކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. އެގޮތުން، **ހައުސްކީޕިން ބަންދުވާ މުޅިންގެ މަރުކަޒުގައި** މަރުކަޒުކުރާ މުޅިން ބަންދުކުރާ އެސްޕީޑް ދިނަ ދެކެވޭސްވުމުގެ ސަފާތޯން، ދަބަރުޖަހާ ބައެއް ފައިވާކަމާއި، ބައެއް ފަންކާތަކުގެ ފިރަތަށް ތެޅިފައިވާކަމާއި، ބައެއް ވެންޓިލޭޝަނުގެ ފާހަގަކުރާ ބޯކިތައް އަނދާފައި ހުރިކަމާއި، ބައެއް ފާހަގަކޮށްގައި ދޮރުފަތްތައް ނުވަތަ ދޮރު ދޮރުގަނޑުގެ (ކޮރިޑޯރިން) ނުތަކާ އަދި ބައެއް ފާހަގަތައް އެއްވެސް ވަރަކަށް ބަންދުނުކުރެވޭވަރަށް ހަލާކުވެފައިވާކަން އެނގެން އަހަރުގެ ޒިޔާރަތްތަކުގެ އެއްފަހަރުން މި އަހަރުގެ ޒިޔާރަތުގައި ވެސް ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. މީގެއިތުރުން، ދިނަ އެސްޓޭޓްތަކުގައި ބޭސްޕިޓާއި ބާކިސް އުޅަ ނުތަކާއި ބައެއް އެސްޓޭޓްތަކުގައި ބާލިސްފޯސް ނުތަކާއި، މަރުކަޒުކޮށްފައިވާ ފާހަގަތަކުގެ އަސްސަރުން ރައްކާކުރެވޭގޮތަށް ކަބަޑެއް ނުވަތަ އަލަމާރި ފަދަ އެއްޗެއް ނުތަކުގެ ސަބަބުން ބައެއް ބަދިގޭން ފާރުތަކުގައި ދަބަސްތަކުގެ ގާއްސާ ފާރިގަސްވެފައިވާކަމާއި، ބަދިގޭން ދިރިއުޅޭ ކަޅުބިސްތަކުގެ ފާލުބިސް މަތީގައި އަސްނަޔުން ބަރަށްޗާފައިވާކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. މަރުކަޒުގެ ޖިއިޔުން ބަދިގޭން ދިބާ ވާ 5 އަދި 6 ގައި ރަސްމީކަން އަށަގަނޑުވާކަމާއި، ހައުސިންގ ޔުނިޓް ނަންބަރު 5-އާ ގައި ދިޔަ އަދަދަކަށް ރަނގަޅުން އަށަގެއް ހުރިކަމާއި، އެގޮތުން ޔުނިޓް 5-އާގައި ބަލިމީހުން ނިދާ އެނދުތަކުގެ ފުރާޅުތަކުގައި، ގޯޅިތަކުގައި، ބާލިސްތަކުގައި، ސޯފާގެ ބޭނުމަށްގައި، ޔުނިޓުގެ ފާރުތަކުގެ ކުލަތަކުން ޔުނިޓުގެ ރަނގަޅުނިމާއި މަސްތީގައި ވެސް ދިނަ އަދަދަކަށް ރަނގަޅުން އަށަގެއް ހުރިކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

މަރުކަޒުގެ ފިޔަޝަން ބަލިމީހުން ބަލަހައްޓާ ޔުނިޓުތަކުގެ ސާފުތާހިރުކަން ކުޑަކަމާއި، ހައުސްކީޕިން ޔުނިޓް ނަންބަރު 5 - އާގެ ސާފުތާހިރުކަން ކުޑަކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. އެގޮތުން، ޔުނިޓްތަކުގެ ބައެއް އެނދުތަކުގެ ކަރިއަށް ބަލިމީހުން ކުޑަކުޑަ ކުނިވަޅުވާ ހުރިކަމާއި، އަދި ސާފުކުރަމުން ދިޔަ ވަގުތު ހޭރުވުޒުވާރުކުރުން ސައިބޮން ހިފުވަރި ހުރިކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. މީގެއިތުރުން، ޔުނިޓް 5 - ގެ ފެންވަރާ ތަނުގެ ތަޅުންގަނޑު މަށްޓަރު ބަލިމީހާ ބޭނުންކުރާ ތަށިފޮއި ސާފުކުރަނީ، ބަލިމީހުން ބަދިގޭގެ ތެރޭން ފެން ބޮޑުކަމާއި ބުނެދެއިން ފާހަގަ ތަންތަނުގައި ބަރަށްޗާފައި ހުރިކަން ފެނުނު ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. ވޯޑް ނަންބަރު 4ގެ އަސްދޫތަކުގައި ތަންމަތިކުރު އަށްހުގެ ސާފުތާހިރުކަން ވޯޑުގެ މާއްދީ ހާލަތު ދަށްވުމުގެ ސަބަބުން މަރާމާތުކުރަމުން، 2023 ވަނަ އަހަރުގެ ޒިޔާރަތުގެ މަސުގެ ތަނބަރުގައި ބަދަލުކުރެވިފައިވާކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

އައި.ޖީ.އެމް.އެޗްގެ އާއިލީ ބިލްޑިންގައި ފުރަތަމަ ފާހަގަކުރުމަކީ ހުރި ބަލިމީހުންގެ ތަނުގައި 5 (ފަހެއް) ބަޔާއިގައި ދޮރުދޮރު ނުތަކާއި، 1 (އެކެއް) ފާހަގަގައި ބަޖެޓުވާލާން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. ފެންވަރު ބައިގެ ދެރަތަކަށް މަރާމާތު ނުކުރެވޭ ހުރިކަން ބަލާއި ބަނދު މީހުން ފާހަގަ ބަންދުކުރުމަށް ދުވަހު ބަނދުގެ ވެސް ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. މި ބިލްޑިންގައި ފުރި ކެޓަސްޓްރޯފް މީހުން ބަންދުކުރުމަށް ތިބެނަމަ، ފެންވަރު ފާހަގަކުރުމުރު

ބަޔެއް ތަންތަނުގައި ޓޫތުބުރަޝް ނުވުމަކީ ބަންދު މީހުންގެ އިންސާނީ ކަރާމާތަށް އުނިކަމެއް ގެނުވާފަދަކަމެއްކަން ފާހަގަކުރެވިފައެވެ.

މީގެއިތުރުން، އައި.ޖީ.ސީގައި މީހުން ބަންދުކުރުމުން ހަދާފައިވާ ކޮންމެ ބޮޑުކޮޓަރިއެއްގައި ވެސް ފެންކާރުތަކާއި އެޒީސް ފެންތައް ހަރުކޮށްފައި ހުރި ނަމަވެސް ވެންޓިލޭޝަނެއް ނެތް ޓޮއިލެޓުތަކާއި، ޓޮއިލެޓް ބަންދު އުނދަގޫ ތިރީގައި ނިޔާ މިހާރުކަން އަބަދުވެސް ފާހަގަކުރެވޭ ބަޔަކު ބޮޑުކޮށް ތިބޭ ފާހަގަކުރެވޭ ކަމެއް ހުރިކަން ފާހަގަކުރެވިފައެވެ. ބޮޑުކޮށް އާ ގައި ފާހަގަކުރެވޭ ސަލާމަތް ބަންދު އުނދަގޫ ދިގުވެއްޖެ ޖެހިލުމާއި ތަޢުލީމީ ވަގުތުތަކެއް ބަންދުމީހުން ދިނުމަށް ފާހަގަކުރެވިފައެވެ. ސަލާމަތީ ހުރި ބޮޑުކޮށްގައިވެސް "ޕްރިޒަން ކިޔާ ރޫމް" ހަރުކޮށްފައި ހުރިނަމަވެސް، މަދުރާސާ އުނދަގޫ ކުރިމަތިވާކަން ފާހަގަކުރެވިފައެވެ. އަދި ބަންދު މީހުންގެ ޖަރީމާ ސާބިތުވެފައިވާ ކުޅޭ ކަބަޅަށް ކޮށްފި ބަންދު މީހުން ފާހަގަކުރެވިފައިވާ ނަމަވެސް އަންނަހުން ބައެއް ބޭރަށް ޗާޖު ކަބަޅުގައި ނުހުންނާތީ އަންނައުނުތައް ވަކި ތަރުތީބަށް ނޯޓް އުނދަގޫ ގޮތަކަށް ހުންނަކަން ފާހަގަކުރެވިފައެވެ.

މާލޭ ޖަލުގެ ބައެއް ގޮތްތަކުގެ ފެސިލިޓީގެ ދެފުށުން ސަލާމަތަށް ނިޒާމުކުރެވިފަ ހުށަހެޅުން ޖަލުގެ ފަރާތުން ބަންދުމީހުން ނުހިފެހެއްޓުމާއި ފުޅާ ބަދަލުގެ ފާހަގަކުރެވެން ބޮޑު ކަމެއް ދިމާވުން ފާހަގަކުރެވިފައެވެ. ފެސިލިޓީގެ ދުރު ކައިރި ބޮޑު ފެސިލިޓީގައި އަނެއްހެން ފާހަގަކުރެވޭ ގޮތަށް ކޮށްގެ ގޮތަށް ޖަލުގެ ބޮޑުތަކެއް ބަޔާންކުރެވިފައެވެ. ފެސިލިޓީގެ ޖަލުގެ އޮފީސް ކުރު ޚާއްޞަކޮށް ނުހުންނަތީ ޖަލުގެ ފާހަގަކުރެވޭ ހާލަތު ސަލާމަތީ ހުރިކަން ފާހަގަކުރެވިފައެވެ.

ޖަލުގެ 8 ގެ ވިންގު 2 އަދި 3 ގެ ބަޔަކަށްވެފައިވާ ސާފުތާހިރުކަން ވަރަށް ކުޑަކަމާއި ބަޔަކަށްވާ ބޮޑުގައި ގިނަ ސަހަރުކުރުން ވަރަށް ކުޑަކަމާއި، ބަޔަކަށްވާ ބޮޑުގައި ހުރި ބަލިމީހުން ވެސް ނިދާ ތަންތަނުގައި ފާހަގަކުރެވިފައެވެ. މިގޮތުން، ޖަލުގެ 8 ގެ ވިންގު 1 ގެ ގެސްޓުރޫމުގެ ސާފުތާހިރުކަން ވަރަށް ކުޑަކަމާއި، ބަނދަރު ބޭނުންކުރާ ފޮތި ބަރަކާތްތަށް ކުރިމަތިވެފައި ހުރި ކާބަނީ ގިނަ ފެންވަރުގެ ސަލާމަތް ކުރިމަތިވެފައިވާކަމާއި، އެހެން ތަންތަނުގައި ކުރި ގިނަކަން ފާހަގަކުރެވިފައެވެ.

ހުޅުމާލެ ޖަލުގެ ހުޅުމާލޭ ޖަލުގެ ބާރު ފެސިލިޓީގެ ސާފުތާހިރުކަން ތަނަށް ކުރި ބޮޑު ފެސިލިޓީގައި ފެން ބަހައްޓާފައި ހުރި ގޮތަށް ފެނާއި ސަލާމަތީ އެއްޗެހި ރަނގަޅަށް ނުހުރުމާއި، ފާހަގަ ގޮސްތަކަށް ބަލާއިރު ބޭނުންކުރާ ފެސިލިޓީތައް ރަނގަޅުކަން ފާހަގަކުރެވިފައެވެ. ކުރިން ފެސިލިޓީތަކާއި އެއްވެސް ސަލާމަތީ ބޭނުންކުރާ ކަމެއް ފެންނަކަމުން ފާހަގަކުރެވިފައެވެ. މި ޖަލުގެ ސިސްޓަމް ހުރި ފެސިލިޓީ ބޮޑުކަމެއް ނެތް ފާހަގަކުރެވުނު ގޮތަށް ސަލާމަތީ ހާލަތު ރަނގަޅުކަން ފާހަގަކުރެވިފައެވެ.

ނ. ފުލުހުންގެ ކަސްޓޮޑިއަލް ފެސިލިޓީތަކުގެ ބޮޑުކޮށްގެ ފެސިލިޓީގައި ފެންފޮތުރުކަން ބަންދުކުރާ މާގަނޑުގެ ބަދަލުގައި ހުރި ޝީޓްއެއް ކަމާއި، ފެސިލިޓީގައި ދަބަރުޖާގައިހުރިކަމާ އަދި އެމަރޖެންސީ 1 (އެކެއް) ގޮތުގެ ފެސިލިޓީގައި ފެންބެލެވުމަށްވާކަން ފާހަގަކުރެވިފައެވެ.

ޖީ.އެމް.އާރު.ސީގެ ކްލިނިކަލް ނިދުމަށް ބަންދުކުރާ ބަންދު އެންމެހާ ގޮތަކީ މީގެ އެންމެހާ ގޮތުގައި ގޮތަށްފަށް ނޮސްކާއި އެންމެހާ ގޮތުގެ ދަރަނިތަކުގެ ގޮތުން، އަދި ކައުންސަލަރ އޮފިސަރުން ހުރިކަން ފާހަގަކުރެވިފައެވެ. ކްލިނިކަލް ފެންވަރު ފެސިލިޓީގެ ބަންދުކުރާ ފެސިލިޓީގެ މުހިންމު ސަލާމަތީ ގުޅުންހުރި މަސައްކަތްތަކުގެ ސަލާމަތް ފެށިގެން ގޮސްފައިވާކަމާއި، ސަލާމަތުގެ "ސިކިއުރިޓީ" ގައި

2 (ދޭއް) ފާހާނާ ހުރިއިރު އޭގެތެރެއިން އެއް ފާހާނާ ވަރަށް ބޮޑަށް ހަޑިވެފައި ހުރިކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. އެގޮތުން ފާހާނާގެ ފުރާޅާއި ތަޅުންގަނޑުގައި ހުރި ދޮރުތަކުގައި ދޫތަކެއް ފެތިރިފައި ހުރިކަމާއި ފާހާނާ ތެރި ވަރަށް ބޮޑަށް ހަޑިވެފައިހުރިކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. މި ޝަންބަރުގެ ކުލަވަރުއްސޮރުގެ މެސް ރޫމްގެ ސީލިންގް ހުރީ ނަރުބާލާފައިހުރިކަމާއި ސީލިންގެ މަތިން ޖާގަވައިހުރި ބޮރިމައް ހާމަކޮށް ފެންނަން ހުރިއިރު، ސީލިންގް ނަރުބާލާފައި ޖެހުނު ސީލިންގެ ފިޔާވަޅުތަކުގައި ކަށިތަކުރިން އެއްވުމުގެ ސަލާމަތްނުވާކަމަށް މުވައްޒަފުން މަޢުލޫމާތުދީފައިވެއެވެ.

ޑީ.ބީ.އާރް.ސީގައި ފަރުވާ ހޯދާ ކުށްވެރިންގެ ބައެއް ތިރާޕިއުޓިކް ހިމެނޭ "ސީ.ޓީ.ޖޭ" ފައިލްތަކެއް ރައްކާކޮށްފައި ހުރި ކުށްވެރިންގެ ޑިޕާޓްމަންޓް އޮފީސްތަކުގެ ގޮތުގައި ބޭނުންކުރަމުންދާ ހަޖާ ތެއްގައި ހުރި ބީރަ-ހާލު ކަބަޑެއްގައިކަމާއި މިތަނަކީ ބިރުން ހިމާޔަތްކުރެވި ހުރި ތަނެއްކަމާއި، ވިއްސަޔޮތަން ވާރާ ވެރިއްޖެހަމަ ކަބަޑުތަކުގައި ހުރި ކުށްވެރިންގެ ފައިލްތަކުގައި ފުންޖެހި ލިޔެކިޔުންތަކަށް ގެއްލުންވުމުގެ ފުރުޞަތު އޮތްކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

ނ. ފޮއްދޫ އެންޖީ ރިކަވަރީ ސަރވިސް ސެންޓަރު (ނ. އާރ.ސީ.އެސ.ސީ) ގައި ބަހައްޓާ ކުދިންގެ އުމުރުގެ ޝަރުތަށް ހަމަޖެހިފައިވާ ނ. އަވަށްފުށި އިޖުތިމާޢީ ތިބޭ ފަރާތްތަކުގެ 3 (ތިނެއް) ޝަރަފް ސެޓްތަކާއި 3 (ތިނެއް) ފާހާނާ ހަމަޖެހިފައިހުރިކަމާއި ކުދިން ދިރިއުޅޭ ބެޑްރޫމްތަކުގެ ތެރެއިން 1 (އެކެއް) ބެޑްރޫމްގެ ދޮރުގެ ތަޅު ހަމަޖެހިފައިހުރިކަމާއި، ބައެއް ބެޑްރޫމްތަކުގައި ހުރި އަލަމާރިތަކުގެ ދޮރު ހަމަޖެހިފައި ހުރިކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. މީގެއިތުރުން، މަރުކަޒުގައި ބަލަހައްޓާ ކުދިންނަށް ކެއުން ތައްޔާރުކުރާ ބަދިގޭގެ ސިލިންގް އަދި ކުދިން ކާމެހަށް ބޭނުންކުރާ ޑައިނިންގގެ ސިލިންގްގައި ފެނިހުރުމުގެ ސަބަބުން ފަންގަސް ޖަމާވެފައިހުރިކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. މީގެ އިތުރުން މެސް ރޫމްގައި ސިންކް ބަހައްޓާފައި ހުރި ކަބަޑުގެ ތިރި އަދި މަތީ ފަރާތަށް ފީތި ހަލާކުވެފައިވާކަމާއި މެސް ރޫމްގެ ސީލިންގައި ފެން ހިފުމުގެ ސަބަބުން ފަންގަސް ޖަމާވެފައިހުރިކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

2.2.4. ޖާގައިގެ ދަތިކަން / ބޮޑުޖެހުން

މިނިވަންކަން ގެއްލުވާފައިވާ މީހުންނާއި ކުރިން ބަންދުކުރާ ބަޔަކަށްވާ މަރުކަޒުތަކަށް އެން.ޕީ.އެމްއިން 2024 ވަނަ އަހަރު ކުރި ޒިޔާރަތްތަކުގައި މަރުކަޒުތަކުގެ ޖާގައަށްވުރެ އިތުރަށް މީހުންނާއި ކުރިން ބައިތިއްބާފައިވާކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. ޖާގައިގެ ދަތިކަމާއި ބޮޑުޖެހުމުގެ މައްސަލައަކީ ފާއިތުވި އަހަރުތަކުގެ ޒިޔާރަތްތަކުގައި ވެސް ފާހަގަކުރެވިފައިވާ މައްސަލައެއް ނަމަވެސް، މިއާމެދަށް އެކަށީގެންވާ ޙައްލެއް ހޯދައިނުދެވިވާކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

ހުއްސައަރިއަން ބަންދުކުރާ މީހުންގެ މަރުކަޒުގެ ޖުމްލަ ޖާގައަކީ 180 (އެއްސަތޭކަ އައްޑިހަ) މީހުންކަމަށްވާއިރު ނަމަވެސް ޒިޔާރަތްކުރި އިރު 216 (ދުއިސައްތަ ސޯޅަ) މީހުން މަރުކަޒުގައި ބައިތިއްބާފައި ވާކަމަށްވާތީ، މަރުކަޒުގެ ޖާގައަށްވުރެ އިތުރަށް 36 (ތިރީސް ހައެއް) މީހުން ތިބިކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. މީގެތެރޭގައި އެ މީހުންގެ އާއިލާގެ ތެރޭގައި ނުވަތަ މުޖުތަމަޢުގެ ތެރޭގައި ބަހައްޓައިގެން ގެންގުޅެވޭ ވަރަށް ހާލަތު ރަނގަޅުވެފައިވާ ކަމަށް ސައިކިއާޓްރިސްޓުން އިޝާރާތްކުރި، މަރުކަޒުން ދޫކޮށްލެވިދާނެ 26 (ސައްބީސް) މީހުން ތިބިކަންވެސް ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

ހުއްސަ އަރިއަން ބަންދުކުރާ މީހުންގެ މަރުކަޒުގައި ޖާގައަށްވުރެ އިތުރަށް މަރުކަޒުތަކުން މީހުން ބަހައްޓަންޖެހުމުގެ ސަބަބުން ފޭދާވަރު ބޮއްޖެހި، 2 (ދޭއް) މީހުންގެ ޖާގައިގެ ކޮޓަރިތަކުގައި 3 (ތިނެއް) މީހުން ތިބިކަމާއި، ބައެއް ފޭދާވަރުގެ ހޮލުގައި/ފެންސާގައި އެނދު ބަހައްޓައި ބޭލުމުން ނިދަވާކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

މާފުށީ ޖަލުގެ ޖުމްލަ ޢަދަދަކީ 905 (ނުވަސަތޭކަ ފަހެއް) މީހުން ނަރަވުސް، ޖިނާޔަތްކުރިއިރު 1040 (އެއްހާސް ސާޅީސް) މީހުން ބަންދުގައި ތިބިކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. އެގޮތުން ޖަލު ހުކުމް 9 އާއި ރިމާންޑުގެ ހުކުމްތަކުގައި ޤައިދުކުރެވުނު އިތުރަށް 147 (ސަތޭކަ ސާޅީސް ހަތެއް) މީހުން ބަންދުކުރެވިފައިވާކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. ހުކުމް 2 ގައި 25 (ފަންސަވީސް) ބަންދުކުރުން، ހުކުމް 3 ގައި 29 (ނަވާވީސް) މީހުން، ހުކުމް 4 ގައި 31 (ތިރީސް އެކެއް) ބަންދުކުރުން، ހުކުމް 9 ގެ އެކި ވިސްނުމަކުގައި ޤުދުރަތު 62 (ފަސްދޮޅަސް ދޭއް) ދުވަހަކުން ޤައިދުކުރެވުނު އިތުރަށް ބަންދުކުރެވިފައިވާކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. އަދި ހުކުމް 10 ގައި 1 (އެކެއް) ބަންދުކުރުމަށް ޤައިދުކުރެވުނު އިތުރަށް ބަންދުކުރެވިފައިވާކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. ޖަލުގެ ޤައިދީގެ ތަރިކަކަން އިތުރުވަމުންދާ ސަރަޙައްދުތަކުގެ ތެރޭގައި ރިމާންޑު ބަންދުގައި ތިބި މީހުންގެ ޝަރީޢަތުތަކަށް ވަގުތުވުމުގެ ސަރަޙައްދުން އެމީހުން ޖަލުގައި ގިނަ ދުވަހު ހޭދަކުރަން ޖެހުމާއި، އަދިހަ ގެންގޮސް ރިމާންޑު ބަންދުކުރުމުގެ އަދަދު އިތުރުވެފައި ހުރެއެވެ.

ހުޅުމާލެ ޖަލުގެ ހިރާސްކުރުމުގެ ސަރުކާރުގެ ގޮތުގައި ބޭނުންކުރާ ތަނުގެ ޤައިދީގެ ގޮތުން ކުޑަތަނަކަށް ވުރުން، މި ޖަލަށް ހިރާސްކުރުމަށް ގެނަ ދެވިފައިވާ ބަންދުކުރުން ބަލިމީހަށް އެއް ތަކެތިކުރާ ޤަވާޢިދުއާއި، ހިރާސްކުރުމަށް ގެނަ އަންހެނުންނާއި ކުޅެދުނުން ބަލިމީހަށް ކެންޓީން ތަކެއްޗަކީ ނޫން ކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. މީގެއިތުރުން، ދެއިދިނުމާއި ބަންދުކުރުމުގެ ބޭސް ރައްކާކުރާ ތަނަކީ ޤައިދީގެ ގޮތުން ކުޑަ ތަނެއް ކަމާއި، މިތަނުގެ އެތެރޭގައި ކުއްލި ހާލަތުގައި ބޭނުންކުރާ ބޭސްތަކެއް ރައްކާކުރުމުގެ ފެންވަރު ހަމަނުވާކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

ޖީ.ޑީ.އެޗް.ސީގައި ސިއްހީ ހިދުމަތް ދިނުމަށް ބޭނުންކުރާ ސަރަހައްދުގައި ޤައިދީގެ ދަތިކަން ހުރިކަމާއި، އެގޮތުން، ނަރުހުން

މިބާވަތާއި ކުޅެދުނުތެރިކަން ސަމާލުކަން ހިފާފައިވާ ރަޢްޔިތުން ބަލަހައްޓާ ކަނޑައަޅާފައި ނުވާކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. މީގެއިތުރުން، ކުޅެދުނުތެރިކަން ބޭސްފަރާތް ރަޢްޔިތުންނާ ކުރިމަތިވާ ފެށް ޤައިދީގެ ދަތިކަން ހުރިކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

ރ. **އަމާންވިލާގެ** ޤުދުރަތު ޤާނޫނީ 16 (ސޯޅަ) ކުދިން ކަމުގެއިވިނަމަވުސް، ޖިނާޢީމުއައްސަސާ 19 (ނަވާރަ) ކުދިން މަރުކަޒުގައި ބަލަހައްޓަވަމުން ދިޔަކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. މަރުކަޒުގެ ކޮންމެ ކޮޓަރިއަކީ 2 (ދޭއް) ކުދިންގެ ޤައިދީގެ ކޮޓަރިތަކެއް ކަމާއި، ޖިނާޢީމުއާމަލާތު ވަގުތު މި ތަނުން 1 (އެކެއް) ކޮޓަރީގެ އާސީ ހަލާކުވެފައި ހުރުމުގެ ސަބަބުން އެ ކޮޓަރީގައި ދިރިއުޅޭ ކުއްޖާ އެހެން ކޮޓަރިއެއްގައި ނިދާކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. ޤައިދީގެ އިތުރަށް މަރުކަޒުގައި ކުދިން ބަލަހައްޓަބަން ޖެހުމުގެ ސަބަބުންނާއި 1 (އެކެއް) ކޮޓަރި ބޭނުންކުރަމުން ނުދިއުމުގެ ސަބަބުން ބައެއް ކޮޓަރިގައި 3 (ތިނެއް) ކުދިން އަދި ބައެއް ކޮޓަރިގައި 4 (ހަތަރެއް) ކުދިން ބަހައްޓަން ޖެހޭކަމާއި، އެފަދަ ހާލަތްތަކުގައި ބައެއް ކުދިން ތަޅުންމަތީ ގޮދަޑި އަޅައިގެން ނިދަން ޖެހޭކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

2.2.5 ޒިންމާ ނުކުތުވުން

2024 ވަނަ އަހަރު އެން.ޕީ.އެމްއިން ޒިޔާރަތްކުރި މަރުކަޒުތަކުގައި ބަންދުކުރެވި އަދި ބަލިއިއްބަވައި ތިބި މީހުން އެކަށީގެންވާގޮތުގައި ޒިންމާކުރުވައިނުވާކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. އެގޮތުން، މަރުކަޒުތަކުގެ ޤައިދުނުވެ އިތުރަށް މީހުން ބަލިއިއްބަން ޖެހުމާއި މަރުކަޒުތައް ފުރިހަމަކުރުމަށް ޒިންމާކުރުމުގައި ދަތިތަކާ ދިމާވާކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

ހޯމްސަރވިސް ބޭނުންވާ މީހުންގެ މަރުކަޒުގައި ބަލަހައްޓާ މީހުން ޒިންމާކުރަނީ ނަރުސުނާ ބަލަމުންނާ އަދި ޑޮކްޓަރުން ކުރުމުގެ މީހުންނާއި ނުކުތުދުންތެރިކަން ހުރުމަށް މީހުން ބަލައިގެންކަމަށް

މަރުކަޒުގެ އަސްލަމީ ތޮށިގައި ބަހައްޓާފައިވެއެވެ. ފިރިހެން ސިވިއަރ ޓްރާންސްޖެންޑަރ ވަކިން ބައިތިއްބާފައިވިނަމަވެސް، އެން.ޕީ.އެމްއިން ޒިޔާރަތްކުރިއިރު، މި 3 ޖިންސުގެ މުޅިން އެއްކޮށް، ބައިތިއްބާފައިވާކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. އެހެން ނަމަވެސް، އަންހެނުންނާއި ފިރިހެނުން ވަކިވާގޮތަށް ތޮށިދަމާކަން ބަހާލައިފައިވާކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. އެގޮތުން، އަންހެނުން ތިބޭތަން 2 (ދޭއް) ބްލޮކާއި ފިރިހެނުންނަށް 3 (ތިނެއް) ބްލޮކް ހުއްސަކޮށްފައިވާއިރު، ކުޑަކުދިން ތިބޭތަން ވަކި ބްލޮކެއް ނެތްކަމާއި، އެން.ޕީ.އެމްއިން ޒިޔާރަތްކުރި އިރު މަރުކަޒުގައި ޖުމްލަ 18 އަހަރު ނުފުރޭ ކުއްޖަކު ހުރިކަމާއި، އެ ކުއްޖާ ގެންގުޅޭ ބޮޑެތި މީހުންނާ އެއްބައެއްގައި (ބްލޮކް 5-ބީ)ކަން ވެސް ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

މާފުށީ ޖަލުގެ ޔުނިޓް 2، 3 އަދި 4 އަކީ ރިމާންޑް ބަންދުމީހުންނަށް ހާއްސަކޮށްފައިވާ ޔުނިޓްތަކެއް ނަމަވެސް، މި ޔުނިޓްތަކުގެ ޖާގައަށްވުރެ އިތުރަށް ރިމާންޑު ބަންދުމީހުން ބަންދުކުރަން ޖެހުމުގެ ސަބަބުން ޖަލުގައި ބުނެވުނު ތަންފީޛުކުރާ ޤައިދީން ބަންދުކުރުމަށް ހާއްސަކޮށްފައިވާ ޔުނިޓްތަކުގައި ވެސް ރިމާންޑު މީހުން ބަންދުކުރަން ޖެހިފައިވާކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. އެގޮތުން، ބީޓީސީ ޤައިދީންނަށް ހާއްސަކޮށްފައިވާ ޔުނިޓް 11 ގެ ވިސްގެއްގައި ދިވެހި ފިރިހެން ރިމާންޑު ބަންދުމީހުން ބަންދުކުރަންޖެހިފައިވާކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

ޖިނާއީ ކުށެއް ކުރިކަމުގެ ތުހުމަތު ކުރާ ބީޓީސީ ފަރާތްތަކެއް އެ ކުށަކު ދައުވާކުރުމުގެ ބަދަލުގައި ޓްރީޓްމަންޓުގެ ސިސްޓަމުގައި އިމިގްރޭޝަން ޑިޓެންޝަން ސެންޓަރުގައި ބަންދުކުރެވިފައިވުން، ދިޔުން ބަންދުކުރުމުގައި ޑިސިޕްލިނަރީ ޔުނިޓުގައި ޑިސިޕްލިނަރީ ގޮތް އޭ ޕްރޮސީޖަރ ވެސް އެކުލަވާލާފައިނުވާކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

ޓީ.ބީ.ސީ ފަރުމާކޮށްފައިހުރިގޮތުން، ރިމާންޑު ކުދިންނާއި

ބުނުން ކުރިން ގިނަމުއްދަތެއްގެން ބަލައިގަތުން އިންޞާފު ހަމަޖެހިފައިނުވާކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. ޒިޔާރަތްކުރިއިރު، ސަންބުރުގައި ރިމާންޑެއި ބުނުން ކުރިން މިބާއިރު، ހިސާ ކަސްރަތްކުރުމުގެ ޓާރގެޓް ނުކުރާއިރު، ކުރިން އެއް ކުއްޖަކު އަނެއް ކުއްޖާ މުޢާމަލާތްކުރާ ހާލަތުން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

2.2.6. ޤައިދީންނަށް ކުޅިވަރުގެ ފުރުސަތުތަކާއި އެކަށީގެންވާ ގޮތެއްގައި ނުލިބުން

ކުޅިވަރުކުޅުމާއި އެކި ހަރަކާތް ފުރުޞަތުތަކުގެ ޖާގަބޮޑު ނުލިބި ވަރަށް ގިނަ ދުވަސް ކޮޓަރިތަކުގައި، ޤާނޫނު ނަންބަރު: 02/2010 (އަދަބު ތަންފީޛުކުރުމާއި ޕެރޯލްގެ ޤާނޫނު)ގައި 3 (ތިނެއް) މަސް ދުވަހުގެ ތެރޭގައި، ކުޅިވަރުކުޅުމަށް ހުރަހަކާ މަސައްކަތްތަކެއް ބެލުމަށް ދޭނެ ޤަވާޢިދުތަކުން ކުރަން ބާރުއަޅާފައިވާއިރު ސަރުކާރުން، ޤަވާޢިދު 6، 8 މަސް ވަގުތުކޮށް ނިޒާމުތަކާއި ކުޅިވަރުގެ ފުރުސަތުތައް ލިބުމުގައި ދަތިތައް ދިމާވާކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. މިގޮތުން، ބައެއް ގައިދީން ބުނުމް ތަންފީޛުކޮށް ނިޒާމުވުމަށް ކުޅިވަރު އެދި ހުރަހަކާ ކުރުމުގެ ޤަވާޢިދު ނުލިބި ހުރިކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

2.2.7. ރިމާންޑު ބަންދުމީހުންގެ ޝަރީޢަތުގައި ލަސްވުން

ރިމާންޑު ބަންދުމީހުންގެ ޝަރީޢަތް ދިގުލައިގެންދާ މައްސަލައަކީ **މާފުށީ ޖަލުގައި ހުޅުމާލެ ޖަލު ޔުނިޓް ޖަލު 4 (ކެރިގެ މާލެ ޖަލު އެސް.ޕީ.ސީ)** އަށް އެން.ޕީ.އެމްއިން ކުރި ޒިޔާރަތްތަކުގައި އެންމެ ގިނައިން ފާހަގަވާ ޝަކުވާކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. އެގޮތުން، ޖަލުތަކުގައި ބަންދުކޮށްފައިވާ ރިމާންޑު ބަންދުމީހުންގެ ތެރޭގައި 2018، 2019، 2020، 2021، 2022 އަދި 2023 ވަނަ އަހަރުން ފެށިގެން މިހާ ދުވަހު ބަންދުގައި ތިބިކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. އަހަރަކަށްވުރެ އަހަރެއް ބަންދުކުރަންޖެހޭ ރިމާންޑު މީހުންގެ އަދަދު އިތުރުވަމުންދާކަމާއި 2023 ވަނަ އަހަރު

މާފުށީ ޖަލުގައި ތިބި ރިމާންޑް ބަންދުމީހުންގެ އަދަދު 2021 ވަނަ އަހަރާ އަޅާބަލާއިރު 56% (ފަންސާސް ހައެއް އިންސައްތަ) އިތުރުވެފައިވާކަމާއި 2024 ވަނަ އަހަރު ތިބި ރިމާންޑް ބަންދުމީހުންގެ އަދަދު 2023 ވަނަ އަހަރާ އަޅާބަލާއިރު 17% (ސަތާރަ އިންސައްތަ) އިތުރުވެފައިވާކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. ރިމާންޑް ބަންދުމީހުންގެ އަދަދު އިތުރުވުމުގެ ސަބަބުން މާފުށީ ޖަލުގެ ރިމާންޑް ޔުނިޓުތަކުގެ ކެޕޭސިޓީއަށްވުރެ އިތުރަށް މީހުން ބަންދުކުރަންޖެހިފައިވާތާ އަދި ޙުކުމް ތަންފީޛުކުރާ ޤައިދީން ބަންދުކުރާ ޔުނިޓުތަކުގައި ވެސް ރިމާންޑް ބަންދުމީހުން ބަންދުކުރަންޖެހޭކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

ރިމާންޑް ބަންދުމީހުންގެ ޝަރީޢަތުގެ އަޑުއެހުންތައް ޝެޑިއުލްކުރުމަށްފަހު ވަރަށް ގިނަ ފަހަރު ކެންސަލްކުރާކަން ބަންދުމީހުންގެ ފަރާތުން އެން.ޕީ.އެމް.އަށް ލިބިފައިވާ މައުލޫމާތުން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. މިގޮތުން، ޕްރޮސިކިއުޝަނުން ހާޒިރުނުވެވިގެން ނުވަތަ ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ހާޒިރުކުރަންޖެހޭ ހެކިވެރިން ހާޒިރުނުކުރެވިގެން އަދި އެހެނިހެން ކަންކަމާހުރެ ކެންސަލްކުރާކަމަށް ބަންދުގައި ތިބި ފަރާތްތަކުން މައުލޫމާތު ދީފައިވާއިރު، ބައެއް ފަހަރު ޝަރީޢަތުގެ އަޑުއެހުން ޝެޑިއުލްކުރުމަށްފަހު 3 (ތިނެއް) ފަހަރަށް ވެސް ކެންސަލްކުރާކަމަށް ބަންދުމީހަކު މައުލޫމާތުދީފައިވެއެވެ. މިގޮތުން، މި ތުހުމަތުގައި ތިބި ރިމާންޑް ބަންދުމީހުންގެ ތެރޭގައި 2023 ވަނަ އަހަރުން ފެށިގެން ޝަރީޢަތަށް ގެންގޮސްފައިނުވާ މީހަކު ހުރިކަން ބިއްސާކަރުފައިވާ ދިޔާރުދުންތަކަށް ބެލިބެލުމުން ވެސް ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

ހުޅުމާލެ ޖަލު ޔުނިޓް 4 (ކުރީގެ މާލެ ޖަލު އެނެކްސް) އަށް އެން.

ޕީ.އެމް.އިން ކުރި ޒިޔާރަތުގައި، އެ ސަރަޙައްދުގައިހުރި ބަންދުކޮށްފައި ތިބި މީހުންގެ ބަންދު މުޢާމަލާތުކުރަމުންދާ ޝަކުވާ ހުށަހަޅަން ބޭނުންވާ ފަރާތްތަކުން، އެކަމަށް އަދި ހުށަހެޅުމުގެ ފުރުސަތު

ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ފަރާތުން ހުޅުމާލެއާ ގުޅިގެން، ޕީޖީ އޮފީހުން ފޮނުވާފައިވާ ލިޔުމާ އެކުލެވިގެން މައުލޫމާތުތަކަށް ފުރިހަމަކުރުމަށްފަހު، 2024 އޮކްޓޫބަރު 16 ވަނަ ދުވަހު އެ ފައިލް ތުހުމަތު ހަވާލުކޮށްފައިވާކަމާއި އެހެން ނަމަވެސް، އޭގެ އަޕްޑޭޓް ލިބިފައިނުވާކަން ޖާރީކޮށްކުރި ދުވަހު މި ތުހުމަތުގައި ތިބި ބަންދުމީހުން މައުލޫމާތުދީފައިވެއެވެ.

2.2.8. ރީ-އިންޓެގްރޭޝަން އަދި ރިހެބިލިޓޭޝަން ޕްރޮގްރާމުތައް

ތަޢުލީމު / އެކަށީގެންވާ ގޮތެއްގައި ކުރިއަށް ނުގެންދެވުން

ދައުލަތުގެ ބެލުމުގެ ދަށުގައި މީހުންނާއި ކުދިން ބަންދުކުރާ އަދި ބައިތިއްބާ ގިނަ މަރުކަޒުތަކުގައި އުޅެންޖެހޭ ތިބޭ މީހުން ރިހެބިލިޓޭޝަން، ހުނަރުތަކުގައި މުޖުތަމަޢަށް އަދި އާއިލާއަށް އަނބުރާ ގުޅުމަށް ބޭނުންވާ ތަމްރީނާއި، މަސައްކަތުގެ ހުނަރާއި، އެހެނިހެން ތަފާތު ޕްރޮގްރާމުތައް އެކަށީގެންވާ ގޮތެއްގައި ކުރިއަށް ނުގެންދާކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

މި ފަދަ ޕްރޮގްރާމުތައް އެކަށީގެންވާ ގޮތެއްގައި ނުހިންގުމުގެ ސަބަބުން، މި މަރުކަޒުތަކުގައި ތިބޭ މީހުންގެ އާއިލާތަކާއި މުޖުތަމަޢަށް އަނބުރާ ގުޅުމަށް ދަތިތަކެއް ހުރިކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

އެން.އާރު.ސީގައި ތިބި ކްލައިންޓުންގެ އެޑިކްޝަން އެސެސްމަންޓާއި، ސައިކޮލޮޖިކަލް އެސެސްމަންޓު ހެދިފައިނުވާކަމާއި، މި އެސެސްމަންޓުތައް ހެދުމަށް ކަމާގުޅޭ ފަރާތްތަކުން ސެންޓަރަށް ދޭންޖެހޭ އެއްބާރުލުން ނުލިބުމުގެ ސަބަބުން، އެފަދަ މުހިއްމު އެސެސްމަންޓުތައް ނުހެދި ލަސްވެ، ކްލައިންޓުންގެ ރިހެބިލިޓޭޝަން ޕްރޮގްރާމުތައް ފެށުން ލަސްވެފައިވާކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

ކޭ.ޖޭ.ސީގައި ހުކުމް ތަންފީޛުކުރަމުންދާ ކުދިންނަށް ޖުވެނައިލް ކޯޓުން

ނުރައްކަލިވާ އަމުދުރަވާކުގެ މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސް (އެމް.ސީ.އެސް)ގެ ދަރާޖަސް ތަޢުލީމާއި މަސައްކަތްތަކުގެ ހުނަރު އަދި ނަފްސާނީ އެހީތެރިކަން ފޯރުކޮށްދިނުމުގެ ޚިދުމަތް ބަޔާންކުރެވިފައިވާ ނަރުދަސް، މި ޕްރޮގްރާމްތައް އެކަށީގެންވާ ގޮތަށް ކުރިއަށް ނެރުނަކަށް ވަނީ ފާހަގަކުރެވިފައެވެ. 2023 ވަނަ އަހަރު ސެންޓަރުގައި ހުރުން ތަމްރީނުކުރުމުން 2 (ދޭއް) މީހުންނަށް ޢިލްމީ 6 (ހައެއް) ކައުންސެލިންގ ސެޝަން ނަގައިދީފައިވާއިރު، 2024 ވަނަ އަހަރުގެ ޖޫން މަހާ ހަމައަށް ލައިފް ސްކިލް ސެޝަންތައް ނަގައިދީފައިވާނެ، ކުރުމު ތަންފީޒުކުރުމަށް ކުދިންނަށް ނަފްސާނީ އެހީތެރިކަން ޕްރޮގްރާމްތަކުގައި އެއްވެސް ކައުންސެލިންގ ސެޝަންތައް ނަގައިދީފައިނުވާކަން ފާހަގަކުރެވިފައެވެ. މިގޮތުން، މި ސެންޓަރުގައި ބަންދުގައި ތިބި ކުދިންނަށް އެމް.ސީ.އެސްއިން ފުރުޞަތު ކުރާސްތަކާއި ލިޔުންތެރިކަން ދަސްކޮށްދޭ ޕްރޮގްރާމްތައް ފުރިހަމަ ނުކުރެވި އެ ކުރާސްތައް ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް ކުދިންގެ އެއްބާރުލުން ނުލިބުމުގެ ސަބަބުން އެ ކުރާސްތައް ހުއްޓާލަން ޖެހުނުކަން ފާހަގަކުރެވިފައެވެ.

މާފުށީ ޖަލުގެ ޒުވާނުން ރިހެބިލިޓޭޝަން ކުރުމަށާއި ރީއިންޓަގްރޭޝަން ކުރުމަށް ޖަލުގައި ބަންދުކުރެވިފައިވާ ބައެއް ޒުވާނުންނަށް ދީނީ ދަރުސްތައް ކުރިއަށްގެންދާކަން ފާހަގަކުރެވިފައެވެ. އެހެން ނަމަވެސް، މީގެ އިތުރުން ޖަލުގައި އެއްވެސް ޕްރޮގްރާމްތައް ކުރިއަށް ނުގެންދާކަން ފާހަގަކުރެވިފައެވެ.

ޚާއްސަ އެހީއަށް ބޭނުންވާ މީހުންގެ މަސައްކަތް ފަރުމާ ހުރުމުން ފަރާތްތަކަށް ބޭސްފަރުމާ ދިނުން ފިޔަވައި، އެ މީހުން ރިހެބިލިޓޭޝަން، އަމިއްލައަށް ދިރިއުޅުމާ މެދު ތަރުބިއްޔަތު މުޖުތަމަޢުގައި ނޯމަލް ޙާލަތުގައި އަނބުރާ ޖެހުމަށް އެއްވެސް މަސައްކަތްތަކާއި ޕްރޮގްރާމްތަކެއް އެއްވެސް އަހަރުތަކަކާ އެއްގޮތަށް މި

އަހަރުގެ ކުރީކޮޅުގައި ވެސް ފާހަގަކުރެވިފައެވެ.

2.2.9. ޖަލުގެ ޕްރޮގްރާމްތައް އަދި ރިހެބިލިޓޭޝަން ސިސްޓަމުގައި ހުރި މައްސަލަތައް

މާފުށީ ޖަލުގައި މަސައްކަތްތަކުގެ މައްސަލަތަކުގައި ބުރުމަކާއި މިހެން ދާއިރާގެ އަދަދު ގިނަކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވާކަމަށް، މި ފަދަ ދާއިރާއަށް ރިހެބިލިޓޭޝަން އަދި ޖަލުގެ ޕްރޮގްރާމް ޕްރޮގްރާމްތައް ކުރިއަށް ނުގެންދާކަން ފާހަގަކުރެވިފައެވެ. މިގޮތުން، ކުރީން ޖަލުގައި ކުރިއަށް ގެންދިޔަ ޖަލުގެ ޖޭލް ސަރވިސް ޕްރޮގްރާމް ފަދަ މުހިންމު ޕްރޮގްރާމްތައް ފާހަގަކުރެވިފައެވެ.

ޖީ.ޕީ.އެމް.ސީގައި ކުރިއަށްދިއުން މަސައްކަތްތައް ޕްރޮގްރާމްތަކުގައި މަސައްކަތްތަކުން ހުރިކަމާއި، މަސައްކަތްތައް ޕްރޮގްރާމްތައް ކުރިއަށްގެންދާ ޕްރޮގްރާމްތަކުގެ ސަރުކާރު ބައިވެރިވުމަށް ހުށަހަޅާ ފާހަގަ ޕްރޮގްރާމްތައް ތަކެތީގެ ވޯކްޝޮޕް ބައިވެރިވުމަށް، މި ޕްރޮގްރާމްތަކަށް ކުރިއަށްދިޔުން ޕްރޮގްރާމްތަކުގެ ޕްރޮގްރާމްތަކަށް ކުރިއަށްގެންދާ ޕްރޮގްރާމްތަކަށް، ޕްރޮގްރާމްތައް ދިރާސާކޮށްފައި ކުރިއަށް ގެންދާ މަސައްކަތްތަކުގައި ޕްރޮގްރާމް ސެންޓަރުގެ ކަމާބެހޭ ކުރިއަށްގެންދާ ފާހަގަކޮށްފައި ކުރިއަށް ބައެއް ފާހަގަކުރެވިފައެވެ.

މި ސެންޓަރުން ފަރުމާ ހުރި އެކި ކުރިއަށްގެންދަނީ އެކި މީހުންގެ، އެކި ކުރީއަހަރު، އެކި ބާވަތްތަކުގެ މަސައްކަތްތަކަށް ބޭނުންކުރައްވާ ޕްރޮގްރާމްތަކާ އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގެ މަސައްކަތްތަކަށް ބޭނުންކުރާ ގިނަ މީހުންނަށް އެއް ބާވަތެއްގެ ގިނަ ބާވަތްގެ މަސައްކަތްތަކަށް ބޭނުންކުރާ މީހުންނަށް ކުރިއަށްދިޔައީ، ސެންޓަރުން ފަރުމާ ހުރި ހުރިހާ ކުރިއަށްގެންދަނީ ވެސް ޕްރޮގްރާމްތަކަށް ބޭނުންކުރާ ބާވަތުގެ

އެއް ޖޭސޯޕީއެއް، އެއް މުއްދަތަކަށް ދޫކަން ފާހަގަކުރެވިފައެވެ. ކޮމިޝަނުން މަޝްވަރާކޮށް އަންނަނިވި، ކޮމިޝަނުން ބޭނުންކޮށްފައިވާ މަސްޓަފާގެ ކޯސް ބާވަތެއް އަދި ހިޔާ މިންވަރެއްކަން ނޫނީ ކަމަށާއި ޖެނެރަލް ކޮމެންޓްސަށް ދީ ބޭސް ދީނީ ކޮމިޝަނުން ބަލާ އެއްޗެހިކަން ބިނާކޮށް އެކަނި ކަމަށް މަޝްވަރާގައި މަސައްކަތްކުރާ ސިޓީއަށް ދުވަހެއް ކުރިން މަސްއޫލިއްޔަތުދީފައިވެއެވެ.

ކޮމިޝަނުންނަށް ލިބިއަށް ގެންދާ ޝަކުވާގެ ޕްރޮސީޖަރުގައި ވެސް މައްސަލަތަކާއި ހުރިކަން ފާހަގަކުރެވިފައެވެ. އެގޮތުން ޕްރޮސީޖަރުގައި ކޮމިޝަނުގެ ބަޔެއް ކޮމިޝަނުންނަށް ނަގައިދިނުމަށް ބޭނުންކުރާ ޕްރޮސީޖަރުން ހުރި އިންޑިޕެންޑެންޓް ބަލުން ކަމަށްވުމުން އިންޑިޕެންޑެންޓް ބޭސް ތަނަވަސްކަން ނޫނީ ކޮމިޝަނުގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކާއި ނަޒަރިއްޔާތުން ތަރުތީބުގެ ފުރިހަމަ ޚާއްޞަކަމާ އަދި މި ކޮމިޝަނަކުން ނަޒަރިއްޔާތު ބައިވަރު ކޮމިޝަނުން އެންމެހާ ފަހަނައަޅާ ނިޒާމެއް ސިޔާސަތުގައި ގައިދުކުރުމަކީ ފާހަގަކުރެވިފައިވާ ކަމެކެވެ.

ސިޔާސަތުގެ އެސް.އޯ.ޕީގެ 23 ވަނަ މާއްދާގައި ކޮމިޝަނުން ލަފާޔެއް ކޮމިޝަނުގެ ހިންގުންތެރިކަން ބަރާބަރުކުރައްވާ ވިދާޅުވެ، މި ފަދަ އެއްވެސް ޕްރޮސީޖަރު ސިޔާސަތުގައި ހުރިހާ ނަޒަރާ ފާހަގަކުރެވިފައެވެ.

ފުރުސަތު ޕްރޮސީޖަރު ފުރިހަމަކޮށް ކޮމިޝަނުން ދިރާސާކުރުން މަޖިލީހާ ފުރުސަތުދީފައިވާ ނަތީޖާ ކަމަށާއި، ކޮމިޝަނުން ގޮސް މަޖިލީހުން ނުކުމެ އެދުނުތަކުން ރިޕޯޓުކޮށްފައިވާ ފުރުސަތު ބޮޑުކަން ޤާނޫނީގައި ކޮމިޝަނުގެ ފަރާތުން ލިބުން މަސްދަރާތުން ވެސް ފާހަގަކުރެވިފައެވެ. ސިޔާސަތުގެ ފަރާތުން ކޮމިޝަނުން މަޝްވަރާ ފުރުސަތުދީފައިވާ ފަރާތްތަކުން/ އެހެނިހެން ނަޒަރުގެ ގައިދުކުރުވުމަށް ނަތީޖާގައި ފުރުސަތު ޕްރޮސީޖަރުގައި

ވެސް ކޮމިޝަނުން މަޝްވަރާ ފުރުސަތުގައިވާ ފަރާތްތަކުން ހިމެނޭފަދަ ފާހަގަކުރެވިފައިވާ ކަންތައްތަކެވެ. ހިންގުންތެރިކަމަށް ކޮމިޝަނުން ލިބުނު ކޮމިޝަނުން ދުވަހު ޕްރޮސީޖަރު ޤާނޫނީ ކޮމިޝަނުން ފުރުސަތުދީ ފުރުސަތުގެ ތަފާސް ކަމަށާއި ހިންގުންތެރިކަމުގައި ގައިދުކުރާ އެހެންވެސް ކޮމިޝަނުން މަޝްވަރާ ފުރުސަތުދީ ކަމަށް ޕްރޮސީޖަރު ނަޒަރިއްޔާތު ހިމެނެނީ ކޮމިޝަނުން ޤާނޫނީ ދުސްތޫރީ ހިފެހެއްޓުމުގައި މުއްދަތު ފަހަނައަޅާފައިވާ ކަމަށެވެ.

ފުރުސަތު ނިންމުމަށް ކޮމިޝަނުން ދިރާސާކުރުން ތަޤުރީރުއަށް ކޮމިޝަނުގެ ކަންތައްތައް ކައުންސިލިންގް އެންމެ ތަނަވަސް ހިންގުމަށް ކަމަށާއި، ކޮމިޝަނުން ކައުންސިލިންގް ސަބަބުން ނަތީޖާ ކަމާއި، ކޮމިޝަނުން އެކަނި ދިރާސާކުރުން ޤާނޫނީ ދަށުން ބައެއް ކޮމިޝަނުގެ ފުރުސަތު މަޖިލީހުގެ ކަމަށް ދޭހަވާ ފާހަގަކުރެވިފައިވާ ކަމެކެވެ. ތިމާއިމުގެ ބެހޭ އޮފީސްގެ މަޝްވަރާކުރެވޭގައި ކައުންސިލިންގްގެ ޒަރޫރަތް އެދޭ ގޮތުގައި ފުރަތަމަ ނިޔާވާކަމަށް ކަމާގުޅޭ ޖަލުއްސާތަކުން ވެސް ފާހަގަކުރެވިފައެވެ.

ޖޭ.ޖީ.އާރް.ސީގެ އިމުގެ ތެރޭގައި ހިންގުމަށް ސިޔާސަތަށް ޖުޑީޝަލް ސިޔާސަތު (ސީ.ޖޭ.ސީ)ގައި ތިބި ކޮމިޝަނުގެ ކަންތައްތައް ބަލައިދެމުން ވަކި ހާއްސަ ދުވަހެއް ދެނެގަނެ ސަރުކާރު، ސީ.ޖޭ.ސީގެ ކޮމިޝަނުން ފުރުވާލީ ކޮމިޝަނުގެ ކަންތައްތައް ބަލައިދޭނެ ޖިނާ ވެސް އަމާކުރަނީ ޖޭ.ޖީ.އާރް.ސީގެ ކައުންސިލިންގްކަން ފާހަގަކުރެވިފައެވެ. ޖޭ.ޖީ.އާރް.ސީގެ ކައުންސިލިން ސީ.ޖޭ.ސީގެ ކޮމިޝަނުން ބައްދަލުކޮށް މުޢާމަލާތު ނުކުރާކަމަށާއި، ކޮމިޝަނުން ބޭސް ދިނުމާއި މާނަ އަދި ނަޒާހަތު މަޖިލީހުގެ އިތުރުން އެއްވެސް ޕްރޮސީޖަރު ސީ.ޖޭ.ސީގެ ކޮމިޝަނުން

ކުރިއަށް ނުގެންދާނެކަމަށް ކޮމިޝަނަށް މައުލޫމާތުދީފައިވެއެވެ.

2.2.10 ސިޔާސީ ހައްޤުތައް އެކަށީގެންވާ ގޮތެއްގައި ނުލިބުން

2024 ވަނަ އަހަރު އެން.ޖީ.އޯއިން ޝާއިޢުކޮށްދިން ގިނަ މަރުކަޒުތަކުގައި، އެތަންތަނުގައި ތިބި މީހުންނާއި ކުރިންނަން އެކަށީގެންވާގޮތެއްގައި ސިޔާސީ ހައްޤުތައް ލިބިދެނުމުގެކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. އެގޮތުން، ޝަކުވާ ހުށަހަޅާ ތަޙުޤީޤުކުރުމުގައި ވަސީލަތް ދިމާވާކަމާއި، މި ކަން އެންމެ ބޮޑަށް ގުޅިފައިވަނީ ޚާއްސަ ޝަކުވާތަކުން ދަތިކަންތައް ހުށަހަޅާފައިވާކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

ޚާއްސަ ބެލުމަށް ބޭނުންވާ މީހުންގެ މަރުކަޒުތަކުގައި ދެމެހެއްޓުމާއި ޙިމާޔަތް ލިބޭ ނަކަމާއި، ކުއްލި ހާލަތްތަކުގައި ގޮސްއިރު ސިޔާސީ މަރުކަޒުގައި މަސައްކަތްކުރާ ޝަކުވާތައް ގެނައުމަށް ވަގުތު ހަރުފާއްޅަ، ބެލެހެއްޓުމަށް ޝަކުވާ ހުށަހަޅަން ގޮތް ވަކިވަކި ބެލެހެއްޓުމަށް ބާރުތަކާއި އިންސާފް ގެންނަން، ދެހަތަރު މަސައްކަތްކުރާ ކުރިއަށްގެންދާނެކަމަށް ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

ޚާއްސަ ބެލެހެއްޓުމުގެ ދާއިރާތަކުގައި މަރުކަޒުތަކުގައި މަސައްކަތްކުރާ ސަރުކާރުގެ ބަދަލުތައް ނ. ގުރައިދޫ ސިޔާސީ މަރުކަޒުގައި މަސައްކަތްކުރާ ބެލެހެއްޓުން އިންސާނިއްޔަތުގައި މީހުން ބެލެހެއްޓުމަށް އިންޑިޔާ ގައުމީ ހުރިހާ ޚިދުމަތް (އޭ.ޖީ.އޯ.އެލް) އިން އެޖެންސީތަކުން ލިބޭ ޝަކުވާތަކުން އެއްބަސްވެ 2024 ވަނަ އަހަރުގެ ޝާއިޢުކުރައްވައި ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. މަރުކަޒުގައި ދިރިއުޅޭ މީހުންގެ ތެރެއިން 84 (އަށްޑިހަ ހަތަރެއް) އިންސައްތަ މީހުންނަކީ ނުކުޅެދޭ ބޮޑެތި ފަރާތްތަކަށް ބެލެހެއްޓުން ސަރުކާރުގެ ބެލެހެއްޓުމުގެ ކުރިން ބެލެހެއްޓުމުގެ ބަލިޔާ ވާކަމާއި، ސިޔާސީ ގައުމުތަކުގެ ޝަރުކަށް ހިމެނޭ ނުކުޅެދޭ މަރުކަޒުގައި ވޯޓުދިނުމަށް ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

މަރުކަޒުގައި ދިރިއުޅޭ ނޯޓެއް ނުކުރެވޭ ބެލެހެއްޓުމުގެ ކާޑުގައި ދިރިއުޅޭ މީހުން ގޮތުގައި ވޯޓުލާން ޖެހުމުގެ އާދައިން މީހުންގެ 60 އިންސައްތަ މީހުންނަށް ވޯޓުލިބުމާއި، މި ފަރާތްތަކަށް ސިޔާސީ ފުރުޞަތު ދިނުމަށް މަރުކަޒުގައި މަސައްކަތްކުރާ މީހުން ވޯޓު އަންނަން ނުކުތުމާއި، ވޯޓުނުލާ ނުކުމެވޭ ސަބަބުން މަސައްކަތްކުރާ މީހުންގެ ބޭރުގެ ގުޅުންތަކާ ކުރިމަތިވާކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

ދާއިރީ ބަލަން އޭ.ޖީ.އޭގެ ދާއިރާގެ ފުރުޞަތު ލިބުނު ހަމަހަމަކަން 1 (އެކެއް) ފަހަރު ކުރިއަށް އޭ.ޖީ.އޭ ގެންނަ ދުވަހު ޚާއްސަކޮށް ދާއިރާގެ ވޯޓު ދިނުމަށްފަހު ވަކި އަމިއްލަގެ ހޯދުން ނުވަތަ ބެލެހެއްޓުމަށް ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. އޭ.ޖީ.އޭ ގެންނަ ދުވަސް ކުރިން އެއްޗެއް ދުވަހުގައި ޚާއްސަކޮށް ދާއިރާގެ އަމަލުތަކުން ހަމަހަމަކަމުގައިކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

ޚާއްސަ ބެލެހެއްޓުމުގެ ދާއިރާތަކުގައި ދަތިތަކެއް ދިމާވާކަން ކުރި އަހަރުތަކުގެ ޝަކުވާތަކާ އެއްގޮތަށް މި އަހަރުގެ ޝަކުވާތަކުގައި ވެސް ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. އެގޮތުގެ ކުރަން މިބާ އޭ.ޖީ.އޭއާއި ބައިވެރިވާ މުޅިޤައުމުގެ ސަރުކާރު ދާއިރާގެ ބެލެހެއްޓުމުގެ ޝަރީޢަތުގެ އަދިއެއް ކާބޯތަކެތި ދޭ އެއްގޮތަކުން ކަންކަމުގައި މާލެ ގެންދަން ޖެހުމުގައި ކުދިކުދި އެޖެންސީތަކާ ޙަވާލުވުމުން ބެލެހެއްޓުން ގެންދިއުމުގައި ދަތިކަން ހުރިކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

ޚާއްސަކޮށް ނުކުޅެދުން ހުރި މީހުންގެ ސަބަބުން ޚާއްސަކޮށް ދަތިކަން ދިމާވެފައިވަނީ އަމިއްލަ ހަރުގަނޑެއް ގެޔަކަށް ނުބަލައިގެން އެމަޖެންސީ ހާލަތުގައި ޚާއްސަކޮށް ދަތިކަން ބާއްޖެ ވާއިރު ހަރުގަނޑުގެ އެހީ ބޭނުންވާ ބަޔަކަށް ގުޅޭ ގޮތުން ބެލެހެއްޓުމުގައި ކުރިމަތިވާ ވަގުތުގައި ކުރިއަރާ އެމަޖެންސީ ބޭނުންތަކާ ބަލައި ދިމާވާ ޚާއްސަ ދަތިކަން މަސައްކަތްކުރުމުގެ ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

މާފުށީ ޖަލުގައި ނަރުހުންނާ ބެލިޔަތް ތަރައްގީކުރެވުނުކަމާ ޑައިރީންގާއި ބަލިވުމުގެ އަދަދު ވަރަށް ގިނަ ކަމާއި، ނަރުހުންނާ ބާރުވެ ގޮސްފާ އަމިއްލަ ނަރުހުކަން ގެއްލުންދީ ޑައިރީންގާއި ބަންދުމީހުންގެ އަދަދު ގިނަކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. މިފަދަ ފާހަގަކޮށްފައި ރަނގަޅުކުރަން ޑޮކްޓަރުންގެ އިންތިޒާމްތައް ހަމަޖެހިފައިނުވާއިރު، އެފަދަ ކޮށްފައިވާ ބޭނުންވާ ތަރުތީބުތަކެއް ފަރުވާއާއި ކައުންސެލިންގ ފަދަ ހިދުމަތްތައް ލިބޭނެ އެފަދަ އިންތިޒާމްތަކެއް ނުލިބޭކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

މީގެ އިތުރުން، މާފުށީ ޖަލުގެ ޔުނިޓް 8 ގެ ވިންގު 3 ގައި ބަންދުކުރެވިފައިވާ، ނަރުހުންނާ ބައެއް ހުކުމުގެ ސަބަބުން ޖަލުގެ އާންމު އާބާދީއާ ވަކިން ގެންގުޅެނީ ޤައިދީން ދިރިއުޅޭ ގޮތްތަކުގެ މާހައުލް ހެޔޮނޫ ވަރަށް ދަށްކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. އެގޮތުން މި ގޮތަކަށް އެކަނިވެރިކަމާ ދުވާލު އަދި ރޭގަނޑުގެ ވަގުތުތަކުގައި އަދި ނިކުތުމުގެ ގަޑިތަކާއި، ގޭގެ އަހަރުގެ މުދާ ނަރިސް ހުރިކަމާއި، ހުޅަނގު ވާރޭގެ ވަސް ހުރިކަމާއި ކަސްރާ ކުރުމުގެ ސަހޫލަތު އުޅެނުކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. މީގެއިތުރުން މި ޓޮއިލެޓުތަކުގައި ފެނި ދަށުގައި ނަޖިސްވެސް ހުރިކަމާއި، ޓޮއިލެޓުގެ އެތެރެ ހުސް ގަދަކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. މި ޓޮއިލެޓްތަކީ ސިއްހީ ހާލަތާ ގުޅިގެން މީހުން އެކަހެރިކޮށް ބަންދުކުރުމަށް އެކަހެރިކުރާ ޓޮއިލެޓް ނުހުންނަކަމާއި، މިފަދަ ތަންތަނުގައި ސިއްހީ ހާލަތާ ގުޅިގެން މީހަކު ބަންދުކުރުމުގެ ސަބަބުން އެ މީހެއްގެ ހާލަތު އިތުރަށް ދެރަވެ، އަމިއްލަ ނަފްސަށް ނުރައްކާތެރިކަން ހިނގުމުގެ ފުރުސަތު ބޮޑުކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

އައި.ޖީ.ސީގައި ޤާނޫނީ ދައުލަތުން ބަލަހައްޓާ 'އަންޑަރޓްރަޔަލް ބްލޮކު' ގައި ވަކި ޤާނޫނީ ހާއްސަކޮށްފައިވާ ނަމަވެސް، އެއީ. ޕީ.އެސް.އައިން ޖާގަހަމަކުރި މުއައްސަސާއެއް ސިއްހީ ހިދުމަތް ދިނުމަށް ޤާނޫނީ އަދި ނަރުހުން ސިއްހަތު ދާއިރާގެ މުވައްޒަފުންނާ ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. އެ މަގާމުތަކަށް މީހުން ހޯދުމަށް އިއުލާންކޮށްފައިވާކަމާ އަދި ހަފްތާއަކު 1 (އެކެއް) ދުވަހު، ކަރެކްޝަނަލްގައި މަސައްކަތްކުރާ ޑޮކްޓަރެއް ސައިކިއެޓްރިކް ޖާރީކޮށްފައި ޑޮކްޓަރަކު ދެއްކުމަށް ނަމަ ނަންބަރު ޓެލިކޮންސަލްޓޭޝަން ފައިލިންގާއި ބަންދު މީހުން ބަލާކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

އައި.ޖީ.ސީގައި އަމަލުކުރަމުންދާ "މެޑިކޭޝަން އިނިޝިއޭޝަން ބޭނުންވާ ބޭސްބޭނުންކުރުމުގައި އަމަލުކުރަންވީ އުސޫލު" ގައި، ބަންދުން މީހާ ގެންނަވާލުމުގެ ކުރިން ސްކްރީނިންގ ހަދަންޖެހޭކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވިޔަސް، އެގޮތަށް އެއްވެސް ސްކްރީނިންގެއް ހަދާފައިނުވާކަމާއި، އުސޫލުގައި ހިމެނޭ ފޯމު ފުރުމާއި ވެސް މުޅިން ތިރުންތަކެއް ފޯމު ފުރިފައިނުވާކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. މީގެ ސަބަބުން، ބަންދަށް ގެންނަވާލާ ބަންދުމީހާގެ ކުރިން ހުރި ބަލިތަކާއި ސިއްހީ މަޢުލޫމާތު ރަނގަޅަށް ނުލިބޭ ކަމަށާއި، ބޭނުންވާ ފަރުވާއާއި ބޭސް ނުލިބިދާނެކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

މީގެއިތުރުން، ސިއްހީ ހާލަތު ހަލުވެފައިވާ ބަލަހައްޓަންޖެހޭ ވަކި އުސޫލެއް ސަރުކާރުގެ އެސް.އޯ.ޕީގައި ލިޔެވިފައިނުވާއިރު، ސިއްހީ ހާލަތު ހަލުވެފައިވާ ބަންދުމީހުން ބަލަހައްޓާ ރޫމެއް ހިފާފައި ބަންދުކަމާއި، ސިއްހީ ހާލަތުގައި ބަންދުކުރަމުން ބަލަހައްޓާފައި ވަނީ ސެލްތަކުގައި ބަލަހައްޓާ ހިސާބުން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

ހާއްސަ ޑޮކްޓަރުންނަށް ދެއްކުމަށް އެޕޮއިންޓްމަންޓް ލިބުމުގައި ލަސްވާކަމާއި، އާއިލާއިން، ޑޮކްޓަރަށް ދެއްކުމަށް އެޕޮއިންޓްމަންޓް ހޯދުމަށް ފަހު ބަންދުމީހާ ޓްރާންސްފަރ ކުރަން ގެންދިއުމަށް އެމް.ސީ.އެސް ގައި އެދުމުން، ޓްރާންސްފަރ މަދުވުމުގެ ސަބަބުން ނުގެންދެވިފައިވާ އަންނަނިވި ޝެޑިއުލްގައި މަސައްކަތްކުރާ މުވައްޒަފުން މައުލޫމާތުދީފައިވެއެވެ.

އައި.ޖީ.ސީގައި ބަންދުކުރާ މީހުން ޑޮކްޓަރަށް ދެއްކުމަށް އެދުމުން

ލިޔެކިޔުމުން ބަލަހައްޓަމުން ނުދާކަން ވެސް ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. މިހާރު ހަވާލުކުރާ ޑޮކްޓަރީ ސެންޓަރު ހިންގުމަށް ކައުންސެޝަންސް އަދި އިމިގްރޭޝަން ސެންޓަރުން ހަރަކާތްތަކައިވާ ވައިބަރ ގްރޫޕްގައި ބަންދު މީހުން އާއި ކަންތައްތަކަށް އެދުމުން ކައުންސެޝަން މުވައްޒަފުން ލިޔުމުން އާ މަޝްވަރާކަން އިމިގްރޭޝަން މުވައްޒަފުން އެބަޔަކުންކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

ހުޅުމާލެ ޖަލުގައި މެޑިކަލް އޮފިސަރަކާއި 6 (ހައެއް) ނަރުހުން މަސައްކަތްކުރާކަމާއި ޚާއްސަ ޑޮކްޓަރުންނަށް ދެއްކުމަށް ގެންދަނީ ހުޅުމާލެ ހޮސްޕިޓަލަށް ކަމަށާއި އެޕޮއިންޓްމަންޓް ހަމަޖެއްސީ އާންމު އުސޫލުގެ ތެރެއިންކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. ޖަލުގައި ތިބި ކައިދީންނާއި ބަންދުމީހުންގެ ސިއްޙީ ހާލަތު ދެވުންހުރި ޝަކުވާތައް ދިނަކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. އެގޮތުން، ސިއްޙީ ޚިދުމަތުގެ ކަންކަން ބަލަހައްޓާކަމަށް އަދި ވަކި މުއްދަތަކުން ޑޮކްޓަރަށް ދެއްކުމަށް ޑޮކްޓަރު އިރުޝާދުދީފައި ހުންނައިރުވެސް، އިރުޝާދާ އެއްގޮތަށް ޑޮކްޓަރަށް ނުދައްކާ ކަމަށް ކައިދީންނާއި ބަންދުމީހުން މަޢުލޫމާތުދީފައިވެއެވެ.

ހުޅުމާލެ ޖަލު ޔުނިޓް 4 (ކުރީގެ މާލެ ޖަލު އެނެކްސް) ގައި ތިބި ބަންދުމީހުން ޖަލުގެ އޭ.ޕީ.ޖޭ.އަރަން ދެއްކުމުގައި ދަތިކަމެއް ދިމާނުވާކަމަށްވެސް، ހޮސްޕިޓަލް ޑޮކްޓަރަން ދެއްކުމުގައި ދަތިކަމެއް ދިމާވާކަމަށް ބިޔަ އަދަދެއްގެ ކައިދީން މަޢުލޫމާތުދީފައިވާއިރު، ހޮސްޕިޓަލް ޑޮކްޓަރުންނަށް ދައްކަން އެޕޮއިންޓްމަންޓް ލިބުމުގައި ޓްރާންސްޕޯޓުގެ ފަރާތުން އަންނަ ލަސްވާ ލަސްވުމުގެ އިތުރުން، ބަންދުމީހާ ޓްރާންސްޕޯޓްކުރަން އުޅަދުގެ ގެންދާނެ މުވައްޒަފުން ނެތިގެން އެޕޮއިންޓްމަންޓް ކެންސަލްވެފައިވާ ހާލަތްތަކެއް ހުރިކަމާ އަދި ބޭސް ލިބުމުގައި ވެސް ލަސްވާކަމަށް ބަންދުމީހުން މަޢުލޫމާތުދީފައިވެއެވެ.

މީގެއިތުރުން، ބިދޭސީ ބަންދުމީހުންނަށް އާސަންދައިގެ ހިދުމަތް ނުލިބޭތީ، ބޭސް ހޯދުމަށް ލަސްވާކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. އެހެން ނަމަވެސް، މި ޚިދުމަތުގައި ތިބި ބަންދުމީހުންގެ ފަރުދީ އަދި މެޑިކަލް ފައިލްތައް މި ޚިދުމަތުގައި ނުބަލަހައްޓާތީ، ބަންދުމީހުން ޚާއްސަ ޑޮކްޓަރަށް ދެއްކުމަށް ނަގާ މުއްދަތާއި ބޭސް ލިބުމުގައި ނަގާ މުއްދަތު ފަރަގުޖެހިފައިވާ ނުވެއެވެ.

ނ. ފުނަދޫ ޕްރިޒަން ސެޓްލްމަންޓްގެ ބަންދަރަން މީހާ ގެނެވާ ވަގުތު، ސިވިލް ހާލަތު ޔުނިފޯމް ބޭނުންކޮށް، މެޑިކަލް ޓީމެއް ފުރާނަކަށް އަދި އެ މަޢުލޫމާތުތައް ސިސްޓަމުގައި ބަލަހައްޓާކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވިނަމަވެސް، ބަންދަރު ގެނެސް އެންމެންގެ "ހައްޤުތަކުގެ މީހުންގެ ހަރަކާތްތަކުގެ ބާރުތުރުން ފެނުނަން ހުރި އަނިޔާގެ ނިޝާންތަކެއް" ފޯމު ފުރާފައި ނެތްކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

މި ސެޓްލްމަންޓްގެ ބަންދަރަން ގެނެވޭ މީހުން ޑޮކްޓަރަން ދައްކަން އެދުނުކަން ނުވަތަ ބޭސް ދިން ގޮތް އެނގެން ނެތްކަމާއި، ބައެއް މީހުންގެ ބޭސް ސިޓީތައް ސިޔާސަތުގެ ބަދަލަށް ނުހުށަހެޅިކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. މީގެއިތުރުން، ސެޓްލްމަންޓްގައި ހުރި ފަސްޓް އެއިޑް ބޮކްސްގައި ހުރި ބައެއް ބޭސްތަކުގެ މުއްދަތުހަމަވެފައިވާކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

ޑީ.ޕީ.އާރު.އެސްގެ ޑޮކްޓަރުން ކުރިއަށް ބަލަހައްޓަވާ ޚާއްސަ ޑޮކްޓަރަން ދައްކަން ރިފަރކުރާކަމާއި އެހެން ނަމަވެސް، އެޕޮއިންޓްމަންޓް ހަމަޖެއްސުމަށް ކުރިއަށްދާނެ ބަޔަކު ހިނގާފައިވާކަން މުވައްޒަފުން މަޢުލޫމާތުދީފައިވެއެވެ. މި ޝަކުވާތަކުން ފެންނަ ކޯޓު ޑިޕާޓްމަންޓްގެ ތަހުގީގުގައި ނަރުސުންނަށް މަސައްކަތްކުރެވޭ ވީނަމަ ކޯޓު ޑިޕާޓްމަންޓްތަކުން ފާހަގަކުރެވިފައިވާ ކޯޓު ޑިޕާޓްމަންޓްގެ ބަދަލުގައި ސިޓީތަކުން ދެވޭ އިންޓަރވިއު ފަހު ހަމަޖެއްސުމުގެ ކޯޓު ޑިޕާޓްމަންޓްގެ ބަދަލުގައި ދެވިފައިވާ

ދަތިތަކާއި ހުރިމަތިވާކަން ފާހަގަކުރެވިފައެވެ.

ނަފްސާނީ މައްސަލަތައް ހުންނަ ކުޑަކުދިންނަށް ދޭ ސައިކިއާޓްރިކް ބޭނުމުގެ ސައިކޯސޯޝަލް ކުޑަކުދިންނަށް ޕްރޮގްރާމުގައި ބައިވެރިވާން އުޅުނުވެރިވާ ގާޑިއަނުން އަންނަނަކަން ފާހަގަކުރެވިފައެވެ. އެގޮތުން ފަރުވާއަށް އަންނަ ގިނަ ކުދިންނަށްޓަކައި ޕްރައިވެޓް ކްލިނިކްތަކުގެ ސައިކިއާޓްރިސްޓުން ދަތުރުކުރާކަމާއި އެ ސައިކިއާޓްރިސްޓުން ކުދިންނަށް ގިނަ އަދަދުތަކަން ބޭސް ދޫކުރަމުންދާއި، ޚަރަދު ނިޔާ ގެޔޭ އިތުރުން 6 (ހައެއް) ނުވަތަ 8 (އަށެއް) ގަޑިއިރު ނިދުމަށް އިތުރުކުރާ ދޫކުރާކަމާއި، އެގޮތަށް ދުވާލަކު 15 (ފަނަރަ) ވަރަކަށް ގަޑިއިރު ނިދަން ދޫކުރާކަމުން ޝަކުވާކުރެއްވުން ހިނގާ ފަރުވާގެ ޕްރޮގްރާމަށް ބޭނުންކުރަމުން މުޖުތަމަޢުގެ ތެރޭގައި ތަޢާރަފްކޮށްފައިވާކަން ފާހަގަކުރެވިފައެވެ.

ކުޑަކުދިންގެ ހައްގު ހިމާޔަތްކުރުމުގެ ޤާނޫނުގެ ދަށުން ކުދިންނަށް ހޯދައިދޭ ޚިދުމަތްތަކާއި ގުޅިގެން މަސައްކަތްކުރާ ސަރުކާރުގެ އިދާރާތަކުން ކުދިންނަށް ދޭ ފަރުވާ ފުރިހަމަކުރުމުގައި ކުރިމަތިވާ ދަތިތަކާއި ހުރިހާ ދާއިރާއެއްގެ ފަރުވާދޭ މީހުން މަސައްކަތްކުރަންޖެހޭ ގޮތް ކުދިންނަށް ތަޢާރަފްކުރުމަށް ފަރުވާ ހޯދުމުގައި ހުރި ޝަކުވާތައް ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

ކުޑަކުދިންގެ ހައްގު ހިމާޔަތްކުރުމުގެ ޤާނޫނު (ޤާނޫނު ނަންބަރު 29/2015)ގެ 11 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަދައިން 6 (ހައެއް) މަހުން ދުވަސްވީއިރުގެ ކުޑަކުދިން ދަށުން ޙައްގުވާ ކުދިންގެ ނަރުސް ދޭ ޖަމާޢަތް ފަދަ ބޭނުންވާ ފަދަ އެންމެ އިސްވެރިން އެން.ޖީ.އޯއިން އިންތިޒާމްކުރެވިފައިވާކަމަށް ބަޔާންކޮށް އެން.ޖީ.އޯއިން ފަރުވާދޭ ކުދިން ބަލަހައްޓާކަމަށް ކޮމިޝަނުން އެން.ޖީ.އޯއަށް މަޢުލޫމާތުދީފައިވެއެވެ. މިގޮތުން، 2024 ސެޕްޓެންބަރު 25 ވަނަ ދުވަހު ކޮމިޝަނަށް ކުރިއަށް ޖެހިގެން ޖައްސާފައިވާ ޕްރޮގްރާމެއް ޖުލައި ސެޕްޓެންބަރުގެ އެސެސްމަންޓް ހަމަވުމުން، އޭގެ ތެރެއިން ކުޑަކުދިންނާ މެދު ޖެހޭ ޢަމަލުތަކުން، ކުޑަކުދިން ފަރުވާ ދިނުމުގެ ކަންތައްތަކަށް ސެކިއުރިޓީ ދާއިރާގެ ފަރުވާދިނުމުގެ ކުރިއެރުމަށް މަސައްކަތްކުރާ ކުދިންގެ ބޮޑު ހިމާޔަތްކުރުމުގެ ކަންތައްތައް 2024 ސެޕްޓެންބަރު 29 ވަނަ ދުވަހު ކޮމިޝަނުން ހޯދުމަށްފަހު ބަޔާންކޮށް އެން.ޖީ.އޯގެ ފަރާތުން އެކަމާ ގުޅޭ މަޢުލޫމާތު ސެކިއުރިޓީއާ ހިއްސާކޮށްފައިވާކަމަށް އެން.ޖީ.އޯއިން މަޢުލޫމާތު ލިބިފައިވެއެވެ.

އޮޓިޒަމް ގެ ޙާލަތުގެ ދަރިވަރުންނާއި ޢާއިލާތަކާއި ގުޅޭ ފަރާތްތަކުގެ ޚިދުމަތް ދިނުމަށް ކުދިންނަށް ދިމާވާ ހާލަތްތަކާއި ވަގުތީ ފަރުވާ ދިނުމަށް ކަމަށް އޮޓިޒަމް ޙާލަތުގެ ކުދިންނަށް ބޭނުންވާ ޖާގަ ފަހިކޮށްދިނުމަށް، ސ.ފޭދޫ ޤައުމީ ސްކޫލުގެ ޚާއްޞަ ކުދިންގެ ބޭނުންތައް ފަރުވާ ބަލަހައްޓަން ކޮމިޝަނުން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

2.2.11. ކުޑަކުދިންގެ ފޮޓޯތަކާއި ވީޑިއޯ ދައްކުން

މާލޭ ސިޓީގައި ހުރި ތަފާތު ސްކޫލުތަކުގެ ކުޑަކުދިން ކުދިންގެ ފޮޓޯތަކާއި ވީޑިއޯ ދައްކާކަމަށް ފަރާތްތަކުން، ސޯޝަލް މީޑިއާ ހުރިހާ ސަރަހައްދުތަކުން ކުދިންގެ ހަމަ ބޮޑުބަޔަކު ވަރަށް ގިނައިން

ހުށަހަ ކަމަށް ޒާއިރީންނާއި ބަންދުމީހުން މައުލޫމާތުދީފައިވެއެވެ. މީގެއިތުރުން، ޒާއިރީންނާއި ބަންދުމީހުންނަށް ކުރުމަށް ފުރުސަތު ދޭނީ ބަސްދޭކަން ހުށަހަޅާކަމަށް އެ ފަރާތްތަކުން މައުލޫމާތުދީފައިވާއިރު، މި ކަން އެން.ޕީ.އެމްއިން ބެލުމުން ވެސް ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. ޒާއިރީންނާއި ބަންދުމީހުން ކުރުމަށް ފުރުސަތު ކަނޑައެޅުމުގައި ތަރުތީބުގައި ހުށަހަޅާކަމާ އަދި ތަރި ބައެއް ފަހަރު ކަނޑައަޅައި ހުށަހަޅާކަމާއި މި ތަކެތި ކައްމުން ގައިކަރާ ގޮތަށް ބެލި ހުށަހަޅާކަމަށް ޒާއިރީންނާއި ބަންދުމީހުން މައުލޫމާތުދީފައިވެއެވެ.

ޑޮކްޓަރު ބައްދަލުވާ މީހުންގެ މަރުކަޒުގައި މަރުކަޒުތަކުގައި

ތިބީ މީހުންނަށް ގެއްޗެހިސަލާމަތް ދުނިޔެދޭން ޒާތަސް ވާހަކަތައް ތަކެއްޗަކަތްތަކުން ކައުން ފުރުސަތުދޫކުރެއް ނަމަވެސް، ކައުމަން ފުރުސަތު ތަކެތީގެ މިންވަރު މަރުކަޒުން އަމަލަން ބަޔަކާވާ ކަމުގެ ސަރުކާރާއި ކާރިތަނުވާތަކަ ބައެއް ކަނާ ފުރުސަތުދިނުމުގެ ސަރަބަހުން ބައެއް ބަލި މީހުން ނުކައި މީބީ ކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

ނަރުހުސްނު ބަލިތަކަށް ފަރުވާދޭ މީހުންނަށް ދޭ ބައެއް ބޭހަކީ އެ ބޭސް ކައްމުން ބަދަލުކުރުމުން އިތުރުވާ ބޭސްތަކަށްވާއިރު، މަރުކަޒުގައި ބޭނުންކުރާ ފޯރާއެއްޗަކަށް ބަލިމީހުންނަށް ކައްމުން ފަރުވާ ދިނުމުން ބަލި މީހުން އަބަދުވެ ބަދަލުކުރެވިފައިވާތީބާކަން 2023 ވަނަ އަހަރު އެން.ޕީ.އެމްއިން މަރުކަޒަށް ކުރި ޒިޔާރަތުގައި ވެސް ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

·2·2·12 ބެލެހެއްޓުމުގެ އޮފީހެއްގެ ޒިންމާ ބޭނުންތަކަށް ބޭނުންކުރާ ފަރާތް ގޮތް

މާފުށީ ޖަލަށް އެން.ޕީ.އެމްއިން ކުރި ޒިޔާރަތުގައި ޖަލުގެ ބައެއް ތުނިފަތަކުން ފަށާގެ ސަލާމަތާއި ބެހޭ ނަގައި، އެ ސަލާމަތާބެހޭ މުއްސަނދިވެސް ފުރަ އެއްސަ ގައުމު އޮފިސަރު (އެމް.އެފް.ޑީ.އެސް)އަށް ފޮނުވައި ތަހުގީގުކުރުމުން، ޖަލު ތުނިފަ 8 ގެ މުސްތަގުބަލުން ނަގާފައިވާ

ބަރުގެ ސަލާމަތާބެހޭ "ކަޑިފޮނުވުމުގެ" އަދި "ސިކަރިޓީ" ހުރިކަން ފާހަގަކުރެވި، އެމް.އެފް.ޑީ.އެސްގެ މަސައްކަތާ ކަމާގުޅޭ ހިސާބުތައް، އެގޮތުން ޓެސްޓިންއާއި ކޮމްޕްލެއިންސް އަދާކުރުން ފަށާ ބަޔަކާނާ ބަޖެޓް ނަގާ ބެހެއްޓުމުގެ މަސައްކަތްތައް ފެށުން ބޭނުންކުރުމަށް އެ ބޭނުންތަކަށް ބޭނުންކުރާ ބަރުގެ ސާމާނު ތަނަވަސްކަމާ ގުޅިގެން، ފުރުގެ މަސައްކަތަކީ ހައްލުކުރުމަށް އޭ.ސީ.އެސްގެ ފަރާތުން ވަގުތުތަކުގެ އެމް.ޑީ.އެސްއަށް އަތްފޯރާގޮތުގެ ޑޭޓާ ސުރުހީ 8 ގެ ޕަސްވޯޑުތަކާ ފުރަ ބައިވަރު ބަޔަކަށް ބަޔާން އަދި ފުރަ ތަނުން ޕޯސްޓަރު ބަދަލުކުރުމަށް އާއިސްލަމިކް ސެކިއުރިޓީ ފަރާތަކުން ފުރަތަކާ ބަދަލުކުރެވިފައިވާ ހިސާބަށް ބަދަލުކުރުމަށްކަމަށް އެމް.ސީ.އެސްގެ ފަހަރަކުން އެން.ޕީ.އެމްއަށް މައުލޫމާތުދީފައިވެއެވެ.

މިގޮތުން، 2024 ޑިސެންބަރު 4 ގައި އަލުން ސަރުކާރު ބަރުގެ ސަލާމަތާބެހޭ ކަޑިފޮނުވުމުގެ 'ސިކަރިޓީ' ހުރިހާ ގޮތެއްގައި، އެމް. އެފް.ޑީ.އެސްގެ ޓީމުން ޖަލުގެ ބަރުގެ ހިސާބު އިންސްޓޯލްކުރުން ޖާގަތަކުގެ ބޭނުންކުރާތަނާ އަދި މި ޖާގަތަކުގެ ރިޕޯޓު އެ ސަލާމަތުން ހިއްސާ ކުރުމުން ޖަލުގެ ބަރުގެ ހިސާބުން ގުޅުއްވުން ބަލަހައްޓާ ގުޅިގެން ދިވެހި އެމް.ސީ.އެސްއިން އެން.ޕީ.އެމްއަށް މައުލޫމާތުދީފައިވެއެވެ.

ޖަލުގެ ބަރުގެ މަސައްކަތް ބަޔަކާނާ ގުޅިގެން ދެވޭ ފުރުސަތުން އެން.ޕީ.އެމްއާ އެމް. އެސް.އެސްއާއި 2025 ޖަނަވަރީ 19 ގައި ބާއްވާ ބައްދަލުވުމުގައި ޒާއިރީންނާއި ބަންދުމީހުންނަށް ފެން ފުރުސަތުދިނުމަށް ފެން ނަގާ ފާހާނާއި ފެން ނަގާ އިސްލާހުކޮށް ބަދަލުކުރެވިފައިވާކަމާއި، އޭގެ ފަހުން ހުރި ބަޔަކާވާނީ މަސައްކަތުގައި ނަމްބަރަކަށް އެ ސަރުކާރާއި އެން.ޕީ.އެމްއަށް މައުލޫމާތު ދީފައިވެއެވެ.

ގަވާއިދު ނަންބަރު R-35/2016 (ޒާއިރީންނާއި، ކުރުގެ ބެލެހެއްޓުމަށް ހަރުކުރުމުގައި މީބަ ދިޔުންނާއި، ކޯޓު އަމުރުގެ ދަށުން

ބަންދުގައި ބައިތިއްބަންޖެހޭ މީހުންނަށް ލިބިދޭންޖެހޭ އަސާސީ ޙައްޤުތަކާއި އިނާޔަތްތަކާބެހޭ ގަވާއިދު)ގެ 8 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ޖަލުގައި މީހުން ބަންދުކޮށްފައި ތިބޭ ކޮންމެ ގޮޅިއެއްގައި ވެސް ސާފު ބޯފެން ލިބެން ހުންނަންވާނެކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. އެހެން ނަމަވެސް، މާފުށީ ޖަލުގައި ޤައިދީންނާއި ބަންދުމީހުން ބަންދުކޮށްފައިވާ ބައެއް ގޮޅިތަކުގައި ސާފު ބޯފެން ލިބޭނެ އިންތިޒާމު ހަމަޖެހިފައިނުވާކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. އެގޮތުން ޖަލުގެ ޔުނިޓް 11 ގެ ބައެއް ވިންޑޯތަކުގެ ގްރިލްތަކުގެ އެތެރޭގައި ބޯފެން ލިބޭނެ އިސްކުރެއް ހަރުކޮށްފައިނުވާކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވާއިރު، މި ޔުނިޓްގައި ޤައިދީންނަށް ބޯފެން ލިބެނީ ވިންޑޯތަކުގެ ހޮޅިތަކުގައި ހުންނަ އިސްކުރުރުންކަމާއި، ޔުނިޓްގެ ގޮޅިއާ ޓޮއިލެޓު 9 (ނުވައެއް) ޖަގާއިދު ބަންދުކުރުމުން ކޮޓަރިތަކުގައި ހުންނަ އިސްކުރަން އެކްސެސް ނުވާތީކަން ޤައިދީންގެ ފަރާތުން ލިބެނީ މަޖުބޫރުވާކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. މީގެއިތުރުން ޖަލުގެ ޔުނިޓް 5 އަދި 6 ގައި ބޯފެން ލިބެން ހުންނަނީ ގްރިލްތަކުގެ ބޭރުގައި ހުންނަ ކޮރިޑޯރުތަކުގައި، ޓޭޕް ގްރިލްގެ ތަޅުމުގައި އެ ކޮރިޑޯރު އެކްސެސް ނުވާތީކަމުގައި، ގްރިލްގެ ތަޅުމުގައި ފެން ބޭނުންކުރަންޖެހެނީ މަސައްކަތް ނަގާ ގަޑީގައި ޖެއިލަރު އޮފިސަރު ކައިރީ އެދިގެން ފެން ފުރިއްޔާ ކޮންޓެއިނަރު ތަކެތިން މަޖުބޫރުވާނީކަމުގައިވެއެވެ.

2.2.13. ޝަކުވާ ހުށަހެޅުމުގެ ނިޒާމުގައި ހުރި މައްސަލަތައް

2024 ވަނަ އަހަރު އެން.ޕީ.އެމް.އިން ޒިޔާރަތްކުރި މަރުކަޒުތަކުގައި، ޝަކުވާ ހުށަހަޅާނެ އުސޫލު އެކަށީގެންވާ ނިޒާމެއް ގާއިމުކޮށްފައިނުވާކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

އައި.ޖީ.ސީގައި މިބާ ބަންދުމީހުން ޝަކުވާ ހުށަހެޅުމަށް ފޯމު ޤާއިމުކޮށްފައިވާނަމަވެސް، ސިޓީ ލިޔުމަށް ބޭނުންވާ ގަލަމާއި ކަރުދާސް ވެސް ފޯރުކޮށްދީފައިނުވާކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

ސެންޓަރުގައި ހިނގާ އެއްވެސްކަމަކާގުޅޭގޮތުން ބަންދުމީހަކު ޝަކުވާއެއް ހުށަހަޅަން ބޭނުންވެއްޖެނަމަ އެމް.ސީ.އެސް.ގެ އޮފިސަރުންނަށް އަނގަބަހުން ޝަކުވާ ހުށަހަޅާކަމާއި މިގޮތަށް ހުށަހަޅާ ޝަކުވާތައް ސެންޓަރުގެ ޑިއުޓީ ޓީމުން އިމިގްރޭޝަނާއި އެމް.ސީ.އެސް.އާ ދެމެދުގައި ހިއްސާކުރާ ވައިބަރ ގްރޫޕްގައި ލިޔުމުން، އެ ޝަކުވާއަކާއި ގުޅިގެން އަޅަންޖެހޭ ފިޔަވަޅު އިމިގްރޭޝަނުގެ އޮފިސަރުން އަޅާކަމަށް ސެންޓަރު ހިންގާ ހަވާލުވެފައިވާ އިސްވެރިޔާއަށްކަމަށް މަޢުލޫމާތު ދީފައިވެއެވެ.

މާފުށީ ޖަލުގެ ޤައިދީންނާއި ބަންދުމީހުން ހުށަހަޅާ ޝަކުވާތަކަށް އެކަށީގެންވާ ޖަވާބެއް ނުލިބޭ ކަމަށާއި އެކި މައްސަލަތަކުގައި ޝަކުވާ ހުށަހެޅުމުންވެސް ދުރު ސޮއިޖަހައި އެއް ޖަވާބެއް ނުލިބޭކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. ޝަކުވާ ފޯމު ފުރުމުން، ބަލައިގަތުމުން ސޮއިކޮށް ރަސީދެއް ނުދޭ ކަމަށާއި އަދި އެއް މައްސަލައަކާގުޅޭގޮތުން ގިނަ ޝަކުވާތަކެއް ހުށަހަޅައިފިނަމަވެސް، ޖަވާބު ހުށަހަޅާ ޝަކުވާތަކަށް ޖަވާބު ނުލިބޭކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. ޤައިދީންނާއި ބަންދުމީހުން އެހެން އިދާރާތަކަށް ލިޔާ ސިޓީތައް ޖަލުން ބަލައިގަނެ ސޮއިކޮށް ރަސީދު ދީފައިވާ ކަމަށާއި، ނަމަވެސް، ސިޓީ ފޮނުވާ އިދާރާއިން ސިޓީ ލިބުނުކަން އަންގައިދޭ ލިޔުން ބައެއް ޤައިދީންނާއި ބަންދުމީހުންނަށް ނުލިބޭކަމާއި، މީގެ ސަބަބުން އެ އިދާރާތަކަށް ސިޓީ ރައްދުވިކަން ބަންދުމީހުންނަށް ނޭނގޭކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

ގޮއްސަހެރިއަން ބޭނުންވާ މީހުންގެ މަޢުލޫމާތުގައި ޝަކުވާ ހުށަހެޅުމަށް ވަކި ފޯމެއް ނިޒާމެއް ގާއިމުކޮށްފައިނުވާތީ، ނަމަވެސް މަރުކަޒު ހިންގުމުގައި މިހެން ޝަކުވާއެއް ހުށަހަޅަން ބޭނުންވާނަމަ ކޮއްޓަރީ ވާހަކަދައްކަން ނުވަތަ މަރުކަޒު ހިންގުމުގައި އިސްކޮށް ހަރަކާތްތެރިވާ ފަރާތްތަކާ އަނގަބަހުން ހުށަހަޅާކަމާއި، މިގޮތަށް އަނގަބަހުން ހުށަހަޅާ ޝަކުވާތައް ލިޔެކިޔުމުން

ބަލަހައްޓަމުން ނުދާކަން ފާހަގަކުރެވިފައެވެ. މީގެއިތުރުން، ބައެއް ކެއްސާ ވެކެރުންނާ ގުޅޭބަލިތަކުން ބަލިވުމުން، މުވައްޒަފުންނަށް ޝަކުވާ ހުށަހަޅާއިރު، އެފަދަ ޝަކުވާތަކާ މެދުކަޅު ހިންގުމުގައި އިސްކޮޅު ހަރަކާތްތެރިވާ ފަރާތްތަކަށް ރިފަރކުރުމަށްފަހުގައި ވެސް ލިޔެކިޔުމުން ރެކޯޑްކޮށް ބަލަހައްޓަމުން ނުދާކަން ފާހަގަކުރެވިފައެވެ.

އެން.އާރު.ސީގައި ތިބި ކުރައަންޖެހުނުނަކު ފޮތް ދުރުވެރިކާއި އަނގަބަހުން ޝަކުވާ ހުށަހެޅުމުގެ ފުރުޞަތު އޮންނަކަމަށް ސޮސްޓެމް ހިންގުމާ ހަވާލު ތިބި ފަރާތްތަކުން މައުލޫމާތު ދިނުމުން ކަމުގެ ފަރާތްތަކާއި ފިޔަވަޅު ލިޔުމުން ކަނޑައަޅާ ދުވަސް ޝަކުވާތަކާއި ގުޅޭގޮތުން ފަރާތްތަކާ ގުޅުމުގެ ކަމާބެހޭ މަޢުލޫމާތު ފައިލުކުރާ ނަމަވެސް، އޭގެ ޝަކުވާތަކާއި ގުޅޭގޮތުން އަޅާފައިވާ ފިޔަވަޅުތަކާއިގެ ކަމާބެހޭ ފިޔަވަޅުތަކުގެ ބަލަހައްޓާފައިވާ ލިޔެކިޔުމެއް ނުވާކަން ފާހަގަކުރެވިފައެވެ.

2.2.14. ސީ.ސީ.ޓީވީ ކެމެރާ ބޭނުންކުރުމާ ބެހޭ

ފޯސްޓުއިރުވަން ބޭނުންވާ މީހުންގެ މަޢުލޫމާތު ފަރުވާވާ ބަލަހައްޓައިގެން ޤާނޫނީ ގޮތުން ކުރަމުންދާނެ ފޯރުކޮށްދޭ މިންވަރު ސީ.ސީ.ޓީވީ ހައްލުކުރުމަށް ހުރިކަމުގެ މަސައްކަތް ބޭރުގެ ސެކިއުރިޓީ މިނިސްޓްރީ، ކުރުމަކީ ފުދޭ ބަލަހައްޓާ ދިރާސާކޮށް ކުރިއަށް ގެންދާ ހާލަތު ޤާނޫނީ ކަމަށް ބަލަހައްޓައިދޭ ނިޒާމު ތަށް ޤާނޫނީ ގޮތުގައި ފަރާތްތަކުގެ އަދި އެހެނިހެން ޤާނޫނުގެ ތެރެއިން ކަމަށް ފާހަގަކުރެވިފައެވެ.

އައި.ޕީ.ސީގައި ސަލާމަތީ ބަލަހައްޓަން އެމް.ސީ.އެސްގެ ފުރިހަމަ އޮފިސަރުން ކަމަކީ ނަމަވެސް، އަނެއްހެން އޮފިސަރުން ދެމުންދާ ސަލާމަތް އަނެއްހެން ބައިލިވައާ ބެލުމުގެ ސަލާމަތީ އިދާރީގެ ކޮށެއްގައި ނަމަކުރަނީބާނަ ފާހަގަކުރެވިފައެވެ. އެ ބެލުމުގައި ކޯލާ ހަރުކަށިވުމުގެ ހިނގައިދާ، ސަލާމަތީ ފޯރުކޮށް

އަހެއްސަރުން އޮފިސަރުން ދީފައިވާ ޙައްޤު ދެވޭ ކުރިމަތިލާ އެއްގައި ބަލައިލާ ތަނަށް ހާލަތެއް ދިމާވުމުން ކަމަކު ނުވާނެކަމުގައި ވެސް ބެލުމަށް އޮތް ފުރުޞަތު ތަފްސީލުކޮށް، ބަލަހައްޓާ ކޮށް އަހަރަކީ ގެ ކޮއްޔަކާ ހާލަތް ސަލާމަތީ ޚިދުމަތް ދިނުމުގެ މަޢުލޫމާތު ރިކޯޑްކުރުމަށް ފަރާތްތަކަށް ޙައްޤު ލިބިދޭ ބެލޭނެ ދާއިރާ ބަލަހައްޓާ ދިނުމުގެ ހުރި ލަފާދޭ ކަމުގެ މަސައްކަތް ކުރިއަށް ގެންދަމުންދާކަން ފާހަގަކުރެވިފައެވެ.

އައި.ޕީ.ސީގެ ޖަލުތައް ޕޮލިސްރޯމްގައި ސީ.ސީ.ޓީވީ ބޭނުންކުރުމުގެ ޢަދަދު ހުރިހާ ކަމާއެކު ޝަކުވާތަކުގެ ފުރިހަމަ ސަރަޙައްދު ސެކިއުރިޓީއާއި ހުރިހާ ތަނެއްގައި އެހެން ކެމެރާތައް ތަނުގައި ބަލައި ކަމާގުޅޭ މަސައްކަތް ދުވަހެއް ކެމެރާ ފަހުން، ނުވަތަ ބާއްވާފައިވާ ޕްރޮގްރާމު ހިމެނުމެއް ހުރިކަމަށް ފާހަގަކުރެވިފައެވެ. މީގެއިތުރުން، ފަރުވާތަކުގެ ކަމާބެހޭ ފޯމުގެ 64 (ފަސްދޮޅަސްހަތަރެއް) ކެމެރާ ހުރުމުގެ ތެރެއިން އެއް ކެމެރާ ހުރުމުގެ ފަރުދުންނާކަން ފާހަގަކުރެވިފައެވެ.

މާލޭ ޖަލުގައި ހުރިހާ ކޮޓަރިއެއްގައި ހުރި ޖުމްލަ 473 (ހަތަރުސަތޭކަ ހަތްދިހަ ތިނެއް) ސީ.ސީ.ޓީވީ ކެމެރާގެ ތެރެއިން 86 (އަށްޑިހަ ހައެއް) ކެމެރާ ހަލާކުވެފައިވާކަން ފާހަގަކުރެވިފައެވެ. މި ކެމެރާތަކުގެ ތެރެއިން ރަނގަޅުކުރެވޭނީ 7 (ހަތެއް) ކެމެރާކަން ފާހަގަކުރެވިފައެވެ. މީގެއިތުރުން، ޖަލުގެ ކޮރިޑޯތަކުގައި ހަރުކޮށްފައިވާ ކެމެރާތަކުގެ ތެރެއިން އެއް ކެމެރާ ނުފެނުނަ 20 (ވިހި) ދުވަސް ވަނީފައިވާކަމަށް މި ދައްކަފި ދިމާވާނެކަމުގައި ޖަލުގެ ސަރުކާރު އޮޑިޓުގެ ނުވާތަންތަކަމަށް ބަލަހައްޓަން ކުރިއަށްދާނެކަމަށް ފާހަގަކުރެވިފައެވެ. ޖަލުގައި ފިރިހެން ރިމާންޑު ބަންދުގެ ހުރުމާ ހާލަތްތަކުގައި ޓީވީތަކުގެ ގޮތުގައި

ހަރުކޮށްފައިވާ ކެމެރާތަކުން ހަރުކޮށްފައިވާކަމާއި، މި ކޮޓަރިތަކުގެ އެތެރެ ސީ.ސީ.ޓީ.ވީ ފުޓޭޖުން ޕްރައިވަސީއަށް ހުރަސްއެޅޭކަން ވެސް ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ. ހަމަ އެހެންމެ ބަލުގެ ތިރީގެ 12 ގެ ބައެއް ކޮޓަރިތަކުގެ ކެމެރާތަކުން މައްސަލަޖެހި ބައެއް ދުވަސްވަރުތަކުގައި ކެމެރާގެ ފީޑު ނުފެނި ހުރިކަން ވެސް ބަލުގެ ޑިޔުޓީ އޮފިސަރުން ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ. މީގެ އިތުރުން، ބަލުގެ ޒަރީރާއިން ދިރިއުޅޭ ބައެއް ސަރަހައްދުތަކުގައި ކެމެރާ ހަރުކޮށްފައިނުވާކަން ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ. އެގޮތުން ބަލުގެ އަންހެން ޒަރީރާއިން ބަންދުކުރުމަށް ހާއްސަކޮށްފައިވާ ޖިނާއީ ޒަރީރާއިން ބަންދުކުރާ އެހެން ކޮޓަރިތަކާއި ބަންދުކުރުން ބަލާ އަހަރަކު ޖިނާއީ ބަރާމަދުކޮށްފައިވާ ކޮޓަރިތަކާއި، ކޮމަންޑު ބަންދުކުރުން ހާއްސަ ޖިނާއީ ކޮޓަރިތައް ހުރި ސަރަހައްދުގައި ކެމެރާ ހަރުކޮށްފައިނުވާކަން ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.

ށ. ފުލުހުން ހިފެހެއްޓުމުގެ ސެންޓަރުތަކުގައި ބަންދުކުރުން ބައިތިއްބާ ޑިޓެންޝަން ސެންޓަރުގެ ސަރަހައްދު ހިމެނޭ ހުރިހާ ސަރަހައްދުތަކުގައި ސީ.ސީ.ޓީ.ވީ ކެމެރާ ހަރުކޮށްފައި ނެތްކަން ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ. ބަންދުކުރުން ބައިތިއްބާ ޑިޓެންޝަން ސެންޓަރުގައި ކެމެރާ ހަރުކޮށްދިނުމަށް އެދި ދިފާއީ ފުލުހުންގެ ޒިންމާދާރުވާ ކޮމިޝަނާއި ފުލުހުންނަށް 2018، 2019 އަދި 2020 ވަނަ އަހަރުވެސް ރިކޮމެންޑޭޝަން ފޮނުވުން އެދިފައިވާކަން ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.

ނ. އެމް.ސީ.އެސް.ސީ އަދި އަމާންވުމަށް ދިމާކުރެވޭ ފުލުހުންގެ ބެލެހެއްޓުމުގެ 2 (ދެއް) ދިމާކޮށްގެ އަށް ސަރަހައްދުތަކުގައި ޖުމްލަ 32 (ތިރީސް ދެއް) ސީ.ސީ.ޓީ.ވީ ކެމެރާ ހަރުކޮށްފައިހުރިކަމާއި، އޭގެ ނަމަވެސް، ތަނުގެ ޑޮރމިޓަރީ ހުރިހާ ތަނުގައި ކަމެރާ ހަރުކޮށްފައިނުވާކަމާއި، މި ކޮށްތަކުގައި ރެޑިޔޯ އެމް.ސީ.އެސް.ސީ ދިމާކުރުގައި ހަރުކޮށްފައިހުރި ކޮށްތަކުގެ ކަން ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ. ކުދިން ދިރިއުޅޭ އަމާންވުމަށް ދިމާކުރުގެ އެއްވެސް ސަރަހައްދެއް ފެންނާނެހެން

ހަރުކޮށްފައިހުރި ކެމެރާތަކުގެ ފީޑު ފެންނަން ނެތްކަން އެން. ޕީ.އެމް.އޭ ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ. އަދި ޕީ.އެމް ނުފެނުނަމަވެސް، ކުރެހުމުގެ ފަރާތްތަކުގެ މައުލޫމާތު ހިންގުމުގައި އިސްކޮށް ހަރަކާތްތެރިވާ ފަރާތްތަކުން މަޢުލޫމާތު ދީފައިވާކަމާއި، ހަމައެއާ ގުޅޭ ކޯޓުން ޖާރީކުރާ ފަރުވާތަކުގެ ރެކޯޑު ބަލަހައްޓާނެ ސަރުކާރުގެ ތަނެއް ނެތްކަން ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.

ޓީ.ޖީ.ސީ.ގައި މިހާރު ނުވާ ބައެއް ސެލްތަކުގެ ކުރެހުމުގެ ތަނުގެ ބައެއް ޕީޖީއާއި، މިހާރު ބަންދުކުރުމުގައި ތިބި 1 (އެކެއް) ސެލްގެ 1 (އެކެއް) ކުރެހުމުގެ ތަނުގައި ޕީ.ޖީ ސެލްއުޅެނިކޮށް ޕޮލިސްބަން ނުފެންނަކަން ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ. އަދި ޕީ.ޖީ ނުފެނުނު ކުރެހުމުގެ ތެރޭގައި ބައެއް ކުރެހުމުގައި ހުރި ވާޓަރިފި، ފެންގެ އަސަރު ކުރެހުމުގެ ކޮއްމެ ސަބަބެއް ހަރަކާތްތެރިވާކަން ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ. މި ސެލްބަރުގެ 1 (އެކެއް) ސެލްގައި ހުރި ސީ.ސީ.ޓީ.ވީ ކުރެހުމުގެ ސެލްގެ އެތެރެ ނުފެންނަން ޑޮމޭން އަނބުރާލާފައިހުރިކަމާއި، މިކަން މިޑޮމޭން ކުރިން ބަންދުގައި ތިބި މީހުންކަމަށާއި، ކުރެހުމުގެ ކުރިއަށް އަލުން ކުރެހުމުގެ އެ މީހުން ކުރެހުމުގެ އަނބުރާލާކަމަށް ފުލުހުން ބެއްޓުއިރު، ސެލްބަރުގެ އިސްލިހުން މައުލޫމާތުދީފައިވެއެވެ.

ސީ.ސީ.ޓީ.ވީ ކުރެހުމުގެ ފުޓޭޖު ބެލެހެއްޓުމާ ބަލަހައްޓާ ކުރަން ޖަލުތަކާއި ފިޔަވައި 7 (ހަތެއް) ފިޔަވައިގެ 7 (ހަތެއް) ދުވަހުގެ ފުޓޭޖު ބަލަހައްޓާ ބެލެހެއްޓުމަށް ނަމަކުރުން ބަލާއިރު، ކުރު މުއްދަތުކަމާއި، ހުރިހާ ފުޓޭޖު ހަމަޖެހިފައިނުވާކަމަށް ދާއިރާތަކުން މައްސަލަ ހުށަހެޅި ޕީޑީޓީކާއި ހަމައެން ތިބުނު ކުރެހުމުގެ އިތުރުކުރުމާ ގުޅޭ ނުކުތާ ސަބަބުން ޕީޑީޓީ ކުރެހުމާ މައްސަލައެއް ދިމާ ސީ.ސީ.ޓީ.ވީ ފުޓޭޖު ނެތިގެން ފުރިހަމަ ތަޙުޤީޤުކުރަން ދަތިވާކަން ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.

2.2.15. ޤައިދީންނާއި ބަންދުކުރުން ހިނގާ ކަސްޓޮޑިއަލްތަކުގެ ދުށުމުން

މާފުށީ ޖަލުގައި ތިބި ޤައިދީންނާއި ބަންދުކުރުން ނުހިއްޕަވާނެތީކަން ދައްކައިދިނުމަ އަދާލަތު ފިޔަވަޅެއްގެ ގޮތުން، ހިނގާ ކަސްޓޮޑިއަލްތަކުގެ ޒިޔާރަތް ހިފެހެއްޓޭކަން ފާހަގަކުރެވިފައެވެ. ޖަލުގައި މިފަދަ މުއްދަތުތަކުގައި ކަސްޓޮޑިއަލްތައް އެޅުމުގެ ޒިޔާރަތަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖަލުތަކާއި ޖުމްލަގެ ޤާނޫނުގެ ދަށުން ލިބިގެންވާ އަސާސީ ޙައްޤެއް ކަމަށްވާއިރު، އަދާލަތު ފިޔަވަޅެއް އެޅުމުގެ ގޮތުން، އަސާސީ ހިދުމަތްތައް ކަނޑައެޅިފައިވާކަން ފާހަގަކުރެވިފައެވެ. އެން.ޕީ.އެމްއިން ފާއިތުވި އަހަރުތަކުގައި މާފުށި ޖަލަށް ކުރި ޒިޔާރަތްތަކުގައި ޖަލުގެ ރިޕޯޓުގެ ޤައިދީންނަށްތަކުގައި މިފަދަ ބަންދުކުރުން ހިނގާ ކަސްޓޮޑިއަލްތަކުން އެއްވެސް ފަރާތަކަށް ނުރައްކާކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވާ ނަމަވެސް، ހައްދަވައިދޭ ބަލަހައްޓާގެން މި ޤާނޫނީތަކުގައި މިބާ މިކުން ހިނގާ ކަސްޓޮޑިއަލްތަކުން ނުރައްކާކަން ފާހަގަކުރެވިފައެވެ. އެގޮތުން، ޤާނޫނީ 2 ގައި މިހި ބަންދުކުރުން ހަމަޔަކަށް 1 (އެކެއް) ދުވަހު 1 (އެކެއް) ގެޔަރަށް، ޤާނޫނީ 4 ގައި މިހި ބަންދުކުރުން ހަމަޔަކަށް 1 (އެކެއް) ދުވަހު 2 (ދޭއް) ގެޔަރަށް ހިނގާ ކަސްޓޮޑިއަލްތަކުން ނުރައްކާ އަދި ޤާނޫނީ 3 ގައި މިހި ބަންދުކުރުން ހުކުރު ދުވަހުގެ ފިޔަވާ ދުވަސް ހުރި ދުވަސްވަރުތަކުގައި 1 (އެކެއް) ގެޔަރަށް ހިނގާ ކަސްޓޮޑިއަލްތަކުން ނުރައްކާކަން ފާހަގަކުރެވިފައެވެ. އެހެން ނަމަވެސް، ޤާނޫނު ނަންބަރު: 14/2013 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖަލުތަކާއި ޖުމްލަ ޤާނޫނު)ގެ 65 ވަނަ މާއްދާގައި ޤައިދީންނަށް ދުވާލަކު މަދުވެގެން 1 (އެކެއް) ގެޔަރަށް، މުސްތަޤުބަލަށް ކަސްޓޮޑިއަލްތަކުން ހޯދުން ބޭނުން ނުކުތުމުގެ ފުރުސަތު ދޭންވާނެކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

ނ.ވެލިދޫ ޕޮލިސް ސްޓޭޝަނުގެ ކަސްޓޮޑިއަލްތަކުގައި އިމާރާތް ބޭނުންކުރަމުން ފުރުޞަތު ކަސްޓޮޑިއަލް ޒިޔާރަތްތަކުގައި އެތެރެއަށް ބަލާ ދޫކޮށް، ކަސްޓޮޑިއަލްތަކާ ބަންދުކުރާ މުއްދަތު ނިމުމާއެކު ދިރާސާ ކުރުމާއި ތަފާތު ކަމަށް ޙާލަތު ކަސްޓޮޑިއަލްތައް ބޮޑުވެފައިނުވާ ކަމާއި، އެހެންކަމުން ބަންދުމީހުން ޖަލުގެ ތަޙްޤީޤު ހިނގާ (ސްޓޭޝަނުގެ ގޮތުގައިހުރި) ކަމަށް ސްޓޭޝަން ހިނދުމާ ހަވާލުކުރި އިސްތިރާމަން މައުލޫމާތުދިނުމަށެވެ.

2.2.16. ޕޮލިސް ކަސްޓަޑީ ފުރުޞަތު

2024 ވަނަ އަހަރު އެން.ޕީ.އެމްއިން ބަންދު މަރުކަޒުތަކަށް ކުރި ޒިޔާރަތްތަކުގައި، ބަންދުގައި ތިބޭ މީހުންނަށް އާއިލާގެ ފަރާތްތަކާ ގުޅުމަށް ދިނުމަށް ފޯނު ކޯލުގެ ފަހިކަން ކޯލު ކުރެވޭކަން ފާހަގަކުރެވިފައެވެ. މިހެންވުމުގެ ސަބަބުން، ބަންދުގައި ތިބޭ މީހުންނާއި އެމީހުންގެ އާއިލާތަކާ އޮންނަންޖެހޭ ގުޅުން ކުޑަވާން ކަން ފާހަގަކުރެވިފައެވެ.

ޑރ.ޕީ.ސީގައި އަމަލުކުރަމުންދާ "ގޮތްޕާސް އިމިގްރޭޝަންގައި ބޭރުނުވާ ބޭރުގެ ބަހުގައި އަމަލުކުރެވޭ އުސޫލު" ގައި، ބަންދަކަށް މިހާ ގެންނާ ވަގުތުގައި އާދެވުން ކޯލުގެ 30 (ތިރީސް) މިނެޓު ދުވަހުން 5 (ފަހެއް) މިނެޓުގެ ފޯނު ކޯލެއް ބަންދުކުރާއަށް ފުރުސަތުދޭންޖެހޭ ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. އެހެން ނަމަވެސް، ބަންދުކުރުންނަށް ކޯލުގެ 15 (ފަނަރަ) ދުވަހުން 10 (ދިހައެއް) މިނެޓުގެ ފޯނު ކޯލެއް ދޭ ކަމަށާއި މިގޮތަށް ފުރުޞަތު ދޭއިރު، ބަންދުކުރުމުގެ އަމިއްލަ ފޯނުން ގުޅުމުގެ ފުރުޞަތު ވޯލްޓު ކަމަށާއި ނަމަވެސް، ލިޔުކިއުމުން މި މައުލޫމާތުތައް ރެކޯޑުކުރާކަން ފާހަގަކުރެވިފައެވެ. މި ސެންޓަރުގައި މިހި މީހުން އާންމުގޮތެއްގައި ފުރުޞަތުން 2 (ދޭއް) މަސް ދުވަހު ހުރިބާއިރު، މި ސެންޓަރުގައި ބަންދުކުރެވޭ ބިދޭސީންނަށް ވެފައި މިހާ އިތުރު ބަންދުކުރަންވާތީ، ބަންދުމީހުންނަށް 30 (ތިރީސް) ދުވަހުން 5 (ފަހެއް) މިނިޓުގެ ކޯލެއް ދިނުމުން

އާއިލާއާ އަންނަނަން ޖެހޭ ގުޅުން ނެތްނަމަކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

މާލޭ ޖަލުގައި ތިބި ޤައިދީންނާއި ބަންދުމީހުންނަށް ކޮންމެ 15 (ފަނަރަ) ދުވަހަކުން 7 (ހަތެއް) މިނެޓުގެ ފޯނު ކޯލެއް ލިބޭ ކަމަށާ އެހެން ނަމަވެސް، ފޯނު ކުރުމަށް ލިބޭ ވަގުތުކޮޅު ކުޑަކަން އެ ފަރާތްތަކުން ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ. ފޯނު ކޯލު ގަވާއިދުން ލިބުނު ނަމަވެސް، ފޯނު ކުރާ ފަރާތް ބިޒީވުމުގެ ސަބަބުން ފޯނު ނުނަގައިފިނަމަ އިތުރަށް އެ ފުރުސަތު ނުލިބޭކަން ބައެއް ޤައިދީންނާއި ބަންދުމީހުން މަޢުލޫމާތުދީފައިވެއެވެ.

ހުޅުމާލެ ޖަލުގައި ލިބޭ ޤައިދީންނަށް ކޮންމެ 15 (ފަނަރަ) ދުވަހަކުން 7 (ހަތެއް) މިނެޓުގެ ފޯނު ކޯލެއް ދޭ ކަމަށާ ނަމަވެސް، ބައެއް ޤައިދީންނަށް ކޮންމެ 15 (ފަނަރަ) ދުވަހަކުން ދެނީ 5 (ފަހެއް) މިނެޓުގެ ފޯނު ކޯލެއް ކަމުގެ ޝަކުވާ ބައެއް ޤައިދީންގެ ފަރާތުން ލިބިފައިވާއިރު، ލިޔެކިޔުންތަކުން މިކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. ފޯނު ކޯލަށް ލިބޭ 7 (ހަތެއް) މިނެޓަކީ އާއިލާގެ ފަރާތްތަކާ ވާހަކަ ދައްކަން އެކަށީގެންވާ މިންވަރެއް ނޫންކަމަށް އަދި ވަގުތު ހަމަވުމާއެކު ފޯނު ކަނޑާލާކަމުގެ ޝަކުވާތަކެއްވެސް ޤައިދީންގެ ފަރާތުން ލިބިފައިވެއެވެ. މާފުށީ ޖަލުން ކުރި ޒިޔާރަތްތަކުގައި ވެސް ފޯނު ކޯލަށް ލިބޭ ވަގުތުކޮޅު ކުޑަކަމަށް ޤައިދީންނާއި ބަންދުމީހުން ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.

ނ. ފުނަދޫ ޖުވެނައިލް ސަޕޯޓް ސަރވިސްގެ ބަންދަރު ގެންނަ މީހާއަށް ފުނަދޫއަށް ނިސްބަތްވާ މީހުނަމަ، އާއިލާއަށް ގުޅުމަށް އިންޓަރކޮމްކުރުނަމަވެސް، ސަޕޯޓް ސަރވިސްގެ ފަރާތުން އެ މީހެއްގެ އާއިލާއަށް ގުޅައި ބަންދަރު ގުޅުމުންތަކުން އަންގާކަމަށް ސަޕޯޓް ސަރވިސްގައި މަސައްކަތްކުރާ މުވައްޒަފުންގެ ފަރާތުން މަޢުލޫމާތު ލިބިފައިވެއެވެ. ނަމަވެސް، އާއިލާއަށް ގުޅުމަށް ބަންދުމީހާ އިންޓަކޮމްކުރިނަމަ ދިވެހި ފުލުހުންގެ ޚިދުމަތުން އަމަލުކުރާގޮތަކީ އާއިލާއަށް ގުޅުމަށް ބޭނުން ނުވާކަމަށް ފޯނު ހުރިމަންޒަރު އެ ފޯނުގައި ހުރިހާގެ ސްޕީކަރ، އިތުރު ކޮޅުގައި ހުރެކަން ބޭނުންކޮށް، ކަސްޓޮޑީއަލް ސުޕަރވިޒަނުގައި ހަރުގައިވާ ބަންދުމީހާގެ ފޯނުކޮޅުގައި ރެކޯޑުކުރެވޭ އެ ފޯނު އަޑުއިވޭ ގޮތުން ކަމަށް އެ ހިދުމަތުގެ ފަރާތުން އެން.ޕީ.އެމް އަށް މަޢުލޫމާތު ދީފައިވެއެވެ.

2.2.17. އަލިފާނުން ރައްކާތެރިވުމަށް އެކަށީގެންވާ ފުރުޞަތު އަޅާފައި ނެތުން

2024 ވަނަ އަހަރު އެން.ޕީ.އެމްއިން ޒިޔާރަތްކުރެވުނު މަރުކަޒުތަކުގެ ތެރެއިން ގިނަ މަރުކަޒުތަކުގައި އަލިފާނުން ރައްކާތެރިވުމަށް އެކަށީގެންވާ ފުރުޞަތު އަޅާފައި ނެތްކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ

މާފުށީ ޖަލުގެ ބައެއް ޔުނިޓުތަކުގައި ރައްކާތެރިކޮށްފައިހުރި އަލިފާން ނިއްވާ ފުޅިތަކުގެ މުއްދަތު ހަމަވެފައި ހުރިކަމާއި ޖަލުގައި މަސައްކަތްކުރާ މުވައްޒަފުންނަށް ކުރިން ބޭސިކް ތަމްރީނުދީފައި ބަދަލުގައި އަލިފާން ނިއްވާ ފުޅި ރައްކާތެރިކަމުގައި ނެތްކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. ޤައިދީންނާއި ބަންދުމީހުންނަށް ކުރިން ތަމްރީނުދީފައި ބަދަލުގައި ރައްކާތެރިކަމުގައި އަލިފާން ނިއްވާ ފުޅިތަކުގެ ސްޓިކާ ނަމްބަރާ ފާހަގަކޮށްލުމުގެ ސަބަބުން، މުއްދަތު ހަމަވާ ތާރީޚް އެނގޭން ނެތްކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. މީގެއިތުރުން، ހުޅުމާލެ ޖަލު ޔުނިޓް 4 އެއްގައި ބަހައްޓާފައި ހުރި އަލިފާން ނިއްވާ ފުޅިތަކުގެ މުއްދަތު ހަމަވެފައި ހުރިކަން ވެސް ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

ޒިޔާރަތްކުރި މުއްދަތުގައި **ނ. ފުނަދޫ ޖުވެނައިލް ސަޕޯޓް ސަރވިސް** އިމާރާތް މަރާމާތުކުރުމަށް ބަންދުކޮށްފައިވާއިރު، ބަންދުކޮށްފައިހުރި ހުރިކަމާއި ވަގުތީގޮތުން ބޭނުންކުރަމުންދިޔަ އިމާރާތުގެ އެއްވެސް ސަރަހައްދެއްގައި އަލިފާން ނިއްވާ ފުޅި ރައްކާތެރިކޮށްފައި ނެތްކަމާ އަދި މަރާމާތުކުރަމުންދިޔަ ސަޕޯޓް ސަރވިސްގައި ހުރި އަލިފާން ނިއްވާ ފުޅިތައް

2023 ޑިސެންބަރު 7 ވަނަ ދުވަހަށް މުއްދަތު ހަމަވެފައިހުރިކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. އަދިޔާން ނިޔާވާ ފުރިޔަކަށް ސުޕްރީމްކޯޓުގެ އިމާރާތް މަރާމާތަށް ބަންދުކުރުމުގެ ކުރިން އެތަންތަނުގައި ހުރި ފުރިޔަކަށްކަމަށާއި، ހަމަ އިމާރާތުގައި ހަރުކުރުމަށް އަދިޔާން ނިޔާވާ ފުރިޔަކަށް ދިވެހި ފުދުމުންގެ ޒަރޫރަތުގައި އެދިފައިވާކަމަށް މުވައްޒަފުން މަޢުލޫމާތުދީފައިވެއެވެ. މަރާމާތުކުރަމުންދާ ސުޕްރީމްކޯޓުގެ އިމާރާތުގައި ސެލްތަކެއް ޑިޒައިންކޮށް ހަރުކޮށްފައިހުރި ނަމަވެސް، ސުޕްރީމްކޯޓުގެ ފަރާތުން އެޑްމިން ޑިޕާޓްމަންޓާއި ހަވާލުވެ ސެކިއުރިޓީ ޑިޕާޓްމަންޓާ ހަވާލުކުރެވިފައިނުވާތީ ސުޕްރީމްކޯޓުން ހިންގުމާއި ހަވާލުވެހުރި އެންމެ ރަނގަޅު ތަނަކަށް މިހާރު ވެފައި ނުވާކަން ވެސް މުއްދަތު ހަމަވެފައިވެއެވެ.

ޑީ.ޖޭ.އޭ.ސީ.ސީ އެސް.އޯ.ޕީގައި ސެންޓަރުގައި އަދިވާންގެ މެނޭޖްމަންޓާއި ރަނގަޅުކުރާގޮތަށް ފުރޮޓަރު ބަދަލުތަކެއް ގެނެސްދޭތަކަށް ހިމެނޭފަދަ ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. އެހެން ނަމަވެސް، ސެންޓަރުގައި ހަރުކޮށްފައި ހުރި އަދިވާން ނިޔާވާ ފުރިޔަކަށް ސޮލިކާ ނަމްބަރުތަކުގައި ހުރުމުގެ ސަބަބުން، މުއްދަތު ހަމަވާ ވޮރަންޓް އޮފިޝަލްގެ ނަރުހަރާ އަދި މި ފުރިޔަކަށް މުއްދަތު ހަމަވެފައި ހުރިކަމަށް ގަވާއިދުތަކާ ކަމަށް ސެންޓަރުގައި މަސައްކަތްކުރާ މުވައްޒަފުން މަޢުލޫމާތުދީފައިވެއެވެ.

ނ. އެޗް.ޑީ.ސީ.އެސް.ސީ އަދި އަމާންވެރި އިމާރާތުގައި ބަހައްޓާފައިހުރި އަދިވާން ނިޔާވާ ފުރިޔަކަށް މުއްދަތު 2023 ގެ މެއި މަހުގެ ނިޔަލަށް ހަމަވެފައިހުރިކަމާއި، މި ފުރިޔަށް އަދި ކުރުމަށް މަޖިލިސްގެ ފަރާތުން 2024 ގެ 6 ވަނަ ދުވަހު ސޮލިކާ މިނިސްޓްރީއަށް ރިކުއެސްޓް ފޮނުވާފައިވާކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

2.2.18. މުވައްޒަފުންނާ ގުޅުންހުރި މައްސަލަތައް

2.2.18.1. މުވައްޒަފުން މަދުވުން

2024 ވަނަ އަހަރު އެން.ޕީ.އެމްއިން ޒިޔާރަތްކުރި މަރުކަޒުތަކުގެ މުޅި ޢަދަދު އެއް ކަމަކާއި، މި ކަމަށްޓަކައި އެކިއެކި ފަރާތްތަކުން ދެން ފާހަގަކުރެވުނު ގޮތުގެ ބޭރުން ވަރަށްގިނަ ރާއްޖޭގެ މުވައްޒަފުންގެ ތަފާތު ހިސާބުތަކެއް ނެތްކަން މުވައްޒަފުންގެ ޒިންމާތަކަށް ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. މުވައްޒަފުންގެ ސަލާމަތާ ހިފުމުގެ ނިޒާމުތަކަށް ގުޅުވާލުމަށް ބަލާނަމަ ޑްރަގްސް ހެދުމާ ފުރަބަދަލުކުރުމަށް ވެސް ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ

ޚާއްސަ އެހީއަށް ބޭނުންވާ މީހުންގެ މަރުކަޒުގެ ވަޒީފާގެ އޮނިގަނޑުގެ ތެރެއިން ހިމެނޭ މަޤާމުތަކުގެ ތެރެއިން 81 (އެއްޗެހި ދެއް) މަޤާމު ހުސްކޮށްހުރިކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. އެގޮތުން، އެސިސްޓެންޓް ފެސިލިޓޭޓަރ، ޓްރޭނީ ފެސިލިޓޭޓަރ، ކޮމިއުނިޓީ ހެލްތް ވޯކަރ، އެނބިޔާ ކުއްލިހާ ސަރވިސް، ހެޑް ނާސް، ޑްރައިވަރ އަދި ކުއްޔަށް ޚިދުމަތް ދޭ ވަޒީފާތައް ހިމެނެއެވެ. އޯޑަލީ، ކެޓަރިން ސުޕަރވައިޒަރ، ސީނިއަރ ސުޕަރވައިޒަރ، ސުޕަރވައިޒަރ، އެސިސްޓެންޓް ޑިރެކްޓަރ، ކައުންސެލަރ، އަދިވެސް އެހެނިހެން މަޤާމުތައް ހުސްކޮށް ހުރިކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

ޚާއްސަ އެހީއަށް ބޭނުންވާ މީހުންގެ މަރުކަޒުން ފަރުވާދެނީ ނަރުސުން ބެލުމުގެ އެންމެ ސިފައިން ބެލެހެއްޓުން ދިނުމަށް ވޯޑުތަކުގައި ކެއަރގިވަރުންގެ އަދަދު މަދުކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. އެގޮތުން، ވޯޑު 2 ގައި 39 (ތިރީސް ނުވައެއް) ބެލެހެއްޓުން ބޭނުންވާ 15 (ފަނަރަ) ކެއަރގިވަރުން އަދި ވޯޑު 5-އޭ ގައި 42 (ސާޅީސް ދޭއް) ބެލެހެއްޓުން ބޭނުންވާ 19 (ނަވާރަ) ކެއަރގިވަރުން ތިބިއިރު، ބެޑް ރައްދުވެފައިވާ ކަމުގައި އެކަނި 2 (ދޭއް) ކެއަރގިވަރުން ތިބޭފަދަ ހަމަޖެހިފައިވާކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. މީގެ އަދަދުގެ ކެއަރގިވަރުން ޖެހޭވަރަށް ގިނަ އަދަދެއްގެ ބެލެހެއްޓުން ބޭނުންވާއިރު، ވޯޑުތައް ސާފުކުރުމާއި، އެހެނިހެން މަސައްކަތްތައް ކުރުމުގެ

މުވައްޒަފުންގެ މަސައްކަތް ބުރަވެ، ނަފްސާނީ އަދި ޖިސްމާނީގޮތުން ބަލިކަށިވުމަށް މަގުފަހިވާ ކަމެއްކަން ފާހަގަކުރެވިފައެވެ. މީގެއިތުރުން، މަރުކަޒުގައި ކުއްލިހާލަތްތަކުން މަދުވުމުގެ ސަބަބުން އެދޭ މިންވަރަށް ބަލިމީހުން ހޮސްޕިޓަލަށް ބަދަލުކުރުމަށްވެސް ދަތިތަކާ ކުރިމަތިވާކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

މާފުށީ ޖަލުގައި ޤައިދީންނާއި ބަންދުމީހުން ބެލެހެއްޓުމުގައި އުޅޭ ތަނުން އަނެއް ތަނަށް ގެންދިއުމުގައި ހަރަކާތްތެރިވާ އޮފިސަރުންގެ އަދަދު މަދުކަން އެހެން އަހަރުތަކާ އަޅާބަލާއިރު މި އަހަރުގެ ޒިޔާރަތުގައި ވެސް ފާހަގަކުރެވިފައެވެ. ޖަލުގައި ބަހައްޓާފައިވާ ޤައިދީންގެ އަދަދާ އަޅާބަލާއިރު، ޝިފްޓުތަކުގައި މަސައްކަތްކުރާ އޮފިސަރުންގެ އަދަދު މަދުކަމަކީ، އެގޮތުން، 180 (ސަތޭކަ އަށްޑިހަ) ޤައިދީން ބަހައްޓާ ޔުނިޓެއްގައި ޝިފްޓެއްގައި މަސައްކަތްކުރަނީ 5 (ފަހެއް) ނުވަތަ 6 (ހައެއް) އޮފިސަރުންނާއި، މިއީ ކޮންމެ 36 (ތިރީސް ހައެއް) ބަންދުމީހަކަށް 1 (އެކެއް) އޮފިސަރުގެ ރޭޝިއޯކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

ޖަލުގައި މަސައްކަތް ކުރާ އަންހެން އޮފިސަރުންގެ އަދަދު މަދުކަމާއި، ޑިއުޓީއެއްގައި މަސައްކަތްކުރަނީ 2 (ދޭއް) އޮފިސަރުންނާއި އޭގެތެރެއިން އޮފިސަރެއް ސަލާތް ބޭނުންވަމަ 50 (ފަންސާސް) ވަރަކަށް ޤައިދީން ބެލުމަށް އެންމެ އޮފިސަރެއް ހުންނަންޖެހޭކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. ހަމަ އެހެންމެ، އަންހެން އޮފިސަރުންގެ ޑިއުޓީގައި އެސްކޯޓް ކުރުމަށް ވަކި ބިލްޑް ހަމަޖެހިފައިނުވާތީ، ޖިންސާއި ތަފާތު އޮފިސަރުން ޤައިދީންނާއި ބަންދުމީހުން އެސްކޯޓް ކުރުމުގެ މަސައްކަތް ވެސް ކުރަންޖެހުމުގެ ސަބަބުން، ޕްރައިވަސީގައި މަސައްކަތްކުރަންޖެހޭކަމާ، ނަމަވެސް މުވައްޒަފުންނަށް އެއްވެސް ވަރަކަށް ސައިކޮލޮޖިކަލް ސަޕޯޓް ދިނުމުގެ ޕްރޮގްރާމްތަކެއް ނުހިންގާކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

ޕީ.ޖީ.އާރ.ސީގެ މުވައްޒަފުންގެ އޮނިގަނޑުގައިހުރި ބައެއް މަޤާމުތަކަށް މުވައްޒަފުން ލިބިފައިނުވާކަމާއި ސެންޓަރުގެ އިދާރީ ހިންގުމަށް މުހިންމު ބައެއް މުވައްޒަފުން ސެންޓަރުގައި ނެތްކަމާއި، އެގޮތުން އެން.ޖީ.އޯއިން ޖާރީކޮށްދީ މުއްދަތުގައި ސެންޓަރުގެ ކްލިނިކަލް ޕްރޮފެޝަނަލުންގެ އިންޗާޖްއެއް ނެތްކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

ޕީ.ޖީ.އާރ.ސީގައި މަސައްކަތްކުރާ 9 (ނުވައެއް) ކައުންސެލަރުން ތިބިއިރު އޭގެތެރެއިން 2 (ދޭއް) ކައުންސެލަރުން ލީވް ޑިއުޓީގައިލައިފައި އެހެންކަމުން ޖާރީކޮށްދިނު މުއްދަތުގައި މަރުކަޒުގައި މަސައްކަތްކުރަމުންދަނީ 7 (ހަތެއް) ކައުންސެލަރުންކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. ހަމައެއާއެކު މި 7 (ހަތެއް) ކައުންސެލަރުންގެ ތެރެއިން 1 (އެކެއް) ކައުންސެލަރ މަރުކަޒުގެ ކްލިނިކަލް އިންޗާރޖްގެ ޒިންމާ އަދާކުރަމުންދާކަން ވެސް ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. ޕީ.ޖީ.އާރ.ސީގައި މަސައްކަތްކުރާ ކައުންސެލަރުން ކްލައިންޓުންނަށް ފަރުވާ ދިނުމުގައި ގިނަ އަދަދެއްގެ ކޭސްލޯޑު އަދާކުރަން ޖެހުމުން ދުވަހަކު ސެޝަންތަކެއް ކުރަންޖެހޭކަމާއި، ސެޝަންތަކުގައި މަސައްކަތްކުރާ ކައުންސެލަރުންގެ އަދަދު އިތުރުކުރުމުގެ ސަބަބުން އެކްޓިވިޓީތަކަށް މަސައްކަތްކުރުމުގައި އިތުރު ގޮންޖެހުންތަކާ ކުރިމަތިވާކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

ސ.އަދާނުވެރިގެ ބައެއް މުހިންމު މަޤާމުތަކުގައި ކަނޑައަޅާ ކައުންސެލަރ އަދި ހެލްތް އޮފިސަރުގެ މަޤާމު ހުސްކަން ރިކޯޑުކުރެވުނު މި މަޤާމުތަކަށް އެންމެ ފަހުން އިޢުލާނުކުރެވިފައިވަނީ 2022 ވަނަ އަހަރުގެ އޮގަސްޓް މަހުގައިކަމާއި ނަމަވެސް، އެ ފަހަރު އެ މަޤާމަށް އެއްވެސް ފަރާތެއް ކަނޑައަޅާފައިނުވާކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. ހަމަ އެއާއެކު، ދިވެހިރާއްޖޭގައި ހިމާޔަތްފެއި ސޯޝަލް ޕްރޮޓެކްޝަން އޮފިސަރުގެ މަޤާމުތަކުގެ ތެރެއިން ހުސް އެއް މަޤާމު 2024 ވަނަ އަހަރުގެ ޖޫން މަހުގައި ކޮންޓްރެކްޓަށް އިޢުލާނުކޮށް އެއްވެސް ފަރާތެއް ހޮވާފައިނުވާކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

އޯލްޓަނޭޓިވް ކެއަރގެ ހިދުމަތާބެހޭ އުސޫލުތައް ކަނޑައެޅުމުގެ ގަވާއިދުގެ 62 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި އޯލްޓަނޭޓިވް ކެއަރ ހިދުމަތްދޭ ކޮންމެ މަރުކަޒެއްގައި ވެސް ސައިކޮލޮޖިސްޓެއް ހުންނަންވާނެކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވިޔަސް، ސ. އަމާންވިލާގައި ސައިކޮލޮޖިސްޓެއް މަސައްކަތްކުރާކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

އަމާންވިލާގައި ބަލަހައްޓަމުންދާ ބައެއް ކުދިންނަކީ ސައިކޮލޮޖިސްޓުންނަށް ދައްކަންޖެހޭ އަދި ތެރަޕީ ނަގަންޖެހޭ ކުދިންނަށްވާއިރު، ސ. ފޭދޫ ސިޓީ މަރުކަޒުގައި ވެސް އެފަދަ ސައިކޮލޮޖިސްޓުން ނެތުމުގެ ސަބަބުން ހދ. ކުޅުދުއްފުށި ރީޖަނަލް ހޮސްޕިޓަލަށް ގެންދަންޖެހޭކަމާއި، ހައިޖާވާ ކުދިން ކޮންސަލްޓޭޝަނަށް އިމަރޖެންސީ ސައިކިއާޓްރިކް ނުވަތަ ސައިކޮލޮޖިސްޓަކަށް ދައްކަންޖެހޭ ހާލަތްތަކުގައި އެކަށީގެންވާ ގޮތެއް ނެތްކަމުގައި، ވަރަށް ސިވިއަރ ހާލަތްތަކުގައި ކުއްޖާގެ ސައިކިއާޓްރިސްޓުން ގެއަށްގޮސް ކުއްޖާއަށް ފަރުވާދެވޭނެ އެހީތެރިކަން ފޯރުކޮށްދިނުމުގައި ދަތިތަކާ ކުރިމަތިވާކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

ސ.އަމާންވިލާގައި މަސައްކަތްކުރަނީ ޖުމްލަ 2 (ދޭއް) ކޭސް ވޯކަރުންނާއި މަރުކަޒުގައި ބަލަހައްޓަމުންދާ 19 (ނަވާރަ) ކުދިންގެ ކޭސްގެ މަސައްކަތުގެ އިތުރުން، އަތޮޅުތެރެއިން ހުށަހެޅޭ ކޭސްތަކުގެ މަސައްކަތްވެސް ކުރަންޖެހޭކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. 2 (ދޭއް) ކޭސް ވޯކަރުގެ ތެރެއިން 1 (އެކެއް) ކޭސް ވޯކަރު ޗުއްޓީގައި ހުންނަ ދުވަސްތަކުގައި އަނެއް ކޭސް ވޯކަރު އިތުރު މަސައްކަތްތަކެއް ކުރަންޖެހުމުގެ ސަބަބުން، މަސައްކަތްތަކާއި ޒިންމާތައް ގިނަވެ، އުނދަގޫތަކާ މަސައްކަތަށް ކުރުމުގައި ދަތިތަކާ ދިމާވާކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

ސ.އަމާންވިލާގައި ބަލަހައްޓާ 19 (ނަވާރަ) ކުދިންގެ ކަންތައްތައް ބެލެހެއްޓުމަށް މަރުކަޒުގައި، ޝިފްޓެއްގައި އާންމުގޮތެއްގައި މަސައްކަތްކުރަނީ 2 (ދޭއް) ކެއަރ ވޯކަރުންކަމާއި މި އަދަދަކީ ކުދިންގެ ކަންތައްތައް ސުޕަވައިޒްކުރުމަށާއި، ކުދިންގެ ހިމާޔަތާއި އުނގެނުން ކަންތައްތަކުގައި އެހީތެރިވުމަށް އެންމެ އެކަށީގެންވާ އަދަދަށްވުރެ ދަށްކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

ސ.އަމާންވިލާގައި މަސައްކަތްކުރާ 5 (ފަހެއް) ސެކިއުރިޓީ އޮފިސަރުންގެ ތެރެއިން 1 (އެކެއް) އޮފިސަރު ސަސްޕެންޝަނެއްގައި ހުރުމުންނާއި، އޮފިސަރުންނަކީ އެންމެ ޗުއްޓީ، އޮފް ދުވަސްތައް، ސިކް ލީވް އަދި އާއިލީ ޒިންމާގެ ކޮމިޓްމަންޓް ދިނުމުން، މަރުކަޒުގެ ސެކިއުރިޓީ ބެލެހެއްޓުމަށް ބައެއް ގަޑިތަކުގައި ސެކިއުރިޓީ އޮފިސަރެއް ނުހުންނަކަން ޖެހިއްޖެ ރޯސްޓަރތަކުން ބެލިބެލުމުން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. މީގެ އިތުރުން އެން.ޖީ.އޯއިން ޖާރީކުރި މުއްދަތުގައި މަސައްކަތްކުރަމުންދާ 4 (ހަތަރެއް) ސެކިއުރިޓީ އޮފިސަރުންގެތެރެއިން އެއް އޮފިސަރު އެންމެފަހު ޗުއްޓީގައި ހުންނަ ދުވަސްތަކުގައި ބައެއްފަހަރު އެހެން ސެކިއުރިޓީ އޮފިސަރުން އޮފް ދުވަސް ނަގައި މަސައްކަތްކޮށްގެން ކުރިކަން ވެސް ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

ކްލައިންޓުންނަށް ފަރުވާދިނުމަށް ބޭނުންވާ މުހިންމު ބައެއް ފަންނީ މުވައްޒަފުންގެ ތެރެއިން ސައިކޮލޮޖިސްޓުންނާއި ސައިކިއާޓްރިސްޓުން **ޖީ.ޖީ.އާރ.ސީގައި** ނެތްކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. މިފަދަ ފަންނީ މުހިންމު ހިދުމަތް ބޭނުންވާ ކްލައިންޓުންނަށް ފަރުވާދިނުމަށް އެ އިންތިޒާމް ހަމަޖެއްސުމަށް ކްލައިންޓުންގެ އާއިލާގެ ފައިސާއިން ހަރަދުން ބޭރުގެ ޕްރައިވެޓް ކްލިނިކްތަކުން އެޕޮއިންޓްމަންޓް ހަދައިގެންކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

ޓީ.ޖީ.ސީގައި މިހާރު ކުދިންނަށް ނަރުސުން އެހީތެރިކަން ފޯރުކޮށްދެމުންދާއިރު، އެހެނިހެން ޕްރޮފެޝަނަލް ހިދުމަތް ބޭނުންވާ ކުދިންނަށް މުވައްޒަފުން ނުލިބޭކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. ކޭސް ވޯކަރުންގެ ގޮތުގައި ހެދި 5 (ފަހެއް) މުވައްޒަފުން ނެގިކަމުގައި، އެ މުވައްޒަފުން ޖީ.ޖީ.ސީ ވެސް ހަވާލުކޮށްފައިވާކަމާއި

ނަމަވެސް، މުވައްޒަފުން ވަޒީފާއިން ކުނިގެންދިއުމާއި މެޓަރނިޓީ ލީވުއަށް ދިއުންފަދަ ކަންކަމުގެ ސަބަބުން، މިހާރު ކައުންސިލިންގ ދާން މުވައްޒަފެއް ނެތް ކަމަށް ޓީ.ޖޭ.ސީގައި މަސައްކަތްކުރާ މުވައްޒަފުން މައުލޫމާތުދީފައިވެއެވެ. މީގެއިތުރަށް މިފަދަ ފަންނީ މުވައްޒަފުން ހުރެ ޙާޟިރުގައި މިބަދަލުވެސް ދިމާވާ ގޮންޖެހުންތަކަކާއި، ކައުންސިލިންގފަދަ ފަންނީ މުވައްޒަފުން ސަރުކާރުގައި ސޮޕްޝަންވެގެން މަސައްކަތްކުރުމަށްވާނަމަ ދުވަސްއެޅިލި ގޮތެއްގައި ސަރުކާރުގައި މިބާ މިނިސްޓަރު ސޯޝަލް ސަރވިސަސްގެ އާއި ސޯޝަލް ސަރވިސްތަކުގެ ސަބަބުން ބަންދުގައި މިބާ ފަރާތްތަކަށް އަންނަ ބަދަލު ވެސް ދެނެގަނެވޭނެކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

2.2.18.2 ވަސީލަތް މަދުވުން

ކުއްލި ޖަލު ކުރި ޖުވެނައިލްގައި މަސައްކަތްކުރާ ބޭނުމާ މުއައްސަސާ ވަސީލަތްތައް ލިބިފައި ނުވާކަމާއި އެގޮތުން، ޖަލަށް މިހުނަރު ގެންނައިދެ ފޯރިނައިގެ ބަންދުމީހުން ސަބަބުކުރާކަން ބަންދުކުރަން ޖެހޭނެ ފުރަތަ ޖީބަކަށް ކަމަކަށް، ފޯރިނެގެ ހަރަކާތް ސްކޫލުކުރާނެ އިންތިޒާމު ހަމަޖެހިފައި ނުވާކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

ފުރަތަ ޓީޗަރުސް ސްކޫލްތަކުގައި މަސައްކަތްކުރާ މުވައްޒަފުންނަށް ބޭނުން ކުރެވޭ ކުރެއްވި ދިރާސާތަކުގެ ފުރުސަތު ހޯދައިދިނުމަށް ފަރުވާކަމާއި، 2024 ވަނަ އަހަރު ބަޔަކަށް ހިނގި ދެ ހުރިހާއަކާއި ގުޅިގެން ޖަލުގެ ބަދަލުވުން މުވައްޒަފުންނަށް ދަސްކުރުމަށް، ބޭނުން ކުރެވޭ ނުވާކަމާއި ފަރާތްތަކުން މުވައްޒަފުންގެ ޖަލާއި އަމިއްލަފޮނުވައިގެން އަދާކުރުމަށް ދަތިތަކެއް ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

ޖޭ.ޖޭ.އޭސީ ދުވަހުން ދުވަހަށް ހިނގުމަށް ބޭނުންވާ

ވަސީލަތްތަކަށް ހޯދައިދިނުމަށް ކުރިމަތިވާ އެކިއެކި ގޮތްތަކަށް ކުރަންޖެހޭ ކަމަށް އެންމެ ފުރަތަމައިން ބާރުއަޅާފައި ވާނެ ޤާނޫނީ ހަރަކާތްތަކާއި ބަހައްޓަވާފައި ވާނުވާ ކަމާއި ބަހައްޓަވާ ވަސީލަތްތަކާއި މުއައްސަސާގެ ވަސީލަތްތަކާއި ސައިކޮލޮޖިސްޓުން ފެންނަ ގޮތަށް ޙަޤީޤީ ބޭނުން ހިފަންޖެހޭކަމަށް ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

ހ.އަމާންވީމެއްގައި މަސައްކަތްކުރާ ކޯސް ވާކަން އަވަދު ތަރައްގީ ދަރުމަކުރާނެ، ބޭނުންކުރަން ދެވޭނެ ފުރިހަމަ ކުރީގެ ނުފެތޭ ސަބަބުން، މުވައްޒަފުންގެ އަދިއަދި ދެވޭނެ ބޭނުންކުރާނެކަމަށް އަދި ފޯރި ނުވަތަ ބޭނުންކުރާނެކަމަށް ކުރަނިވި ފާހަގަކުރުވުމަށް ފޯރިކޮށްދިނުމަށް މުވައްޒަފުން މަސައްކަތްކުރެވިފައިވެއެވެ. ދަރުކުރާއިރު ގިރާ އެފަރާތްތަކުން ނަފުސާނީ ފަދަ އެފަރާތްތަކުން ޖަހާ ފޯރިމަ ބޭނުން ނަމަވެސް، އެ އަދަދަކީ ވަރަށް މަދު އަދަދަކަށް މުވައްޒަފުން މަސައްކަތްކުރެވިފައިވެއެވެ.

ހ.އަމާންވީމެއްގައި ހުރި ކައުންސިލިންގ ދުވަހު ބޭނުންވާ ފަރުވާއަކަށް ނަފުސާނީ ސަބަބުން، އެހެން ބޭނުންކުރާ މުވައްޒަފުންގެ ޖީ-ބީއާރު ދުވަހުގެ ޑޮކްޓަރުކާއި މިކަމުގެ ސަބަބުން ކުރިންނަށް ނަގައިދީނުން އަޅާ ސޯޝަލް ސަރވިސަސް ކޯސްފަދަ ތަމްރީނު ހޯދުމަށް ދަރިވަރުންގެ ޗިލްޑްރަންގެ ވަގުތު ޓަކައި ބޭނުންވާނަމަ ދެންނެވިދާނެ ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

2.2.18.3 އެކަށީގެންވާ މުސާރައެއް ނުލިބުން

އެން.ޖީ.އެމްއިން ޒިޔާރަތްކުރި މަރުކަޒުތަކުގައި މަސައްކަތްކުރާ ބައެއް މުވައްޒަފުންނަށް ލިބޭ މުސާރަ، އެ ވަޒީފާތަކުން ކުރާ މަސައްކަތާ އެކަށީގެންވާކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

ޖަލު އޮފިސަރުންނަށް ނުރައްކާތެރި މާޙައުލެއްގައި މަސައްކަތްކުރާ ބަރަކާތުގައި، މުސާރަ ކުޑަވުމުގެ ސަބަބުންނާއި، ރިސްކް ނުވަތަ ފުރަތަމައިން އެލަވަންސްއެއް ނުވަތަ އޮވަރޓައިމުގެ

ގޮތުގައި އިތުރު އުޖޫރައެއް ނުލިބޭތީ، ވަޒީފާއިން ކެނޑޭ އޯވަރޓައިމްގެ އަދަދު އިތުރުވެފައިވާކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. ޖަލު އޮފިސަރުންނަށް ދިވެހި ފުލުހުންގެ ހިދުމަތުގައި، ނޭޝަނަލް ޑިފެންސް ފޯސް އަދި ރިޕަބްލިކަން ގާޑުގައިވެސް މަސައްކަތްކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ލިބޭތީ، ތަފާތު ބައެއް ބަދަލުތަކާއެކު، އެކަން ތަނުން ވަޒީފާ ލިބުމުގައި ފުރުޞަތު ފަހިވެގެންދާތީ ވަޒީފާއިން ކެނޑޭ އަދަދު އިތުރު ވެފައިވާކަން ވެސް ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. އެމް.ސީ.އެސްއަށް 2015 ވަނަ އަހަރު ފެށިގެން ލިބޭސްޓް މުސާރައިގެ ޕެންޝަން އަމަލުކުރަމުންދާ މުއައްސަސާއެއް ކަމުގައި، ވޮޑެލިކަ 9 (ނުވައެއް) އަހަރު ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އެމް.ސީ.އެސްގެ މުސާރައިގެ ޕެންޝަން ބަދަލެއް އައިސްފައިނުވާކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. ޖިލާސްޓް މުސާރައަށް އަމަލުކުރަން ފެށީއެވެ، އެމް.ސީ.އެސްގައި ސިވިލް މުވައްޒަފުން ހިމެނިގެން މަސައްކަތްކުރާ 700 (ހަތް ސަތޭކަ) މުވައްޒަފުން ކަމުގައި، 2023 ވަނަ އަހަރުގެ ނިޔަލަށް މިތެރެއިން، 374 (ތިން ސަތޭކަ ހަތްދިހަ ހަތަރެއް) މުވައްޒަފުން ވަޒީފާއިން ވަކިވެފައިވާއިރު، ވަކިން ފާހަގަކޮށްލަން 2023 ވަނަ އަހަރުގެ ޖަނަވަރީ މަހުން ފެށިގެން 2024 ވަނަ އަހަރުގެ މޭ މަހުގެ ނިޔަލަށް 105 (ސަތޭކަ ފަހެއް) މުވައްޒަފުން ވަކިވެފައިވާކަން އެމް.ސީ.އެސްގެ ފަރާތުން އެން.ޕީ.އެމްއާ ހިއްސާކޮށްފައިވާ ލިޔުންތަކުން ބެލިބެލުމުން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

ޖަލުތަކުގައި މަސައްކަތްކުރާ ނަރުހުންގެ ވަޒީފާ އެއްބަސްވުމުގައި، މުސާރައާއި އެލަވަންސްތަކުގެ ފުލާޖެހިއެއްގޮތުގައި ދީ ފުލްޓައިމް އެކުލަވާލުމުގައި ކުރަންޖެހޭ މަސައްކަތުގެ ބަދަލުގައި ހިމަނަންޖެހޭ އެލަވަންސްތައް މި ފުލްޓައިމްގައި ހިމަނާފައިވާކަމި، އެހެންނަމަވެސް އެހެނިހެން އިދާރާތަކުގައި މަސައްކަތްކުރާ ނަރުހުންނަށް ލިބޭ އިންސެންޓިވްކަމި، އެލަވަންސްތައް ހޯދެވޭ ކަމަށާއި ފަރުދީ މަސައްކަތްކުރާ ސިފައިން

މުވައްޒަފުންނަށް ނުލިބޭކަމި، މިހެންވުމުގެ ސަބަބުން، ޖަލުގައި ނަރުހުން ދެމެހެއްޓުމަށް ދަތިތަކާ ކުރިމަތިވެފައިވާކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

2023 ވަނަ އަހަރު އެން.ޖީ.އޯގެ ވަޒީފާގެ އޮނިގަނޑަށް ގެނެވުނު ބަދަލާއިގެން ޖީ.ޖީ.އާރ.ސީގެ މުވައްޒަފުންގެ ވަޒީފާގެ އޮނިގަނޑަށް ވެސް ބަދަލުތަކެއް އައިސްފައިވާކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. އެހެން ނަމަވެސް ޖީ.ޖީ.އާރ.ސީގެ ބައެއް މުވައްޒަފުންގެ މަޤާމު އަދި އޮނިގަނޑުގެ މަޤާމުތަކަށް ބަދަލުކޮށްފައިވާކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. އެގޮތުން އެސިސްޓެންޓް އެޑްމިނިސްޓްރޭޓިވް އޮފިސަރ، ސުޕަވައިޒަރ ގާޑު އަދި އެސިސްޓެންޓް ކައުންސެލިންގ އެސިސްޓެންޓްގެ މަގާމު އަދި އޮނިގަނޑުގައި އޮފިސަރުގެ ވިދާޅުވެސް ބައެއް މުވައްޒަފުން ވަޒީފާގެ ޖަދުވަލުގައި މަސައްކަތްކުރާ މަޤާމުތަކެއް ކަމުގައި މުވައްޒަފުން ދަށްކޮށް ވަޒީފާ ފުރުޞަތު ކުރިއަށް އުފައްދާ ދިނުމަށް "އޮޕް ކެޑް" އެއް އިންތިޒާމުކުރާ ސިޔާސަތެއް އެކުލަވާލާ ވެސް މަޤާމު ހިނގާބަލަން މުވައްޒަފުން މަސައްކަތްކުރިއަށްގެންދިޔައީ ކުރިއެރުމުގެ ދަށުން ހުށަހަޅާފައިވާ އާޖަލުކުރީ ނެތި ޗަން ޖެނަރަލްއެއް އަމާޒުކޮށްގެން ރާއްޖެގެ ވަޒީފާ ދިނުމަށް، އެ ޖެނަރަލްއެއް އަމާޒުކުރަން އިތުރު ގެޔޮގައި ކުރާ މަސައްކަތް އެކުލަވާލެވޭ އުޖޫރައެއް އެޅިގެންދާކަން ނިލަކަންވާ އެން.ޕީ.އެމްއަށް ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

މުސާރާއިގެ އޮނިގަނޑު ގެނައި ބަދަލާއިއެކު، މުވައްޒަފުންގެ އުޖޫރައާއި ނ.އަތޮޅުކުރީގައި މަސައްކަތްކުރަމުންދާ ކޮސް ވޮކޭޝަނަލް މުސާރައިގެ ގޮތުގައި ލިބޭ މިންވަރު ކުރިއާއި އަލަބަދަލުވި ތަފާތުވެފައިވާކަމަށް، މިކަމުގެ ސަބަބުން ކުރަ މަސައްކަތަށް އެކަށީގެންވާ އުޖޫރައެއް އެއްވެސް ތަފާތެއްނެތި ނުލިބޭކަން

ޖަލުތަކުގައި މަސައްކަތްކުރާ ނަރުހުންގެ ވަޒީފާ އެއްބަސްވުމުގައި، މުސާރައާއި އެލަވަންސްތަކުގެ ފިކްސްޑް ޖެހިއެއްގެ ހިމަނާފައިވާކަމި، މި ފިކްސްޑްގައި އެކުލަވާލުމުގައި ކުރަމުންދާ މަސައްކަތަށް ބަލައި ހިމަނަންޖެހޭ އެލަވަންސްތައް މި ފިކްސްޑްގައި ހިމަނާފައިވާކަމި، އެހެން އިދާރާތަކުގައި މަސައްކަތްކުރާ ނަރުހުންނަށް ލިބޭ އިންސެންޓިވްކަމި، އެލަވަންސްތައް ނުލިބޭކަން ކަނޑައެޅިފައިވާ ސަރުކާރުގެ މަސައްކަތްކުރާ ސިވިލް

އެން.ޕީ.އެމްއަށް ފާހަގަކުރެވިފައެވެ. މީގެއިތުރުން މުސާރައިގެ އޮނިގަނޑަށް ގެނައި ބަދަލާއިއެކު، ޑިގްރީ ފެންވަރަކަށް ބަދަލުކުރުމު ހާސިލުކޮށްދިނުމާ މުވައްޒަފުންގެ މުސާރައާއި ހުރި ބަދަލުތައް އައިސްފައިވީނަމަވެސް ސޯޝަލް ޕްރޮބޭޝަން އޮފިސަރުން އަދި ސިނިއަރ ސޯޝަލް ޕްރޮބޭޝަން އޮފިސަރުން ވެސް އަދާކުރަންޖެހުނީ އެއް ޖިންސާބެހޭކަމަށް މުވައްޒަފުން މަދުވެފައިވާއެވެ.

2.2.18.4. ތަމްރީނުގެ ފުރުޞަތުތަކާއި އެކަށީގެންވާ ގޮތުގައި ނުދިނުން

މުވައްޒަފުންނަށް އެކަށީގެންވާ ތަމްރީނުތަކާއި ފުރުޞަތުދިނުމުގައި ހުރިހާ ނިޒާމެއް ނެތްކަން ވެސް ފާހަގަކުރެވިފައެވެ.

އޮފިސަރުންގެ ކެއަރގެ ހިދުމަތް ދިނުމާބެހޭ ގަވާއިދުގައި އޮފިސަރުންގެ ކެއަރގެ ހިދުމަތް މަސައްކަތްތަކުގައި މަސައްކަތްކުރާ ހުރި މުވައްޒަފުންނަށް ފަސްޓް އެއިޑް ތަމްރީން ދޫނުކުރާކަން ބަޔާންކޮށްފައިވި ނަމަވެސް، **ސ.ހިންމަފުށިގައި** މަސައްކަތްކުރާ މުވައްޒަފުންގެ ތެރެއިން މިހާރަކަށް ތަމްރީން ފުރިހަމަކޮށްފައިވަނީ އެންމެ 5 (ފަހެއް) މުވައްޒަފުން ކަމަށް ފާހަގަކުރެވިފައެވެ.

ސ. އަމާންފުށިގައި މަސައްކަތްކުރާ 23 (ތޭވީސް) މުވައްޒަފުންނަށް އެމް.އެން.ޑީ.އެފްގެ ފަރާތުން، ފަޔަރ ސޭފްޓީ އެންޑް އެވެކުއޭޝަން ޓްރެއިނިންގއެއް 2022 ވަނަ އަހަރު ހިންގާފައިވާކަން ފާހަގަކުރެވިފައެވެ. ނަމަވެސް 2022 ވަނަ އަހަރު ބޭއްވާފައިވާ މި ޓްރެއިނިންގއަށްފަހު ރިފްރެޝަރ އެއް ނަގައިދީފައިނުވާކަން ފާހަގަކުރެވިފައެވެ.

ސ. އެޗް.ޕީ.އެސް.ސީ އަދި އަމާންފުށިގައި މަސައްކަތްކުރާ މުވައްޒަފުންނަށް ސައިކޯ ސޯޝަލް ސަޕޯޓް ޓްރެއިނިންގްތައް އިންތިޒާމު ހަމަޖެހިގެންދާކަން ފާހަގަކުރެވިފައެވެ.

އަލަށް ޤާނޫނުތަކާއި ގަވާއިދުތަކަށް ގެނުވާ ބަދަލުތަކަށް މުވައްޒަފުން އަހުލުވެރިކުރުމަށް އެކަށީގެންވާ މަސައްކަތެއް ކުރެވި ފުލުހުންގެ ހިދުމަތުގެ ފަރާތުން ނުކުރާކަމަށް، އަދި ޤާނޫނަށް ނުވަތަ ގަވާއިދަށް ގެނެވޭ ބަދަލުތަކުގެ އެ ހިނދުން ވައިބަރ ގްރޫޕްތަކަށް ފޮނުވުމަށްފަހު މުވައްޒަފުން ހިއްސާކުރުމަށް އިރުޝާދުދޭކަމަށް، ނަމަވެސް އިންތިޒާމުތަކުގެ ޤާނޫނުތަކާއި ގަވާއިދުތަކަށް އަހުލުވެރިކުރުމުގެ ޕްރޮގްރާމްތައް ނުހިންގާކަމަށް **ސ. ފުނަދޫ ޕޮލިސް ސްޓޭޝަނުގައި** މަސައްކަތްކުރާ މުވައްޒަފުން މަޢުލޫމާތު ދީފައިވެއެވެ.

މޮނިޓަރިން ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްގެ އޮފިސަރުންނަށް އެޑްމިނިސްޓްރޭޓިވް ބަންދު މަސައްކަތެއްގައި މަސައްކަތްކުރާކަމުން ބޭނުންވާ ހުނަރު ތަމްރީން ލިބިފައިނުވާކަމުން ވަނީ ފާހަގަކުރެވިފައެވެ.

ފުލުހުންގެ އިންވެސްޓިގޭޝަން އޮފިސަރ ތަމްރީން ފުރިހަމަކޮށްފައި ތިބި މުވައްޒަފުން **ކަސްޓަޑީއޮފިސަރުގެ** އިންވެސްޓިގޭޝަން ޑިޕާޓްމަންޓުގައި ތިބި ކަމަށާއި، ނަމަވެސް މުވައްޒަފުން ބޭރަށް އަހުލުވެރިވާނީ ސިވިލް އިންވެސްޓިގޭޝަނަށް ކަމަށާއި، ކްރިމިނަލް އިންވެސްޓިގޭޝަނަށް އެއްކޮށް ފޯކަސް ބަދަލުވަމުންދާތީ، ކަސްޓަޑީ އިންޓަރެކްޝަނަށް އެއް ގޮތް ތަމްރީނެއް ބޭނުންވާ ކަމަށް މުވައްޒަފުން މަޢުލޫމާތުދީފައިވެއެވެ.

2.2.19. ޑިސިޕްލިން ބެލެހެއްޓުމުގައި ހުރި މައްސަލަތައް

މަރުކަޒުތަކާ މީހުންނާ ގުޅޭގޮތުން **ޚާއްސަ އެހީއަށް ބޭނުންވާ މީހުންގެ މަރުކަޒުތަކުގައި** ބަލަހައްޓާ ޑިސިޕްލިނަށް ފުރިހަމަ ނުވެ ހުރިހާ އަދި ބައެއް ޑިސިޕްލިނަށް އެއްވެސް ވަރަކަށް ބަލަހައްޓަމުން ނުދާކަން އެނގެން އަހަރުތަކާއި އެއްގޮތަށް 2024 ވަނަ އަހަރުގައި ވެސް ފާހަގަކުރެވިފައެވެ. އެގޮތުން، ބަލިމީހާ ފަރާތުން ހުރިހާ ކުރުމުންނާއި، އެކަނިކޮށް ގޮތްތަކުގެ އެއްސާވައި

ތިބި މީހުންގެ މައުލޫމާތު ލިޔުއްވުން ގަވާއިދުން ބަލަހައްޓާފައި ނުވާކަން 2022 އަދި 2023 ވަނަ އަހަރުތަކާ އެއްފަދައިން 2024 ވަނަ އަހަރުގެ ޗެކްލިސްޓުގައި ވެސް ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. މީގެއިތުރުން، އެން.ޑީ.އެމް.އޭއިން ޗެކްލިސްޓުކުރި އިތުރުގައި ދަސްބެދިންބޮޑުތަކުގައި ތިބި މީހުންގެ ޖުމުލަ ނަންބަރު ވެސް ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

ޚާއްސަ އެހީއަށް ބޭނުންވާ މީހުންގެ މަރުކަޒުގައި މަރުކަޒު ކުރިއަށް ގެންދާ ސަލާމަތާއި ހުރިހާ ބޭނުންތައް ފޯރުކޮށް ދިނުމަށް ހިންގުމުގައި އިސްކަން ދޭންޖެހޭ ބަޔަކަށް ގަބޫލުކުރާ ބޭނުންތައް، އިތުރު ސަލާމަތާއި ހަމައެކަނި ބަލަހައްޓާނެ ހުރިހާ އެކި ސަލާމަތާއި ތަކުގެ ބަލަހައްޓާފައި ނުވާކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. މިގޮތުން، ބޭރު ކުއްޔަށް ބޭނުންވާ ދުވަހުގެ ބަޔަކު ވަގުތީ ސަލާމަތުގައި، އެފަދަ ސަލާމަތާއި މަރުކަޒު ހިންގުމުގައި އިސްކަން ހަމަޖެހޭނެ ގޮތެއް ފާހަގަކުރެވޭ ބޭނުންތަކާއި ލިޔުއްވުން ގަވާއިދުން ނުވާކަން ވެސް ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

އެޗް.ޕީ.އައި ބަލައިލި އަދި ބަންދުގައި ތިބި ފަރާތްތަކަށް ބޭނުންވާ ފަސޭހަތަކާއި ޒުވާނުން ޚިދުމަތް ލިބުން ކަމަށް އެން.ސީ.އެސްގެ އިނގިރޭސި މައުލޫމާތުދިނުމަށް ސަބަބުން، ޗެކްލިސްޓުގައި ޒުވާނުން ސިޔާސަތު ޢަމަލުކުރާނެ ގޮތެއް އެކަށައަޅާފައިނުވާކަން މައުލޫމާތުތަކާއި ބައެއް މުއައްސަސާތަކުން އެން.ޑީ.އެމް ޢަމަލު ފުރިހަމަކޮށްދިނުމުގައި ނުވާކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. ބަޔަކު ޚާއްސަކޮށްދޭ މަޝްވަރާ ލިބުނުތަކުގައި ބަލަހައްޓާނެ ނިޒާމެއް މި ކަމުގައި ޗެކްލިސްޓުގައި ހަމަޖެހިފައިވާ ސަރުކާރުގެ އެސް.އޯ.ޕީގައި ހިމެނިފައިނުވާކަން ވެސް ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. މިގޮތުން، ސަރުކާރު ގޮތުން ހަމަގޮތަށް ގަބޫލު (ފޯމް 2) ހުށަހަޅައި ނުފެށީމާ ބަލަހައްޓާފައިނުވާ ޒުވާނުން

އެކަށީގެންވާ ސަޕޯޓް ސަލާމަތުގައި ޚާއްސަކޮށް ސަލާމަތްވުމުގެ އެ ޒުވާނުން ބަލަހައްޓާ ދިރާސާކޮށް އަދި ސަލާމަތް ނުވާގޮތަށް ބަލަހައްޓާފައިވާ އެކަށީގެންވާ ކަމަށް މި މޭރަ ސަލާމަތީ ޖާގައިން މުވައްޒަފުން ކަމަށްވާ ބޭނުންތައް ފުރިހަމަކޮށްފައިވެއެވެ. މި ޖާގަތައް ބޭނުންކުރަނީ ސިއްރިއްޔަތު ހިފެހެއްޓޭ ގޮތަށް އެކަށީގެންވާ ފަރާތްތަކުން ދިރާސާކުރުމަށް ފުރުސަތު ދޭ ސަލާމަތީ ފިޔަވަޅުތައް، ބަންދުކުރުމުގެ ބަޔާނާ ގުޅޭ ސަރުކާރުގެ ސަލާމަތީ ކަމަށް ބޭނުންވާ މި ޖާގަ ބޭނުންކޮށް ބަންދުކުރާ ގޮތަކާ ބެހޭ މައުލޫމާތުވެސް ނުވާކަމުގައި ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. އަދިވެސް، އެކަށީގެންވާ ދުވަސް ލިބިދީފައިވާ ސަލާމަތީ ގަވާއިދުތަކުގައި ސަލާމަތާއި ބޭނުންތަކަށް ނުވާތީ ޒުވާނުން މައުލޫމާތަކުން ލިޔުއްވުމާއި ފިޔަވަޅުއަޅުވާފައިނުވާކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

ސަލާމަތީ ދެރަ ބަންދުކުރުމުގެ ލިސްޓެއް އެމް.ސީ.އެސްގެ ޒުވާނުން ވެސް ބަލަހައްޓާނެ ގަވާއިދެއް ކޮންމެ ދުވަހަކު ވެސް ހިންގާ ކަރުދާސް "ގޮވެއި އޮބިޒަރވޭޝަން" ފޮތުގައި ބަލަހައްޓާކަން އެމް.ސީ.އެސްގެ ޒުވާނުން މައުލޫމާތުދީފައިވޭ ނަމަވެސް، ބަލަހައްޓާ އެއްވެސް ޗެކްލިސްޓު މުއައްސަސާގައި މި ފޮތް އެން.ޑީ.އެމް ހިއްސާކޮށްފައި ނުވެއެވެ.

މާފުށީ ޖަލުގައި ޤައިދީންނާއި ބަންދުކުރުން ސަލާމަތް ސަރުކާރު ކޮށްދިނުމުގެ އެއްވެސް ދިފާއީ ފިޔަވަޅެއް މައުލޫމާތުން ލިބުމުން ބަލަހައްޓާ ސަލާމަތްޖެހޭ ސަލާމަތާއި ދުވަސް ބަލަހައްޓާ ހަމަ އެކަށީ ލިބުމަށް މިޒަމާނީ ސަލާމަތް ސަރުކާރުގެ ބެލުމުގައި ފެސިލިޓީ ކަމަށް ބަލަހައްޓާ ލިބުނުކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. ޖަލުގައި ބައިވެރި އެކްޓިވިޓީތަކަށް ހުރިހާ ޤައިދީންނަށް ފުރުސަތު ލިބޭ، ބައިވެރިއެއް ހުރިހާ ގަޑިތަކުގެ ހުރިން ޒުވާނުން އެކުލަވާލަން ފާހަގަކުރެވިފައިވިނަމަވެސް، ބައިވެރި ހުރިހާ ދުވަހު ގަޑި

ރެއިޓިންގްތަކުގައި ހަމަނުޖެހުމެއް ހުރި ނަމަވެސް، އެ މައުލޫމާތެއް ރެކޯޑުނުކުރާކަން ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.

މާފުށީ ޖަލުގައި ބަލަހައްޓާ ޤައިދީންނާއި ބައްދަލުވުމުގެ ފުރުޞަތު އަދި ސިޓީ ފައިލްތަކުގައި ލިޔުއްވުންތަކުގެ އެކަށީގެންވާގޮތުގައި އަދާހަމަކޮށް ބަލަހައްޓަމުންދާކަން ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ. އެގޮތުން، ބައެއް ފައިލްތަކުގައި އެންމެ ފަހުން ލިޔުއްވުންތައް ހުރީ 2023 ވަނަ އަހަރުގެ ޑިސެމްބަރ އަދި 2024 ވަނަ އަހަރުގެ މޭ މަހުގެ ނިޔަލަށްކަމާއި، ގިނަ ފައިލްތަކުގައި އިސްލާހު ހުރުމާ ސޮއިކުރުން ކުރީ ފިޔަވައި އިތުރު ލިޔުއްވުމެއް ނެތް ކަން ވެސް ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.

ޖޯކްބަރަށް ދެއްކުމަށްފަހު އެކަމާ ގުޅޭ ލިޔުއްވުންތަކަށް ބަލައިލެވުނު ސިސްޓަމްގައި ކަމަށް ދުވަސްވަރުން މައުލޫމާތުދީފައިވެއެވެ. އަދި ޤައިދީންނާއި ބައްދަލުވުމުގެ ފުރުޞަތުތަކުގައި، ފޯނުކޯލްތަކާއި ވަކިން ބައްދަލުވުންތަކާއި، ހަފުތާގައި ބަލާ ޒިޔާރަތްކުރުމާ ދުވަސް މުހިއްމު މުއާމަލާތްތަކެއް ޤާނޫނީގޮތުން ހިމެނޭގޮތަށް ވެސް ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.

ހުޅުމާލެ ޖަލުގައި ބަންދުގައި ތިބޭ ފަރާތްތަކާ ބެހޭ ފާސްކުރުމަށްފަހު އެ މައުލޫމާތުތައް ލިޔެކިޔުމުން ބަލަހައްޓަމުން ނުދާކަން ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ. ޖަލުގައި އާންމުގޮތެއްގައި ސްޓްރިޕް ސަރޗްކުރުމުގެ ބަދަލުގައި މީހުން ބަލާ ޗެކުކުރަނީ މެޓަލް ޑިޓެކްޓަރ ބޭނުންކޮށްގެން ކަމަށް ޤައިދީންނާއި ބަންދުކުރެވިފައިވާ ފަރާތްތަކުން މުއާމަލާތްކުރާ ކަމަށާއި އިތުރަށް ސަރުކާރުގެ ސަރަޙައްދުތަކުން ޖަލު ހިންގާ ރަށްރަށުގެ ބަލާކަމާއި ބަހާލެވިފައިވާކަމުގައި ނަމަވެސް، ބަޔަ ފާސްކުރަމުންދާ ޖަލުގައި ބަންދުގައި ތިބޭ ފަރާތްތަކުގެ، ސްޓްރިޕް ސަރޗްކުރަމުން ބަޔަކު ހިފެހެއްޓުމަށް ގުރޭޑް

ލިޔުއްވުން ފައިލްކޮށްފައިނުވެއެވެ.

ހުޅުމާލެ ޖަލު ޔުނިޓް 4 (މާލެ ޖަލު އެނެކްސް) އެއްގައި ތިބި

ބަންދުމީހުން ބަދަނީ އަދި ސިއްހީ އެއްވެސް ފައިދާއެއް މި ޔުނިޓުގައި ނުބަލަހައްޓާކަން ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ. އެހެން ނަމަވެސް، އެ ޔުނިޓުގައި ކޮންމެ ދުވަހަކުވެސް ހިނގާ ކަންކަން "ޔާޑު އެކްސެސް" ރޫމުގައި ދަތިތަކެއް ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ. މި ޔުނިޓަކީ ޒިޔާރަތްކުރާ ދުވަސް ބަންދުމީހުންގެ ފަރާތްތަކުން ސިއްހީ ކަންކަމާގުޅޭގޮތުން ވަކިން ގިނަ ޝަކުވާ ލިބިފައިވެއެވެ. ޝަކުވާ ރަސްމީ ޤާނޫނީ ދުވަހުގެ ތަފާސްކުރުމުގައި ހިނގާ ބަންދުމީހުންގެ ސަރަޙައްދުގައި އެއްވެސް ފައިދާއެއް މި ޔުނިޓުގައި ނަރުހުމާ ގާތާ، ބަޔަކުގެ ސިޔާސަތު ކޯޓުގެ ނިޔާ ކަމުގެ ބަދަލުގައި މުދަލާއި ބެހޭ ފައިލްކޮށްފައި ނުވެއެވެ.

ނ.ވ.ޕ ސަރަޙައްދު ފިލީސް ކޮންފިއުޓިންގ ހަރަކާތް ބަލާ ފާސްކުރުމުގައި ކަމާގުޅޭ ބަޔަކަށް ފިލް ތެރެއިން ދިރާސާކުރުމުގައި ބައްދަލުކޮށް "މީހުން ބަލާ ފުރުސަތު އެކަށީގެން ލިބިދޭ ރަސްމީކޮށް" އަދި "މީހުން ބަލައި ފާސްކުރުމަށް ބޭނުން ކުރާ" ކަމަށް، މި ސަރަޙައްދުގައި ކުރިން ހާލަތުގައި ރިޕޯޓު ދިރާސާކުރުމުން، ދިރާސާ ފުރުޞަތު ރިޕޯޓުން ބައްދަލުކުރުމަށް "ސިސްޓަމް ސަރަޙައްދުގައި ލިޔުން" މި ސަރަޙައްދުގައި ބައްދަލުވުމަކީ ނުކުރާކަން ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.

ށ. ފުނަދޫ ޓޫރިސްޓް ސްކޫލިންގައި ބަދަލުކޮށް އެހެން ބައެއް ޚިދުމަތްތަކެއްވެސް ފުރިހަމަ ނުކުރާކަން ފާހަގަކުރެވިފައެވެ. އެގޮތުން، ބަންދުން ދޫކޮށްލުމާގުޅޭ ފޯމުގައި ސްކޫލިންގެ އިސްކާރު ހޯދުމުގައި ފުރުޞަތު ސީދާކޮށް ދޭކަމަށް، ބަންދުގައި ހުންނަ ބައްދަލުކުރަން އެދި ހުށަހަޅާފައިވާ ބައެއް ކުދިންތަކުގައި އިދާރީގޮތުން ފުރިހަމަ ކުރަންޖެހޭ ބައިގެތެރެއިން ބައްދަލުކުރުމަށް އެދުން ބާކީހުރި އަނގައިން ނުބަލާކަން ފާހަގަކުރެވިފައެވެ. މީގެއިތުރުން، ބައެއް ބަންދުކުރެވޭ ކަސްޓަޑީއާ ޖަވަން ބަދަލުކުރާ ފުރާވަރުތައް ހުރިނަމަވެސް، ދިނަ ބަންދުކުރުމުގެ މި ފިޔަވަޅު ނުއެޅޭކަން ފާހަގަކުރެވިފައެވެ.

އެން.އާރް.ސީއަށް އަލަށް ގެންނަ މީހުން، ބަލައި ފާސްކުރާކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވީ ނަމަވެސް، ބަލައި ފާސްކުރުމާ ގުޅޭ ފިޔަވަޅުއެޅޭނެ ސެންޓަރުގައި ބަލައިގަތުމުގެ ނިޒާމްނުހުންނަކަން ފާހަގަކުރެވިފައެވެ. މީގެއިތުރުން، ސެންޓަރުގައި ތިބި މުވައްޒަފުން ސަލާމަތާ ގުޅޭގޮތުން ތަމްރީނު އަމިއްލަގޮތުގައި ވެސް ނަގަމުން ހުރިހާ ސަލާމަތާބެހޭ ކަންތައްތައް ކުރަމުންދާ ނަމަވެސް ފިޔަވަޅުތައް އަޅާނެ ގޮތް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ސަލާމަތާބެހޭ އުސޫލުތަކެއް ހަމަޖެހިފައިނުވާކަން ފާހަގަކުރެވިފައެވެ.

2.2.20 ޖަލުތަކާއި މަރުކަޒުތަކަށް ހިންގުމަށް ބޭނުންވާ ގަވާއިދު/އުސޫލު/އެސް.އޯ.ޕީ/ގައިޑްލައިންސް ހެދުމާއި ބެލުން

ޤާނޫނު ނަންބަރު 14/2013 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖަލުތަކާއި ޕެރޯލްގެ ޤާނޫނު)ގެ 8 ވަނަ މާއްދާ (ޖަލު އަމުރުތަކާއި) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޖަލުގައި ހިންގަންޖެހޭ މުހިއްމު ޖަލު އަމުރުތަކާއި ގަވާއިދުތަކެއް ހެދިފައިވީ ނަމަވެސް، އެ އަމުރުތައް ފާސްކޮށް ގެޒެޓްކޮށްފައިނުވާކަން ފާހަގަކުރެވިފައެވެ.

ޖުވެނައިލް ޖަސްޓިސް ސިސްޓަމްތަކުގައި ހިންގުމުގެ ޤާނޫނު ނަންބަރު 18/2019 (ކުޑަކުދިންގެ އަދުލުގެ ޤާނޫނު)ގެ ދަށުން އަމުރުވާގޮތަށް ތަރުތީބުކޮށްފައިވާ ގަވާއިދު އަމުރުތަކާއި ޢަމަލުކުރާކަން ފާހަގަކުރެވިފައެވެ. މި ގަވާއިދު ފާސްކުރުމުން ވަސްތުގެ ސަބަބުން ސެންޓަރު ހިންގުމުގައި ޢަމަލީ ކުރަންޖެހިގެންވާ، އުސޫލުތަކާއި ޖަދުވަލު ތަފާސީލު އަދި ކުޑަކުދިންގެ އަދުލުގެ ޤާނޫނާއި ކުރި ނަންބަރު އުސޫލުތަކާއި ގަވާއިދު އުސޫލުތަކަށްވުރެ މީގެ ސަބަބުން ހަމަޖެހިފައިވާ އެއްވެސް ޤާނޫނީ ޚިލާފުވުމެއް ނެތްކަން ފާހަގަކުރެވިފައެވެ. މީގެ ސަބަބުން ސެންޓަރު ހިންގުމަށް އުސޫލުތަކާއި އެސް. އޯ.ޕީތަކެއް ގެނެސްދޭ ބަދަލުކުރުމަކަށް ވެސް ގެނެވިފައިނުވާކަން ފާހަގަކުރެވިފައެވެ. ޤަވާއިދުގެ ޖުވެނައިލް އުސޫލުތަކާއި އެމް. ސީ.އެސްގެ ވެބްސައިޓް ޖުވެނައިލް ޖަސްޓިސްއިން ބަންޑާރަ ނައިބުގެ އޮފީހުން ފޮނުވައި، އެ އޮފީހުން ޤަވާއިދުތައް ގަވާއިދުތަކެއް ކަމުގައި ހަމަޖެހިފައިވާ ރިވިއުކުރުމަށް އެއްޗެހި ގަވާއިދު ބަލައިދިނުމަށް އެ ގަވާއިދު ދިވެހި ސަރުކާރުގެ ގެޒެޓުގައި ޝާއިޢުކުރުމާ ގުޅޭގޮތުން ބަންޑާރަ ނައިބުގެ އޮފީހުގެ ލަފަޔަކަށް އެދި 2024 ޖޫން 13 ގައި ފޮނުވާފައިވާކަމަށް އެމް.ސީ.އެސްއިން މަޢުލޫމާތުދީފައިވެއެވެ.

އޮފެންޑަރުން ކުށުގެ ރިސްކް އެސެސްމަންޓް ކަނޑައެޅުއްވުމުގެ ގަވާއިދުގެ 63 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގެ (4) ގައި އޮފެންޑަރުން ކުށުގެ ރިސްކް ނޫ މަރުޙަލާތަކުގައި ހުންނަންޖެހޭ ފޯމަށް ބަރާބަރުކުރަމުންދަނީ އޮސްޓްރޭލިއާ އޮފެންޑަރގެ ރިސްކް ޖޭ ސްކޭލް ޓޫލް މި އޮސްޓްރޭލިއާގައި ހިމަނައިގެން ބަރާބަރު ކުރަމުންދާ ނަމަވެސް، ރިސްކް ޖޭ ސްކޭލް ޓޫލް އެޑެޕްޓްކުރަމުން އޮސްޓްރޭލިއާ އެޑެޕްޓްކޮށްފައިނުވާކަން ފާހަގަކުރެވިފައެވެ.

އިމިގްރޭޝަން ޑިޓެންޝަން ސެންޓަރު ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިމިގްރޭޝަން ޤާނޫނުގެ ދަށުން އިމިގްރޭޝަން ކޮންޓްރޯލަރަށް ލިބިދޭ ބާރުގެ ދަށުން މީހުން ބަންދުކުރުމަށް ހަދާފައިވާ ސެންޓަރެއް ނަމަވެސް، ސެންޓަރުގެ ސިޔާސަތު ބަޔާންކޮށްދޭ ހަމަޖެހުންތައް ކަނޑައަޅާފައިވާ އެސް.އޯ.ޕީއެއްނެތްކަން ފާހަގަކުރެވިފައެވެ.

ނަމަވެސް، ސެންޓަރުގައި ހަމަލުދެވުނުތާ "ހޮލީ ވެސް އިމިގްރޭޝަންގައި ބިދޭސީން ބާޒީއެއްބުރުގައި ހަމަލުދެވުނީ އުސްތާޒު" ގައި، މި ސެންޓަރުގައި އެމް.ޑީ.އެސް.އިސްއިން ހަމަލުދެކުވުނުގޮތް ބައިވެރިވެފައި ނުވާކަމާއި، މިގޮ ސަރަހައްދު ދ މުއައްސަސާގެ ޒިންމާދާރުން ސާފުކުރުމާކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. ހަމައެހެންމެ، މި އުސްތާޒުގައި ބާރުގެ ބޭނުންކުރަމުންދާތީ ބާރާތުމާގައި ހަމަލުދޭރަނާ ގުމާ ބައިވެރިވެފައި ނުވާކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. ދ މުއައްސަސާގެ ދެފުދުގައި ފަރުމާނާއާއި ޖުރާއިމްކުރުފައިވާ ކަމަށް މައުލޫމާތުލިބިފައިވި ނަމަވެސް، ދ ފަރާތުގެ ދެފުދުގައި އެވެ. ހ.ޑ.ޑ.ށ.އާގައި ސާއިޓޯރުފައިނުވާކަމާއި ކޮންމެ މުއައްސަސާއަކުން ވެސް ސެންޓަރާއި ގުޅިގެން އަދާކުރަނީގެ ޖިންމާދާރު ސާފުވާއްޖެން ދ އިދާރާ ދެފުދު މުއަމަލާތްކުރުމި ލިޔުއްތުމުން އެކަން ފެންނަން ނެތްކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

·2.2.21 ފާހަގަކުރެވުނު އެހެނިހެން ކަންކަން / އެހެނިހެން

ޒަރޫރަތްތައް

ހއ.ޖޭ.ސީއަކް ބަންދު މީހުން ގެންވާއިރު އެމީހުންގެ ފާރިޔާތް ގެނައުމުގެ ފުރުސަތު ނުލިބޭކަމަށާއި، މިގޮ ސަރަހައްދުން ފާއިސާއާ އަދި އެހެނިހެން އަގުބޮޑު ތަކެތި ގެއްލޭކަމަށް ބަންދުމީހުން މަޢުލޫމާތުދިނުމުން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. ބަންދު މީހުންގެ ފާރިޔާތް އެމީހުން ދިރިއުޅޭ ތަނަކުން ސެންޓަރަށް ގެނައުމުގެ ފުރުސަތު ކުރިން ދިން ކަމަށާއި، ނަމަވެސް ބަންދުމީހުނާއި ފާރިޔަސްގެ ދިޔުމުން އިމިގްރޭޝަން އޮފީސަރުންނަށް ބެރުދުއްލާ މަތްސަރަހައްދާ ގެވިގެން މިގޮތު އެކަން ހުއްޓާލާފައިވާކަމަށް ސެންޓަރު ހިންގުމާއި ހަވާލުވެހުރި އިސްފަރާތްތަކުން މައުލޫމާތު ދީފައިވެއެވެ. ނަމަވެސް، ބަންދު މީހާ ފުރަން އެއްޗެހިތަށް ދާއިރު އެމީހުންގެ ފުދި އެއްޗެހިކަން ގެނެވެން އިންތިޒާމު ހަމަޖެއްސުމުގެ ކަމަށް އިމިގްރޭޝަނުން މަޢުލޫމާތުދީފައިވެއެވެ.

ބަންދު މީހުންގެ ޖީބީޓީ ސޮއްޓާ ގެޓް ކަންކަމުގެ އަޕްޑޭޓް އެއްވެސް ވަރަކަށް އިމިގްރޭޝަންގެ ފަރާތުން ބަންދު މީހުނަށް ފޯރުކޮށްނުދޭކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

ކޮންމެ ބަންދު މީހަކަށްވެސް ގައިންތާރިކުވަރުގެ ކާކު ސައިބަރުސާއި ދަތް ހުނގާ ބުރުސް އަދި ދަތް ހުނގާ ބޭސް ސެންޓަރުގެ ފަރާތުން ފޯރުކޮށްދެމުންދާކަމާއި، ނަމަވެސް ސައިބަނި ހުސްވުމުން އިތުރަށް ހޯދަން އެބޭ ބަޔައް ހާލަތްތަކުގައި އަމިން އެތަކެތި ފޯރުކޮށްދިނުމުގައި ލަސްވާކަމަށް ބަންދު މީހުންނާއި މުވައްޒަފުންގެ ފަރާތުން މައުލޫމާތު ލިބިފައިވެއެވެ. މީގެއިތުރުން، ތެލިބިފަރިކަސް ބޭރުކަން ބޭނުންކުރާ ސާމާނު ސެންޓަރުގެ ފަރާތުން އެއްވެސް ވަރަކަށް ފޯރުކޮށްނުދޭކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

މި ސެންޓަރުގެ ބަންދުގައި ތިބޭ ފަރާތްތަކާއި ބަހައި ފާސްކުރައިރު، ހަނދާނީ ނިވާކުރުމަށް ފޮތިގަނޑެއް ދޫނުކުރޭ ތަވާއްކުއް ފޯރުކޮށްނުދޭ ކަމަށް ބަންދުމީހުން މައުލޫމާތުދީފައިވެއެވެ.

އައި.ޖީ.ސީގެ ބަންދުމީހުން ޑޯލްކަތަށް ގުޅުން ކުރިން މީހުންނަށް ލިބޭ ބައްޖެހޭ އެންމެ ރަނގަޅަށް ނިޔާމުތު ކަމަށްގައި ހޯއް ސަލާން ފޯރުކު ވަކިވެއް އަށްއަރަންކުރުމުގެ ފުރުސަތުތަކައި ހައިރާނީޝަނާ ގޮސް ފުރުސަތުތައް އޮތްނަމަކަން ގިނަ ބަންދު މީހުންނަށް ނުނިމޭކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. ބަންދުމީހުން ހާލި ފޮނު ސަލާމަތުގައި ވެސް ބަންދު މީހުންނަށް ލިއްބައިދޭ ހަށްގަތަށް އަނގައިދޭ ފޮނުއް ނުވަތަ ލިޔުމުން ނުތަކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

ބަންދަށް ގެނެސް ކޮންމެ މީހަކަށްވެސް އަންނައުނު ގެނައުމުގެ ފުރުސަތު އޮންނަކަމަށްވިޔަސް އަންނައުނު ނުލާ ފުރުޞަތަ ސެންޓަރުގެ ފަރާތުން އަންނައުނު ފޯރުކޮށްނުދޭކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. އަންނައުނު ދޮވުމަށް ސެންޓަރުގައި ވޮޝިންގް ހުރި ނަމަވެސް،

ފުށުން ހަވާލުވެފައިހުރުމުގެ ސަބަބުން އަންނައުނު ދޫނުކުރި އަތުންކަމަށް ބޭނުނު ވިޔަސް މަޢުލޫމާތުދީފައިވެއެވެ.

އައި.ޖީ.ސީގައި ބަންދު ކުރާ ފަރާތެއް، ސުންނަތުގައި ބަންދުކުރާތާ 1 (އެކެއް) މަސްދުވަހަށްވުރެ ދިގުވާނަމަ، އެކަކުގެ ބައްދަލުވުމުގެ ފުރުޞަތު ފޯރުކޮށްދިނުމަށްކަމަށް ޢިލްމީ ހޯދިދޭނެކަމަށް އިމިގްރޭޝަން ޑިޓެންޝަން ސެންޓަރުގައި ބިދޭސީން ބޭރުކުރުމުގެ ހަމަޖެހިލަނިވި އުޞޫލު' ގެ 26 ވަނަ މާއްދާގައި ބައިނަލްއަޤްވާމީ ނަމަވެސް، އެވަނަ ފުރުސަތުކަން އެއްވެސް ބަންދުމީހެއް އެދިފައި ނުވާކަމަށް ސުންނަތުގެ ފަރާތުން މަޢުލޫމާތުދީފައިވިނަމަވެސް، އެވަނަ ފުރުސަތު ފޯރުކޮށްދިނުމަށް ވުރެ ހާއްސަ ތަނެއް ސުންނަތުގައި ހަމަޖެހިފައި ނުވާކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

ހާއްސަފުޅީއަށް ބަންދުވާ މީހުންގެ މަރުކަޒުގައި މަރުކަޒުކުރާ ބެލެހެއްޓުން ޖަހާ ނަފީ އެންމެހައި ބަންދުކުރާ އިންސާނިއްޔަތާ ހަވާލުވެފައި ހުންނަތާ 1 (އެކެއް) މަހަށްވުރެ ގިނަ ދުވަސްވެފައިވާކަމާ ނަމަވެސް، މަރުކަޒުގައި އެފަދަ ކަސިގެ ތަރުގައި ހިފެހެ ނަފީވެފައި ތަނެއް ރަނގަ ކަށި ގޭގެ އެތެރެ މަސައްކަތްކުރެވިފައިވާކަމަށާއި، އެހެންކަމުން، މަސްދުވަހަކަށްވުރެ ގިނަދުވަސްވެފައި ހުރި ނަފީވެއް ނައްތާލުމަށް، ޖަސްބަން ކުރެވުނުކަމުގައި ގިނަ އެދެދެކަން ހުރުމުގެ ސަބަބުން ފުރި ސަރަހައްދުގައި ނަޒީސްވެހެއް ހަރުގެފައި ހުރިކަމާ އަދި ގިނަ އެދެދެކަން ފެހި އުޅުންކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. މި ސަރަހައްދަކީ ބެލެހެއްޓުންތެރިން ފަސޭހަފަހުން ވަދެވޭތަނެއް ހުރި ތަނަކަންވައިރު މިތަނުގައި ބެލެހެއްޓުންތެރިން އަމިއްލަ ނަފްސަށް ނުވަތަ އެހެން ބެލެހެއްޓުންތެރިޔަކަށް ގެއްލުމެއް ދެވިދާނެފަދަ ތަކެތި ހުރިކަން ފެނުނު ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

ހާއްސަފުޅީއަށް ބަންދުވާ މީހުންގެ މަރުކަޒުގައި މަރުކަޒުކުރެވިފައިވާ ފަރާތްތަކުގެ އަންނައުނު ތަރުތީބުކޮށް ދިނަ ވެށެތަކުގައި ކަބަޑެއް ނުވަތަ އަރުމާރިއެއް ފަދަ އެއްޗެއް ނެތުމުގެ ސަބަބުން ބައެއް ބެލެހެއްޓުން ފޮނިތަކުގައި ތިރަބަސްތަކުގައި، ކަރުދާސް ފޮނިގަނޑުތަކުގައި، ކިއުބިކަލްތަކުގެ ފޮތްބަތި މަތިގައި އަންނައުނު ބަހައްޓާފައި ހުރިކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

މާފުށީ ޖަލުގައި ވައިބިންނާ ބަންދުމީހުންނަށް ވިހާރާކުރުމަން ކަސްޓަމައިޒްކޮށްފައިވާ ޑިސްވޮޑްން ހަފްތާއަކު 700 (ހަތް ސަތޭކަ) ރުފިޔާގެ ރޭޝަން ޖުމްލަ މަހަކު 2000 (ދެހާސް) ރުފިޔާކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. ބޭފުން ފަދަ ތަކެތި ގިނަ އަދަދަކާއިގެ ވައިބިން އަމިއްލައަށް ގަންނައިރު މި ލިމިޓްގެ ސަބަބުން ވައިބިން ބަންދުމާ އެކަނިކަން ތަކެތި ހޯދުމަށް ދަތިތަކާ ކުރިމަތިވާކަމަށް ވައިބިންނާއި ބަންދުމީހުން މަޢުލޫމާތުދީފައިވެއެވެ.

ޖަލުގައި ތިބޭ ވައިބިންނާއި ބަންދުމީހުންނަށް އާއިލާގެ ފަރާތުން އަންނައުނު ފޮނުވާލެވޭނީ ކޮންމެ 3 މަހަކުން 1 ސުވޭކަމަށާއި، މިހާ ދުވަހުން އެކަމު ސުއީދާއް ފޮނުވާޑީވަން އުސޫލު އަންނާސީއާއި ޖަލު ފިޔާވަތިން ގަންނަން ހުނަދު ނުކުމުގެ އަދުބުޖެޓުގެ ސަބަބުން އުނދަގޫވާކަމަށް ވައިބިންނާއި ބަންދުމީހުން މަޢުލޫމާތުދީފައިވެއެވެ.

ކޭ.ޖޭ.ސީގައި ބަންދުކުރެއްވުނު 18 އަހަރު ނުފުރޭ ކުއްޖަކަށް، އެ ކުއްޖާގެ ފެންވަރު ވަޒަންކުރުމުގެ ޗެކަޕެއް ފުރުވިރިޓަން ގޮތަށް 9 އަހަރ ކިޔަވާދޭން ފުރިކަމާއި، ނަމަވެސް ކިޔަވަން ބޭނުންވާކަމަށް ބުނު އެ ކުއްޖާ ޝަކުވާ ފޮނުވާ ހުށަހަޅައި، ކިޔުވުން ހުއްޓާލާފައިވާކަމާއި މިކަމާގުޅިގެން އެޑިއުކޭޝަން މިނިސްޓްރީން ސުންޓަރަށް ޖާގަކޮށްޓަށް ކުއްޖާއާ ބައްދަލުކުރުން ނަސީހަތްތެރިވެފައިވާކަމާއި، ނަމަވެސް ކުލާސްތަކުއް ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް ކުއްޖާގެ ފަރާތުން އެއްބާރުލުން ލިބިފައިނުވާކަމަށް ސުންޓަރު ހިންގުމުގައި އިސްކަން ހަވާލެއްކުރިވާ ފަރާތްތަކުން މަޢުލޫމާތުދީފައިވެއެވެ.

ހ. **އަމާންވިލާގައި** ބަލަހައްޓާ ބައެއް ކުދިން ފޯނު ގެންގުޅޭ ކަމާއި މި ކުދިންގެ ފޯނުތައް ޗެކުކުރި ކުރުވާން އިންތިޒާމު ހަމަޖެހިފައިނުވާކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. އަދި އަމާންވިލާގައި ބަލަހައްޓަމުންދާ ބައެއް ކުދިން މުވައްޒަފުންގެ ހުއްދައަކާނުލައި ބޭރަށްދާ ވަގުތުތަކުގައި މަގުމަތީގައި އުޅޭކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. ސްކޫލުގައި އުޅޭ ކުދިންނަށް ގްރޭޑު 10 އަށްގެ ފަހުން ބޭރުގައި އުޅުން މަސައްކަތްތަކުގައިވި ނަމަވެސް، ސްކޫލް ނިމުމުން ބައެއް ކުދިން ގްރޭޑު ވަކި ގްރޭޑެއްގެ ކުދިން މަދުރަސާތަކަށް ވައްދަން އުނދަގޫކަމާއި އެހެން ނަމަވެސް، ގްރޭޑު 12 (ބާރަ) ގެ ކުދިން ކުދިން މަދުރަސާތަކަށް ވައްދުމަށް މަސައްކަތްކުރަމުން މަދުރަސާ ހިންގުމާ ހަވާލުވެފައިވާ ފަރާތްތަކުން މައުލޫމާތުދީފައިވެއެވެ. ކުދިން ބޭރަށްދާނަމަ ބޭރަށް ދަނީ ކޮން ކުދިންނެއްކަމާއި ބަލައި، ކުދިން ކައިރިން ޗެކްކުރުމާއި މަސައްކަތްކުރާކަމަށް އަދި ކުދިންނަކަށް ނަޝާއަވެއްދާ އުޅުން ދެކޮޅަށް ހަރަކާތްތެރިވާން މަސައްކަތްކުރާ ވެސް މި ފަރާތްތަކުން މައުލޫމާތުދީފައިވެއެވެ.

ހ. އަމާންވިލާގައި ބަލަހައްޓާ ކުދިންނަށް ކައުންސެލިންގ ބަދަލުކުރުމާ ބެހޭގޮތުން ތަމްރީނު ފޯރުކޮށްދިނުމަށް ޕްރޮފެޝަނަލް ސައިކޮލޮޖިސްޓް (އެމް.ޕީ.އޭ) ގެ ޚިދުމަތް ދިނުމާ ގުޅޭ ފަރާތްތަކާ ހަމައެކަނި ނުދޭކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

މީގެއިތުރުން، ހ. ފުނަދޫ ސްކޫލުގެ ބައެއް ބެލެނިވެރިން މަރުކަޒުގައި ބަލަހައްޓާ ކުދިންނަށް "ޖެންޑަރ ކުދިން"ގެ ނަމުގައި މުއާމަލާތްކުރާ ހަދައިދޭ އެކަމާ ދުރަށް ކުދިން އެ ވާހަކަ މުވައްޒަފުންނާ ހިއްސާކުރާކަމަށް މައުލޫމާތުދީފައިވެއެވެ.

އޮޓިޒަމް ކެއަރގެ ހިދުމަތްދޭ އުސޫލުތަކުގެ ކަނޑައެޅުމުގެ ގަވާއިދުގެ 66 ވަނަ މާއްދާގައި އޮޓިޒަމް ކެއަރގެ ހިދުމަތް ދޭ މަރުކަޒުތަކުގެ ފެންވަރު ބެލުމަށްޓަކައި ކޮންމެ މަހަކު އެއްފަހަރު، އަދި ކޮންމެ 3 (ތިނެއް) މަހަކުން އެއްފަހަރު ޗައިލްޑް އެންޑް ފެމިލީ ޕްރޮޓެކްޝަން ސަރވިސް (ސީ.އެފް.ޕީ.އެސް) އިން ޗައިލްޑްކެއާ ސެންޓަރތަކަށް ބަލައިލުމުގެ ޒިންމާ އޮތް ނަމަވެސް، ހ.އަމާންވިލާއަށް ޗައިލްޑްކެއާ ސެންޓަރތަކަށް ބަލާ މިނިސްޓްރީގެ ޖެންޑަރ އެންޑް ފެމިލީގެ ނަމުގައި މިނިސްޓްރީގެ ފަރާތުން ބަލައިލާފައި ނުވާކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

ސަރުކާރުން އެކި އެކްސިކިއުޓިވް ކޮމިޓީތަކުން ގެންނަން ބޮޑު ބަޔަކު ބަލަހައްޓާ މަރުކަޒުގައި ސްޓާފުންތަކުގައި ހުރުމަކީ ބަލަހައްޓާ ނުފުދުން އެ ބަޔަށް އެ ބޮޑު ވަގުތަށް ފުރިހަމަ ތަފާސީލާއި ތަމްރީނުދީފައިވާ މުވައްޒަފުން ހިންގުމުގައި އިސްކަން ހަރަކާތްތެރިވާ ފަރާތްތަކުން މައުލޫމާތުދީފައިވެއެވެ. މިނިސްޓްރީއިން ޕްރޮ ގާޑް ބަދަލުކުރުމާއި ހަރަކާތްތެރިވުމަށް އެހީތެރިވާ ބަޔަކު ބޭނުންވާ މުވައްޒަފުންގެ އަދަދު ފުރިހަމަ، މިހާރު މަރުކަޒުގައި ބަލަހައްޓާ ފަރާތްތައް ޕްރޮ ގާޑް ވަގުތު ބަދަލު ބަޔަކާއި ބަލަހައްޓާ ތަމްރީނުދީފައިވާ މުވައްޒަފުން ނިޔަތުގައި ބަލަހައްޓާ ފަރާތްތަކުން މައުލޫމާތުދީފައިވެއެވެ. ޕްރޮ ގާޑްގެ ފަރާތުގައި މަހަކުގެ މުސާރަ ކަމަށް 2,000 (ދެހާސް) ރުފިޔާކަމަށާއި، ޕްރޮ ގާޑް ބަދަލު ބަލަހައްޓާ މަރުކަޒުގައި މަސައްކަތް ކުރާމީހުންގެ ދަރުމަ ޕްރޮޓެކްޝަން އޮފީސަރ މި އެއްޗެހި ގެންގުޅުމާއި ވަގުތު ކުރާކަމަށާއި، މިކަމުގެ ސަބަބުން ސަރުކާރުން ކުއްލިއަކަށް ގަބޫލުކުރި އެއްޗެހި ގެންގުޅުމުގައި ދަތިތަކާއި ދިމާވާކަމަށް މަސައްކަތް ހިންގުމުގައި ހަރަކާތްތެރިވާ ފަރާތްތަކުން މައުލޫމާތުދީފައިވެއެވެ.

ޤާނޫނު ނަންބަރު 8/2011 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކަސްޓަމްސް ޤާނޫނު) ގެ 91 ވަނަ މާއްދާ (މީހުން ހިފެހެއްޓުން)ގެ (ހ) އާއި ގަވާއިދު ނަންބަރު 41/2011 (ކަސްޓަމްސްގެ އާންމު ގަވާއިދު)ގެ 350 ވަނަ މާއްދާ (ތަޙުޤީޤު ކުރުމަށްޓަކައި މީހުން ހިފެހެއްޓުން) ގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން މީހަކު ރާއްޖެއަށް އައުމުގައި ރާއްޖެއަށް އެތެރެކުރުން މަނާ މުދަލެއް އެތެރެކުރަން އުޅުނުކަމަށް ހިފެހެއްޓޭ

މީހުން ޕްރޮސެސްކުރުމުގައި ކަސްޓަމްސް ސަރވިސްގެ ބެލުމުގެ ދަށަށް ގެނެސް ތަޙްޤީޤުކުރާކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. ކަސްޓަމްސްގެ ބެލުމުގެ ދަށުގައި 24 (ސައުވީސް) ގަޑިއިރަށްވުރެ ގިނައިރު މީހުން ނުބައިތިއްބާކަމުގައި ކަސްޓަމްސްގެ ބެލުމުގެ ދަށަށް މީހަކު ގެނައުމާ 4 (ހަތަރެއް) ގަޑިއިރު ތެރޭގައި އާންމުގޮތެއްގައި އެ މީހަކު ދޫކޮށްލާކަން ނުވަތަ ދިވެހި ފުލުހުންގެ ހިރާސްތާ ހަވާލުކުރާކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. ތަޙްޤީޤަށް ހިފަހައްޓާ މީހުން ބައިތިއްބަން ކަސްޓަމްސްގައި ވަކި ހާއްސަ ތަނެއް ނެތް ކަމަށާއި މީހުން ގެންގޮސް ބައިތިއްބަނީ ކަސްޓަމްސްގެ ސްޕެޝަލް އޮބްޒަރވޭޝަން އެންޑް ސަރވެއިލަންސް ރޫމުގައި މުވައްޒަފުން މަސައްކަތްކުރާ އޮފީހުގެ ސްޓޯރ ރޫމެއްގައި ކަމަށާއި ނިދުމަށް ނުވަތަ އަރާމުކުރުމަށް ބޭނުންވާނަމަ، ފޯލްޑިންގްނިދަން އެ ހުނިބުގައި ސްޓޯރ ގޮދަޑިއެއް ބާއްވާފައި އޮތް ކަމާއި، ނަމަވެސް، އެ ގޮދަޑި ބާއްވަން ވެސް އެކަށީގެންވާ ޖާގަ އެތަނުގައި ނެތްކަމަށާއި އެހެންކަމުން ގޮދަޑި ބާއްވަނީ އޮފީސް ތެރޭގައި ބައްދަލުވުންތައް ބާއްވާ ބަހައްޓާފައިހުރި މޭޒާއި ގޮނޑިތައް އެއްކައިރިކޮށްލުމަށްފަހު ކަމަށް މުވައްޒަފުން މަޢުލޫމާތުދީފައިވެއެވެ.

ތަޙްޤީޤުގެ ބޭނުމަކަށް ހިފަހައްޓާ މީހުން އޮޅުވާލާ ފާހަގަކުރެވުނު ތެރޭގައި ބައިތިއްބާ ކަމަށްވާތީވެ ތަނުގައި ހުރިހާ ލީގަލްކައުންސެލްއާ އެކްސެސްކުރުމުގެ ފުރުސަތު އޮތްކަމާއި **ކަސްޓަމްސްގެ** ބެލުމުގެ ދަށުގައި ގެންނަ މީހުންގެ ހުއްޓުމުގެ މުއްދަތު ނިމުމާއެކު ދޫކޮށްލާކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

ތަޙްޤީޤުގެ ބޭނުމަކަށް ކަސްޓަމްސްއިން ހިފަހައްޓާ މީހުންގެ ކަންކަން ބެލެހެއްޓުމަށް ވަކި ހާއްސަ ބަޖެޓެއް ކަނޑައަޅާފައިނުވާކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. އެހެން ނަމަވެސް، ކަސްޓަމްސްގެ ބެލުމުގެ ދަށުގައި ގިނައިރު މީހަކު ބަހައްޓަންޖެހޭ ހާލަތްތަކުގައި ކާއުން ބުއިމުގެ އިންތިޒާމް ކަސްޓަމްސްއިން ހަމަޖެއްސައިދޭކަމުގައި، އެޑްމިން ކާ ގަޑިތަކުގައި އަމިއްލަ ޚަރަދުން ގެންގޮސް ކާން ބޭނުންވާ އެއްޗެއް ކެއުމުގެ ފުރުސަތުދޭ ކަމަށް މި މަސައްކަތުގައި އިސްކޮށް ހަރަކާތްތެރިވާ ފަރާތްތަކުން މަޢުލޫމާތުދީފައިވެއެވެ.

ކަސްޓަމްސްގެ ގާނޫނުގެ 91 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ކަސްޓަމްސްގެ ބޭނުމަކަށް މީހަކު ހިފަހައްޓަންޖެހޭ މުއްދަތު 24 (ސައުވީސް) ގަޑިއިރަށްވުރެ އިތުރުކުރަންޖެހިއްޖެނަމަ، ފަނޑިޔާރެއްގެ ކުރިމަތިކޮށް އަމުރާ ހާޒިރުކުރަންޖެހޭނެކަމާއި، އެ މީހާ ހިފަހައްޓާފައި ބެހެއްޓުމަށް ފަނޑިޔާރު ކަނޑައަޅާ މުއްދަތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާކަމާއި ކަސްޓަމްސްއިން ފުލުހުންނާ ހަވާލުކުރާ މައްސަލަތަކުގައި، ފުލުހުން 24 (ސައުވީސް) ގަޑިއިރު ދަށުން ފަހުން، ކަސްޓަމްސްއިން އެ މީހާ ފުލުހުންނާ ހަވާލުކުރާ ވަގުތުން ފުރިގެން ކަމަށް މުވައްޒަފުން މަޢުލޫމާތުދީފައިވާތީ، ކަސްޓަމްސްގެ ބެލުމުގެ ދަށުގައި މީހަކު ބެހެއްޓުމަށްފަހު ފުލުހުންނާ ހަވާލުކުރުން، ކޯޓު އަމުރަކާނުލައި ދައުލަތުގެ ބެލުމުގެ ދަށުގައި އެމީހާ ހުންނަ ވަގުތު 24 (ސައުވީސް) ގަޑިއިރަށްވުރެ އިތުރުވުން އެކަށީގެންވާކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

2.3 ޒިޔާރަތްތަކާއި ގުޅިގެން އިދާރާތަކާއެކު ބާއްވާފައިވާ ބައްދަލުވުންތައް

އެން.ޕީ.އެމްއިން މަރުކަޒުތަކަށް ޒިޔާރަތްކުރުމަށްފަހު، ޒިޔާރަތުގައި ފާހަގަކުރެވިފައިވާ ކަންކަމާއި އެކަންކަން ހައްލުކުރުމަށް ކުރެވިދާނެ ކަންކަމާ ގުޅޭގޮތުން މަޝްވަރާކުރުމަށް އެ މަރުކަޒުތައް ހިންގާ ހަވާލުވެހުރި ބެލެނިވެރި މުއައްސަސާތަކާއެކު ބައްދަލުވުން ބާއްވައެވެ.

މިނިވަންކަން ގެއްލިފައިވާ މީހުންނާއި ކުދިން ބައިތިއްބާ އަދި ބަލަހައްޓާ ތަންތަން އެން.ޕީ.އެމްއިން ކުރާ ޒިޔާރަތްތަކާއި ގުޅިގެން ފާހަގަކުރެވޭ ކަންތައްތަކާ ގުޅޭގޮތުން މަޝްވަރާކުރުމަށް އެ ތަންތަން ހިންގުމުގައި އިސްކޮށް ހަރަކާތްތެރިވާ ފަރާތްތަކާ އަދި ކަމާގުޅޭ ހުރި މުއައްސަސާތަކާއެކު ބައްދަލުވުން ބާއްވާފައިވެއެވެ. އެގޮތުން، 2024 ވަނަ އަހަރުތެރޭގައި ކަމާގުޅޭ އިދާރާތަކާއެކު 07 (ހަތެއް) ބައްދަލުވުމެއް ބާއްވާފައިވެއެވެ.

ތާރީޚް	އިދާރާ	މަޤްޞަދު
2024 ފެބްރުއަރީ 19	މޯލްޑިވްސް އިމިގްރޭޝަން މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސް އިންސްޕެކްޓަރ އޮފް ކަރެކްޝަންސް	އިމިގްރޭޝަން ޑިޓެންޝަން ސެންޓަރަށް ކުރި ޒިޔާރަތުގައި ފާހަގަކުރެވިފައިވާ ކަންކަމާ ގުޅޭގޮތުން މަޝްވަރާކުރުން
2024 ޖޫން 6	މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސް	ހުޅުމާލެ ޖަލަށް ކުރި ޒިޔާރަތުގައި އާ ހުޅުމާލެ ޖަލަށް ކުރި ޒިޔާރަތުގައި ފާހަގަކުރެވިފައިވާ ކަންކަމާ ގުޅޭގޮތުން މަޝްވަރާކުރުން ހަގަކުރެވިފައިވާ ކަންކަމާ ގުޅޭގޮތުން މަޝްވަރާކުރުން
2024 ޖުލައި 18	ނޭޝަނަލް ޑްރަގް އޭޖެންސީ	1. ހިންމަފުށީ ޑްރަގް ޓްރީޓްމަންޓް އެންޑް ރިހެބިލިޓޭޝަން ސެންޓަރ (ޑީ.ޓީ.އާރް.ސީ)އަށް 2024 ޖޫން 12 އަދި 13 ވަނަ ދުވަހު ކުރި ޒިޔާރަތް ޒިޔާރަތުގައި ފާހަގަކުރެވިފައިވާ ކަންކަމާއި އެ ކަންކަން ހައްލުކުރުމަށް އެޅިދާނެ ފިޔަވަޅުތަކާ ގުޅޭގޮތުން މަޝްވަރާކުރުން

ތާރީޚް	އިދާރާ	ތަފްޞީލް
28 އޮގަސްޓް 2024	މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސް	ށ. ފުނަދޫ ޕޮލިސް ސްޓޭޝަނަށް ކުރި ޒިޔާރަތްގައި ފާހަގަކުރެވިފައިވާ ކަންތައްތަކާ ގުޅޭގޮތުން މަޝްވަރާކުރުން
29 އޮގަސްޓް 2024	ށ. ފުނަދޫ އެލް.ސީ.އެސް.ސީ	ށ. ފުނަދޫ އެލް.ސީ.އެސް.ސީއަށް ކުރި ޒިޔާރަތްގައި ފާހަގަކުރެވިފައިވާ ކަންތައްތަކާ ގުޅޭގޮތުން މަޝްވަރާކުރުން
4 ޑިސެންބަރު 2024	މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސް	މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްއިން ތަޙްޤީޤުގެ ބަންދުގައި ހިފަހައްޓާ މީހުން ބަހައްޓާ ތަނަށް 2024 ފެބުރުއަރީ 22 އަދި މާރިޗު 19 ވަނަ ދުވަހު ކުރި މޮނިޓަރިންގ ޒިޔާރަތްގައި ފާހަގަކުރެވިފައިވާ މުހިއްމު ކަންކަމާ ގުޅޭގޮތުން މަޝްވަރާކުރުން

ތާވަލު 1: އެން.ޕީ.އެމް އިން އިދާރާތަކާއެކު ބާއްވާފައިވާ ބައްދަލުވުންތައް

ތަސްވީރު 1: އެން.ޕީ.އެމް އިން އިދާރާތަކާއެކު ބާއްވާފައިވާ ބައެއް ބައްދަލުވުންތަކުގެ ތެރެއިން

ދިރާސާގައި ހިއްސާކޮށްފައިވާ ރިޕޯޓުތަކާއި އަވަސް ކަރުދާސްތައް

3

މިނިވަންކަން ގެއްލޭގޮތަށް ދައުލަތުގެ ބެލުމުގެ ދަށުގައި މީހުންނާއި ހުރިން ބަންދުކޮށްފައި ނުވަތަ ބައިތިއްބާފައި ތިބޭ ތަންތަނަށް އެން.ޕީ.އެމް.އައިން ކުރާ ޒިޔާރަތްތަކުގައި ފާހަގަކުރެވޭ ކަންތައްތަކާއި އިޞްލާޙުކުރުމަށް ދޭ ހުށަހެޅުންތައް ކަމާގުޅޭ އިދާރާތަކާ 2024 ވަނަ އަހަރުގެ ޑިސެންބަރު މަހުގެ 31ގެ ނިޔަލަށް 2 (ދޭއް) އަވަސް ކަރުދާސް އަދި 13 (ތޭރަ) ރިޕޯޓު ހިއްސާކޮށްފައިވެއެވެ.

ޒިޔާރަތުގެ އަވަސް ކަރުދާސް، ޒިޔާރަތްކުރުމަށްފަހު އެ ޒިޔާރަތްކުރި ތަނެއްގެ ކަންކަމަށް ފާހަގަކުރެވުނު ކަންކަމުގެ ތެރެއިން ވަގުތުން ވަގުތަށް ހައްލުކުރަންޖެހޭ ބޭނުންތެރި ޒިޔާރަތުގެ ތެރޭގައި ފާހަގަކުރެވިފައިވާ ކަންކަމުގެ ތެރެއިން ބޭނުންތެރި އަދި ވަގުތީ ކަންތައްތަކެވެ. މި ކަރުދާހުގެ މައިގަނޑު ބޭނުމަކީ ފާހަގަކުރެވުނު މުހިއްމު ކަންކަން ދައުލަތުގެ ކަމާބެހޭ މުއައްސަސާތަކަށް ގެނައުމެވެ، އަދި ކަންކަމަށް އަވަސް ރައްދެއް ގެނައުމުގެ ގޮތުން ވަގުތުން ފިޔަވަޅު އެޅުމަށް ޒިޔާރަތުގެ ތަފްޞީލު ރިޕޯޓް ހުށަހެޅުމުގެ ކުރިން ފޮނުވާ ކަރުދާހެކެވެ. ޒިޔާރަތުގެ ރިޕޯޓު ފޮނުވުމަށް ޒިޔާރަތުގެ ތެރޭގައި ފާހަގަކުރެވިފައިވާ ކަންކަން ތަފްޞީލުކޮށް ހިމެނޭ، އަދި ކަންކަމާ ގުޅޭ ގޮތުން ދައުލަތުގެ ހުށަހެޅުންތައް ހިމަނައި އެ ކަންކަން ރަނގަޅުކުރުމަށް ދައުލަތުގެ ކަމާގުޅޭ އިދާރާތަކަށް ހުށަހެޅުމަށްޓަކައި ތަފްޞީލު ރިޕޯޓް ހިއްސާކުރެވެއެވެ.

ޒިޔާރަތުގެ ތަފްޞީލު	ހިއްސާކުރި ތާރީޚް	ހިއްސާކުރި މުއައްސަސާތައް
1. ޚާއްޞަ އެހީއަށް ބޭނުންވާ މީހުންގެ މަރުކަޒަށް 2024 ނޮވެންބަރު 4 ން 7 އަށް ކުރި ޒިޔާރަތުގެ އަވަސް ކަރުދާސް	11 ނޮވެންބަރު 2024	މިނިސްޓްރީ އޮފް ހޯމް
2. ކ. މާފުށި ޖަލަށް 2024 ސެޕްޓެމްބަރ 22 ން 28 އަށް ކުރި ޒިޔާރަތުގެ އަވަސް ކަރުދާސް	5 ޑިސެންބަރު 2024	މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސް މިނިސްޓްރީ އޮފް ހޯމްލޭންޑް ސެކިއުރިޓީ އެންޑް ޓެކްނޮލޮޖީ

ތާވަލު 2: ޒިޔާރަތްތަކަށްފަހު އެކުލަވާލައި އިދާރާތަކާ ހިއްސާކޮށްފައިވާ އަވަސް ކަރުދާސްތައް

ޒިޔާރަތުގެ ތަފްޞީލު	ޙިއްސާކުރި ތާރީޚް	ޙިއްސާކުރި މުއައްސަސާތައް
1. ކ. މާފުށި ޖަލަށް 2022 ނޮވެންބަރު 21 ން 22 އަށް ކުރި ޕީރިއޮޑިކް ޒިޔާރަތުގެ ރިޕޯޓު	2024 މާރިޗު 28	މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސް މިނިސްޓްރީ އޮފް ހޯމްލޭންޑް ސެކިއުރިޓީ އެންޑް ޓެކްނޮލޮޖީ ރައިސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ އޮފީސް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އިދާރާ
2. ސ. މަރަދޫ އަމާންވެއްޓަން 2023 ޖަނަވަރީ 31 ން ފެބްރުއަރީ 1 އަށް ކުރި މޮނިޓަރިންގ ޒިޔާރަތުގެ ރިޕޯޓު	2024 މެއި 20	މިނިސްޓްރީ އޮފް ސޯޝަލް އެންޑް ފެމިލީ ޑިވެލޮޕްމަންޓް ރައިސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ އޮފީސް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އިދާރާ
3. ހދ. އެޗް.ސީ.އެސް.ސީ އަދި ހދ. އަމާންހިޔާއަށް 2023 މާރިޗު 6 ން 7 އަށް ކުރި މޮނިޓަރިންގ ޒިޔާރަތުގެ ރިޕޯޓު	2024 މެއި 20	މިނިސްޓްރީ އޮފް ސޯޝަލް އެންޑް ފެމިލީ ޑިވެލޮޕްމަންޓް ރައިސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ އޮފީސް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އިދާރާ
4. ހދ. ކުޅުދުއްފުށި ޕޮލިސް ސްޓޭޝަނަށް 2023 މާރިޗު 5 ން 6 އަށް ކުރި މޮނިޓަރިންގ ޒިޔާރަތުގެ ރިޕޯޓު	2024 މެއި 20	ދިވެހި ފުލުހުންގެ ޚިދުމަތް މިނިސްޓްރީ އޮފް ހޯމްލޭންޑް ސެކިއުރިޓީ އެންޑް ޓެކްނޮލޮޖީ ރައިސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ އޮފީސް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އިދާރާ

ޒިޔާރަތުގެ ތަފްޞީލު	ޒިޔާރަތްކުރި ތާރީޚް	ޒިޔާރަތްކުރި މުއައްސަސާތައް
5. އއ. ރަސްދޫ ޕޮލިސް ސްޓޭޝަން 2023 ޖޫން 18 ން 20 އަށް ކުރި މޮނިޓަރިންގ ޒިޔާރަތުގެ ރިޕޯޓް	2024 މޭ 27	ދިވެހި ފުލުހުންގެ ޚިދުމަތް މިނިސްޓްރީ އޮފް ހޯމްލޭންޑް ސެކިއުރިޓީ އެންޑް ޓެކްނޮލޮޖީ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ އޮފީސް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އިދާރާ
6. ފިޔަވަތިތަކަށް 2023 އޮގަސްޓް 22 ން 23 ވަނަ ދުވަހަށް ކުރި މޮނިޓަރިންގ ޒިޔާރަތުގެ ރިޕޯޓް	2024 ސެޕްޓެމްބަރު 26	މިނިސްޓްރީ އޮފް ސޯޝަލް އެންޑް ފެމިލީ ޑިވެލޮޕްމަންޓް
7. ދޫނިދޫ ޕޮލިސް ކަސްޓޮޑިއަލް 2023 އޮގަސްޓް 7 ން 8 އަށް ކުރި ފޮލޯއަޕް ޒިޔާރަތުގެ ރިޕޯޓް	2024 ޖުލައި 22	ދިވެހި ފުލުހުންގެ ޚިދުމަތް މިނިސްޓްރީ އޮފް ހޯމްލޭންޑް ސެކިއުރިޓީ އެންޑް ޓެކްނޮލޮޖީ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ އޮފީސް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އިދާރާ
8. އައްސޭރި ޖަލަށް 2023 އޮކްޓޫބަރު 31 ން ނޮވެންބަރު 2 އަށް ކުރި ފޮލޯއަޕް ޒިޔާރަތުގެ ރިޕޯޓް	2024 އޮކްޓޫބަރު 30	މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސް މިނިސްޓްރީ އޮފް ހޯމްލޭންޑް ސެކިއުރިޓީ އެންޑް ޓެކްނޮލޮޖީ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ އޮފީސް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އިދާރާ

ޒިޔާރަތުގެ ތަފްސީލު	ހިއްސާކުރި ތާރީޚް	ހިއްސާކުރި މުއައްސަސާތައް
9. ހހ. އެޗް.ސީ.އެސް.ސީއަށް 2023 ޖޫން 19 ވަނަ ދުވަހު ކުރި މޮނިޓަރިންގ ޒިޔާރަތުގެ ކަރުދާސް	2024 ޖުލައި 3	މިނިސްޓްރީ އޮފް ސޯޝަލް އެންޑް ފެމިލީ ޑިވެލޮޕްމަންޓް
10. ފުވައްމުލަށް ޖުވެނައިލް ކަސްޓޮޑިއަލް ސެންޓަރަށް 2023 މެއި 14 ވަނަ ދުވަހު ކުރި މޮނިޓަރިންގ ޒިޔާރަތުގެ ރިޕޯޓް	2024 ޖުލައި 3	ދިވެހި ފުލުހުންގެ ޚިދުމަތް މިނިސްޓްރީ އޮފް ހޯމްލޭންޑް ސެކިއުރިޓީ އެންޑް ޓެކްނޮލޮޖީ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އިދާރާ
11. ހާއްސަ އެހީއަށް ބޭނުންވާ މީހުންގެ މަރުކަޒަށް 2023 އޮކްޓޫބަރު 8 ން 10 އަށް ކުރި ފޮލޯއަޕް ޒިޔާރަތުގެ ރިޕޯޓް	2024 ސެޕްޓެންބަރު 12	މިނިސްޓްރީ އޮފް ހެލްތު
12. ލ. ގަން ޕޮލިސް ސްޓޭޝަނަށް 2023 ޖޫން 20 ވަނަ ދުވަހު ކުރި ފޮލޯއަޕް ޒިޔާރަތުގެ ރިޕޯޓް	2024 އޯގަސްޓް 13	ދިވެހި ފުލުހުންގެ ޚިދުމަތް މިނިސްޓްރީ އޮފް ހޯމްލޭންޑް ސެކިއުރިޓީ އެންޑް ޓެކްނޮލޮޖީ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އިދާރާ

ޒިޔާރަތުގެ ތަފްޞީލު	ހިއްސާކުރި ތާރީޚް	ހިއްސާކުރި މުއައްސަސާތައް
13. ސ. އެޗް.ސީ.އެސް.ސީ އަދި ސ. އަމާންރިއާ އަށް 2023 ޖޫން 5 ން 7 އަށް ކުރި މޮނިޓަރިންގ ޒިޔާރަތުގެ ރިޕޯޓް	14 އޯގަސްޓް 2024	މިނިސްޓްރީ އޮފް ސޯޝަލް އެންޑް ފެމިލީ ޑިވެލޮޕްމަންޓް ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ އޮފީސް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އިދާރާ

ތާވަލު 3: ޒިޔާރަތްތަކަށްފަހު އެކުލަވާލައި އިދާރާތަކާ ހިއްސާކުރުވި ރިޕޯޓުތައް

ހުށަހެޅުންތައް

4

4.1 ޝަކުވާތަކުގެ ތަފާސްހިސާބު

4.1.1 ޝަކުވާތަކުގެ ބާވަތްތައް

ޤާނޫނުތަކާއި ޤަވާއިދު މިންގަނޑުތަކާ ގުޅޭ

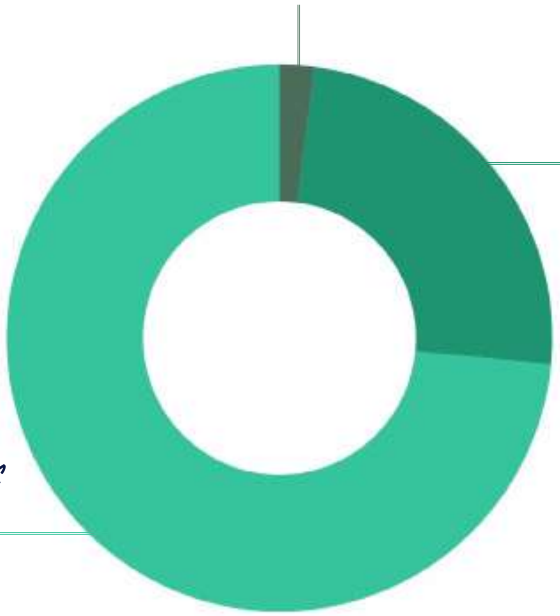

4.1.2 އިދާރާތަކާއި މުއައްސަސާތަކަށް ދެވިފައިވާ ޝަކުވާތައް

މިނިސްޓްރީ އޮފް ސޯޝަލް އެންޑް ފެމިލީ ޑިވެލޮޕްމަންޓް

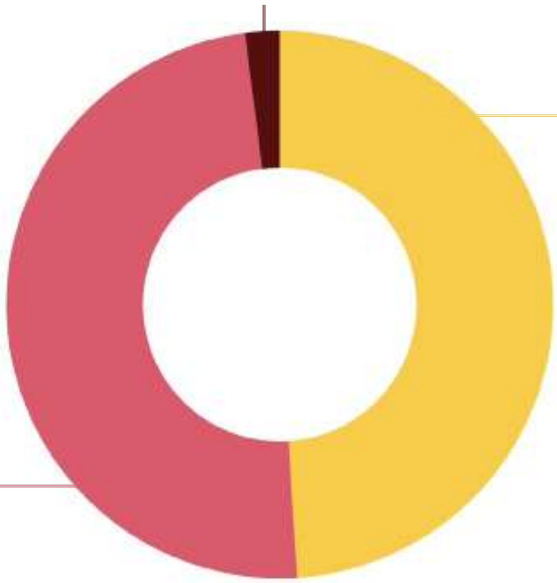

4.2. އެން.ޕީ.އެމްގެ ހުނަރުވެރިކަމާއި ދައުލަތުގެ ކަމާގުޅުންހުރި އިދާރާތަކުން ތަންފީޛުކުރަމުންދާ މިންވަރު ދެނެގަތުމަށް ކުރެވުނު މަސައްކަތްތައް

ދައުލަތުގެ ބާރު ހިނގާ ސަރަހައްދުގައި މީހުންނާއި ހުރިން ބަލަހައްޓާ ނުވަތަ ބަންދުކުރާ ތަންތަނަށް އެން.ޕީ.އެމްގެ ޒިޔާރަތް ކުރާ ޗެކްލިސްޓްތަކާގެން ދައުލަތުގެ ކަމާގުޅޭ އިދާރާތަކަށް ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުންތަކާއި އެ ހުށަހެޅުންތައް ތަންފީޛުކުރުމަށް އިދާރާތަކުން ކުރާ މަސައްކަތްތަކާ ގުޅޭ އަދާހަމަ މަޢުލޫމާތު އެއްކުރުން އާ މަސައްކަތްތައް ޓްރެކްކުރުމުގެ މަސައްކަތް ޑިޖިޓަލައިޒްކޮށް އާ މަސައްކަތްތައް ފަސޭހަކުރުމަށް އޮޓޮމޭޓް ސޮފްޓްވެއަރ ފަރުމާގެ ދަރުން ޤާއިމްކޮށްފައިވާ ޕްރޮޖެކްޓެއް އަހުލުވެރި ކުރުމުގެގޮތުން

ކަމާގުޅޭ އިދާރާތަކުން މި މަސައްކަތް ކުރުމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ މުވައްޒަފުންނަށް ތަމްރީން ޕްރޮގްރާމެއް 2024 ފެބްރުއަރީ 25 ވަނަ ދުވަހު ކުރިއަށް ގެންގޮސްފައިވެއެވެ. މި ތަމްރީން ޕްރޮގްރާމުގައި 9 އިދާރާއަކުން ބައިވެރިވެފައިވެއެވެ.

މިގޮތުން، ޕޯޓަލް ގުޅުވިގެން ކަމާގުޅޭ އިދާރާތަކަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ހުށަހެޅުންތަކުގެ ޚުލާޞާ ގެނުމުގެ މަސައްކަތާއި، ހުށަހެޅުންތައް ޕޯޓަލްއަށް އަޕްލޯޑްކުރުމުގެ މަސައްކަތްތަކުގެ މި އަހަރުގެ ތެރޭގައި ކޮށްދީފައިވެއެވެ.

ތަސްވީރު 2: ޕޯޓަލް ތަމްރީނުގެ ތެރެއިން

ޒިޔާރަތްކުރި މަރުކަޒުތަކަށް ނަގައިދީފައިވާ ސެޝަންތައް

5

މިނިވަންކަން ގެއްލޭގޮތަށް ދައުލަތުގެ ބެލުމުގެ ދަށުގައި މީހުންނާއި ކުދިން ބަންދުކޮށްފައި ހުންނަ ބައިތިއްބާފައި ތިބޭ ތަންތަނަށް އެން.ޕީ.އެމް އިން ކުރާ ޒިޔާރަތްތަކުގައި، އެ ތަންތަނުގައި މަސައްކަތްކުރާ މުވައްޒަފުންނަށް އަމާޒުކޮށްގެން ޤައުމީ އަދި ބައިނަލްއަޤްވާމީ ގާނޫނުތަކާއި، މިންގަނޑުތަކާއި، އެން.ޕީ.އެމްއަކީ ކޮބައިކަމާއި އެން.ޕީ.އެމްގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކާއި މަސައްކަތްކުރާގޮތާ ގުޅޭ މައުލޫމާތުދިނުމާއި އަހުލުވެރިކުރުމުގެ ސެޝަންތަކެއް ކުރިއަށް ގެންގޮސްފައިވެއެވެ. މިގޮތުން އެންޓި ޓޯޗަރ ޤާނޫނު 2013ގެ މައުލޫމާތު ފޯރުކޮށްދެވިފައިވެއެވެ. 2024 ވަނަ އަހަރު މުވައްޒަފުންނަށް އަމާޒުކޮށްގެން ކުރިއަށް ގެންގޮސްފައިވާ ސެޝަންތަކުގައި ޖުމްލަ 32 (ތިރީސް ދޭއް) މުވައްޒަފުންނަށް ސެޝަން ނަގައިދީފައިވެއެވެ.

ތާރީޚް	ސެޝަންދެވުނު ފަރާތް	ސެޝަންދެވުނު ބައިތައް	ބައިވެރިންގެ އަދަދު		
			އަންހެން	ފިރިހެން	ޖުމްލަ
2024 މާރިޗު 20	ހުޅުމާލެ ފޭސް 2ގައި ހުންނަ އިމިގްރޭޝަން ޑިޓެންޝަން ސެންޓަރުގައި މަސައްކަތްކުރާ މުވައްޒަފުންނަށް	1. އެން.ޕީ.އެމްއަކީ ކޮބައިކަމާއި، އެން.ޕީ.އެމް މަސްއޫލިއްޔަތުތައް 2. ޔޫ.އެން ސްޓޭންޑަރޑް މިނިމަމް ރޫލްސް ފޯ ދަ ޓްރީޓްމަންޓް އޮފް ޕްރިޒަނަރސް (އެސް.އެމް.އާރް) 3. އެންޓި ޓޯޗަރ ޤާނޫނު 2013	6	8	14
2024 އޯގަސްޓް 29	ށ. ފުނަދޫ ޕޮލިސް ސްޓޭޝަން	1. އެން.ޕީ.އެމްއަކީ ކޮބައިކަމާއި، އެން.ޕީ.އެމް މަސްއޫލިއްޔަތުތައް 2. ޔޫ.އެން ސްޓޭންޑަރޑް މިނިމަމް ރޫލްސް ފޯ ދަ ޓްރީޓްމަންޓް އޮފް ޕްރިޒަނަރސް (އެސް.އެމް.އާރް) 3. އެންޓި ޓޯޗަރ ޤާނޫނު 2013	2	13	15
	ށ. ފުނަދޫ އެފް.ސީ.އެސް.ސީ /އަމާން ވިލާ		2	1	3

ތާވަލު 4: އެން.ޕީ.އެމް އިން ނަގައިދިފައިވާ ސެޝަންތައް

ތަސްވީރު 3: އެން.ޕީ.އެމް އިން ށ. ފުނަދޫ ޕޮލިސް ސްޓޭޝަން އަދި ށ. ފުނަދޫ އެމް.ސީ.އެސް.ސީ މުވައްޒަފުންނަށް ނަގައިދިން ސެޝަންގެ ތެރެއިން

ތަސްވީރު 4: އެން.ޕީ.އެމް އިން އައި.ޖީ.ސީ މުވައްޒަފުންނަށް ނަގައިދިން ސެޝަންގެ ތެރެއިން

އެންޖީ ޝޯޔަރ ގާނޫނު 2013
ގެ ތަރުން އެން.ޖީ.އޯ އަރް
ވޮލަންޓިއަރުންގެ ވަޒީފާތައް

6

އެންޓި ބުލިއިންގ ޕޮލިސީ 2013 ގެ 17 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ހުށަހަޅާ ރިޕޯޓެއް، އެ ރިޕޯޓުގެ ފޯރމެޓު ހުށަހެޅުމަށްފަހު، ހިނގާ ކޯސްގެ 3 މަހުން އެއްފަހަރު، ކޯސްގެ ތިން މަހެއްވެސް ހަމަވާތާ 10 ދުވަހުގެ ތެރޭގައި، އަދި ކޮމިޝަނުން އެދިއްޖެ ކޯސްގެ ހިނދެއްގައި، ކޮމިޝަނަށް ހުށަހަޅަމުން ގެންދަންވާނެ ރިޕޯޓެއްކަމަށް 17 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. އަދި މި މާއްދާގެ (ރ) ގައިވާގޮތުން، މި މާއްދާގެ (ށ) ގެ ދަށުން އިސްވެދެންނެވި ރިޕޯޓު ކޯސްގެ ތިން މަހަކުން ހުށަހަޅާއިރު، ފާއިތުވާ ތިން މަހުގެ ތެރޭގައި އެއިން ތަނަކަށް، ނުވަތަ އެއިން ތަނެއްގައި ބޭނުންގައި ތިބި މީހުންގެ ޢަދަދަށް ބަދަލެއް އައިސްފައިވާނަމަ، އެ ބަދަލެއް އެނގޭނެގޮތަށް، އެ ރިޕޯޓުގައި ފާހަގަކުރަމުން ދާންޖެހޭނެއެވެ.

އެހެން ނަމަވެސް، އިސްވެ ދެންނެވުނު ރިޕޯޓު އިދާރާތަކުގެ ފަރާތުން ފޮނުވުމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާގޮތުން ކޮމިޝަނާ ހިއްސާކުރުމުގައި ނުވާކަން، ކުރީ އަހަރުތަކާ އެއްފަދައިން މި އަހަރު ވެސް ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. 2024 ވަނަ އަހަރުގެ 4 ކުއާޓަރުގައި ހުށަހަޅަންޖެހޭ ރިޕޯޓުތަކުގެ ތެރެއިން 3 ކުއާޓަރގެ ރިޕޯޓް ދިވެހި ފުލުހުންގެ ޚިދުމަތާއި މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސް އަދި ނޭޝަނަލް ރިހެބިލިޓޭޝަން ސެންޓަރުގެ ފަރާތުން ކޮމިޝަނަށް ހިއްސާކޮށްފައިވެއެވެ. އެގޮތުން މި އިދާރާތަކުން އެން.ޕީ.އެމް މަޢުލޫމާތު ހިއްސާކޮށްފައިވާ ފޯމުގައި ބަޔާންކޮށްފައި އެވަނީއެވެ.

އިދާރާ	ކުއާޓަރ	ރިޕޯޓް ކޮމިޝަނާ ހިއްސާކުރަންޖެހޭ ތާރީޚް	ރިޕޯޓް ކޮމިޝަނާ ހިއްސާކޮށްފައިވާ ތާރީޚް
ދިވެހި ފުލުހުންގެ ޚިދުމަތް	ޖަނަވަރީ - މާރިޗު 2024	2024 އޭޕްރީލް 10	2024 މޭ 30
	އޭޕްރީލް - ޖޫން 2024	2024 ޖުލައި 10	2024 ޖުލައި 22
	ޖުލައި - ސެޕްޓެމްބަރު 2024	2024 އޮކްޓޫބަރު 10	2024 ޑިސެމްބަރު 1
މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސް	ޖަނަވަރީ - މާރިޗު 2024	2024 އޭޕްރީލް 10	2024 މޭ 30
	އޭޕްރީލް - ޖޫން 2024	2024 ޖުލައި 10	2024 ޖުލައި 22
	ޖުލައި - ސެޕްޓެމްބަރު 2024	2024 އޮކްޓޫބަރު 10	2024 ޑިސެމްބަރު 1

އިދާރާ	މުއްދަތު	ރިޕޯޓް ހުށަހަޅަން އިސްލާހުކުރަންޖެހޭ ތާރީޚް	ރިޕޯޓް ހުށަހަޅަން އިސްލާހުކޮށްފައިވާ ތާރީޚް
ނޭޝަނަލް ރިއިންޓެގްރޭޝަން ސެންޓަރ	ޖަނަވަރީ - މާރިޗު 2024	އޭޕްރިލް 10 2024	މޭ 30 2024
	އޭޕްރިލް - ޖޫން 2024	ޖުލައި 10 2024	ޖުލައި 22 2024
	ޖުލައި - ސެޕްޓެންބަރ 2024	އޮކްޓޫބަރު 10 2024	ޑިސެންބަރު 1 2024
ނޭޝަނަލް ޑްރަގް އޭޖެންސީ	ޖަނަވަރީ - މާރިޗު 2024	އޭޕްރިލް 10 2024	ރިޕޯޓް އިސްލާހުކޮށްފައި ނުވާ
	އޭޕްރިލް - ޖޫން 2024	ޖުލައި 10 2024	އޯގަސްޓް 21 2024
	ޖުލައި - ސެޕްޓެންބަރ 2024	އޮކްޓޫބަރު 10 2024	ޑިސެންބަރު 2 2024 (ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތަށް ފުރިހަމަ މަޢުލޫމާތު ފޯރުކޮށްދީފައެއް ނުވާ)
އިޖްތިމާޢީ އަދި އާއިލީ ތަރައްޤީއާބެހޭ ވުޒާރާ	ޖަނަވަރީ - މާރިޗު 2024	އޭޕްރިލް 10 2024	ޖުލައި 21 2024
	އޭޕްރިލް - ޖޫން 2024	ޖުލައި 10 2024	ޖުލައި 21 2024
	ޖުލައި - ސެޕްޓެންބަރ 2024	އޮކްޓޫބަރު 10 2024	ރިޕޯޓް އިސްލާހުކޮށްފައެއް ނުވާ

ތާވަލު 5: އެންޓި ޓޯޗަރ ޤާނޫނު 2013 ގެ ދަށުން އިދާރާތަކުން އެން.ޕީ.އެމް.އަށް ފޯރުކޮށްދޭންޖެހޭ މަޢުލޫމާތު ފޯރުކޮށްދީފައިވާ ގޮތުގެ ތަފްސީލު

މިނިސްޓްރީ އޮފް ސޯޝަލް އެންޑް ފެމިލީ ޑިވެލޮޕްމަންޓުން 21 ޖުލައި 2024 ގައި ހިއްސާކޮށްފައިވާ އަހަރުގެ ފުރަތަމަ 2 (ދޭއް) ކުއާޓަރގެ ރިޕޯޓްގައި ހިމަނާފައިވަނީ ހަމައެކަނި ހާއްސަ އެހީއަށް ބޭނުންވާ މީހުންގެ މަރުކަޒުތަކުގެ މަޢުލޫމާތެވެ. އެ މިނިސްޓްރީއާއި ޗައިލްޑް އެންޑް ފެމިލީ ޕްރޮޓެކްޝަން ސަރވިސަސްގެ ދަށުން މީހުންނާއި ކުދިން ބަލަހައްޓަމުންދާ މަރުކަޒުތަކަކީ ބަންދުމަރުކަޒުތައް ނޫންކަމަށާއި، އެހެންކަމުން މި ޤާނޫނުގެ 17 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން އެ މިނިސްޓްރީއިން ކޮމިޝަނާ ހަމައެކަނި ހިއްސާކުރަންވާނީ ހާއްސަ އެހީއަށް ބޭނުންވާ މީހުންގެ މަރުކަޒުތަކުގެ މަޢުލޫމާތުކަމަށް 2024 ޖުލައި 21 ގައި އެ މިނިސްޓްރީއިން ކޮމިޝަނަށް ފޮނުވާފައިވާ ސިޓީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. މިކަމާ ގުޅިގެން، 2024 އޮގަސްޓު 19 ގައި ކޮމިޝަނުގެ ލީގަލް އެންޑް ޕޮލިސީ ޑިވިޜަނުގެ ޤާނޫނީ ލަފައަކަށް އެން.ޕީ.އެމް.އިން އެދުމާއި ގުޅިގެން އެ ޑިވިޜަނުން ދީފައިވާ ޤާނޫނީ ލަފާގައި އެންޓި ޓޯޗަރ ޤާނޫނު 2013ގެ 2 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ)ގައި މި ޤާނޫނުގެ ބޭނުމަކީ، ސަރުކާރީ އަމުރެއްގެ ބާރުމަތިން، ދައުލަތުގެ ބެލުމުގެދަށުން ބަންދުގައި ބެހެއްޓޭ ޕްރިޒަންތަކާއި، ޕޮލިސްގެ ހައްޔަރު ނުވަތަ ބަންދުކުރާ ޓްރާންސިޓް އިރާދީ، އޮޕަރޭޝަން ނުހިންގާކަމުގެ ކަރަންޓީން ފެސިލިޓީން ކަމުގައި ބަހައްޓާފައިވާތަން، ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތައް ހިމާޔަތްކުރުމުގެ ޤާނޫނުގެ 89 ވަނަ މާއްދާގައި ކުއްޖަކު ދޫކުރާ ބަލަހައްޓާ ދަރަކާ ގެނައުމަށްކަމުގެ، މީ އެންމެ އަވަހަކަށް، އަދި ލަސްވެގެން 5 (ފަހެއް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އެކުއްޖާއާމެދު އަމަލުކުރާނެ ގޮތެއް ކަނޑައެޅުމަށްޓަކައި ދަރުމަވެރިކަމުގެ ފަރާތުން ކޯޓަށް ހުށަހަޅަންވާނެކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. އަދި މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ކޯޓުން ހުށަހެޅޭ ރިޕޯޓުތަކުގެ، މަސައްކަތްގައި ހިމެނޭ އެންމެހައި ޕްރޮފެޝަނަލުން، ކުއްޖާގެ މަސްލަހަތަށް އިސްކަންދީގެން ގޮތަކަށް ރައްކާތެރިކުރުމުގެ

ރައްކާތެރިކުރުމުގެ އަމުރެއް ނުވަތަ ސުޕަވިޜަން އަމުރެއް ކޯޓުން ނެރެވިފައިވާކަމަށް ވީނަމަ ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. އަދި، މި ޤާނޫނުގައި މި ބަޔާންކުރާ ރައްކާތެރިކުރުމުގެ އަމުރު ކޯޓުން ނެރުމާއެކު، އެ އަމުރުގައި ބަޔާންކުރާ ނިސްބަތުން އެކުއްޖާގެ މައިންބަފައިންގެ ނުވަތަ ބެލެނިވެރިންގެ ޙައްޤުތަކާއި ހަނިކުރެވިގެންދާނެކަމާއި މި ޙާލަތުގައި، އެކުއްޖާ ބެލެހެއްޓުމުގެ މައިގަނޑު ޒިންމާ ބަދަލުވާނީ ދައުލަތަށް ކަމަށްވާތީ، އަދި އެ ކުއްޖާ ބެލެހެއްޓުމަކީ ދައުލަތުން ނިސްބަތްވާ މުވައްޒަފުން ބަލަހައްޓާ ދައުލަތުގެ މަރުކަޒެއްގައެވެ. އެހެންކަމުން، ކުދިން ދައުލަތުގެ ބެލުމުގެ ދަށުގައި ބަހައްޓާ އެންޓި ޓޯޗަރ ޤާނޫނު 2013ގެ 2 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ސަރުކާރީ އަމުރެއްގެ ބާރުމަތިން ކަމަށްވާތީއާއި ކުދިން ދައުލަތުގެ ބެލުމު ދަށުގައި ބަހައްޓާ މަރުކަޒުތަކަކީ މި ޤާނޫނުގެ 17 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ މިނިވަންކަން ގެއްލޭނެތަން ދައުލަތުގެ ބެލުމުގެދަށުގައި މީހުން ބަހައްޓާ ތަންތަނުގެ ގޮތުގައި ބަލައިގަނެވޭނެއެވެ. އެހެންކަމުން، ޤާނޫނުގެ 17 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ މަތިން މި ފަދަ މަރުކަޒުތަކުގެ މަޢުލޫމާތު ކޮމިޝަނާ ހިއްސާކުރުން ލާޒިމުކުރާކަމަށް އެ ޑިވިޜަނުން އެން. ޕީ.އެމް އަށް ލަފާ ދީފައިވެއެވެ.

އެންޓި ޓޯޗަރ ޤާނޫނު 2013 ގެ ދަށުން މިނިސްޓްރީ އޮފް ހޯމްލޭންޑް ސެކިއުރިޓީ އެންޑް ޓެކްނޮލޮޖީގެ ބެލުމުގެ ދަށުގައިވާ ބަންދު މަރުކަޒުތައް ހިމެނޭގޮތަށް 2024 ވަނަ އަހަރުގެ ޖުލައި މަހުގައި ކޮމިޝަނަށް ފޮނުވާފައިވާ ރިޕޯޓުގައި ހުޅުމާލެ ޖެއިލް ޔުނިޓް 4 ގެ ނަމުގައި ކުރީގެ މާލެ ޖެއިލް އެނެކްސް އިމާރާތުގައި ހިންގަމުންދާ ޔުނިޓް ނަމްބަރުން އެން.ޕީ.އެމް.އިން ޖާގަކޮށްދީފައިވުމުން، މި ޔުނިޓަކީ ޒުވާނުންގެ ޖަލުގެ ޔުނިޓެއްގެ ގޮތުގައި ބޭނުންކުރާ ތަނެއްކަން އެނގިފައިވެއެވެ. އެންޓި ޓޯޗަރ ޤާނޫނު 2013 ގެ ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުން މިނިސްޓްރީން މި ކޮމިޝަނާ ހިއްސާކޮށްފައިވާ އެމް.ސީ.އެސް.ގެ

ބެލުމުގެ ދަށުގައި ބަންދުގައި ތިބި މީހުންގެ މަޢުލޫމާތުގައި މި ހުރިޖުގައި ތިބި ބަންދުމީހުން ހުޅުމާލޭ ޖަލު ބަންދުމީހުންގެ ގޮތުގައި ހިމަނާފައިވާ ނަމަވެސް، ހުޅުމާލޭ ޖަލުގައި ތިބި މީހުން އެހެން ތަނެއްގެ ބަންދުގައި ތިބޭކަން އެނގިފައެއް ނުވެއެވެ. މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސް އަދި މިނިސްޓްރީގެ ފަރާތުން އެން.ޕީ.އެމްއަށް މި ޤާނޫނުގެ 17 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ފޯރުކޮށްދިނުމަށް އެދިފައިވާ މަޢުލޫމާތުތަކުގައި، މި ތަންތަނުގައި މީހުން ބަންދުކުރެވިގެންވާކަން ފާހަގަކޮށްފައެއް ނުވެއެވެ. އެންޓި ޓޯޗަރ ޤާނޫނު 2013 ގެ 22 ވަނަ މާއްދާގައި ބާރުއަޅާފައިވާގޮތުގައި، 'މީހުން ބަންދުކުރުމަށް ތައްޔާރުކުރެވިފައިވާ މަރުކަޒެއްކަމުގައި، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން އާންމުކޮށް އިޢުލާންކޮށްފައިވާ ތަނެއް ނުވަތަ، އެހެން ތަނެއްގައި މީހަކު ބަންދުކުރަމުން މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ޖިނާއީ ކުށެކެވެ.

އެން.ޕީ.އެމުން މިނިސްޓްރީ އޮފް ހޯމްލޭންޑް ސެކިއުރިޓީ އެންޑް ޓެކްނޮލޮޖީއާ ހިއްސާކޮށް، އެ މިނިސްޓްރީން 2024 ޑިސެންބަރު 2 ގައި އެން.ޕީ.އެމްއާ ހިއްސާކުރެއްވި މަޢުލޫމާތުގައި ހިމަނާފައިވަނީ، ގެރަގެ ޑިޓެންޝަން ސެންޓަރ އެންޑް ކޯމިއުނިޓީ ރީހެބިލިޓޭޝަން ސެންޓަރުން ފަރުވާދެވިފައިވާ ފަރާތްތަކުގެ އަދަދެވެ. މި މަޢުލޫމާތުގެ ތެރޭގައި އެން.ޑީ.އޭގެ ބެލުމުގެ ދަށުން ހިނގާ އެހެން ފަރުވާދޭ މަރުކަޒުތަކުގެ މަޢުލޫމާތު ހިމަނާފައެއް ނުވެއެވެ. މިގޮތުން، އެންޓި ޓޯޗަރ ޤާނޫނުގެ 17 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބާރުއަޅާފައިވާ، "ރިޕޯޓް ހުށަހަޅާ ދުވަހާ ހަމައަށް އެއިން ކޮންމެ ތަނެއްގައި ބަންދުގައި ތިބި މީހުންގެ ނަމާއި، ޖިންސާއި، އުމުރާއި، އެމީހުން އެތަނަކަށް ބަންދުގައި ބަހައްޓާފައިވާ މުއްދަތާއި، އެމީހުން ބަންދުގައި އިތުރަށް ތިބެންޖެހޭނެ ބެލެވޭ މުއްދަތާއި، އެމީހުން ބަންދުގައި ތިބި ސަބަބު" ފަދަ މަޢުލޫމާތު އެން.ޕީ.އެމުން ހިއްސާކުރުމަށް މި ރިޕޯޓުގައި ހިމަނާފައި ނުވާކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

ބައިނަލްއަޤްވާމީ

އިދާރާތަކާއި ގުޅުން

ވަސީލަތްތަކަށް

7

އެން.ޕީ.އެމްގެ މަސައްކަތް ހަރުދަނާކުރުމުގެ ގޮތުން، އެސޯސިއޭޝަން ފޮރ ދަ ޕްރިވެންޝަން އޮފް ޓޯޗަރ (އޭ.ޕީ.ޓީ)އާއި ގުޅިގެން، ބައިނަލްއަޤްވާމީ ގައުމުތަކުގެ އެން.ޕީ.އެމްތަކުގެ މަސައްކަތްތަކާއި ބެހޭ، ތަޖުރިބާ ހާސިލުކުރުމުގެ ގޮތުން، 2024 ވަނަ އަހަރުގެ ޖަނަވަރީ މަހުގައި އެން.ޕީ.އެމްގެ 2 (ދެ) މުވައްޒަފުން ނިއުޒީލެންޑަށް ޒިޔާރަތްކޮށްފައިވެއެވެ.

ނިއުޒީލެންޑަށް ކުރި މި ޒިޔާރަތުގައި ނިއުޒީލެންޑްގައި ހުންނަ އޮމްބުޑްސްމަންގެ އޮފީހުގައި މަސައްކަތްކުރާ ޓީމާއި، ދަ ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ނިއުޒީލެންޑްއާއި، ނިއުޒީލެންޑްގައި ހުންނަ އޮފީސް އޮފް ދަ އޮމްބުޑްސްމަންއާ އަދި "އިންޑިޕެންޑެންޓް ޕޮލިސް ކޮންޑަކްޓް އޮތޯރިޓީ"އާ ބައްދަލުކުރުމުގެ ފުރުޞަތު އެން.ޕީ.އެމްގެ މުވައްޒަފުންނަށް ލިބިފައިވެއެވެ. މީގެއިތުރުން، އެގައުމުގެ އަންހެނުންގެ ޖަލުތަކާއި، އޮމްބުޑްސްމަންގެ އޮފީހުގެ ޗީފުން ކުރި އިންސްޕެކްޝަން ޒިޔާރަތްތަކުގައި ބައިވެރިވުމުގެ ފުރުޞަތު އެންޕީއެމްގެ މުވައްޒަފުންނަށް ލިބިފައިވެއެވެ.

ތަސްވީރު 5: އެން.ޕީ.އެމްގެ ދެ މުވައްޒަފުން ނިއުޒީލެންޑަށް ކުރި ދަތުރުގެ ތެރެއިން

އޭޝިއާ ޕެސިފިކް ފޯރަމް (އޭ.ޕީ.އެފް) އާއި އޭ.ޕީ.ޓީ ގުޅިގެން ތައިލެންޑްގެ ބޭންގްކޮކްގައި 2024 ވަނަ އަހަރު ޖޫން މަހުގެ 18 އިން 20 އަށް ކުރިއަށް ގެންދިޔަ "އެން.އެޗް.އާރް.އައި – އެން.ޕީ.އެމް ފޯރަމް 2024" ގައިވެސް އެން.ޕީ.އެމްގެ ފަރާތުން ޑިޕާޓްމަންޓްގެ ޑިރެކްޓަރ އަދި އޮފަރޭޝަނަލް މެމްބަރު ބައިވެރިވެވުނެވެ. މި ފޯރަމްގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ އެން.ޕީ.އެމްގެ ތަޖުރިބާތައް ހިއްސާކޮށް، މޮނިޓަރިންގެ ނިޒާމު ހަރުދަނާ ކުރުމަށް ގެނެވެންދާނެ ބަދަލުތަކާއި ގުޅޭގޮތުން އެހެން އެން.އެޗް.އާރް.އައި އަދި އެން.ޕީ.އެމްތަކާއި ހިޔާލު ބަދަލުކުރެވުނެވެ.

ތަސްވީރު 6: އެން.އެޗް.އާރް.އައި - އެން.ޕީ.އެމް 2024 ފޯރަމްގެ ތެރެއިން

އޭ.ޕީ.ޓީގެ އެގްޒެކެޓިވްސްޓާފް ސްވިޓްޒަލޭންޑްގެ ޖިނީވާގައި 2024 ވަނަ އަހަރުގެ މޭ މަހުގެ 7 ވަނަ ދުވަހު ބޯޑު ބައްދަލުވުމުގައި ކޮމިޝަނުގެ މެންބަރުން ބައިވެރިވެވުނެވެ. މި ބައްދަލުވުމުގައި ރާއްޖޭގައި އޮޕްކެޓް އިމްޕްލިމެންޓޭޝަން ސްޕެޝަލްފަންޑުންކުރެވުނު ސަރަހައްދުގެ ނޭޝަނަލް ޕްރިވެންޓިވް މެކޭނިޒަމްތަކުގެ ޗެލެންޖަސްތަކާއި ޕްރިވެންޓިވްމޮނިޓަރިން ކުރާ މަސައްކަތާ ގުޅޭގޮތުން މަޝްވަރާކޮށްފައިވެއެވެ.

ތަސްވީރު 7: އޭ.ޕީ.ޓީ އެގްޒެކެޓިވްސްޓާފް ބޯޑު ބައްދަލުވުމުގެ ތެރެއިން

މީގެއިތުރުން، ޖެނީވާއަށް ކުރި މި ދަތުރުގައި އޭ.ޕީ.ޓީ އަދި މެލޭޝިއާގެ ނޭޝަނަލް ހިއުމަން ރައިޓްސް އިންސްޓިޓިއުޝަން (SUHAKAM) އާ ދެމެދުން ޔުނައިޓެޑް ނޭޝަންސް ކޮންވެންޝަން އަގައިންސްޓް ޓޯޗަރއާ ގުޅޭގޮތުން މަޝްވަރާކުރުމަށް 2024 ވަނަ އަހަރުގެ މޭ މަހުގެ 8 ވަނަ ދުވަހު ބޭއްވި ބައްދަލުވުމުގައި ވެސް ކޮމިޝަނުގެ މެންބަރުން ބައިވެރިވެފައިވެއެވެ.

ތަސްވީރު 8: މެލޭޝިއާގެ ނޭޝަނަލް ހިއުމަން ރައިޓްސް އިންސްޓިޓިއުޓް އަދި އޭ.ޕީ.ޓީ އާއެކު ބޭއްވުނު ބައްދަލުވުމުގެ ތެރެއިން

2022 ވަނަ އަހަރު އޭ.ޕީ.ޓީއާއި ކޮމިޝަނާއި އެއްބަސް މަސައްކަތްކުރުމަށް ސްޓްރެޓެޖިކް ފްރޭމްވާކްގެ ދަށުން 2024 ވަނަ އަހަރުވެސް މަސައްކަތްކޮށްފައިވެއެވެ. އެގޮތުން، އޭ.ޕީ.ޓީއިން އެކުލަވާލި "ގްލޯބަލް ރިޕޯޓް އޮން ވިމެން އިން ޕްރިޒަން" އެކުލަވާލުމުގައި އެހީވުމުގެ ގޮތުން، 2022 ވަނަ އަހަރު އެން.ޕީ.އެމް އިން މާފުށި ޖަލުގެ އަންހެނުން ޔުނިޓަށް ކުރި ޒިޔާރަތުގެ ހޯދުންތައް އޭ.ޕީ.ޓީ އާއެކު 2024 ވަނަ އަހަރުގެ ޖޫން މަހުގެ ތެރޭގައި ހިއްސާކޮށްފައިވެއެވެ. ދިރާސާއިގެ ހޯދުންތައް ހިމަނައިގެން އޭ.ޕީ.ޓީގެ "ގްލޯބަލް ރިޕޯޓް އޮން ވިމެން އިން ޕްރިޒަން" 2024 ވަނަ އަހަރުގެ ޑިސެމްބަރު މަހުގައި ޝާއިޢުކޮށްފައިވެއެވެ. އަދި މި ރިޕޯޓަށް ދިރާސާއިން ހިއްސާކުރެވިފައިވާ މައުލޫމާތުތަކާއި، ޤާނޫނީ އިން ފޯރުކޮށްދެވިފައިވާ ކަންތައްތައް ހިމެނޭ ޕްރިޒަން ސެޝަން އޭ.ޕީ.ޓީގެ ބޯޑަށް ޕްރިޒަންސް ޕްރޮގްރާމަށް އެން.ޕީ.އެމްގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅައިދީފައިވާނެއެވެ.

މީގެ އިތުރުން، އޭ.ޕީ.ޓީއާއި އެކު ވެވިފައިވާ ފުރުސަތާއި ގުޅިގެން ބައިނަލްއަޤުވާމީ "އެން.ޕީ.އެމް-އޭ.ޕީ.ޓީ ފޯކަލްޕޮއިންޓް" ގައި ހިމެނުން ކޮންމެވެސް ކުރިއަށް ގެންދިއުމާއި ދެފަރާތުން ބަދަލު ހުށަހެޅުމަށް ބައްދަލުވުމެއް އޭ.ޕީ.ޓީއާއެކު ބާއްވާފައިވާނެއެވެ.

އެސް.ޕީ.ޓީއިން އާސިޔާ ޕެސިފިކް ރީޖަނަލް އެން.ޕީ.އެމް ކޮންފަރެންސް 2024 ވަނަ އަހަރުގެ ޖަނަވަރީ މަހުގެ 31 ވަނަ ދުވަހު ބޭއްވި ވެބިނާރގައި އެން.ޕީ.އެމްގެ އޮފިސަރުންގެ މެންބަރުން ބައިވެރިވެ، މި ރީޖަނުގެ އެން.ޕީ.އެމްތައް ހަރަކާތްތެރިވާ ތަޖުރިބާތައް މަޝްވަރާކޮށްފައިވެއެވެ.

ކުރިޔަށް

ހަރަކާތްތައް

8

8.1 ޤާނޫނީ ލިޔުންތަކާއި ބިލްތަކަށް އަދި ރިޕޯޓްތަކަށް ކޮމެންޓުދެވުން

#	ނަން
1	ޕްރިވެންޝަން އޮފް ގޭންގް ކްރައިމްސް އެންޑް އަދަރ ޑޭންޖަރަސް ކްރައިމްސް
2	ޒަކާތުގެ ސިޔާސަތަކަށްވުރުގެ ފުރުސަތު އެކު ބިދޭސީއަށް އެކަން ޒުއްމާކަން ދިވެހިރާއްޖޭގައި، ބަޔަކުރުވި، އެމީހަކާއެކު އޮޑިޓަރުންނާ ގޮތުން، އިލާހީބާކު ރަސްމީ މަސައްކަތްތަކާއި ބަލާނެގޮތާއި ގުޅޭ

ތާވަލު 6: އެން.ޕީ.އެމުން ކޮމެންޓުދެއްވާފައިވާ ޤާނޫނީ ލިޔުންތައް

8.2 ކޮމިޝަނުން ކުރިއަށް ގެންގޮސްފައިވާ ހަރަކާތްތަކުގެ ތެރެއިން އެން.ޕީ.އެމުން ބައިވެރިވެފައިވާ ހަރަކާތްތައް

ކޮމިޝަނުން ހިންގާ އެހެނިހެން ހަރަކާތްތަކުގައި އެން.ޕީ.އެމްގެ މުވައްޒަފުން ބައިވެރިވެފައިވެއެވެ. އޭގެތެރެއިން 2024 ވަނަ އަހަރުގެ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އިންތިޚާބު މޮނިޓަރކުރުމަށް ކޮމިޝަނުން ކުރި މަސައްކަތުގެ ތެރެއިން އެން.ޕީ.އެމްގެ މުވައްޒަފުން އިންތިޚާބުގެ ދުވަސްކުރި ނަބަރުތަކާއި ޕޯސްޓަލްވޯޓް މޮނިޓަރކުރުމަށް އެހީތެރިވެދީފައިވެއެވެ. އަދި އިންތިޚާބުގެ ދުވަހު މަރުކަޒުތަކުގައި ބަންދުގައިވާ ވޯޓު ދޭފަރާތްތަކުގެ ވޯޓު ލުމުގެ މަސައްކަތަށް ކޮމިޝަނާ ހިއްސާކުރުމުގެ މަސައްކަތްކޮށްދީފައިވެއެވެ.

އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ކޮބައިކަމާއި، ހިމާޔަތް ބައިވެރިވުން ކޮމިޝަނުގެ ދައުރާއި، ގޯނާ އަނިޔާއާއި، އަންހެނުންގެ ޙައްޤުތަކާއި، ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތައް ފަދަ މުހިއްމު މައުލޫމާތުދިނު އާންމުން ހޭލުންތެރިކުރުމަށް މިންވަރު ވަޒަންކުރުމަށް ކޮމިޝަނުގެ ރިސަރޗް އެންޑް މޮނިޓަރިންގ ޑިޕާޓްމަންޓް (އާރ.އެމް.ޑީ) އިން ކުރިއަށް ގެންދިޔަ ސަރވޭ (ދަ ރައިޓް ސައިޒް އޮފް ރައިޓް) ގައި ޑޭޓާ ކަލެކްޓްކުރުމުގެ މަސައްކަތްތަކުގައި އެން.ޕީ.އެމްގެ މުވައްޒަފުން އެހީތެރިވެދީފައިވެއެވެ.

ކޮމިޝަނުގެ އެޑްވޮކަސީ ޑިޕާޓްމަންޓް (އޭ.ޑީ)އިން އިސްނަގައިގެން މުވައްޒަފުންގެ ތަމްރީނުގައި ދޭން ބަދަލު ކުރުމަށް ކުރިއަށް ގެންދިޔަ ހިއުމަން ރައިޓްސް ކުއިޒްގައި އެން.ޕީ.އެމްގެ 4 (ހަތަރެއް) މުވައްޒަފުން ބައިވެރިވެފައިވެއެވެ. މިގޮތުން، މި ޕްރޮގްރާމްތަކުން ރަށްރަށުގައި މަސައްކަތްކުރާ މަދަނީ ޖަމްޢިއްޔާތަކާއި ކުރިއަށް ގެންދިޔަ "ސޯޝަލް މީޑިއާ ޗެލެންޖް ފަހަރު އޮން ހަރަކާތް އޮތް ފަރާތަށް ޕޯސްޓް ބޯޑިންގ – އަ ޕޯސްޓް ބޯޑިންގ އިންސްޓަގްރާމް ޕޯސްޓްބުކިންގ" ސަރުކާރުގައި އެން.ޕީ.އެމްގެ މުވައްޒަފަކު ބައިވެރިވެފައިވެއެވެ.

2024 ވަނަ އަހަރު ލިބުނު ބަޖެޓު

9

ޤާނޫނު ނަންބަރު 13/2013 (އެންޓި ޓޯޗަރ ޤާނޫނު)އާއި، އޮޕްކެޓްބިއިން އެން.ޕީ.އެމްއަށް މަތިކޮށްދީފައިވާ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކާއި، ޒިންމާތައް އަދާކުރުމުގެގޮތުން އެން.ޕީ.އެމްއިން ކުރުމަށް ރާވާ ކަންތައްތަކަށް ހަރަދުކުރާނެކަމަށް ލަފާކުރާ ބަޖެޓް ކަނޑައެޅިކަމުގައިވީ ނަމަވެސް ކަނޑައަޅާ އަދަދަށް އެން.ޕީ.އެމްއަށް ބަޖެޓް ލިބެމުން ނުދެއެވެ. އެގޮތުން އެން.ޕީ.އެމްއިން 2020 ވަނަ އަހަރުން ފެށިގެން 2024 ވަނަ އަހަރުގެ ނިޔަލަށް އެދިފައިވާ ބަޖެޓާއި، ލިބިފައިވާ އަދަދާއި، އުނިކުރެވިފައިވާ އަދަދާ އަދި ހަރަދުކުރެވިފައިވާ ގޮތުގެ ތަފްސީލު ތިރީގައިއެވަނީއެވެ.

	2020	2021	2022	2023	2024
ޕްރޮޕޯޒްކުރެވުނު ބަޖެޓް	158,375·00	348,834·00	422,605·40	450,783·00	450,783·00
ލިބުނު ބަޖެޓް	158,375·00	277,690·08	200,000·00	204,840·00	204,840·00
އިތުރުކުރެވުނު އަދަދު	-	-	-	203,022·00	-
ކަނޑާލެވުނު އަދަދު	(134,531·00)	-	(545·00)	-	(38,054·35)
ހަރަދުކުރި އަދަދު	23,844·00	272,811·36	199,455·00	403,352·00	166,609·86

ތާވަލު 7: ފާއިތުވި 5 އަހަރުގެ އެން.ޕީ.އެމްގެ ބަޖެޓް ތަފްސީލު

2024 ވަނަ އަހަރު

ދިމާވި ގޮންޖެހުންތައް

10

10.1 ޖިނާއީ ތަޙްޤީޤުތަކަށް ކޮމިޝަނުން ކުރިއަށް ގެންދަންޖެހުން

ނޭޝަނަލް ޕްރިވެންޓިވް މެކޭނިޒަމްގެ އެންމެ މުހިންމު މަސައްކަތަކީ މިނިވަންކަން ގެއްލޭގޮތަށް މީހުން ބަންދުކުރާ މަރުކަޒުތަކުގައި ހިނގާ ރަހުމްކުޑަ ލާއިންސާނީ އަދި އިހާނެތި ޢަމަލުތަކުން ހުއްޓުވުމަށް މަސައްކަތްކުރުމެވެ. އެކަމުގެ ގޮތުން ޖިނާއާއި ބެހޭ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުތަކުންނާއި ދިވެހިރާއްޖެއިން ސޮއިކޮށް ތަސްދީޤުކޮށްފައިވާ މުއާހަދާތަކުން އެން.ޕީ.އެމް އަށް ފުރިހަމައަށް ލިބިދީފައިވާއިރު، އެން.ޕީ.އެމްގެ މަސްއޫލިއްޔަތު އެންމެ ފުރިހަމައަށް އަދާކުރުމަށް މިނިވަންކަން ގެއްލޭގޮތަށް މީހުން ބަންދުކުރާ މަރުކަޒުތަކާއި އެފަދަ މަރުކަޒުތައް ހިންގާ މުއައްސަސާތަކާއި ގުޅިގެން މަސައްކަތްކުރުމަކީ ކޮންމެހެން މުހިންމު ކަމެކެވެ.

ނަމަވެސް ދިވެހިރާއްޖޭގެ އެން.ޕީ.އެމްގެ ޒިންމާގައި ހަމަޖެއްސާފައިވާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނަކީ، އެ ކޮމިޝަނުގެ ޤާނޫނު 13/2013 (އެންޓި ޓޯޗަރ ޤާނޫނު 2013)ގެ ދަށުން ޖިނާއީ ތަޙްޤީޤުކުރުމުގެ ބާރާއި މަސްއޫލިއްޔަތު މަތިކޮށްފައިވާ ކޮމިޝަނަކަށްވީހިނދު، މިއީ އެން.ޕީ.އެމްގެ މަސައްކަތް އެންމެ ފުރިހަމައަށް ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް އެއް ވަރަށް ބޮޑު ގެންޖެހުމެކެވެ. އެގޮތުން މުއައްސަސާތަކުން އެން.ޕީ.އެމްއާ ހިއްސާކުރާ މަޢުލޫމާތުތަކުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް ޖިނާއީ ތަޙްޤީޤު ކުރިއަށްގެންދެވޭނެ ކަމުގެ ބިރު އެ މުއައްސަސާތަކުގެ ފިހިނާއި މުވައްޒަފުންނަށް އިޙްސާސްވާކަމަށް އެއް މުއައްސަސާތަކުގެ ސަބަބުން މުއައްސަސާތަކުގެ ތަރައްގީއަށް އެއްބާރުލުން އެން. ޕީ.އެމްއަށް ނުލިބޭކަން 2024 ވަނަ އަހަރު ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. އަދި ތަޙްޤީޤުކުރަން ދައްކާއުޅުމުގެ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހަށް ފޮނުވާ މައްސަލަތަކުގެ ސަބަބުން އިދާރާތަކާ އެއްބާރު

ގޮތުން ހިންގާފަ އެން.ޕީ.އެމްގެ ހުރަހެއްކަމުގައި ތަޙްޤީޤުކުރުމަށް އިދާރާތަކާއި އެންމެ ނަޒަރީއަށް ހާސިލުކުރަމުން ބިނާކުރެވި މަސްވަރާތަކުގައި ކުރިއަށްގެންދިޔުމަށް ގެންޖެހުންތަކާ ކުރިމަތިވެއެވެ.

10.2 އެކާރިޖެންވާ ބަޖެޓް ނިކުތުން

ޤާނޫނު ނަންބަރު 13/2013 (އެންޓި ޓޯޗަރ ޤާނޫނު 2013) ގެ 45 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި މި ޤާނޫނު ހިންގަން ފުރުޞަތުގެ ލިބިދޭން އަހަރުތަކުގައި ކޮމިޝަނުގެ ބަޖެޓު އެކުލަވާލާފައިވާ އަދި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން އެ ބަޖެޓު ފާސްކުރާއިރު، މި ޤާނޫނުގައިވާ ކަންކަން ހިންގުމަށްބޭނުމި، އެކަށީގެންވާކަމަށް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ފެނުނު އަދަދެއް ކޮމިޝަނަށް އެކަށައަޅައިގެން ދޭންޖެހޭނެކަމަށް ބަޖެޓުކުރަން ވާނެއެވެ. މިގޮތުން، އޮޕްޝަނަލް ޕްރޮޓޮކޯލް ޓު ދަ ކޮންވެންޝަން އަގެއިންސްޓް ޓޯޗަރ ގެ 18 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ނޭޝަނަލް ޕްރިވެންޓިވް މެކޭނިޒަމްގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކާއި ޖެހޭގޮތަށް އަދާކުރުމަށް ބޭނުންވާ ވަސީލަތްތަކާއި ފުރުޞަތުދިނުމަށް ދައުލަތުގެ މައްޗަށް ލާޒިމުކޮށްފައިވެއެވެ. އެހެން ނަމަވެސް، އެންޓި ޓޯޗަރ ޤާނޫނު 2013 ހިންގައި، އޮޕްކެޓުއިން އެން. ޕީ.އެމްއަށް މަތިކޮށްފައިވާ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކާއި، ޒިންމާތައް އަދާކުރުމުގައި 2024 ވަނަ އަހަރު ތަކުރާރުގައި ފެށި ގޮތެއްގެ ޒިންމާތަކާ ދިމާވެފައިވެއެވެ. އެގޮތުން، 2024 ވަނަ އަހަރަށް 204,840ރ (ދެ ލައްކަ ހަތަރު ހާސް އައްސަތޭކަ ސާޅީސް ރުފިޔާ) އެން. ޕީ.އެމްގެ ހަރަކާތްތަކަށް ހިންގުމަށް ބޭނުންވާނެކަމަށް ލަފާކޮށް ބަޖެޓަށް ހުށަހަޅައިފި ނަމަވެސް، ކޮމިޝަނުން 2024 ވަނަ އަހަރު ލަފާކޮށްފައިވާ ޚަރަދުތަކުން ބަޖެޓުގެ ތެރެއިން، މުޅި ކޮމިޝަނަށް 2024 ވަނަ އަހަރަށް ލިބިފައިވާ ޚަރަދުތަކުން ބަޖެޓް ކޮމިޝަނުގެ ޖެނެރަލްބަޖެޓަކަށް ޑިސްބަރސްމަންޓް ހުރުމަތުގައި އެން.ޕީ.އެމްއަށް ލިބިފައިވަނީ 166,785.65ރ

(އެއް ލައްކަ ފަސްދޮޅަސް ހަހާސް ހަތްސަތޭކަ އަށްޑިހަ ފަސް ރުފިޔާ ފަސްދޮޅަސް ފަސް ލާރި)އެވެ. ލިބިފައިވާ ބަޖެޓް ސަޕްލިމެންޓްގައިން ފުއްދުމުގެ ގޮތުން، 2024 ވަނަ އަހަރުގައި އެން.ޕީ.އެމް.އިން ކުރުމަށް ރާވާފައިވާ 8 (އަށެއް) ޒިޔާރަތާއި، ބައެއް ހަރަކާތްތަކެއް އުނިކުރަން ޖެހުނުކަން ފާހަގަކުރަމެވެ. އެން.ޕީ.އެމް.އިން އެކުލަވާލާ ރިޕޯޓުތައް އިނގިރޭސި ބަހަށް ތަރުޖަމާކުރުމުގައި ކުރުމަކީ މުހިއްމުކަމެއްކަމުގައި ސަބް-ކޮމިޓީ އޮން ޕްރިވެންޝަން އޮފް ޓޯޗަރ (އެސް.ޕީ.ޓީ) އަދި އެސޯސިއޭޝަން ފޮރ ދަ ޕްރިވެންޝަން އޮފް ޓޯޗަރ (އޭ.ޕީ.ޓީ)އިން ފާހަގަކޮށްފައިވޭ ނަމަވެސް، 2024 ވަނަ އަހަރު ބަޖެޓް ނުލިބުމުގެ ސަބަބުން އުނިކުރަންޖެހުނު ހަރަކާތްތަކުގެ ތެރޭގައި، އެން.ޕީ.އެމް.ގެ އަހަރީ ރިޕޯޓް 2023 އިނގިރޭސިބަހަށް ތަރުޖަމާކުރުމަށް ރާވާފައިވާ ހަރަކާތާއި އެން.ޕީ.އެމް.ގެ އެސް.އޯ.ޕީއާއި ރިޕޯޓުތަކުގެ ފޯމެޓް އިނގިރޭސި ބަހަށް ތަރުޖަމާކުރުމުގެ ހަރަކާތް ހިމެނެއެވެ. މީގެއިތުރުން، އެން.ޕީ.އެމް.ގެ ޒިޔާރަތްތަކަށްފަހު އިސްލާހުކުރަން ކޮމިޝަނުގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ހުށަހެޅުންތަކުގެ ތެރެއިން ކަނޑައެޅިފައިވާ މުހިއްމު ހުށަހެޅުންތައް ތަންފީޒުކުރުމަށް ދައުލަތުގެ މުއައްސަސާތަކަށް ބާރުއެޅުމުގެ ގޮތުން ކަނޑައަޅާ ވަކި ކަމަކަށް ހާއްސަކޮށްގެން ސްޓޭކްހޯލްޑަރ ޖަލްސާއެއް ބޭއްވުމަށް ރާވާފައިވާ ހަރަކާތް އަދި އެން.ޕީ.އެމް.ގެ މަސައްކަތްތަކާއި ޑިޖިޓަލްކުރުމަށް ބޭނުންވާ ތަކެތި ގަތުމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ ހަރަކާތް ވެސް ބަޖެޓް ލިބިފައިނުވުމުގެ ސަބަބުން އުނިކޮށްފައިވެއެވެ.

ހަމައެހެންމެ، މިނިވަންކަން ގެއްލޭފަދަ މީހުންނާއި ކުދިން ބަންދުކޮށް ބަލަހައްޓާ ތަންތަނުގައި ނަފްސާނީ އަދި ޖިސްމާނީ ކަންކަމުގެ ދަސްވެރިންކުރުމާއި އެކަށައެޅުމުގައި ހުރި މައްސަލަތަކާއި ކަންބޮޑުވުންތައް ދެނެގަތުމަށް ދިރާސާއެއް ހެދުމަށް އޮޕްކެޓް ސްޕެޝަލް ފަންޑަށް ހުށަހަޅަން ޕްރޮޕޯޒަލެއް ތައްޔާރުކުރުން މި އަހަރުގެ ތެރޭގައި ޕްރޮޕޯޒަލް ހުށަހަޅުއްވުމުގެ މަސައްކަތްކުރެވިފައިވެއެވެ. އެހެން ނަމަވެސް، ފަންޑު ނުލިބުމުގެ ސަބަބުން، މި ހަރަކާތް ކުރިއަށް ގެންދެވިފައެއް ނުވެއެވެ.

10.3 ޒިޔާރަތްތަކުގައި ދިމާވެފައިވާ ގޮންޖެހުންތައް

އެން.ޕީ.އެމް.އިން މަސްއޫލިއްޔަތުތައް އަދާކުރުމުގެ ގޮތުން މިނިވަންކަން ގެއްލޭފަދަ މީހުންނާއި ކުދިން ބަންދުކުރާ މަރުކަޒުތަކަށް ކުރާ ޒިޔާރަތްތަކުގައި، އެ ތަންތަނުގެ މާއްދީ ހާލަތު ބެލުމާއި، އެ ތަންތަނުގައި ބަހައްޓާ ލިޔެކިޔުންތައް ބެލުމާއި، ތަންތަނުގައި ބަންދުގައި ތިބޭ ފަރާތްތަކާ ވާހަކަދެއްކުމާއި ގޮތްތައް ދެނެގަތުމާއި، އެ ތަނުގައި ހިންގާ ޒިޔާރަތްތަކާ ވަކިން، އިތުރު މިހާރުގެ ހާލަތު ބަލައިލުމުން، ބައްދަލުކުރުން، ވާހަކަ ދެއްކުމުގެ ފުރުޞަތު ލިބިދީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 13/2013 (އެންޓި ޓޯޗަރ ޤާނޫނު)އާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 6/2006 (ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނުގެ ޤާނޫނު)އާ އަދި ދިވެހިރާއްޖެއިން ސޮއިކޮށް، ތަސްދީޤުކޮށްފައިވާ މުޢާހަދާތަކުން އެން.ޕީ.އެމް.އަށް ލިބިދީފައިވާ ބާރުތަކާ ގުޅިގެން ނަމަވެސް، ބައެއް މަރުކަޒުތަކަށް ކުރާ ޒިޔާރަތްތަކުގައި މަރުކަޒުތަކުގެ ޑިއުޓީގައި ހުރި މުވައްޒަފުން، ބައެއް މަރުކަޒުތަކުގައި މިފަދަ އިންތިޒާމު ކުރުމުގައި ދަތިތަކާ ކުރިމަތިވާ އިންތިޒާމު ކުރަންޖެހުމަކީ، އެން.ޕީ.އެމް.ގެ މަސައްކަތްތަކަށް ފުރިހަމަ ގޮތުގައި ކުރުމަށް ދަތިކުރާ ގޮންޖެހުމެއްކަން ފާހަގަކުރަމެވެ. ބަންދު މަރުކަޒުތަކަށް ކުރާ ޒިޔާރަތްތަކުގައި އެން.ޕީ.އެމް.ގެ ކޮޅަށް ބޭނުންކުރެވޭ ތަކެތީގެ ކެމެރާ އަދި ލެޕްޓޮޕް ބޭނުންކުރުމުގެ ޤާނޫނީ ބާރު އެން.ޕީ.އެމް.އަށް ލިބިފައިވި ނަމަވެސް، ބައެއް ފަހަރު ސެކިއުރިޓީގެ ބެލުމުގެ ދަށުގައިވާ ބަހަށް ޗެކުކުރަން އެން.ޕީ.އެމް.ގެ ކޮޅަށް ފޯރުކުރުމުގައި އަދިވެސް ގޮންޖެހުންތަކެއް ހުރިކަން ފާހަގަކުރަމެވެ. މީގެއިތުރުން، ދުރުގެ ސަރަހައްދުތަކާއި ފަސޭހައިން ބަލާ ފަރާތަށް ދަތުރުކުރުމާ ...

ސެންޓަރަށް ކުރި ޒިޔާރަތުގައި ސެންޓަރުގެ ތަންތަނުގެ ފޮޓޯނެގުމުގައި ހުރަސްތަކެއް ދިމާވެފައިވާކަން ފާހަގަކުރެވުނެވެ.

ޤާނޫނު ނަންބަރު 6/2006 (ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނުގެ ޤާނޫނު)ގެ 21 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އަދި (ރ) ގައި މިނިވަންކަން ގެއްލިފައިވާ މީހުން ބައިތިއްބާ މަރުކަޒުތަކަށް ކުރިން އެންގުމަކާނުލައި ޒިޔާރަތްކޮށް އެ މަރުކަޒުތަކެއް އިންސްޕެކްޓްކުރުމުގެ ބާރު ކޮމިޝަނުގެ މެންބަރުންނަށް ނުވަތަ މެންބަރުން ކަނޑައަޅާ ފަރާތްތަކަށް ލިބިދީފައިވިނަމަވެސް، އެން.ޕީ.އެމްއިން މިނިވަންކަން ގެއްލިފައިވާ ދައުލަތުގެ ބެލުމުގެ ދަށުގައި މީހުންނާއި ކުދިން ބަންދުކުރާ އަދި ބަލަހައްޓާ މަރުކަޒުތަކަށް ކުރާ ޒިޔާރަތްތަކުގައި، އެ މަރުކަޒުތަކަށް ވަންނުމުގެ ކުރިން ޒިޔާރަތްކުރާކަން ސިޓީއެއް ހިއްސާކުރާކަމާއި އެގޮތުން، ހުޅުމާލޭ ޖަލު ޔުނިޓް 4 (ކުރީގެ މާލެ ޖަލު އެނެކްސް) ކުރި ޒިޔާރަތުގައި ވެސް ޔުނިޓަށް ވަނުމުގެ ކުރިން ޒިޔާރަތްކުރާކަން ސިޓީއެއް ހިއްސާކުރި ކަމާއި އެކަން ނަމަވެސް، ސިޓީގައި މާލެ ޖަލު އެނެކްސް ލިޔެވިފައި އޮތުމުގެ ސަބަބުން، ޔުނިޓް ބެލެހެއްޓުން ވަނުމުގެ ހުއްދަ ނުދިނުމުން، ސިޓީ ރަނގަޅުކުރުމަށްފަހު، ޒިޔާރަތް ފެށުމަށް ގިނަ ވަގުތު ހޭދަވިކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

މީގެއިތުރުން، މަރުކަޒުތަކަށް އެން.ޕީ.އެމްއިން ކުރާ ޒިޔާރަތްތަކާއި ގުޅިގެން އިތުރަށް މަޢުލޫމާތު ސާފުކުރުމަށާއި ބަލަންޖެހޭ ކަންކަން ބެލުމަށް، މަރުކަޒުތަކުގައި ބަލަހައްޓާ ލިޔެކިޔުންތައް ހޯދުމަށް އެދުމުން، ބައެއް މަރުކަޒުތަކުންނާއި ކަމާގުޅޭ ބައެއް އިދާރާތަކުން މަޢުލޫމާތު ފޯރުކޮށްދިނުމުގައި އެކަށީގެންވާ އެއްބާރުލުން ދީފައިނުވާކަން ފާހަގަކުރެވުނެވެ.

10.4. މުވައްޒަފުން މަދުވުން

އެން.ޕީ.އެމްއިން އިންސްޕެކްޝަން ބޭއްވުމަށް ހަމަޖެހިފައިވާ ތަންތަނުގެ ޢަދަދު ދުވަހުން ދުވަހަށް އިތުރުވަމުން ދިއުމާއި، ތަންފީޒުކުރަމުންދާ ޤާނޫނުތަކާއި އަލަށް ވުޖޫދަށް އަންނަ ޤާނޫނުތަކާގުޅިގެން އިތުރު މަރުކަޒުތައް ޤާއިމުކުރެވެމުންދާއިރު، މި މަސައްކަތްކުރުމަށް އެކަށީގެންވާ އަދަދަށް އެން.ޕީ.އެމްގައި މުވައްޒަފުން ނެތުމަކީ މަސައްކަތް އެންމެ ފުރިހަމަ ގޮތުގައި ކުރުމަށް ހުރި ބޮޑު ގޮންޖެހުމެއްކަމުގައި ދެކެވެ. އެގޮތުން، ޒިޔާރަތްކުރާ ތަންތަން މައިގަނޑު 9 (ނުވައެއް) ދާއިރާ (އިމިގްރޭޝަން ޑިޓެންޝަން ސެންޓަރުތައް، ހިމާޔަތް ބޭނުންވާ މީހުންނާއި ދުވަސްވީ މީހުން ބަލަހައްޓާ މަރުކަޒުތައް، ކުޑަކުދިން ބަލަހައްޓާ މަރުކަޒުތައް، ޝެލްޓަރތައް މީހުން ބަންދުކުރާ މަރުކަޒުތައް (ޕްރީ-ޓްރަޔަލް ސެންޓަރސް)، ރިމާންޑް ޖަލުތައް، ހުކުމް ތަންފީޒުކުރުމަށް މީހުން ބަންދުކުރާ ޖަލުތައް، އިދާރީ ގޮތުން މީހުން ބަންދު ކުރާ މަރުކަޒުތައް، ކުޑަކުދިން ބަންދުކުރާ މަރުކަޒުތައް އަދި ޑްރަގް ރިހެބިލިޓޭޝަން އަދި ޑިޓޮކްސިފިކޭޝަން ފެސިލިޓީ މަރުކަޒުތައް) އަށް ބަހާލެވިފައިވާއިރު، މިއިން ކޮންމެ ދާއިރާއެއްގައި ގިނަ މަރުކަޒުތަކެއް ހުރުމުގެ ސަބަބުން ޒިޔާރަތްކުރަންޖެހޭ ތަންތަން ގިނަވެ، މަސައްކަތްކުރުމަށް، ޑިރެކްޓަރ ޖެނެރަލާއި، ޑިޕާޓްމަންޓުގައި ޖުމްލަ 5 (ފަހެއް) މުވައްޒަފުން ތިބުމަކީ ދިމާވާ ބޮޑު ގޮންޖެހުމެއްކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ. މުވައްޒަފުން މަދުވުމުގެ ސަބަބުން އެން.ޕީ.އެމްއަށް ދިމާވެފައިވާ ދަތުރުތަކަށް ހުއްދަދިނުމަށް 2024 ވަނަ އަހަރު އެން.ޕީ.އެމްއަށް އިތުރު މަގާމަކަށް ބަޖެޓުލިބިފައިވި ނަމަވެސް، ކޮމިޝަނުގެ ޖާގައިގެ ދަތިކަން ހުރުމުން އެ މަގާމަށް މުވައްޒަފެއް ނަގައިނުގަނެވޭކަން ވެސް ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

މަސައްކަތް ހަރުދަނާ ކުރުމަށް ކުރެވުން މަސައްކަތްތައް

11

11.1 ބޭއްވުނު އެހެނިހެން ބައްދަލުވުންތައް

މިނިވަންކަން ގެއްލޭގޮތަށް މީހުންނާއި ކުރިން ބަހައްޓާ އަދި ބަލަހައްޓާ ތަންތަނަށް އެން.ޕީ.އެމްއިން ކުރާ ޒިޔާރަތްތަކުގައި ފާހަގަކުރާ ކަންތައްތަކާ ގުޅިގެން އެން.ޕީ.އެމްގެ މަސައްކަތްތަކާއި އިޖުރާއަތު ހަރުދަނާކުރުމުގެ ގޮތުން މި އަހަރުތެރޭގައި މަސައްކަތްތަކެއްކޮށްފައިވެއެވެ. އޭގެތެރެއިން، ބަންދު މަރުކަޒުތަކުގައި ހިންގާ ޕްރޮގްރާމްތަކާއި، ޚާއްޞަގައި އަނިޔާވެރިކަން މީހުން ބަންދުކުރާ ތަންތަނުގައި ހުންނަންޖެހޭ މިންގަނޑުތަކާގުޅޭ ރިވިއުކުރުމާ ގުޅޭގޮތުން ފަންނީ މަސައްކަތްތަކާތެރޭގައި މަސައްކަތްކުރެވިފައިވެއެވެ. އޭގެތެރެއިން ބައެއް އިދާރާތަކާއެކު އެން.ޕީ.އެމްއިން ބާއްވާފައިވާ ބައްދަލުވުންތަކުގެ މަޢުލޫމާތު ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައި އެވަނީއެވެ.

#	ތާރީޚް	ބައްދަލުކުރި ފަރާތް	މަޤްޞަދު
1	2024 ޖޫން 5	ޖަރުމަން ފެޑެރަލް ފޮރިން އޮފީސް	އެން.އާރް.ސީގެ ޒިޔާރަތްތަކާއި، ހިއުމަންރައިޓްސްކައުންސިލްގައި އުޅުމަށްފަހު ނުވަތަ ހިއުމަންރައިޓްސް ސަބްކޮމިޓީއަކުން ގެންނަ ފަރާތްތަކާމެދު ކަންތައްތަކުގެ ގޮތް ގުޅޭގޮތުން މަޝްވަރާކުރުން
2	2024 އޮގަސްޓް 7	ޔުނިސެފް	މަސްތުވާތަކެތީގެ ފަރުވާގެ ޕްރޮގްރާމްތަކާއި ނާޝަނަލް ޖުވެނައިލް ހިނގާ ފަރުވާގެ ޕްރޮގްރާމްތަކާ ގުޅޭގޮތުން މަޝްވަރާކުރުން.
3	2024 ސެޕްޓެމްބަރު 11	ޏ. ޝައުކީން ސަލާމް	ދަރުބާރުއިން ކުރުމާގުޅޭގޮތުން ނިޔާޒީފާއެއްގައި ކުރިމަތިވި ދަތިތައް ހިއްލުމަށް ރަށްތަކުގައި ކުރިއަށް ގެންދިޔުމަށް ރާވާފައިވާ ޕްލޭނާ ގުޅޭގޮތުން ޏ. ޝައުކީން ސަލާމާ މަޝްވަރާކުރުން.
4	2024 އޮކްޓޫބަރު 16	ޖަރުމަން ފެޑެރަލް ފޮރިން އޮފީސް ޏ. ކޯޓުގެ ދާއިން	ރައިސްބާގްރާޝަން އެންޖީ ރިހެބިލިޓޭޝަން އެސޯސިއޭޝަން ޕްރޮޖެކްޓް (އާރް.އޭ.އާރް.އޭ.އެޗް) އާ ގުޅޭގޮތުން މަޢުލޫމާތުދިނުން

ތާވަލު 8: މަސައްކަތް ހަރުދަނާ ކުރުމުގެ ގޮތުން ބޭއްވުނު ބައްދަލުވުންތަކުގެ ތަފްޞީލު

11.2 އޮޕްކެޓް ސްޕެޝަލް ފަންޑުގެ ދަށުން އެން.ޕީ.އެމްއަށް ވެބްސައިޓް ޤާއިމުކުރުން

މިނިވަންކަން ގެއްލިފައިވާ މީހުންނާއި ކުދިން ބަންދުކުރާ/ބަލަހައްޓާ މަރުކަޒުތަކަށް އެން.ޕީ.އެމްއިން ކުރާ ޒިޔާރަތްތަކާއި ގުޅޭގޮތުން އެކުލަވާލާ ރިޕޯޓުތަކާއި، އެން.ޕީ.އެމްގެ މަސައްކަތްތަކާ ގުޅުންހުރި ގާނޫނުތަކާއި/ގަވާއިދުތަކާއި/ސިޔާސަތުތަކާއި، ބައިނަލްއަޤުވާމީ މިންގަނޑުތަކާއި، ދިވެހިރާއްޖެއިން ތަސްދީގުކޮށްފައިވާ މުޢާހަދާތަކާއި/ޕްރޮޓޮކޯލްތަކާބެހޭ އެންމެހައި މަޢުލޫމާތު އާއްމުކޮށް ފަސޭހަކަމާއެކު ލިބިގެންދިއުމަށް މަގުފަހިކުރުމުގެ ގޮތުން، އެން.ޕީ.އެމްގެ މަސައްކަތާ ގުޅޭ ވެބްސައިޓެއް ޤާއިމުކުރުމަށް އޮޕްކެޓް ސްޕެޝަލް ފަންޑުގެ ހިލޭ އެހީއަށް ޕްރޮޕޯސަލްއެއް ތައްޔާރުކޮށް މި އަހަރުގެ ތެރޭގައި ޕްރޮޕޯސަލް ހުށަހެޅުމުގެ މަސައްކަތްކޮށްފައިވެއެވެ.

2025 ވަނަ

އަހަރުގެ މަސައްކަތު

12

އެން.ޕީ.އެމްގެ 2025 ވަނަ އަހަރުގެ ތަސައްވުރަކީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 13/2013 (އެންޓި ޓޯޗަރ ޤާނޫނު 2013)އާއި، އޮޕްކެޓްގައި އެން.ޕީ.އެމްއަށް މަތިކޮށްފައިވާ މަސްއޫލިއްޔަތުތައް އަދާކުރުމަށް ބޭނުންވާ އިންސާނީ ވަސީލަތް އިތުރުކޮށް ތަރައްޤީކުރުމާއި، ޖަލާސީ ވަސީލަތްތައް ބޭނުންކޮށްގެން މަސައްކަތްތަކުގެ ފެންވަރު ރަނގަޅުކުރުމަށް މަސައްކަތްކުރުމާއި، މިނިވަންކަން ގެއްލިގެން ތިބޭ މީހުން ބަންދުކޮށްފައިވާ ތަންތަނަށް ޒިޔާރަތްކުރުމުގެ އިސްތިރާތީޖީ ހަރަކާތްތައް ހަރުދަނާކޮށް، ފެންވަރު މަތިކުރުމާއި، ޒިޔާރަތްތަކުގެ ފޮލޯއަޕް ހަރަކާތްތައް ފުޅާކުރުމަށް އަދި ތަޢުލީމީ ހަރަކާތްތަކާއި ސަރުކާރުގެ މުއައްސަސާތަކާ ގުޅިގެން މަސައްކަތްކުރުމުގެ ހަރަކާތްތައް ފުޅާކޮށް، ޓޯޗަރ ވެއްޖެނަމަ ހަރަކާތްތެރިވާނެ ގޮތް ބަޔާންކޮށް ބިނާކުރުމާއި ހަމަ އެހެންމެ، މުޖުތަމަޢުގައި ސަރަހައްދީ ގޮތުން ބަދަލުތައް ގެނައުމަށް ޕްރޮގްރާމްތައް ހިންގުމަށް މަސައްކަތްކޮށްފައިވާ ޤާނޫނީ މަޢުލޫމާތު ފޯރުކޮށްދީ، މަސައްކަތުގެ ނަތީޖާ އެންމެ ފުރިހަމަ ގޮތުގައި ދުވަހުން ދުވަހަށް ލިބިގެންދާނެ ގޮތަށް ފާހަގަކުރެވިފައިވާ ކަންކަމާ ގުޅިގެން ދިނުމުގެ ނިޒާމު ހަރުދަނާކުރުމާއި، ޓޯޗަރ ހުއްޓުވުމުގެ ކަންކަމާ ގުޅިގެން އެންމެހައި ފަރާތްތަކާ އެއްބަސްވެގެން ހިންގާފައިވާ ކަމެއް ކަމަށް އިޖުތިމާޢީ ގޮތުން ދިރާސާކޮށް، އެ ކަމަށް ހައްލެއް ހޯދުމަށް މަސައްކަތްކުރުމެވެ. މީގެއިތުރުން އެން.ޕީ.އެމް.އަކީ ވަކި ހާލަތަކު މަސައްކަތްކުރާ ކުރެހުމުގެ އެއްބާރުލުމާއި، އެން.ޕީ.އެމްގެ ދައުރާއި ޚިދުމަތްތަކާ މުޖުތަމަޢުގެ އެއްބާރުލުން ބޭނުންކޮށްގެން، ދިވެހި ރާއްޖޭގައި އަދި ޤައުމީ ގޮތުން ގާތްކުރުމުގެ ސިޔާސަތު ގެނެސް ހިއްސާކުރުން ކަމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ ޖާގައެއް ބޭނުންކޮށް މެދުވެރިވާ އެން.ޕީ.އެމް އެކު މި ރިޕޯޓްގައި އެ ކަމެއް ފާހަގަކުރެވިފައި އެން.ޕީ.އެމް ކަމަށް ވެވުން، ދިރާސާތަކާއި ތަޖުރިބާ ޝެއާރކޮށް ހިއްސާކުރުމުގެ ކަމުގައި އެން.ޕީ.އެމްގެ ތަޖުރިބާއަށް ބޭރުގެ ގޮތްތައް ހޯދުމަށް، އަދި އެން.ޕީ.އެމްގެ ނިޒާމު ހަރުދަނާކުރުމަށް 2025 ވަނަ އަހަރަށް ކުރިޔަށް ތަސައްވުރުކުރެވެ.

ސިނފުން

13

މި ރިޕޯޓަކީ، ނޭޝަނަލް ޑްރަގް އޭޖެންސީ (އެން.ޑީ.އޭ) އިން 2024 ވަނަ އަހަރު ހިންގާފައިވާ ހަރަކާތްތަކުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް އެކުލަވާލާފައިވާ ރިޕޯޓެކެވެ. އެގޮތުން، މި ރިޕޯޓުގައި، އެން.ޑީ.އޭއިން 2024 ވަނަ އަހަރުގެ ތެރޭގައި އެއްކޮށް ކޮށްފައިވާ ޙަރަކާތްތަކުގެ ތަފްސީލާއި އެ ޙަރަކާތްތަކާއި ގުޅިގެން ފާހަގަކުރެވިފައިވާ މުހިއްމު ކާމިޔާބީތަކާއި، ދަތިތަކުގެ ކަމާގުޅޭ އިދާރާތަކާ ހިއްސާކޮށްފައިވާ ރިޕޯޓުތަކުގެ ތަފްސީލު ހިމެނިފައިވާނެއެވެ. ހަމަ އެހެންމެ، ޙަރަކާތްތަކުގެ އިތުރުން، ކުރިއަށް އޮތް ދާއިރާތަކުގެ މަސައްކަތްތަކާގުޅުންހުރި ކަންކަން ކުރުމަށް އެން.ޑީ.އޭއިން ކުރެވިފައިވާ ބަޖެޓި މަސައްކަތްތަކުގެ މައުލޫމާތު ވެސް ހިމަނާފައިވާނެއެވެ. މީގެއިތުރުން، އެން.ޑީ.އޭއިން ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުންތަކަށް ތަންފީޒުކުރުމަށް މިންވަރު ބެލުމަށާއި، އެން.ޑީ.އޭގެ މަސައްކަތް ޤަވާއިދުތައް ފަސޭހަކުރުމުގެ ވަޒީފާ ދާއިރާ، އަތުވެއްޖެ ސެކްރެޓޭރިއަޓް ތަރައްޤީގެ ތެރެއިން 2023 ވަނަ އަހަރު ފާއިތުވީކަމުގައިވާ ޕްރޮގްރާމް މި އަހަރު ބޭނުންކުރެވިފައިވާއެވެ. ޕްރޮގްރާމް ދެމެހެއްޓުމަށް ކަމާބެހޭ އިދާރާތަކާއި ހުށަހެޅުންތަކާއި ހުށަހެޅުންތަކުގެ ތަފާސްހިސާބު ގުޅުމުގެ މަސައްކަތާއި، ހުށަހެޅުންތަކާއި ޕްރޮގްރާމް އެންޓަރޕްރައިޒް މަސައްކަތް ވެސް މި އަހަރުގެ ތެރޭގައި ކުރެވިފައިވެއެވެ. މީގެއިތުރުން، މަސައްކަތްކުރުމަށް ދިރާސާ ގޮންޖެހުންތަކާއި އަ ގޮންޖެހުންތައް ހައްލުކުރުމަށް ކުރެވިފައިވާ ބައެއް މަސައްކަތްތަކުގެ މައުލޫމާތު ވެސް ހިމަނާފައިވާނެއެވެ.

ޖަދުވަލު

14

14.1 އެން.ޖީ.އޯގެ ހުށަހެޅުންތަކުގެ ދާއިރާތަކާއި، އެ ދާއިރާތަކަށް ދީފައިވާ ކުލަތައް

ޤާނޫނުތަކާއި ޤަވާޢިދު މިންގަނޑުތަކާ ގުޅޭ
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީ އާއި ޤާނޫނުތަކާއި، ޤަވާޢިދުތަކާއި، ބައިނަލްއަޤްވާމީ މިންގަނޑުތަކާ ގުޅުންހުރި ހުށަހެޅުންތަކާއި، އެހުށަހެޅުންތަކުގެ ތެރެއިން ޤާނޫނުތަކާއި ޤަވާޢިދު މިންގަނޑުތަކާ ގުޅޭ ހުށަހެޅުންތަކުގެ ޖުމްލަ.

ސިޔާސަތުތަކާ ގުޅޭ
އެ ދާއިރާއަކުން ޢަމަލުކުރަމުންދާ އުޞޫލުތަކާއި ސިޔާސަތުތައް ބަދަލުކޮށް، އިސްލާހުކޮށް، ނުވަތަ ސިޔާސަތު ތަންފީޒުކުރުމަށް ބާރު އަޅުއްވާ ޖުމްލަ ހުށަހެޅުންތަކުގެ ތެރެއިން ސިޔާސަތުތަކާ ގުޅޭ ހުށަހެޅުންތަކުގެ ޖުމްލަ.

އިދާރީ ކަންތައްތައް / ތަންފީޒުކުރުމާ ގުޅޭ
އެ އިދާރާއެއްގެ ނުވަތަ މުއައްސަސާއެއްގެ އިދާރީ ހިންގުން ހަރުދަނާ ކުރުމާއި، ނުވަތަ އިދާރީ ހިންގުމަށް ބަދަލު ގެނައުމަށް ނުވަތަ ތަންފީޒުކުރުމާ ގުޅޭ ހުށަހެޅުމަކާއި ތެރެއިން އިދާރީ ކަންތައްތައް ނުވަތަ ތަންފީޒުކުރުމާ ގުޅޭ ހުށަހެޅުންތަކުގެ ޖުމްލަ.

ޤާނޫނުތަކާއި ޤަވާޢިދު މިންގަނޑުތައް	(pink)	Laws and national standards
ސިޔާސަތުތައް	(cyan)	Policy
އިދާރީ ކަންތައްތައް/ތަންފީޒުކުރުން	(green)	Institutional/Implementation/enforcement

14.2. 2024 ވަނަ އަހަރު ކައުންސިލުގެ އިދާރާތަކާ ހިއްސާކޮށްފައިވާ ރިޕޯޓުގެ ހުށަހެޅުންތައް

2024 ވަނަ އަހަރު އެން.ޖީ.އޯއިން އިދާރާތަކަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ހުށަހެޅުންތައް	
2024 އޮކްޓޫބަރު 30 ގައި ކައުންސިލުގެ އިދާރާތަކާ ހިއްސާކޮށްފައިވާ އައްސޭރި ޖަލްސާ ކުރި ފޮލޯއަޕް ޖާރީކުރުމުގެ ރިޕޯޓުގެ ހުށަހެޅުންތައް / ރ. މާކުރި ޖަލްސާ ނޮވެންބަރު 2022 21 އާ 22 އަށް ކުރި ޑިސެމްބަރ ޖާރީކުރުމުގެ ރިޕޯޓު	
ހުށަހެޅުންތައް	#
މި ރިޕޯޓް މަޝްވަރާ ކަރުދާސްތަކާއި ސަރުކާރާ ހިއްސާކުރާ ދުވަހުން ފެށިގެން އައްސޭރި ޖަލްސާއި ދާއިރާއިން މުވައްޒަފުން ބައިވެރިކުރަމުން އަދި ޖަލްސާ ބޭނުންކުރަމުން ފޮނުވާ ދެވަނަ ރިޕޯޓުތަކުގެ ވުޒާރާއާއި ގުޅިގެން އެކުލަވާލުމުގެ މުސާރަދޭ ކަމުގެ ފޮނުވާ މުސާރަތަކުގެ ޖަލްސާކުރާ ދުވަސްތަކުގެ މަޝްވަރާ ފޮނުވާ ކަރުދާސް ގުޅޭ އެންމެ ބޮޑު އިންޓަރވިއުގެ ކުރުފުރަޝާ ފޮނުވާ ޗާޓު ތަފުސީލު ކޮންމެ 6 މަހަކުން ސަރުކާރު ނަގައި ޖަލްސާކުރުމުގެ ކަލަންޑަރު، ތަރުތީބު ރިޕޯޓުތައް ގެންދިއުން އެން.ޖީ.އޯއާ ހިއްސާކުރުން	1
މި ރިޕޯޓް މަޝްވަރާ ކަރުދާސްތަކާ ސަރުކާރާ ހިއްސާކުރާ 3 (ތިނެއް) މަސް ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އައްސޭރި ޖަލްސާގައި ކޮމިޓީތަކުގެ އެކުލަވާ ތަންތަނަށް ފޮނުވަ ޖަލްސާ އެކަން ހަމަޖެހުމުން	2
މި ރިޕޯޓް މަޝްވަރާ ކަރުދާސްތަކާ ސަރުކާރާ ހިއްސާކުރާ ދުވަހުން ފެށިގެން އައްސޭރި ޖަލްސާ ދިމާވާގޮތަށް ކޮމިޓީތަކުގެ މައްސަލަ ހަމަޖެހުމުގެ ގޮތުގައި އެކަން ކުރިއަށް އިންތިޒާމު ހަމަޖެއްސުން	3
2022 ނޮވެންބަރު 21 އާ 22 އަށް ގައި ކައުންސިލުގެ އިދާރާތަކާ ހިއްސާކޮށްފައިވާ މާކުރި ޖަލްސާ ކުރި ޑިސެމްބަރ ޖާރީކުރުމުގެ ރިޕޯޓުގެ ހުށަހެޅުންތައް	
ހުށަހެޅުންތައް	#
ޖަލްސާއި އަންހެން ފެމިލީއާއި ބައިވެރިވުން ބައިވެރިކުރުން ޤާނޫނީ މަރުހަލާތަކުން ތަންތަން މަސްލަހަތު ހިނގާ ގެންނަވަން ބަދަލުތަކުގެ ގެނަޓަޓްވަރކް ބޮޑު ބައިވެރިވުން، ބައިވެރިވުމަށް ތިބޭ މިހާރުގެ ޝަރުތުތަކާ ބަހަނުގެ އޮފީސް، ޖޮއިންޓްގެ ރިޕޯޓު ބައިވެރިކުރުމުގެ ޕްރޮގްރާމްތައް ގެނެވިފައިވާ މަޝްވަރާތަކާއި އެއްބަސްވުން ހުށަހަޅަމުން ކުރިއަށްގެންދިއުން.	1
ގައިދަށުން އަނާ ބަޖެޓް ފޮނުވުން ހުށަހަޅައިގެން ބެހޭ ފެށިގެން ޤައުމީ ރަށްތަކުގެ ގެއިން ކޮންސަލްޓޭޝަނަށް ބެހޭ ސިޔާސީ ދާއިރާއިން ކޮންސަލްޓޭޝަނުގެ ހަރަކާތް ކުރުމަށް ބަޖެޓް ފޯރުކޮށްދިނުން، ތަންފީޒުކުރުން.	2
ކޮންމެ ގައުމީ ކޮމިޓީއަކުން ވެސް ރަނގަޅު ފެންވަރުގެ ބަޖެޓް ބައިވެރިވުމާއި ހިމެނޭ ކަންތައް، ސިއްހީ ދިރިއުޅުމުގެ ގާތްގާތުން ޤާނޫނީ ސަރވިސްތަކާއި އުޅެނިވި ކަމާ ގުޅޭ ތައްޔާރު ކުރުމުގެ ނަތީޖާ ކުރިއަށް ގެނެވޭ އެއްގޮތްވާ ބަދަލުތައް ގެނައުމަށް މަސައްކަތް ކުރުން ބައިވެރިކުރުމުގެ ހުރިހާ ފިޔަވަޅެއް ޙަޤީޤީ ކުރުމަށް އުނިކަން ގެނައުން	3

2 ވަނަ ނުކުތުގައި ހިމެނިފައިވާ ރިކޮމެންޑޭޝަންތަކުގެ ޕްރޮގްރާމްތަކުގައި، ގައިޑްލައިން އަދި ބަޖެޓުގެ ސަބަބުން އުނަގަނޑުތަކާއިވާ ޤައިދީންނާއި، މިގޮތުން އުނަގަނޑުތަކުގެ ސަބަބުން އަދިއްޔާ ނަފްސާނީ ގެއްލުމެއް ދިނުމުގެ ފުރުސަތު ބޭނުމަކަށް ބެލެވޭ ޤައިދީންނަށް ބޭނުންވާ އަގުތަކާއި، އެކިކިރިކަމާއި ބޭނުން މަޢުލޫމާތު ހިމެނިފައިވާކަން ކަށަވަރުކުރުން.	4
ޖިންސީ ގޯނާ ދޭ މައްސަލަތަކާ ގުޅޭގޮތުން، ޖަލުގައި މަސައްކަތްކުރާ މުވައްޒަފުންނާއި ޤައިދީންނަށް ހޭލުންތެރިކަމުގެ ޕްރޮގްރާމްތައް ހިންގާކަން ކަށަވަރުކުރުން	5
އަންހެން ޤައިދީންގެ ނަފްސާނީ ދުޅަހެޔޮކަމަށް ބޭނުންވާ ކަންކަން ދެނެގަނެ، އަދި ނަފްސާނީ ގެއްލުންދިނުމާއި އަދިއްޔާތަށް މަރުވާން އުޅުންތަކަށް ކަންކަން ދެނެގަނެވޭނެ ފަދަ ނިޒާމެއް ގާއިމްކުރުން.	6
ޤައިދީންނާއި ބަންދުކުރެވުން ޖަގަހ ގެނބޫ ހިނދު، ސިއްޙީ އެހީތެރި މަސައްކަތެއް ހުރިތޯ ބެލުމަށް، ލެޑީމެޑިކަލް ސްޕެޝަލިސްޓް ހަދައި، އަދި ޖެންޑަރ ސެންސިޓިވް ރިސްކް އެސެސްމަންޓް އެއް ހަދައި، ޤައިދީންނާއި ބަންދުކުރުމުގެ ބޭނުންތަކާއި ދެނެގަތުމަށް މި ކަންކަން ގަވާއިދުން ކުރެވޭނެ ނިޒާމެއް ގާއިމްކުރުން.	7
ޖަލުގެ މުވައްޒަފުންގެ ތަމްރީނުގެ ކަރިކިއުލަމްގައި ބަންދުގާކި ޓޯޗަރ ހިމެނުން.	8
ގައިން ގަދަރު އަދި ބަލިވެއް ހުރިކަމަ ޤައިދީންނަށް ބޭނުންވާ އެކަށީގެންވާ ފަރުވާ ފޯރުކޮށްދިނުމީ، މި ޤައިދީން އުނަގަނޑުތައް ޖަލުގައި ބަންދުކުރެވޭތީ، އޭގެން ގޮތުގައި ނިޒާމީ ގެންގޮސްފައި އެންމެ ފަހުން އަދި ފިޒިކަލް ގޮތުން ގޮސްފައިކަން ކަށަވަރުކުރުން.	9
ނަފްސާނީ ބަލިތަކުގެ މަސައްކަތާއި މަޢުލޫމާތުތަކުން ޤައިދީންނާއި ބަންދުކުރުންތަކުގެ ތެރޭގައި ޓޯޗަރ ހިންގުމުގެ ފިޒިކަލް ހިފެހެއްޓުން ކަށަވަރުކުރުން.	10
ޤައިދީންނާއި ބަންދުކުރުމުގެ ތެރެއިން ކައުންސެލިންގ ގެ ހިދުމަތް ފިޒިކަލް ބޭނުންވާ ފަރާތްތަކަށް ދިނުން މި ފުރުސަތު ފިޒިކަލް ކަށަވަރުކުރުން.	11
ސޯޝަލް ސަރވިސް ޕްރޮފެޝަނަލުން ފޯރުކޮށްދޭ ބައިނަލްއަޤްވާމީ މިންގަނޑުތަކާއި އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިން ކުރިއަށް ގެންދާ ޕްރޮފެޝަނަލުން ކަށަވަރުކުރުމުގެ ގޮތުން، އެކަން ކުރިއަށް ގެންދިޔުމަށް ހަމައެކަނި ފޯނުގެ ގޮތުން އަދި ފޯނުގެ ގޮތުން ކޮންމެހެން ބޭނުންވާ ހިންގުމުގައި ކަމާ އަދި ސޯޝަލް ސަރވިސްތަކުގައި ހަރަކާތްތެރިވުމަށް އެކަށީގެންވާ ތަމްރީން ދިނުމަށްވާ މުވައްޒަފުންނަށް ކަށަވަރުކުރުން.	12
އަންހެނުން ބާވައި، ހަރުގަސްދު ބަލައި ފާސްކުރުމުގެ މިނިސްޓަރ، ބަލައި ފާސްކުރުމުގެ މަރުހަލާގައި އެއްވެސް ވަގުތެއް އުނިއިތުރު ބަލަހައްޓާ ގޮތުގައި ހުރުމަށް މިހާރު ނުހުންނަކުގައި ކަށަވަރުކުރުމުގެ ގޮތުން، ސަރުކާރު ކުރިއަށް ގެންދާނީ ދެ މަރުހަލާ އެކަން ބަލާއިގެންކަން ކަށަވަރުކުރުން.	13
އަންހެނުން ބާވައި، ހަރުގަސްދު ބަލައިފާސްކުރުމުގެ ކަންކަން ބަލަހައްޓައި ތަންފީޛުކުރުމަށް ވަކި ސިޔާސަތެއް ކަނޑައެޅުން.	14
އަންހެނުން ބާވައި، ހަރުގަސްދު ބަލައިފާސްކުރުމުން ކުރިއަށް ގެންދިޔުމަށް ހަމައެކަނި ބޭފުޅާ ފާސްކުރުމާ ޤައިދީ އަދި ބަންދުގައި ހުރި މީހާ އެއް ޖިންސުގެ މުވައްޒަފުންނަކާ އަދި ބަލައި ފާސްކުރުމުގައި ހަރަކާތްތެރިވާ މުވައްޒަފުންނާ އެކަށީގެންވާ ބަލައިފާސްކުރުމުގެ އުސޫލުތަކާއި ކަނޑައެޅިފައިވާ އިސްލާމީ އުސޫލުތަކާ ތަނަވަސްކަން ތަމްރީންކޮށްފައިވާ މުވައްޒަފުންކަން ކަށަވަރުކުރުން	15
އަންހެނުން ބާވައި، ހަރުގަސްދު ބަލައި ފާސްކުރުމުގައި ދޭ ފިޒިކަލްއިންތަކަށް ރެކޯޑްކޮށް ގެންގުޅެން ބަލަހައްޓައި ގެންގުޅޭކަން ކަށަވަރުކުރުން.	16

މާފުށީ ޖަލުގެ އަންހެނުން ޔުނިޓުގައި ތިބޭ ޤައިދީންނާއި މި ޔުނިޓުގައި މަސައްކަތްކުރާ މުވައްޒަފުންނާއި މުދަލުގެ ސަލާމަތާއި ރައްކާތެރިކަން ކަށަވަރުކުރުމަށް، އަންހެނުން ޖަލުގެ ކޮރިޑޯތަކުގައި ސީ.ސީ.ޓީވީ ކެމެރާ ހަރުކުރުން.	17
މުވައްޒަފުންނާއި ބަންދުމީހުން ހިންގާ އަނިޔާވެރި އަމަލުތަކުން ހުއްޓުވުމަށް، ގަވާއިދުތައް އެކުލަވާލައި، ސިޔާސަތުތައް ކަނޑައެޅުން	18
މުވައްޒަފުންނާއި ބަންދުމީހުން ހިންގާ އަނިޔާވެރި އަމަލުތަކުން ހުއްޓުވުމަށް، މާފުށީ ޖަލުގެ އަންހެނުން ޔުނިޓަށް އެކަށީގެންވާ އަދަދަށް މުވައްޒަފުން އިތުރުކުރުން	19
އެއްވެސް އަންހެން ބަންދުމީހެއްގެ ނުވަތަ ޤައިދީއެއްގެ ނަސްލަށް، ކުލައަށް، ޖިންސަށް، ބަހަށް، ދީނަށް، ސިޔާސީ ނުވަތަ އެހެނިހެން ފިކުރަކަށް، ޤައުމަށް ނުވަތަ އިޖުތިމާޢީ އަސްލަށް، މުދާލުވެރިކަމަށް، އުފަން ބިމަށް ނުވަތަ އެހެނިހެން ދަރަޖައަކަށް ބަލައި ތަފާތުކުރުމެއް ނުގެންދެވޭކަން ކަށަވަރުކުރުން، ޤައިދީންގެ ވަކި ވަކި ބޭނުންތަކަށް ކަންކަން ކުރުމުގައި ރިޢާޔަތްކުރުން.	20
ބިދޭސީ ޤައިދީންނާއި ބަންދުމީހުން ޖަލަށް ގެނެވޭ ހިނދު، އެމީހުންނަށް ވިސްނޭނެ ބަހުން ޙައްޤުތަކާއި ޖަލުގެ އިޖުރާއަތުތަކާބެހޭ އެންމެ ފުރިހަމަ މަޢުލޫމާތު އަނގަބަހުންނާއި ލިޔުމުން އެމީހުންނަށް ފަހުމުވާ ފަދަ ބަހަކުން އަންގައިދީ، އޭގެ މިސާލަކަށް ވަޒީފާގައި ތަރުޖަމާނުންގެ އެހީތެރިކަން ހޯދުމަށް ޒިންމާދާރު ފަރާތްތަކުން ބަދަލުގެނައުން.	21

ތާވަލު 01: 2024 ވަނަ އަހަރު މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްގެ ބެލުމުގެ ދަށުގައިވާ މަރުކަޒުތަކަށް ކުރި ޒިޔާރަތްތަކާ ގުޅިގެން އެން.ޕީ.އެމް.އިން ތައްޔާރުކޮށްފައިވާ ރިޕޯޓްތަކުގައި ކަމާބެހޭ އިދާރާތަކާ ހިއްސާކޮށްފައިވާ ހުށަހެޅުންތައް

ތާވަލު 02: 2024 ވަނަ އަހަރު ދޫނިދޫ ފުލުހުންގެ ހިރާސަތުގެ ބެލުމުގެ ދަށުގައިވާ މަރުކަޒަށް ކުރި ޒިޔާރަތްތަކާ ގުޅިގެން އެން.ޕީ.އެމް.އިން ތައްޔާރުކޮށްފައިވާ ރިޕޯޓްތަކުގައި ކަމާބެހޭ އިދާރާތަކާ ހިއްސާކޮށްފައިވާ ހުށަހެޅުންތައް

2024 ޖޫން 20 ގައި ކަމާބެހޭ އިދާރާތަކާ ހިއްސާކޮށްފައިވާ ހދ. ކުޅުދުއްފުށީ ޑިޓެންޝަން ސެންޓަރަށް ކުރި މޮނިޓަރިންގ ޒިޔާރަތުގެ ރިޕޯޓުގެ ހުށަހެޅުންތައް	
ހުށަހެޅުންތައް	#
މި ސެންޓަރުގައި ބަންދުކުރާ ކުދިން ބަންދުކުރަނީ ބޮޑެތި މީހުންނާ ވަކިން އަދި ބޮޑެތި މީހުންނާ މުޢާމަލާތު ނުކުރެވޭނެ ގޮތަށް ވަކިކުރެވިފައިވާ ތަނެއްގައިކަން ދޫނިދޫ ފުލުހުންގެ ހިރާސަތުން ކަށަވަރުކުރުން	1
މި ސެންޓަރުގެ ގޮޅިތަކުގެ ދޮރުތަކުގައި ހުރަހަށް ޖަހާފައިވާ ދަގަނޑުގެ ސަލާކަތް ބަންދުގައި ތިބޭ ކުދިން އަލިއަލަ ނަގާލަން ގެއްލުންލިބޭފަދަ ގޮތަކަށްކަމުން، ބައިނަލްއަޤްވާމީ މިންގަނޑުތަކާ އެއްގޮތްވާގޮތަށް މި ސެންޓަރުގެ ގޮޅިތަކުގެ ދޮރުތައް ބަދަލުކޮށް ކޮޅުވާގޮތަށް ދޫނިދޫ ފުލުހުންގެ ހިރާސަތުން ކަށަވަރުކުރުން	2
ފުލުހުންނަށް ވިޔަފާރިކުރާ އެންމެ ޚާއްޞަ ބާރުތަކާއި އިސްތިޢުމާލުގެ ބާރުން ހިފާ ގަވާއިދުގެ 34 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަދައިން، ބަލައި ފާސްކުރެވިފައިވާ މި ސެންޓަރުގައި ހާއްސަ ތަމްރީން ކަނޑައަޅައި، ބަލައި	3

	#
ހައްޔަރުކުރެވޭ ފަރާތުގެ އިންސާނީ ކަރާމާތަށާއި ޙައްޤަށް އިޙްތިރާމްކުރާތޯ، ބައިނަލްއަޤްވާމީ މިންގަނޑުތަކާ އެއްގޮތަށް ގޮތުގެމަތިން ކަންތައްތައްކުރެވޭތޯ ދިވެހި ފުލުހުންގެ ޚިދުމަތުން ކަށަވަރުކުރުން.	
ގަވާއިދު ނަންބަރު 2022/R-140 (ކަސްޓޮޑީއަށް ޖަލުތަކުގައި ބަދަލުކުރުމުގެ އުސޫލުތައް ބަޔާންކުރާ ގަވާއިދު)ގެ މާއްދާ 105ގެ (ނ)ގެ (2) އަދި (3)ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަދައިން، ކުޅުދުއްފުށި ޕޮލިސް ސްޓޭޝަނުގައި އަލިފާން ނިއްވާ ނިޒާމެއް ގާއިމުކުރެވިފައިވާކަން ދިވެހި ފުލުހުންގެ ޚިދުމަތުން ކަށަވަރުކުރުން.	4
މި ރިޕޯޓުގެ 5 (ފަހެއް) ވަނަ ހުށަހެޅުމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އަލިފާން ނިއްވުމަށް ގާއިމުކުރާ ނިޒާމުގައި ހިމެނޭ އާލާތްތަކުގެ ތެރެއިން ވަކި މުއްދަތަކުން އަލުން، ބަދަލުކުރަން ރީ-ފިލް ކުރަންޖެހޭ ތަކެތި، އެ ކަންކަމަށް ކަނޑައެޅިފައިވާ މުއްދަތު ހަމަވުމުގެ ކުރިން އަލުން، ރީ-ފިލްކޮށް ބަދަލުކުރެވޭކަން ދިވެހި ފުލުހުންގެ ޚިދުމަތުން ކަށަވަރުކުރުން.	5
ހދ. ކުޅުދުއްފުށި ޕޮލިސް ސްޓޭޝަނުގައި ބަންދުކުރާ މީހުންނަށް ދޭ ޚާއްޞަ ބައްދަލުވުމާއި ފޯނުކޯލްތަކުގެ އިންތިޒާމުތައް ގޮތުގައި ފޯރުކޮށްދެވޭގޮތުގެ ގަވާއިދާ އުސޫލުތަކާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީ އުސޫލުތަކާ މުޚާލިފުކުރުން	6
ގަވާއިދު ނަންބަރު 2022/R-140 (ކަސްޓޮޑީއަށް ޖަލުތަކުގައި ބަދަލުކުރުމުގެ އުސޫލުތައް ބަޔާންކުރާ ގަވާއިދު)ގެ މާއްދާ 47 ގެ (ނ) އާއި މާއްދާ 54ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާފަދަ ވަކި ތަނެއް، ވަކިވެ ބައްދަލުވުމާއި ޢާއިލާ ބައްދަލުވުން ބޭއްވުމަށް މި ސްޓޭޝަނުގައި ހަމަޖެހިފައިވާކަން ދިވެހި ފުލުހުންގެ ޚިދުމަތުން ކަށަވަރުކުރުން	7
ހދ. ކުޅުދުއްފުށި ޕޮލިސް ސްޓޭޝަނުގެ ބަންދުގައި ތިބޭ މީހުންނަށް ބޭސް ދިނުމަށްފަހު، އެކަމާގުޅޭ އެންމެހާ މަޢުލޫމާތު ގަވާއިދުން ލިޔެކިޔުމުން ބަލަހައްޓަމުންދާކަން ކަސްޓޮޑީ އިންޗާޖް ކަށަވަރުކުރުން. އެގޮތުން؛ • ދޫކުރުނު ބޭހުގެ މަޢުލޫމާތު، • ބޭސް ދޫކުރުން ތާރީޚާއި ގަޑި، • ބޭސް ދިން މުވައްޒަފުގެ ސަރވިސް ނަންބަރު	8
ފުރަތަމަ އެހީ ދިނުމަށް ބޭނުންވާ އާލާތްތައް ނުވަތަ "ފަސްޓް އެއިޑް ބޮކްސް"އެއް ހދ. ކުޅުދުއްފުށި ޕޮލިސް ސްޓޭޝަނުގައި ހުރިކަން ދިވެހި ފުލުހުންގެ ޚިދުމަތުން ކަށަވަރުކުރުން، އަދި ބޭނުންވާ ބޭހާއި އާލާތްތައް ގަވާއިދުން އަދާހަމަކޮށް ބަލަހައްޓަމުން ގެންދިއުން.	9
ހދ. ކުޅުދުއްފުށި ޕޮލިސް ސްޓޭޝަނުގެ އެކި ދާއިރާތަކަށް މުވައްޒަފުން އިތުރުކުރުމަށާއި، މިގޮތުން މުވައްޒަފުން އިތުރު ކުރުމުގައި ކަސްޓޮޑީއަށްޓަކައި ޚާއްޞަ މުވައްޒަފުންނާއި، އިންވެސްޓިގޭޝަނަށް އަންހެން މުވައްޒަފުން ހިމެނުމަށް އިސްކަންދިނުން.	10
2024 މެއި 27 ގައި ކަމާގުޅޭ އިދާރާތަކާ ހިއްސާކޮށްފައިވާ އއ. ރަސްދޫ ޕޮލިސް ސްޓޭޝަނަށް ކުރި ޒިޔާރަތުގެ ރިޕޯޓުގެ ހުށަހެޅުންތައް	
ހުށަހެޅުންތައް	#

#	
1	ޤާނޫނު ނަންބަރު 2012/7 (އާއްމު ސިވިލް ރައްކާތެރިކުރުމުގެ ޤާނޫނު)ގެ ދަށުން ހަދާފައިވާ ގަވާއިދު ނަންބަރު R-380/2014 (ކާބޯތަކެތީގެ ޚިދުމަތް ދިނުމުގައި ހުންނަން ޖެހޭ ސަރުޓިފިކެޓުތަކުގެ މިންގަނޑުތައް ބަޔާންކުރާ ގަވާއިދު)ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާގޮތަށް، ހެލްތު ޕްރޮޓެކްޝަން އެޖެންސީއިން ދޫކުރާ ކާބޯތަކެތީގެ ޚިދުމަތް ދިނުމުގެ ހުއްދަ ހޯދާ، މުއްދަތު ހަމަނުވާ ހުއްދައެއްގެ ލިޔުން، މި ސްޓޭޝަނުގެ ބަދިގެ އަދި ޑެސްކް ރޫމުގައި ފަސޭހައިން ފެންނާނެހެން ހަރުކޮށްފައި ހުންނަކަން ދިވެހި ފުލުހުންގެ ޚިދުމަތުން ކަށަވަރުކުރުން
2	ޤަވާއިދު ނަންބަރު: 2014/R-380 (ކާބޯތަކެތީގެ ޚިދުމަތްދިނުމުގައި ހުންނަން ޖެހޭ ސަރުޓިފިކެޓުތަކުގެ މިންގަނޑުތައް ބަޔާންކުރާ ޤަވާއިދު)ގެ 14 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މިންގަނޑާއި އެއްގޮތަށް މި ސްޓޭޝަނުގެ މުވައްޒަފުންނާއި ބަންދުމީހުންނަށް ކައްކާ ބަދިގޭގެ އިންތިޒާމުތައް ހަމަޖެއްސުމާއި އެ ކަން މި ސްޓޭޝަން ހިންގުމުގައި އިސްކަން ހަރަކާތްތެރިވާ ފަރާތްތަކުން ކަށަވަރުކުރުން.
3	ފުލުހުންނަށް ލިބިދީފައިވާ އެންމެހައި ޤާނޫނީ ބާރުތަކާއި އިޚްތިޔާރުގެ އެންމެހައި ބާރުން ހިފުމާ ބެހޭ ޤަވާއިދުގެ 34 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަދައިން، ބަދަލު ފޯސްކުރުމަށް މި ސްޓޭޝަނުގައި ހާއްސަ ތަނެއް ކަނޑައަޅައި، ބަދަލު ފޯސްކުރާ ފަރާތުގެ އިންސާނީ ކަރާމާތަކާއި، ޙައްޤު އިޙްތިރާމްކޮށް، ބައިނަލްއަޤްވާމީ މިންގަނޑުތަކާ އެއްގޮތަށް ގޮތުގެމަތީން ކަންތައްތައް ކުރެވޭތޯ ދިވެހި ފުލުހުންގެ ޚިދުމަތުން ކަށަވަރުކުރުން
4	ރަސްދޫ ޕޮލިސް ސްޓޭޝަނުގައި ބަންދުކުރާ ފަރާތްތަކަށް މުސްކުން ތަންދޮރުގަ ކޮންމެ ދުވަހަކު 1 (އެކެއް) ގަޑިއިރަށް ހިނގާ ކަސްރަތުކުރުމަށް ގޯޅިން ބޭރަށް ނެރުމާއި އަދި ނެރެފައި ހިނގާ ކަސްރަތުކުރުމަށް ފުރުޞަތު ދިނުން
5	އއ. ރަސްދޫ ޕޮލިސް ސްޓޭޝަނުގެ ބަންދުމީހުން ވަކިން ބައްދަލުވުން ކުރިއަށްގެންދިޔުމަށް، ޕްރައިވެސީ ލިބޭގޮތަށް ބައްދަލުވުން ކުރިއަށްގެންދެވޭކަން ސްޓޭޝަނުން ކަށަވަރުކުރުން
6	ގަވާއިދު ނަންބަރު 2022/R-140 (ކަސްޓޮޑިއަލް ޖަލުތަކުގައި އަމަލުކުރާނެ އުސޫލުތައް ބަޔާންކުރާ ގަވާއިދު)ގެ 47 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާއި 54 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާފަދަ ވަކި ތަނެއް ވަކިން ބައްދަލުވުމަށްޓަކައި ޚާއްޞަ ބައްދަލުވުން ބާއްވުމަށް މި ސްޓޭޝަނުގައި ހަމަޖެހިފައިވާކަން ދިވެހި ފުލުހުންގެ ޚިދުމަތުން ކަށަވަރުކުރުން.
7	މި ސްޓޭޝަނުގެ ބަންދަށް ގެންނަ ފަރާތްތަކުގެ ތެރެއިން މަސްތުގެ ޙާލަތުގައި ތިބި ފަރާތްތައް ވީ އެންމެ އަވަހަކަށް ޑީޓޮކްސަށް ދައްކައި ޑީޓޮކްސްގެ އިރުޝާދާއެއްގޮތަށް ވިތްޑްރޯވަލް ސިމްޕްޓަމްސް ރަނގަޅުވަންދެން ގޮތެއް މޮނިޓަރކޮށް ބެލެހެއްޓުން
8	މި ސްޓޭޝަނުގައި މަސައްކަތްކުރާ މުވައްޒަފުންނަށް ބޭނުންވާ ތަމްރީނު އައިބަމްސްތަކަށް ގަވާއިދުން ލިބޭކަން ދިވެހި ފުލުހުންގެ ޚިދުމަތުން ކަށަވަރުކުރުން

9	މުވައްޒަފުންނަށް ތަމްރީން ފޯރުކޮށްދިނުމުގައި ބައިވެރިވުމުގެ ފުރުޞަތުތައް ދޭއިރު، އެއްވަރަށް ތަފާތުކުރުމެއްނެތި، ހަމަހަމަ ކަމާއެކު އަތޮޅުތެރޭގައި މަސައްކަތްކުރާ މުވައްޒަފުންނަށް މާލޭގައި މަސައްކަތްކުރާ މުވައްޒަފުންނާ އެއްފަދައިން ފުރުޞަތުދީ، ބައިވެރިކުރުވާކަން ދިވެހި ފުލުހުންގެ ޚިދުމަތުން ކަށަވަރުކުރުން

2024 ޖުލައި 22 ގައި ކަމާބެހޭ އިދާރާތަކާ ހިއްސާކޮށްފައިވާ ދޫނިދޫ ޖުވެނައިލް ކަސްޓޮޑިއަލް ކެއަރ ފެސިލިޓީ ޒިޔާރަތުގެ ރިޕޯޓުގެ ހުށަހެޅުންތައް

#	ހުށަހެޅުންތައް
1	ދޫނިދޫ ޖުވެނައިލް ކަސްޓޮޑިއަލްގައި ތިބޭ މީހުން ގޮތުން ބަލައި ފާސްކުރަނީ ކޮންމެ ކުރަންޖެހޭ ހާލަތުގައި އެކަށީގެން ކަށަވަރުކުރުމާއެކު، ބަލައި ފާސްކުރާނީ މީހާގެ އިންސާނީ ކަރާމާތަށް އިޙްތިރާމްކުރާކަން ކަށަވަރުކުރުމުގެ ގޮތުން ބަލާފާސްކުރާ އޮފިސަރަކީ ބަލާފާސްކުރެވޭ މީހާ އެއްޖިންސެއްގެ މީހަކަށްވުމާއި ގޮތުން ބަލާފާސްކުރުމާ ގުޅޭ ތަމްރީން ފުރިހަމަކޮށްފައިވާ މީހަކަށްވާކަން ކަށަވަރުކުރުން، ގޮތުން ބަލާފާސްކުރުމަށްޓަކައި ސާފުކަން މީހުން އަދި މެޓަލް ޑިޓެކްޓަރ ފަދަ "ބޮޑީ ސްކޭނަރ" ޖަހާ އާލާތްތަކާއި ވަސީލަތްތަކެއް ބޭނުންކޮށް، ބައިނަލްއަޤްވާމީ މިންގަނޑުތަކާ އެއްގޮތަށް ގޮތުގެމަތިން އަމަލުކުރާކަން ދިވެހި ފުލުހުންގެ ޚިދުމަތުން ކަށަވަރުކުރުން.

2024 އޮގަސްޓު 13 ގައި ކަމާބެހޭ އިދާރާތަކާ ހިއްސާކޮށްފައިވާ ލ. ގަން ޖުވެނައިލް ސްޓެޕްޑައުން ކެއަރ ފެސިލިޓީ ޒިޔާރަތުގެ ރިޕޯޓުގެ ހުށަހެޅުންތައް

#	ހުށަހެޅުންތައް
1	މި ސްޓެޕްޑައުންގެ ޑިޒައިނާއި ޢިމާރާތުގައި ހަރަކާތް ޖާގަޔާއި ދަގަނޑުގެ ސަލާކަން ބަންދުގައި ތިބޭ ފަރާތްތަކުން އަރިއަށް ނެރުސަރުން ގެއްލުމެއްނުވާގޮތަށް، ބައިނަލްއަޤްވާމީ މިންގަނޑުތަކާ އެއްގޮތްވާގޮތަށް ވަކިން ސްޓެޕްޑައުންގެ ޑިޒައިނާއި ޢިމާރާތް ބަދަލުކުރުން.
2	މި ސްޓެޕްޑައުންގައި ބަންދުކުރެވޭ ކުދިން އެހީތެރިކަން ބޭނުންވާ މީހުން ބަންދުކޮށް ބެލެހެއްޓުމުގައި، އެ މީހުންގެ ހުރި ނުރައްކާތެރިވުމުގެ ކަމަކަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، އެ މީހަކަށް ބެލެހެއްޓުމާ ވަސީލަތްތަކެއް ފުރުޞަތުދީފައިވާ ސްޓެޕްޑައުން އިންތިޒާމު ކަށަވަރުކުރުން.
3	ބަލާ ފާސް ކުރުމުގައި ބަންދުކުރާ އިންސާނީ ކަރާމާތަށް ރައްކާތެރި ފަދަ އިސްކަންދީ ދަށް ޖެހޭ ކަމަކަށް މި ހިނދު، ބަންދުމީހުން ބަލާފާސްކުރުމުގައި ބޭނުންކުރެވޭ މެޝިނު ބަންދުމީހާގެ އިންސާނީ ކަރާމާތަށް އުނިކަމެއް ނާންނާނެފަދަ ގޮތަކަށް ފުރިހަމަކުރެވިފައިވާ މެޝިނެއްކަން ދިވެހި ފުލުހުންގެ ޚިދުމަތުން ކަށަވަރުކުރުން.
4	ބަންދުމީހުން ބަލާ ފާސްކުރުމުގައި އަންނަނިވި ބާވަތުގެ ހަރުކަށި ބާވަތުގެ ފާސްކުރުން ފަދަ "އިންވޭސިވް ބޮޑީ ސާރޗްތަކުގެ" ބަދަލުގައި ސްކޭނަރު ކުރުން ފަދަ އުސޫލުން "ނޮން އިންވޭސިވް" ސަރޗްކުރުމުގެ އުސޫލުތައް ދިވެހި ފުލުހުންގެ ފަރާތުން ބޭނުންކުރުން.

ތާވަލު 03: 2024 ވަނަ އަހަރު މިނިސްޓްރީ އޮފް ސޯޝަލް އެންޑް ފެމިލީ ޑިވެލޮޕްމަންޓްގެ ބަޖެޓުގެ ދަށުގައިވާ މަޝްރޫޢުތަކަށް ކުރި ޚަރަދުތަކާ
ގުޅިގެން އެން.ޕީ.އޭ.އިން ހުށަހަޅާފައިވާ ރިކޮމެންޑޭޝަނާއި ގުޅޭގޮތުން އިދާރާތަކުން ހުށަހަޅާފައިވާ ހުށަހެޅުންތައް

2024 މެއި 20 ގައި ކަމާބެހޭ އިދާރާތަކާ ހިއްސާކޮށްފައިވާ ހދ. ފެމިލީ އެންޑް ޗިލްޑްރަން ސަރވިސް ސެންޓަރ އަދި ހދ. އަމާންހިޔާއަށް ކުރި މޮނިޓަރިންގ ޒިޔާރަތުގެ ރިޕޯޓުގެ ހުށަހެޅުންތައް	
ހުށަހެޅުންތައް	#
ހދ. އެފް.ސީ.އެސް.ސީ އަދި ހދ. އަމާންހިޔާގައި މަޝްވަރާކުރަންޖެހޭ ބަލަހައްޓާ ކުދިންނާއި ބޭފުޅުންގެ ޙާލަތާ ބެހޭގޮތުން ބަލާފައި ރިޕޯޓުތައް ތައްޔާރުކުރުން އެކުލެވޭ ބައިވެރިއްޖެއްސުމަށް ފަރާތްތަކުން ފާހަގަކުރެވޭ ދެނެގަނެ ކުދިންނާއި ބޭނުން މިހާރު، ވަކިން ބައިވެރިއްޖެ ޚިދުމަތް ފޯރުކޮށްދިނުން އިސްލާޙުކުރުމަށް ޢަމަލުކުރަމުން އަދި އޮއިވާ ތަރައްޤީ ބޭނުމާ ގުޅޭ ޢަމަލުތަކުން ހަމަޖެއްސުން	1